CANONES ET DECRETA

SACROSANCTI, OECUMENICI, ET GENERALIS

CONCILII TRIDENTINI

SUB PAULO III, JULIO III, ET PIO IV

PONTIFICIBUS MAX.

ROMÆ MDCCCXXXI.

Ex Typographia Reverendæ Cameræ Apostolicæ.

LECTORI

Sacrosancta Tridentina Synodus absoluta est pridie nonas Decembris anno Christi nati MDLXIII. Cumque Cardinales Moronus, & Simonetta, qui Legati eidem præfuerant, Pio IV. Pontifici Maximo totius Concilii nomine supplicassent, ut confectos in eo Canones, ac Decreta comprobaret; annuît Pontifex; Constitutionemque confirmationis edidit septimo Kalendas Februarias anni insequentis. Hæc ubi prodiit, Paulus Manutius Concilium Tridentinum Romæ typis impressit, duplici paginarum forma; altera folii magnitudinem, octavam folii partem altera æquante. Verum cum hæc exempla minus in aliquibus autographo convenire comperta essent; Angelus Massarellus Episcopus Thelesinus, qui Concilii a secretis fuerat, ea sibi emendanda suscepit. Itaque adhibitis etiam duobus ejusdem Concilii Notariis, editionem Manutianam grandiorem authentico cum exemplari diligenter contulit; atque ubi discrepare animadvertat, sua manu correxit. Ut vero emendationi rite peractæ constaret fides, ad calcem notati, correctique voluminis testimonium hujusmodi est appositum.

Nos sacri œcumenici, & generalis Concilii Tridentini Secretarius, & Notarii infrascripti Decreta ipsius sacri Concilii in præsenti volumine contenta cum originalibus contulimus. Et quia cum eis concordare reperimus, ideo hic in fidem manu propria subscripsimus.

Ego Angelus Massarellus Episcopus Thelesinus, Sacri Concilii Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus clericus Comensis, publicus Apostolica auctoritate, & in Archivio Romanæ Curiæ descriptus, necnon sacri Concilii Tridentini Notarius manu propria subscripsi, signumque meum in fidem apposui consuetum.

Ego Cynthius Pamphilus de S. Severino Camerinen. Diœc. publicus Apostolica auctoritate, & Sacri Concilii Trid. Notarius manu propria subscripsi, signumque meum solitum in fidem apposui.

Ita emendatum volumen extat hodie in Bibliotheca Corsina, insigni in primis, & locuplete, quam magnifice instruxit Laurentius Cardinalis Corsinus; is, qui CLEMENTIS XII. nomine ad Pontificatum evectus nunc feliciter regnat; quemque Deus magno Ecclesiæ suæ bono diu sospitem servet.

Ubi hæc a Massarello peracta sunt, ad ipsius emendationis normam idem Manutius, eodemque anno, Concilium Romæ iterum impressit, duplici item, ut prius, paginarum forma, & magnitudine. Cumque priorum editionum fronti hæc deessent verba - *Index dogmatum*, & *reformationis* - (quo quidem indice illæ carebant); posteri ri utrique editioni non ea solum addita sunt, sed & hæc - *In Ædibus Populi Romani* -. Qua scilicet varietate secundas emendatas editiones a primis licet facile internoscere.

Porro secunda editio major paginis primæ respondet: hoc unum interest; quod ejus pri ris editionis paginæ romanis numeris omnes notatæ sunt; paginæ posterioris, ab octogesima quarta ad nonagesimam sextam, arabicis, quos vocant, numeris, reliquæ notantur romanis.

Cum vero in tot aliis editionibus, quæ variis postea locis, temporibusque prodiere, menda haud pauca obrepserint; expedire visum est, quod huic adhibeatur malo remedium per Romanam hanc editionem. Quæ quidem ut accuratior existeret, non solum cum emendationibus a Massarello confectis, sed & cum authenticis actis ipsius sacrosancti Concilii, in archivio arcis S. Angeli asservatis, quam diligenter collata fuit.

Ad hæc illud quoque noscendum est: Concilii Patres nonnisi capitibus de *Justificatione*, deque *Pœnitentiæ*, *Eucharistiæ*, & *extremæ Unctionis Sacramentis*, ac demum de *Communione sub utraque specie*, & *parvulorum*, argumenta præposuisse. Quamobrem ea tantum in hac Romana editione, ut cum autographo consentiret, suis locis præfixa sunt; id quod etiam in antiquioribus editionibus servatum fuit. Reliquorum capitum argumenta ab aliis deinde confecta, ne lectores ejus generis commodo fraudarentur, ad marginem sunt apposita; levi tamen quandoque immutatione facta, ut pressus cum ea materia congruerent, quam summatim debent exponere.

Præterea in recentioribus, quæ circumferuntur, editionibus notæ marginales visuntur, sacræ Scripturæ, Juris canonici, ceterorumque Conciliorum indicantes loca, quibus consonant ea, quæ in ipsis Tridentinis Sanctionibus habentur. Eæ, cum in authentico exemplari non extent, sed ab eruditis subinde viris adjectæ fuerint, antiquis editionibus desunt. Quod tamen adjumento non levi solent esse, hic apponendas censuimus; facto præterea additamento quarumdam Constitutionum varia Concilii loca spectantium, quas recentius Pontifices edidere.

Id postremo animadvertendum; nomina, cognomina, patriasque eorum, qui Concilio interfuerunt, recenseri quidem in multis editionibus, quæ Manutianas sunt subsecutæ: sed Patrum subscriptiones, nec in ipsis Manutianis, nec in aliis ullis editionibus extare. Quamobrem hæc Romana editio hoc quoque habet peculiaris, ac proprii ut Patrum subscriptiones hactenus ineditas, eadem prorsus ratione, ordineque contineat, quo visuntur in authenticis actis, in Pontificio archivio, ut modo memoravimus, custoditis.

BREVIS INDEX

SESSIONUM, CANONUM, ET DECRETORUM

CONCILII TRIDENTINI

BULLA
INDICTIONIS
SACRI OECUMENICI, ET GENERALIS
CONCILII TRIDENTINI
SUB PAULO III. PONT. MAX.

Paulus Episcopus, *Servus Servorum Dei*, *ad futuram rei memoriam*. Initio nostri hujus Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem, Dei omnipotentis providentia nobis commisit, cernentes jam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum fere omnium nostra Pastoralis solicitudo, et vigilantia esset vocata, cupiebamus quidem mederi Christianæ Reip. malis, quibus illa jam dudum vexata, et propemodum oppressa est: sed ipsi etiam, ut homines, (*a*) circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares vires nostras esse sentiebamus. Nam cum pace opus esse intelligeremus ad liberandam, et conservandam a plurimis impendentibus periculis Remp. omnia invenimus odiis, et dissensionibus plena, dissentientibus præsertim Principibus iis inter se, quibus summa rerum pene omnis a Deo permissa est. Cum (*b*) unum ovile, et unum Pastorem Dominici esse gregis, ad integritatem Christianæ religionis, et ad coelestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus; schismatis dissidiis, et hæresibus erat Christiani nominis divisa jam pene, et lacerata unitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armis, atque insidiis Rempublicam optaremus, nostris erratis, nostraque cunctorum culpa, Dei videlicet ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria

a Hebr. 5.

b Joan. 10.

vexata, conceptum, et meditatum contra Italiam, contraque Austriam, et Illyricum terra, marique bellum: cum impius, et immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret; nostrorumque inter se odia, et dissentiones, suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissentionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam, et gubernandam Petri naviculam vocati, nec viribus ipsi

a Psal. 54. nostris satis fideremus: primum (*a*) conjecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumque nostrum firmitate, et robore, mentem consilio, sapientiaque instrueret. Deinde, animo repetentes majores nostros, sapientia admirabili; et sanctitate præditos, sæpe in summis Christianæ Reip. periculis remedium optimum, atque opportunissimum, œcumenica Concilia, et Episcoporum generales conventus adhibuisse; ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adjecimus; exquisitisque Principum sententiis, quorum nobis videbatur utilis in primis, et opportuna ad hanc rem esse consensio, cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere invenissemus, oecumenicum Concilium, et generalem eorum Episcoporum, aliorumque Patrum, ad quos pertineret, conventum in civitate Mantuæ indiximus, anno incarnationis Domini, sicut litteris, et monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri tertio, ad x. kalend. Jun. inchoandum; spem prope certam habentes fore, ut, cum illic in nomine Domini essemus

b Math. 18. congregati; ipse (*b*) sicut promisit, Dominus in medio nostrum affuturus, et bonitate, ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula Spiritu oris sui facile depulsurus esset. Sed, ut semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primum, contra omnem spem, et expectationem nostram, denegata fuit nobis Mantuana civitas nisi aliquas conditiones subiremur, ab instituta majorum nostrorum; et conditione temporum, nostraque, ac hu-

jus Sanctæ Sedis, ac nominis ecclesiastici dignitate, libertateque prorsus alienas; quas in aliis nostris litteris expressimus. Quapropter alium invenire locum, aliamque diligere civitatem necesse habuimus, quæ cum non statim nobis occurreret idonea, et apta; ad sequentes Kal. Nov. prorogare Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim sævus, et perpetua hostis noster Turca; ingenti classe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, vastavit, diripuit, prædas hominum abegit; nos in maximo timore, et periculo omnium, muniendis littoribus nostris, finitimisque auxilio juvandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere, et hortari Christianos Principes, ut de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent; nobis exponerent; quorum cum essent incertæ, variæque sententiæ, tempusque diutius, quam erat opus, videretur extrahi, nos optimo animo, atque, ut arbitramur, etiam consilio, Vincentiam elegimus; urbem copiosam, et Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem. Sed cum jam tempus longius progressum esset, novæque urbis electionem omnibus significari conveniret, jamque Kalendæ Nov. appetentes facultatem hujus divulgationis excluderent, hyemsque esset propinqua rursus alter a prorogatione tempus Concilii differre in proximum sequens ver, Majique futuras Kalendas, compulsi fuimus. Quare firmiter constituta, atque decreta cum et nos ipsos, et cætera omnia ad eum bene agendum, Deo juvante, celebrandumque conventum pararemus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilii, tum universæ Christianæ Reip. Christianos Principes pace inter se, et concordia consentire, charissimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem super Augustum, et Christianissimum Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta atque, subsidia, orare atque obsecrare instituimus, ut ad colloquium inter

se, et nobiscum una convenirent, quorum quidem apud utrumque litteris, Nuntiis, et a latere nostro missis, ex venerabilium fratrum nostrorum numero, Legatis sæpissime egeramus, ut ex simultate, et dissidiis ambo in unum foedus, et piam amicitiam vellent convenire, labentibusque succurrere Christianis rebus: quarum servandarum cum esset illis potestas a Deo præcipue tributa, si id non agerent, et ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent acris, et severa ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere: quo nos quoque longum iter, et senili ætati nostræ vehementer contrarium, Dei et pacis conciliandæ causa suscepimus: neque prætermisimus interea, cum tempus Concilii præstitutum, Kalendæ videlicet Majæ appropinquarent, tres Legatos summæ virtutis, ac auctoritatis, a latere nostro, de numero eorumdem fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, Vincentiam mittere, qui initium Concilii facerent, Prælatosque undique venientes exciperent, et ea, quæ judicarent esse opus, agerent, et tractarent; quoad nos, ab itinere, et negotio pacis reversi, omnia accuratius dirigere possemus. Interim vero in illud sanctum opus, maximeque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes, incubuimus, et quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus, cujus freti clementia, nosmetipsos itineris, et vitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat, aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos tam sæpe, tamque vehementer Nuntiis, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecraveramus, ut simultates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianæ Reip. in maximum, et propinquum jam adductæ discrimen, communibus studiis, et subsidiis opitularentur. Jam vero testes illæ vigiliæ, atque curæ, illi diurni nocturnique animi nostri labores, gravesque solicitudines, quas ob hanc rem, et causam plurimas jam su-

scepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, et acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est: quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum, ipsi quidem, quantum in nobis fuit nihil, quod esset nostro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, qui actionis pacis nostras in aliam interpretentur partem, dolemus quidém, sed tamen in dolore nostro gratias Deo omnipotenti agimus, qui ad exemplum, et doctrinam patientiæ nostræ suos (a) voluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Jesu, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verum in illo congressu colloquioque nostro, quod Niceæ habitum est, etsi, peccatis nostris impedientibus, inter duos Principes vera, et perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ sunt: quarum opportunitate nos sperantes, et sacrum Concilium commodius celebratum iri, et deinde ex Concilii auctoritate perfici posse pacem; apud principes instititimus, ut et ipsi venirent ad Concilium, et Prælatos suos præsentes ducerent; absentesque accerserent. Qui cum de utroque se excusassent: quod et ipsis redire in regna sua tum necesse esset, et Prælatos, quos secum habuissent, itinere, atque impendiis fessos, atque exhaustos, recreari, et refici oporteret; nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, litteras interim a Legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto jam, et longius præterito Concilii ineundi die, unum vix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuntio accepto, cum videremus eo tempore nulla jam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differretur tempus agendi Concilii, usque ad sanctum Pascha, diemque festum futuræ Dominicæ resurrectionis. Cujus nostri præcepti, expectationisque decretæ litteræ Genuæ anno incarnationis Domini M. D. XXXVIII. IV. Kal. Jul. factæ,

a Actor. 5. in fin. et 2. Cor. 11. f. g.

publicatæque sunt; atque hanc dilationem eo propensius, fecimus quod pollicitus est nobis uterque Princeps, Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicæ ob brevitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, et tractarentur; et ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilii celebrationi præponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta, multo deinde utilius, et salutarius Christianæ Reip. futurum esset; semper enim hæc pacis spes nobis injecta Principum nos voluntatibus assentiri hortata est, quam spem vehementer auxit post discessum a Nicæa nostrum ipsorum duorum Principum inter se benevola, amicaque congressio, quæ maxima nostra cum lætitia, a nobis intellecta, confirmavit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, et vota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cum et expeteremus; et urgeremus; nec solum duobus antedictis Principibus, verum etiam charissimo in Christo filio nostro Ferdinando Regi Romanorum videretur, actionem Concilii, nisi pace facta, suscipi non oportere; cunctique a nobis per litteras, suosque oratores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus præcipue autem instaret Serenissimus Cæsar; promisisse se demonstrans iis, qui a Catholica unitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur; quod ante suam in Germaniam professionem apte non posset fieri. Nos, eadem semper spe pacis, et tantorum Principum voluntate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vincentiam convenisse; prorogationis nomen jam fugientes, quod tam sæpe frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrum, et Sedis Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus; itaque fecimus, et de suspensione hujusmodi litteras ad singulos supradictorum Principum

decima die Jun. MDXXXIX. dedimus, sicut ex illis perspicue potest intelligi. Ea itaque suspensione necessario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum a nobis, pacisque aliqua conclusio expectatur; quæ et dignitatem postea, frequentiamque Concilio, et Christianæ Reip. praesentiorem salutem erat allatura; Christianæ interea res in deterius quotidie prolapse sunt, Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam vocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos movente; Belgis ad defectionem a Cæsare ex parte quadam incitatis: cujus defectionis comprimendæ causa per Galliam amicissime, et cum Rege Christianissimo concordissime; magno benevolae inter eos voluntatis indicio transiens in Belgis Serenissimus Caesar, et illinc deinde in Germaniam profectus, conventus Germaniae Principum, et civitatum, tractandae ejus, quam dixerat, concordiae causa habere caepit. Sed cum, spe pacis jam deficiente, ille quoque modus curandae in conventibus tractandaeque concordiae ad majores potius, discordias concitandas aptus esse videretur: inducti fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium reverti, idque per Legatos nostros S. R. E. Cardinales ipsi Caesari obtulimus; quod etiam postremo, et praecipue in Ratisponensi conventu egimus, cum illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis. Cardinalis Contarenus, summa doctrina, et integritate Legatum nostrum ageret; nam cum id, quod ne accideret, antea veriti eramus, ex ejus conventus sententia peteretur a nobis, ut ab Ecclesia dissentientium, quosdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi executerentur, et deciderentur; idque nobis, ut concederemus, neque Christiana, et Catholica veritas, neque nostra, et Sedis Apostolicae dignitas permitteret; palam potius Concilium, ut quam primum fieret, proponi mandavimus. Neque vero in alia umquam sententia, et volutate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, et generale congregaretur; sperabamus enim, ex eo et pacem populo Christiano, et

Christianæ religioni integritatem posse recuperari: verumtamen id cum bona gratia, et voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus, dum observamus tempus
a Psal.68. absconditum, (a) tempus beneplaciti tui, o Deus; aliquando tandem decernere compulsi fuimus, omne esse tempus beneplecitum Deo, cum de rebus sanctis, et ad Christianam pietatem pertinentibus concilia ineuntur. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in pejus ruere. Hungaria a Turcis oppressa Germanis periclitantibus, cœteris omnibus metu mæroreque afflictis: nullius jam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis voluntatem, et Christianæ Reip. utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus, cuperemusque cum universæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos novo Concilii habendi loco consulere; aliquotque locis propositis, ipsam Tridentinam civitatem ab ipsis desiderari videremus: nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse judicabamus; ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem paterna charitate defleximus. Itaque Tridentinam (b) civitatem elegimus: qua in civitate œcumenicum Consilium ad proxime venturas Kalendas Nov. haberetur: idoneum locum illum statuentes, quo ex Germania quidem, aliisque Germaniæ finitimis nationibus facillime ex Gallia, Hispania, cœterisque provinciis remotioribus non difficiliter Episcopi, et Prælati convenire possent. Dies autem concilii ea a nobis spectata est, quæ spatium in se haberet, et publicandi per Christianas nationes nostri hujus decreti, et facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quo minus autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilii loco (c), sicut quibusdam constitutionibus alias præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extra spem sanandæ aliqua in parte Christianæ Reip. quæ tot detrimentis, et calamitatibus affecta est, nolui-

b In extrema Italiæ ora, seu finibus Venetorum Germaniam versus sita est, amœnissimo loco.

c Const. Constantiense Se.39

mus; et tamen videmus tempora: agnoscimus difficultates, quid sperari possit ex consiliis nostris, incertum esse intelligimus. Sed quia scriptum est. (a)Revela Domino viam tuam, et spera in eo; et ipse faciet: magis Dei clementiae, et misericordiae confidere, quam nostræ imbecillitati diffidere constituimus. Sæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut quod humana consilia non valent, divina virtus efficiat. Hujus igitur ipsius Dei omnipotentis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ac beatorum ejus Apostolorum, Petri, et Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimus, freti, atque subnixi, de venerabilium item fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio, et assensu, sublata, amotaque suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per præsentes tollimus, et amovemus, sacrum œcumenicum, et generale Concilium in civitate Tridentina, loco commodo, et libero, omnibusque nationibus opportuno, ad Kal. proximas Nov. anni præsentis ab incarnatione Domini MDXLII. incipiendum, prosequendum, et eodem Domino adjuvante, ad ipsius gloriam, atque laudem, et Christiani totius populi salutem absolvendum, perficiendumque indicimus, annuntiamus, convocamus, statuimus, atque decernimus omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, et dilectos filios Abbates, quam alios quoscumque, quibus jure, aut privilegio in Conciliis generalibus residendi, et sententias in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis in vi jurisjurandi, quod nobis, et huic sanctæ Sedi præstiterunt, ac sancta virtute obedientiæ, aliisque sub pœnis, jure, aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum adversus non accedentes ferri, et proponi solitis, mandantes, arcteque præcipientes, ut ipsimet, nisi forte justo detineantur impedimento; de quo tamen fidem facere compellantur, ut certe per suos legitimos procuratores, et nuntios, sacro huic Concilio omnino adsi-

a Psal 36.

se, et interesse debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissimum, necnon cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præsentia, si alias unquam, hoc quidem tempore maxime sanctissimæ Christi fidei, et Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei, et Domini nostri Jesu Christi, cujus fidei veritas, et religio, et intus et extra graviter jam oppugnatur, ut, si salvam volunt Christianam esse Remp. si se Domino obstrictos, et obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, et negotium; ipsimet ad sacri Concilii celebrationem veniant, in quo ipsorum pietas, atque virtus communi utilitati, salutique suæ, ac cæterorum, et temporali, et æternæ, plurimum est profutura. Sin autem (id quod nollemus) accedere ipsi non poterunt; at graves saltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque, et cum prudentia, et cum dignitate possint in Concilio referre. In primis vero ut id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cujusque regnis, ac provinciis Episcopi, et Prælati sine tergiversatione, et mora ad Concilium proficiscantur, quod maxime quidem a Prælatis, Principibusque Germaniæ Deum ipsum, atque nos impetrare æquum est, ut cum eorum præcipue causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, et in ea civitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non graventur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare, et ornare; quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, et veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quæ ad Christianorum inter se, tam Principum, quam populorum pacem, unitatem concordiamque pertineant, et quæ ad repellendos impetus Barbarorum; et infidelium, quibus illi universam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo, nostris consultationibus præeunte, et lumen sapientiæ suæ, ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Con-

cilio, et conspirante omnium charitate, consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus déduci quamprimum, et quam optime possint. Atque ut nostræ hæ litteræ, et quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perveniant: neve quis illorum ignorantiæ excusationem praetendat, cum praesertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illae essent intimandae, tutus forsitan pateat, accessus, volumus, et mandamus, ut in Basilica Vaticana, Principis Apostolorum, et in Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem divinam congregari solita est, palam clara voce per curiae nostrae Cursores, aut Notarios aliquos publicos legantur, lectaeque in valvis dictarum Ecclesiarum, itemque Cancellariae Apostolicae portis, et Campi Florae solito loco affigatur; ubi ad lectionem, et notitiam cunctorum aliquandiu expositae pendeant; cumque inde amovebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque hujusmodi, omnes, et quoscumque, quos antedictae nostrae litterae comprehendunt, post spatium duorum mensium a die litterarum publicationis, et affixionis, ita volumus obligatos esse atque districtos, ac si ipsismet illae coram lectae, et intimatae essent, transumptis quidem earum, quae manu publici notarii scripta, aut subscripta, et sigillo personae alicujus Ecclesiasticae in dignitate constitutae munita fuerint, ut fides certa, et indubitata habeatur; mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae indictionis, annuntiationis, convocationis, statuti, decreti, mandati, praecepti, et obsecrationis, infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli, Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae MDXLII. XI. Kalend. Jun. Pontificatus Nostri anno VIII.

Blosius. *Hier. Dand.*

SESSIO PRIMA

SACROSANCTI OECUMENICI, ET GENERALIS

CONCILII TRIDENTINI

SUB PAULO III. PONT. MAX.

Celebrata Die XIII. Mensis Dec. An. Dom. MDXLV.

Decretum de inchoando Concilio

Placeat ne vobis, ad laudem, et gloriam sanctae, et individuae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ad incrementum, et exaltationem fidei, et religionis Christianae, ad extirpationem haeresum, ad pacem, et unionem Ecclesiae, ad reformationem Cleri, et populi Christiani, ad depressionem, et extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, et declarare, sacrum Tridentinum, et generale Concilium, incipere, et inceptum esse? *Responderunt*, Placet.

Indictio futurae Sessionis.

Et cum proxima sit celebritas Nativitatis Domini nostri Jesu Christi, et subsequantur aliae festivitates labentis, et incipientis anni, placetne vobis, primam futuram Sessionem habendam esse die Jovis post Epiphaniam, quae erit septima mensis Jan. anno Domini MDXLVI. *Responderunt*, Placet.

SESSIO SECUNDA

Celebrata Die VII. Mensis Jan. MDXLVI.

Decretum de modo vivendi, et aliis in Concilio servandis.

Sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, in ea praesidentibus eisdem tribus Apostolicae Sedis Legatis: agnoscens cum beato Jacobo Apostolo quod (a) omne datum optimum, et omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum, qui iis, qui postulant a se sapientiam, dat omnibus affluenter, et non improperat eis: et simul sciens, quod (b) initium Sapientiae est Timor Domini; statuit, et decrevit, omnes, et singulos Christifideles, in civitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout exortatur, ut se a malis, et peccatis hactenus commissis emendare, ac de cœtero in timore Domini ambulare, (c) et desideria carnis non perficere, orationibus instare, saepius confiteri, Eucharistiae sacramentum sumere, Ecclesias frequentare, praecepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Christianorum, et unitate Ecclesiae privatim orare velint: Episcopos vero, et quoscumque alios, in ordine sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea civitate concelebrantes, ut assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, et preces offerre, sacrificium Missae, quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, et a mortuis resurrexit, ac (d) Spiritum Sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus Sanctus per (e) Apostolum praecipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro Sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, et cæteris, qui in sublimitate constituti sunt, et pro omnibus homini-

a Jac. 1.

b Prov. 1. et 9. Psal. 100. Eccl. 1

c Galat. 5.

d Act. 2.

e 1. Timoth. 2.

bus ut quietam, et tranquillam vitam agamus, pace fruamur, et fidei incrementum videamus. Praeterea hortatur, ut jejunent saltem singulis sextis feriis in memoriam passionis Domini, et elemosynas pauperibus erogent: in Ecclesia autem Cathedrali singulis quintis feriis celebretur Missa de Spiritu Sancto, cum Litaniis, et aliis orationibus, ad hoc institutis; in aliis vero Ecclesiis eadem die dicantur ad minus Litaniæ, et orationes: (*a*) tempore autem, quo sacra peraguntur, collocationes, et confabulationes non fiant: sed ore, et animo celebranti assistatur. Et quoniam (*b*) oportet, Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos; hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in mensa (*c*) servet sobrietatem moderationemque, ciborum; deinde cum in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleant, (*d*) ut in ipsorum Episcoporum mensis divinarum Scripturarum lectio admisceatur; familiares vero suos unusquisque instruat, et erudiat, ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, et voluptatum amatores; vitia demum fugiant, et virtutes amplectantur, et in vestitu, et cultu, et omnibus actibus honestatem præseferant, sicut decet ministros ministeriorum Dei. Ad hæc cum hujus sacrosancti Concilii præcipua cura, solicitudo, et intentio sit, ut, propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ veritatis lux, Jesu Christo, (*e*) qui vera lux est, annuente, candor, puritasque refulgeat, et ea, quæ reformatione egent, reformentur, ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, et congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum viis, et modis ipsius Synodi intentio dirigi, et optatum effectum sortiri possit: quo maturius, et consultius damnari damnanda, et probanda probari queant; ut per totum orbem omnes uno ore, et eadem fidei confessione glorificent Deum, et Patrem Domini nostri Jesu Christi.

a Infra Sess. 22. in Decr. de observandis in celeb. Miss.
b 1. Tim. 3.
c Tit. 1. 1. Tim. 3 c. fin. 2. q. 7. cum sim. Conc. Tol. 3 c. 7. Conc. Rhem. c. 27. Euseb. in 4 Dec. et infra Ses. 25. c. 1. de ref.
d c. Pro reverentia Dist. 44.
e Joan.

In sententiis vero dicendis, juxta (*a*) Toletani Concilii statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus nullus debeat aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare; nullis etiam falsis, vanisve, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti judicii acies perturbato animo inflectatur.

a Conc. Tol. 11. c. 1. Conc. Const. Sess 1. in prin. c. In loco 5. q. 4. Vide et 4. Tolet. cap. 3.

Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decrevit, quod si forte contigerit aliquos debito in loco (*b*) non sedere, et sententiam, etiam sub verbo, *Placet*, proferre, Congregationibus interesse, et alios quoscumque actus facere, Concilio durante; nulli propterea præjudicium generetur, nullique novum jus acquiratur.

b Idem in conclusione repetitur. Episcopis forma præscripta est 1. Brace. c. 24. et c. Episc. 17. Dist.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Jovis, quartam mensis Febr. proxime venturi.

SESSIO TERTIA

Celebrata die IV. Mensis Feb. MDXLVI.

Decretum de Symbolo fidei

In nomine sancta, et individua Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

Hæc sacrosancta, œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans præsertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæresibus, et moribus reformandis, continentur, quorum causa præcipue est congregata; agnoscens autem cum (*a*) Apostolo, non esse sibi colluctationem adversus carnem, et sanguinem, sed adversus spirituales nequitias in cœlestibus, cum eodem omnes, et singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, et in potentia virtutis ejus, in omnibus sumentes (*b*) scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est Verbum Dei. Itaque, ut hæc pia ejus solicitudo principium, et progressum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit et decernit, promittendam esse confessionem fidei (*c*) Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Conciliis hoc scutum contra omnes hæreses, in principio suarum actionum apponere consuevere: quo solo aliquando, et infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, et fideles confirmarunt. Quare Symbolum fidei, quo S. R. E. utitur; tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessario conveniunt, ac fundamentum firmum, et unicum, contra quod (*d*) portæ Inferi nunquam prævalebunt, totidem verbis, quibus in omnibus Ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit: quod quidem ejusmodi est.

Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, fa-

a Ephes. 6.

b Ephes. 6.

c Conc. Nicæn. Conc. Rom. sub Jul. I. Conc. Hippon. in. princ. Conc. Constan. 6 Act. 17. cum sim. c. 1. Dist. 15. c. Baptizandos, cum seq. de Cons Dist. 4. c. 1. de sum. Trin.

d Matth. 16.

ctorem cœli, et terræ, visibilium omnium, et invisibilium: et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine; Deum verum de Deo vero, genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de cœlis, et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est: crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, et sepultus est, et resurrexit tertia die, secundum Scripturas, et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris, et iterum venturus est cum gloria judicare vivos, et mortuos; cujus regni non erit finis: et in Spiritum Sanctum Dominum, et vivificantem, qui ex Patre. Filioque procedit; qui cum Patre, et Filio simul adoratur, et conglorificatur; qui locutus est per Prophetas: et unam sanctam Catholicam et Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum, et expecto resurreationem mortuorum, et vitam venturi sæculi. Amen.

Indictio futuræ Sessionis

Eadem sacrosancta oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diversis partibus accinctos esse itineri, nullos etiam in via esse, quo huc veniant, cogitansque omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda, eo majoris apud omnes existimationis, et honoris videri posse, quo (a) majori fuerint, et pleniori Patrum consilio, et præsentia sancita, et corroborata; statuit, et decrevit, futuram Sessionem post præsentem celebrandam esse die Jovis, quæ subsequetur Dominicam Lætare, proximi futuram: interim tamen non differri discussionem, et examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda, et examinanda videbuntur.

a Vide infra Catalogum eorum, qui Concilio interfuerunt sub Pio IV.

SESSIO QUARTA

Celebrata Die VIII. Mensis Apr. MDXLVI.

Decretum de Canonicis scripturis

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponens, ut sublatis erroribus puritas ipsa Evangelii in Ecclesia conservetur: quod (*a*) promissum ante perProphetas in Scripturis sanctis, Dominus noster Jesus Christus Dei filius, proprio ore primum promulgavit; deinde per suos Apostolos, tanquam fontem omnis, et salutaris veritatis, et morum disciplinæ, (*b*)omni creaturæ prædicari jussit: perspiciensque hanc veritatem, et disciplinam contineri in libris scriptis, et sine scripto traditionibus, quæ ab ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut (*c*) ab ipsis Apostolis, Spiritu Sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usque pervenerunt; orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros, tam veteris, quam novi Testamenti, cum utriusque unus Deus sit auctor, nec non traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tanquam vel oretenus a Christo, vel a Spiritu sancto dictatas, et continua successione in Ecclesia Catholica conservatas, pari pietatis affectu ac reverentia suscipit, et veneratur. Sacrorum vero librorum (*d*) indicem huic decreto adscribendum censuit; ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt vero infrascripti: Testamenti veteris, quinque Moysi, idest, Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, Josue, Judicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus; et secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Judith, Hester, Job, Psalterium Davidicum, centum quinquaginta Psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Jere-

a Jer. 31. 1.

b Mat. et Mar. ult.

c 2 T. 2. c. Ecclesiasticar. Dist. 11 et c. Cum Mar. de cel. Mis. Con. Senonen. temp. Clem. VII. dec. 5

a In can. Apost. c. 84. Innoc. I. ep. 3. c. 7. Gelasius in Conc. 70 ep. Conc. Laod. c. 59 Conc. Car. 3 c. 47. c. S. Romana, Distinct. 15 et fine Epist. Eugen. in Conc. Floren. ad Armenos

mias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, idest, Osea, Joel, Amos Abdias, Jonas, Michæas, Nahum, Habacuc, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus, et secundus. Testamenti novi, quatuor Evangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, et Joannem: Actus Apostolorum a Luca Evangelista conscripti: quatuordecim Epistolæ Pauli Apostoli, scilicet ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Theffalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hæbræos; Petri Apostoli duæ, Joannis Apostoli tres, Jacobi Apostoli una, Judæ Apostoli una, et Apocalysis Joannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueverunt, et in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris, et canonicis non susceperit, et traditiones prædictas sciens, et prudens contempserit: anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, et via ipsa Synodus, post jactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura, et quibus potissimum testimoniis, ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, et instaurandis in Ecclesia moribus sit usura.

Decretum de edictione, et usu sacrorum librorum.

Insuper eadem sacrosancta Synodus considerans non parum utilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorum librorum, quænam pro auctentica habenda sit, innotescat: statuit, et declarat, ut hæc ipsa vetus, et vulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, et expositionibus pro authentica habeatur; et ut nemo illam rejicere, quovis prætextu audeat, vel præsumat.

Præterea, ad (*a*) coercenda petulantia ingenia, decer-

a c. Hæresis etc. Quidam, in fin. 24. q. 3. inf. Sess. 13. c. 1.

nit, ut nemo, suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, et morum, ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit, et tenet sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, et interpretatione Scripturarum sanctarum, aut etiam (a) contra unanimem consensum Patrum, ipsam Scripturam sacram interpretari audeat; etiamsi hujusmodi interpretationes nullo umquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contravenerint, per Ordinarios declarentur, et pœnis a jure statutis puniantur.

Sed et (b) Impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere volens, qui jam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia superiorum ecclesiasticorum, ipsos sacrae Scripturae libros, et super illis annotationes, et expositiones quorumlibet indifferenter, saepe tacito, saepe etiam ementito praelo, et quod gravius est, sine nomine auctoris imprimunt, alibi etiam impressos libros hujusmodi temere venales habent; decernit, et statuit, ut posthac sacra Scriptura, potissimum vero haec ipsa vetus, et vulgata editio, quam emendatissime imprimatur, nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quovis libros de rebus sacris, sine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primum examinati, probatique fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis, et pecuniae in canone (c) Concilii novissimi Lateranensis apposita. Et si regulares fuerint, ultra examinationem, et probationem hujusmodi, licentiam quoque a suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, juxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto nos communicant, vel evulgant, nisi antea examinati, probatique fuerint eisdem pœnis subjaceant, quibus Impressores. Et qui eos habuerint, vel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa vero hujusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideo in fronte libri, vel scripti, vel impressi, authentice appareat: idque totum,

a Sit Synodus in Trul. c. 19 quam putat. Const. 6. c. Exiit circa fin. de verv. sig. in 6

b Vide infra de lib. prohib. reg. 10. Nunc etiam censuris Bullæ Coenæ Impressores librorum prohibitorum innodantur.

c Vide infra 1.

hoc est et probatio, et examen, gratis fiat, ut probanda probentur, et reprobentur improbanda. Post hæc temeritatem illam reprimere volens, qua ad profana quæque convertuntur, et torquentur verba, et sententiæ sacræ Scripturæ, ad scurrilia scilicet, fabulosa vana, adulationes, detractiones, superstitiones impias, et diabolicas incantationes, divinationes, fortes, libellos etiam famosos; mandat, et præcipit, ad tollendam hujusmodi irreverentiam, et contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet verba Scripturæ sacræ ad hæc, et similia audeat usurpare; ut omnes hujus generis homines, temeratores, et violatores verbi Dei, juris, et arbitrii poenis per Episcopos coerceantur.

Indictio futuræ sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, et decernit, proximam futuram Sessionem tenendam, et celebrandam esse feria quinta post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

SESSIO QUINTA

Celebrata Die XVII. Mensis Jun. MDXLVI.

Decretum de Peccato Originali.

a Hebr. 11. Ut fides nostra Catholica, (*a*) sine qua impossibile est placere Deo, purgatis erroribus in sua sinceritate integra, et illibata permaneat; et ne populus Christianus (*b*) omni vento doctrinæ circumferatur; cum (*c*) Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur etiam de peccato originali, ejusque remedio, non solum nova, sed vetera etiam dissidia excitaverit: sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus in spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, jam ad revocandos errantes, et nutantes confirmandos accedere volens, sacrarum Scripturarum, et sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, et ipsius Ecclesiæ judicium, et consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

b Ephes. 4
c Genes. 3.

d Coelest. I. ep. 1. c. 4.

1. Si (*d*) quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, et justitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque per offensam prævaricationis hujusmodi iram, et indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi (*e*) comminatus fuerat Deus; et cum morte captivitatem sub ejus potestate, (*f*) qui mortis deinde habuit Imperium, hoc est, diaboli, totumque Adam, per illam prævaricationis offensam, secundum corpus, et animam in deterius commutatum fuisse; anathema sit.

e Gen. 3.
f Hebr. 2. Conc. Arausicanum 2. c. 1.

2. Si quis Adæ prævaricationem sibi soli, et (*g*) non ejus propagini, asserit nocuisse, et acceptam a Deo sanctitatem, et justitiam, quam perdidit, sibi soli,

g Rom. 5. 1. Cor. 15 Conc. Arausicanum 2. cap. 2.

et non nobis etiam eum perdidisse; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem, et poenas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem et peccatum, quod mors est animæ; anathema sit: cum contradicat Apostolo dicenti: (a) Per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors; et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.

3. Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine unum est, propagatione, non imitatione, transfusum omnibus, idest, unicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel per aliud remedium afferit tolli, quam per meritum unius mediatoris Domini nostri Jesu Christi, (b) qui nos Deo reconciliavit in sanguine suo, factus nobis (c) justitia, sanctificatio et redemptio, aut negat ipsum Christi Jesu meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ rite collatum, tam adultis, quam parvulis applicari: anathema sit: quia (d) non est aliud nomen sub Cœlo datum hominibus in quo oporteat nos salvos fieri. Unde illa vox: (e) Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: (f) Quicumque baptizati estis, Christum induistis.

4. Si quis parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam si fuerint a baptizantis parentibus orti; aut dicit, (g) in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lavacro necesse sit expiari ad vitam æternam consequendam; unde fit consequens, ut in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum, non vera, sed falsa intelligatur; anathema fit: quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: (h) Per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors; et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt: nisi quemadmodum Ecclesia Catholica, ubique diffusa semper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam parvuli, qui nihil peccatorum in semetipsis

a Rom. 5 Placuit 153 c. Regerante et c. Quæris in fin. de Con. dis. 4

b 1. Tim. 2. Coloss. 2.

c 1. Cor. 1.

d Act. 4.

e Jo. 1.

f Gal. 3.

g Conc. Milev. c. 2. Conc. Afric. c. 77 et c. Pl. 163. de Cons. dist. 4.

h Rom. 5. c. Placuit. c. Quæris, in fin. et c. Regenerante, de Cons. Dist. 4.

adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. (a) Nisi enim, quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu sancto; non potest introire in regnum Dei.

a Jo. 3. c. Filius, et c. Non dubito de Con. Dist. 4. c. Debitum cum seq. de Bapt.

5. Si quis per Jesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut etiam asserit, non tolli totum id, quod veram, et propriam peccati rationem habet, sed illud (b) dicit tantum radi, aut non imputari; anathema sit. In renatis enim nihil odit Deus: quia (c) nihil est damnationis iis, qui vere (d) consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui (e) non secundum carnem ambulant, sed, (f) veterem hominem exuentes, et (g) novum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti sunt, (h) hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cœli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, et sentit: quæ cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed viriliter per Christi Jesu gratiam repugnantibus non valet, quinimo, (i) qui legitime certaverit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus (l) peccatum appellat, sancta Synodus declarat, Ecclesiam Catholicam numquam intellexisse peccatum appellari, quod vere, et proprie in renatis peccatum sit, (m) sed quia ex peccato est, et ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit; anathema sit.

b Ex 5. 13. lib. 1. contra 2. epist. Pelag.
c Rom. 8.
d Rom. 6. et c. proprie, de Cons. Dist. 4.
e Rom. 8.
f Coloss. 3.
g Ephes. 4. c. Quomodo renovari, de Poenit. Dist. 1.
h Rom. 8. Gal. 3.
i 2. Tim. 2.
l Rom. 6. 7. 8. Coloss. 3.
m Respici c. 13. l. 1. contra 2. ep. Pelag. et alios locos ejusdem.

Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam, et immaculatam Virginem Mariam, Dei Genitricem; sed observandas esse (n) constitutiones felicis recordationis Sixti Papæ IV. sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas innovat.

n Vide infr. 11.

Decretum de reformatione

CAPUT I.

De instituenda lectione Sacræ Scripturæ, et liberalium artium.

Eadem sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, et probatorum (a)Conciliorum constitutionibus inhærens, easque amplectens, et illis adjiciens; ne cœlestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus Sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus jaceat; statuit, et decrevit, quod in illis ecclesiis, in quibus præbenda, aut præstimonium, seu aliud quovis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacræ Theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, et alii locorum Ordinarii, eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium hujusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem, et interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum, ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, et aliis locorum Ordinariis eligendum, etiam per subtractionem fructuum, cogant, et compellant. De cœtero vero præbenda, præstimonium, aut stipendium hujusmodi non nisi personis idoneis, et quæ per se ipsas id munus explicare possint, conferantur: et aliter facta provisio nulla sit, et invalida. (b) In ecclesiis autem Metropolitanis, vel cathedralibus, si civitas insignis, vel populosa fuerit, ac etiam in collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium hujusmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocumque, præterquam ex causa resignationis, primo vacatura, cui aliud onus in compatibile injunctum non sit ad eum usum ipso facto perpetuo constituta, et deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis Ecclesiis nulla, vel non sufficiens

a Conc. Later. sub mn.1 l.c 1. Cabilon. 2 c.3. De quibusdam 37. Dist.

b c. Quia, et c. fi. de Magist. et infr. Sess. 23. de ref. c. 18.

præbenda foret, (*a*) Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum alicujus simplicis beneficii, ejusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum suæ civitatis, et diœcesis, vel alias, prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita provideat, ut ipsa sacræ Scripturæ lectio habeatur, ita tamen, ut quæcumque aliæ lectiones, vel consuetudine, vel quavis alia ratione institutæ, propter id minime prætermittantur. Ecclesiæ vero, quarum annui proventus tenues fuerint, et ubi tam exigua est Cleri, et populi multitudo, ut Theologiæ lectio in eis commode haberi non possit, saltem (*b*) magistrum habeant, ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosque scholares pauperes Grammaticam gratis doceat; ut deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ studia annuente Deo, transire possint: ideoque illi (*c*) magistro Grammatices, vel alicujus simplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex capitulari, vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persolvatur: vel alias Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ Ecclesiæ, et diœcesi accommodam; ne pia hæc utilis atque fructuosa provisio quovis quæsito colore negligatur. In monasteriis quoque monachorum, ubi commode fieri queat, etiam (*d*) lectio sacræ Scripturæ habeatur, qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc ut Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis compellant. In conventibus vero aliorum Regularium, in quibus studia commode vigere possunt, sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio a Capitulis generalibus, vel provincialibus assignetur dignioribus magistris. In gymnasiis etiam publicis, ubi tam honorifica, et cæterorum omnium maxime necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate, et charitate ad Catholicæ fidei defensionem, et incrementum, sanæque doctrinæ con-

a Inf. Sess. 24. c. 15. de refor.

b Conc. Const. 6. c. 5. c. 1 et c. Quia de Mag. Co. Later. sub Alex. III. c. 18, et sub Inn. III. c. 11. et infr. Sess. 23 c. 18. de ref. Clem. Ne in agro de statu Monac. c. 2 de mag.

c Is ad professionem fidei tenetur ex Bulla Pii IV. In sacrosancta 1564.

d Cui addidit Paulus V. lectionem Hebraicam Græcam et Arabicam, Const. Apostolica 1610.

servationem, et propagationem instituatur: et ubi instituta foret, et negligeretur, restituatur. Et, (a) ne sub specie pietatis impietas disseminetur; statuit eadem sancta Synodus, neminem ad hujusmodi lectionis officium tam publice, quam privatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus, et scientia examinatus, et approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris monachorum non intelligatur. Docentes vero ipsam sacram Scripturam, dum publice in scholis docuerint, et (b) scholares, qui in ipsis scholis student, privilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, et beneficiorum suorum, in absentia a jure communi concessis, plene gaudeant, et fruantur.

a Hinc emanavit Bulla Pii IV. de Profess. fidei 13. Dec. 1564.

b C. fin. de mag.

CAPUT II.

De verbi Dei concionatoribus, et Quæstoribus eleemosinariis.

Quia vero Christianæ Reipublicæ (c) non minus necessaria est prædicatio Evangelii, quam lectio, et (d) hoc est præcipuum Episcoporum munus; statuit, et decrevit eadem sancta Synodus omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, et omnes alios ecclesiarum Prælatos teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Jesu Christi Evangelium, si vero contingerit Episcopos, et alios prædictos, legitimo detineri impedimento, juxta formam (e) generalis Concilii viros idoneos assumere (f) teneantur ad hujusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subjaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, et quicumque Parochiales, vel alias curam animarum habentes, ecclesias quocumque modo obtinent, per se, vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, (g) diebus saltem Dominicis, et festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua, et earum capacitate pascant salutaribus verbis; docen-

c Inf. Sess. 24. c. 4. de refor.

d 11. Tol. c. 3.

e C. Inter cætera de off. jud. ord. vide infr. 8.

f Infr. Sess. 24. de refor. c. 4.

g Con. Constan. 6. c. 8. c. Exiit, § habetur. etiam

de ver. sig. in 1 Concil. Lateran. ultimum, Sess. 4 do, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis cum brevitate, et facilitate sermonis, vitia, quæ eos declinare, et virtutes, quas sectari oporteat; ut pœnam æternam evadere, et cœlestem gloriam consequi valeant. Id vero, si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi jurisdictione quavis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si ecclesiæ, quovis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, vel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, provida pastoralis Episcoporum solicitudo non desit, ne illud impleatur; (a) Parvuli petierunt panem, et non erat, qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstat, honesta aliqua merces persolvatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

a Jer. Tren. 4.

Si quæ vero parochiales ecclesiæ reperiantur subjecte monasteriis in nulla diœcesi existentibus; si Abbates, et regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, a Metropolitanis, in quorum provinciis diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam, quoad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur. Neque hujus decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio aut reclamatio, sive recursus impedire valeat, quousque desuper a competenti judice, qui summarie, et sola facti veritate inspecta procedat, cognitum, et decisum fuerit. (b) Regulares vero cujuscumque ordinis, nisi a suis Superioribus de vita, moribus, et scientia examinati, et approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in ecclesiis suorum Ordinum, prædicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, et ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In ecclesiis vero, quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum, (c) etiam Episcopi licentiam habere teneantur; sine qua in

b Conc. Lateran. ultimum Ses. 11 de modo præd.

c C. Excommunicamus, §Quia vero de hæret.

ipsis ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint. Ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

infra Sess. 24. c. 4 de reformat.

Si vero, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminaverit in populum: etiamsi in monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet; Episcopus ei prædicationem interdicat. Quod si hæreses prædicaverit; contra eum, secundum juris dispositionem, aut loci consuetudinem, procedat; etiam si prædicator ipse generali, vel speciali privilegio exemptum se esse prætenderet: quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, et tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prædicator vel ex falsis informationibus, vel alias calumniose vexetur, justamve de iis conquerendi occasionem habeat.

Caveant præterea Episcopi, ne aliquem, vel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, et obedientiam Religionum suarum vivunt; vel Presbyterorum sæcularium, nisi ipsis noti sint, et moribus, atque doctrina probati, etiam quorumlibet privilegiorum pretextu, in sua civitate, vel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; a qua privilegia hujusmodi, nisi tacita veritate, et expresso mendacio, ab indignis extorqueri verisimile non est.

(a)Quæstores vero eleemosynarii, qui etiam Quæstuarii vulgo dicuntur, cujuscumque conditionis existant, nullo modo, nec per se, nec per alium, prædicare præsumant; et contra facientes ab Episcopis, et Ordinariis locorum, privilegiis quibuscunque non obstantibus, opportunis remediis omnino arceantur.

a Concil. Later. sub Innoc. 3. 62 c. Cum ex eo de poenit. et remis. Clemen. Abusionibus, eo tit. inf. Sess. 21. de reformat c. 9. c. Ut officium d. compescendi de hæres in 6. Ex Bulla S Pii V. Etsi Dominici 1567. sublatæ sunt indulgentiæ etiam perpetuæ, quæ quæstuandi præbeant occasionem.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, et decernit, primam futuram Sessionem tenendam, et celebrandam esse die Jovis, Feria quinta post festum B. Jacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XIII. mensis Januarii. MDXLVII.

SESSIO SEXTA

Celebrata die 13. Mensis Januar. MDXLVII.

Decretum de justificatione. Procemium.

Cum hoc tempore, non sine multarum animarum jactura, et gravi ecclesiasticæ unitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit de justificatione doctrina: ad laudem, et gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, et animarum salutem sacrosancta œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri, Domini Pauli, divina providentia Papæ Tertii, Reverendissimis Dominis, Dominis Jo. Maria Episcopo Prænestino de Monte, et Marcello tit. S. Crucis in Jerusalem Presbytero, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, et Apostolicis de latere Legatis: exponere intendit omnibus Christi fidelibus, veram, sanamque doctrinam ipsius justificationis, quam (*a*) Sol justitiæ Christus Jesus, (*b*) fidei nostræ auctor, et consummator docuit, Apostoli tradiderunt, et Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit; districtus inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præsenti decreto statuitur, ac declaratur.

a Malac. 4.
b Hebr. 12.

CAPUT I.

De naturæ, et legis ad justificandos homines imbecillitate.

Primum declarat sancta Synodus, ad justificationis doctrinam probe, et sincere intelligendam, oportere, ut unusquisque agnoscat, et fateatur, quod (*c*) cum omnes homines in prævaricatione Adæ innocentiam perdidissent: (*d*) facti immundi, et ut Apostolus

c Cœles. 1. epist. 1. c. 4. 1. Cor. 15. Rom. 5.
d Isa. 54.

inquit, (a) natura filii iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, usque adeo servierant peccatis, et (b) sub potestate diaboli, at mortis, ut non modo gentes per vim naturæ, sed ne Judæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitrium minime extinctum esset, (c) viribus licet attenuatum, et inclinatum.

a Ephes. 2. supra Sess. 5. in prin.
b Ro. 3 et 6 Heb. 2.
c Conc. 2. Arau. c. 25.

CAPUT II.

De dispensatione, et mysterio adventus Christi.

Quo factum est, ut cœlestis Pater, (d) Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, Christum Jesum Filium suum, et ante legem, et legis tempore, multis sanctis (e) Patribus declaratum, ac promissum, cum venit beata illa (f) plenitudo temporis, ad homines miserit: ut et Judæos, qui sub lege erant, redimeret: (g) et Gentes, quæ non sectabantur justitiam, apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc (h) proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris; (i) non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

d 2. Cor. 1.
e Gen. 49. cum sim.
f Gal. 4.
g Rom. 9.
h Ro. 3. et 5 Coloss. 2. 1. Tim. 2. et 2. Tim. 1. cap. Multiplex de pen. Dist. 1
i 1. Joan. 2

CAPUT III.

Qui per Chistum justificantur.

Verum, etsi ille (l) pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt, sed il dumtaxat, quibus meritum passionis ejus communicatur. Nam, sicut revera homines (m) nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur injusti; cum ea propagatione, per ipsum, dum concipiuntur, propriam injustitiam contrahant: ita nisi in Christo renascerentur, nunquam justificarentur; cum ea rena-

l 2. Cor. 5.
m Allusio ad ver. Aug. epist. 89. omnes qui renascuntur in justificationem, etc. quæ alibi crebro

inculcat: infra Can. 2. scentia per meritum passionis ejus gratia, qua justi fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus (a) gratias nos semper agere hortatur Patri qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lumine, et eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in regnum Filii dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem, et remissionem peccatorum.

a Colos. 1. Gal. 4.

CAPUT IV.

Insinuatur descriptio justificationis impii, et modus ejus in statu gratiæ.

Quibus verbis justificationis impii descriptio insinuatur, ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur (b) filius primi Adæ, in statum gratiæ, et adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Jesum Christum Salvatorem nostrum, quæ quidem translatio post Evangelium promulgatum, sine lavacro regenerationis, aut ejus voto, fieri non potest, sicut scriptum est? (c) Nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu Sancto, non potest introire in Regnum Dei.

b Tit. 1.

c Jo. 3 c. Filius c. Non dubito de Cons. Dist. 1.

CAPUT V.

De necessitate præparationis ad justificationem in adultis: et unde sit.

Declarat præterea ipsius justificationis exordium in adultis a Deo per Christum Jesum præveniente gratia sumendum esse, hoc est, ab ejus vocatione, qua, nullis eorum existentibus meritis, vocantur; ut, qui per peccata a Deo aversi erant, per ejus excitantem, atque adjuvantem gratiam ad convertendum se ad suam ipsorum justificationem, eidem gratiæ libere assentiendo, et cooperando, disponantur: (d) ita ut, tangente Deo cor hominis per Spiritus santi illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens: quippe qui (e) illam abjicere potest, neque tamen sine gratia Dei mo-

d Infra Can. 3.

e Pros. lib. 2. de Voc. gentium c. 28. et 29.

vere se ad justitiam coram illo libera sua voluntate possit: unde in sacris litteris, cum dicitur, (*a*) Convertimini ad me, et ego convertar ad vos; libertatis nostræ admonemur. Cum respondemus: Converte nos, Domine, ad te et convertemur: Dei nos gratia præveniri confitemur.

CAPUT VI.

Modus præparationis.

Disponuntur autem ad ipsam justitiam, dum excitati divina gratia, et adjuti, (*b*) fidem ex auditu concipientes, libere moventur in Deum, credentes vera esse; quæ divinitus revelata, et promissa sunt: atque illud in primis, a Deo justificari impium per gratiam ejus, (*c*) per redemptionem, quæ est in Christo Jesu; et dum peccatores se esse intelligentes, a divinæ justitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo, in spem eriguntur fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore: illumque, tanquam (*d*) omnis justitiæ fontem, diligere incipiunt; ac propterea moventur (*e*) adversus peccata per odium aliquod, et detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam ante Baptismum agi oportet: denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare novam vitam, et servare divina mandata. De hac dispositione scriptum est: (*f*) Accedentem ad Deum oportet credere, quia est, et quod inquirentibus se remunerator sit. Et, (*g*) Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua. Et (*h*) Timor Domini expellit peccatum. Et (*i*) Pœnitentiam agite, et baptiszetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum, et accipietis donum Spiritus sancti. Et, (*l*) Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, docentes eos servare quæcumque mandavi vobis. Denique: (*m*) Præparate corda vestra Domino.

a Zach. 1. a Joel. 2 c. Convertimini de Poen. Dist. 1. Thre. 5. d. et c. 31.

b Rom. 10.

c Rom. 3.

d Psal. 41.

e Inf. c. 14 et Ses. 14. c. 4 de Contritione

f Hebr. 11.

g Mar. 2 et Mat. 9

h Eccle. 1.

i Act. 2. c. Agunt et c. Propriæ de Cons. Dist. 4.

l Matt. et Marc. ult c. Prima c. Si quis 79. et c. Proprie de Confet. Dist. 4. ¶

m 1. Regum 7. 2.

CAPUT VII.

Quid sit justificatio impii , et quæ ejus causa .

Hanc dispositionem, seu præparationem justificatio ipsa consequitur, quæ non est sola peccatorum remissio, sed et sanctificatio, et renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ , et donorum , unde homo ex injusto fit justus , et ex inimico amicus, ut sit (*a*) hæres secundum spem vitæ æternæ. Hujus justificationis causæ sunt , finalis quidem , gloria Dei, et Christi, ac vita æterna: efficiens vero, misericors Deus, qui gratuito (*b*) abluit, et (*c*) sanctificat, signans, et ungens (*d*) Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ, meritoria autem , dilectissimus unigenitus suus , Dominus noster Jesus Christus,qui cum (*e*) essemus inimici,propter nimiam charitatem, qua dilexit nos; sua sanctissima passione in ligno crucis nobis (*f*) justificationem meruit, et pro nobis Deo Patris satisfecit: instrumentalis item, Sacramentum Baptistismi, quod (*g*) est Sacramentum fidei, sine qua (*h*) nulli umquam contigit justificatio; demum unica formalis causa est justitiaDei,non qua ipse justus est, sed qua nos justos facit, qua videlicet ab eo donati, renovamur spiritu mentis nostræ,et non modo reputamur, sed vere justi nominamur, et sumus, justitiam in nobis recipientes , unusquisque secundum suam mensuram,quam (*i*) Spiritus sanctus partitur singulis prout vult , et secundum propriam cujusque dispositionem , et cooperationem . Quamquam enim nemo possit esse justus nisi cui merita passionis Domini nostri Jesu Christi (*l*) communicantur id tamen in hac impii justificatione fit, dum ejusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum (*m*) charitas Dei diffunditur in cordibus eorum; qui justificantur,atque ipsis inhæret , unde in ipsa justificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Jesum Chistum , cui inferitur , fidem , spem , et cha-

a Tit. 3.
b 1. Cor. 6.
c Tit. 3.
d Ephes. 2.
e Ephes. 2. Ro. 5
f Eeph. Ro. 4. d.
g Nihil est de Conser. Dist. 4.
h Hebr. 11.
i 1. Cor. 12. Ephes. 4.
l Philip. 3.
m Rom. 5.

ritatem : (a) Nam fides, nisi ad eam spes accedat, et charitas neque unit perfecte cum Christo, neque corporis ejus vivum membrum efficit. Qua ratione verissime dicitur : (b) Fidem sine operibus mortuam, et otiosam esse, et (c) in Christo Jesu neque circumcisionem aliquid valere, neque præputium ; sed fidem, quæ per charitatem operatur, Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Cathechumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præstantem ; quam sine spe, et charitate fides prestare non postest. Unde et statim verbum Christi audiunt; (d)Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Itaque veram, et Chistianam justitiam accipientes, eam (e) ceu primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, et nobis perdidit, per Christum Jesum illis donatam, candidam te immaculatam jubenter statim renati conservare, ut eam perferant ante tribunal Domini nostri Jesu Christi et habeant vitam æternam.

a Infr. c.10.
b Jacob. 2.
c Gal. 5. et 6. Circumcisio de Poenit. Dist. 2.
d Math. 19
e Lucæ 15. c. Quomodo renovari de Poenit. Dist. 2.

CAPUT VIII.

Quomodo intelligatur impium per fidem, et gratis justificari.

Cum vero Apostolus (f) dicit justificari hominem per fidem, et gratis ea verba in eo sensu intelligenda nuit, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tesunt, et expressit, ut scilicet per fidem ideo justificari dicamur quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, et radix omnis justificationis (g) sine qua impossibile est placere Deo, et ad filiorum ejus consortium pervenire ; gratis autem justificari ideo dicimur quia nihil eorum, quæ justificationem præcedunt, sive opera, ipsam justificationis gratiam promeretur. Si enim (h) gratia est jam non ex operibus: aliquoquin, ut idem Apostolus inquit, gratiam jam non est gratia;

f Rom. 4.
g Hebr. 11, infra Can. 9.
h Rom. 11. Eph. 2. Tim. 3.

CAPUT IX.

Refellitur inanis hæreticorum fiducia

Quamvis autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa umquam fuisse peccata, nisi gratis divina misericordia propter Christum: nemini tamen fiduciam (*a*) et certitudinem remissionis peccatorum suorum jactanti, et in ea sola quiescenti, peccata dimitti, vel dimissa esse, dicendum est, cum apud hæreticos, et schismaticos possit esse, imo nostra tempestate sit, et magna contra Ecclesiam Catholicam contentione prædicetur vana hæc, et ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui vere justificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semetipsos statuere, se esse justificatos, neminemque a peccatis absolvi, ac justificari, nisi eum qui (*b*) certo credat se absolutum, et justificatum esse: atque hac sola fide absolutionem, et justificationem perfici: quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deque mortis, et resurrectionis Christi efficacia dubitet. Nam sicuti nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorum virtute, et efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum, suamque propriam infirmitatem, et indispositionem respicit, de sua gratia formidare, et timere potest, cum nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.

a Infra Can. 12. et 13

b Infr. Can. 14.

CAPUT X.

De acceptæ justificationis incremento.

Sic ergo justificati, et amici Dei, ac (*c*) domestici facti, (*d*) euntes de virtute in virtutem renovantur, ut Apostolus inquit, de die, in diem: hoc est (*e*) mortificando membra carnis suæ, et (*f*) exhibendo ea arma justitiæ in sanctificationem, per observationem man-

c Ephes.
d Psal. 83. infra Can. 24. 2. Cor. 4 in fin.
e Coloss. 3.
f Rom. 6. d.

datorum Dei, et Ecclesiæ, in ipsa justitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, crescunt, atque magis justificantur, sicuti scriptum est: (*a*) Qui justus est, justificetur adhuc. Et iterum: (*b*) Ne verearis, usque ad mortem justificari. Et rursus (*c*) videtis, quoniam ex operibus justificatur homo, et non ex fide tantum. Hoc vero justitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cum oras (*d*) da nobis, Domine fidei, spei, et charitatis augmentum.

a Apoc. ult.
b Eccl. 18.
c Jac. 2. d.
d Domi. 12 post Pentec.

CAPUT XI.

De observatione mandatorum eamque necessariam esse, nec impossibilem.

Nemo autem, quantumvis justificatus, liberum se esse ab observatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, et a Patribus sub anathemate prohibita voce uti: Dei præcepta homini justificato ad observandum esse impossibilia. Nam (*e*) Deus (*f*) impossibilia non (*g*) jubet, sed (*h*) jubendo monet; et facere, quod possis, et petere, quod non possit; et adjuvat, ut possis (*i*) cujus mandata gravia non sunt, cujus (*l*) jugum suave est, et onus leve: qui enim sunt filii Dei Christum diligunt: (*m*) qui autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, servant sermones ejus, quod utique cum divino auxilio præstare possunt. Licet enim in hac mortali vita, quantumvis sancti, et justi in levia saltem, et quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse justi, nam (*n*) justorum illa vox est, et humilis, et verax: Dimitte nobis debita nostra. Quo sit, ut justi ipsi eo magis, se obligatos ad ambulandum in via justitiæ sentire debeant, quo liberati jam a peccato, (*o*) servi autem facti Deo, (*p*) sobrie, juste, et pie viventes proficere possint per Christum Jesum: (*q*) per quem accessum habuerunt in gratiam istam. (*r*) Deus namque sua gratia semel justificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. (*s*) Itaque nemo sibi in sola

e Ex Aug. c. 43. lib. De nat. et gratia
f 1. Joa. 5. infra Can. 18.
g Conc. Arans. 2 c. 25.
h Hier. in ep. ad Oresipo.
i Jo. 5.
l Matt. 11.
m Jo. 14. Conc. African. c. 71. 82 et 43. Conc. Milevit. c. 7. 8. et 9.
n Matth. 5. Luc. 11. c. Adhuc, et c. De quotidianis, de Poenit. Dist. 3.
o Rom. 6.
p Tit. 2.
q Rom. 5.
r Aug. lib. de nat. et gratia, c. 26. et Pros. Ser. 7 ad c. Gallorum, et resp. ad 7. object. Vincen.
s Infra Can. 20,

fide blandiri debet putans fide sola se hæredem esse constitutum, hæreditatemque consecutarum, etiam si

a Rom. 8. Christo non(*a*)compatiatur ut et conglorificetur: nam et

b Phil. 2. Heb. 5. Christus ipse, ut inquit Apostolus, (*b*) cum esset Filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam, et consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse mo-

c 1. Cor. 9. net justificatos, dicens: (*c*) Nescitis, quod ii, qui in stadio currunt; omnes quidem currunt, sed unus ac-

d Ib. cipit bravium? sic currite, ut comprehendatis. (*d*) Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aerem verberans, sed castigo corpus meum et in servitutem redigo: ne forte, cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Aposto-

e 2. Petr. 1 lorum Petrus:(*e*) Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem, et electionem faciatis: hœc enim

f Infra Can. 25. facientes, non peccabitis aliquando. (*f*) Unde constat, eos orthodoxæ religionis doctrinæ adversari, qui dicunt, justum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, poenas æternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt in omnibus operibus justos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, et sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem

g Infra Can. 31. Ps. 118. n. quoque intuentur æternam; (*g*) cum scriptum sit: Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas pro-

h Hebr. 11. Inf. Can. 15. et 16. c. Corripiantur in fin. 24. q. 3. pter retributionem, et de Moyse dicat (*h*) Apostolus, quod respiciebat in remunerationem.

CAPUT XII.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cavendam esse.

Nemo quoque quamdiu in hac mortalitate vivitur, de arcano divinæ prædestinationis mysterio usque adeo præsumere debet, ut certo statuat se omnino esse in numero prædestinatorum: quasi verum esset, quod justificatus, aut amplius peccare non pos-

sit, aut, si peccaverit, (*a*) certam sibi resipiscentiam promittere debeat, nam, nisi ex speciali revelatione sciri non potest, quos Deus sibi elegerit. *a* Ezec. 18 Gal. 3

CAPUT XIII.

De perseverantiæ munere.

Similiter de perseverantiæ munere, de quo scriptum est: (*b*) Qui perseveravit usque in finem, hic salvus erit; quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum (*c*) qui stat, statuere, ut perseveranter stet, et eum qui cadit restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur, tamen in Dei auxilio firmissimam spem collocare, et reponere omnes debent. Deus enim nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut, (*d*) coepit opus bonum, ita perficiet, operans velle, et perficere. Veruntamen, qui se (*e*) existimant stare, videant, ne cadant, (*f*) et cum timore, ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigiliis, in elemosynis, in orationibus, et oblationibus, in jejuniis, et castitate: formidare enim debent, scientes (*g*) quod in spem gloriæ, et nondum in gloriam renati sunt, de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum diabolo, in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: (*h*) Debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus: si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.

b Matth. 10 et 24 c. Suggestum 7. q. 1. et c. Non revertebantur, de Poenit. Dist. 2. infr. Can. 36. et 22. Ezech. 33.
c Rom. 14. Phil. 1. 2. Cor. 8.
d Philip. 1. et 2.
e 1. Car. 10.
f Philip. 2.
g 1. Petr. 1
h Rom. 8.

CAPUT. XIV.

De lapsis et eorum reparatione.

Qui vero ab accepta (*i*) justificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus justificari poterunt, cum excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procuraverint: hic

i Infr. Can. 23. et 29.

enim justificationis modus est lapsis reparatio: quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti (*a*)Patres apte nuncuparunt. Etenim pro iis, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Jesus Sacramentum instituit Pœnitentiæ,cum dixit,(*b*)Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, et quorum retinueritis, retenta sunt. Unde docendum est, Christiani hominis pœnitentiam post lapsum multo aliam esse a baptismali; eaque continere non modo cessationem a peccatis, et eorum detestationem (c) aut cor contritum,et humiliatum, verum etiam eorumdem sacramentalem Confessionem saltem in voto, et suo tempore faciendam, et sacerdotalem Absolutionem, itemque Satisfactionem per jejunia, eleemosynas, orationes, et alia pia spiritualis vitæ exercitia, non quidem pro pœna æterna, quæ vel sacramento, vel Sacramenti voto una cum culpa remittitur, sed pro pœna temporali; quæ, ut sacræ Litteræ docent, non tota semper, ut in (*d*)Baptismo sit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quam (*e*) acceperunt, ingrati, Spiritum sanctum contristaverunt, et(*f*) templum Dei violare non sunt veriti, De qua pœnitentia scriptum est: (*g*)Memor esto,unde excideris: age pœnitentiam, et prima opera fac. Et iterum: (*h*) Quæ secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursus: (*i*) Pœnitentiam agite,et facite fructus dignos Poenitentiæ.

a Hieron.tom.1 in Epist.ad Demetr.quæ incipit,Inter omnes Et in c. Secunda post naufragium de Poenit Dist.1
b Joan.20.Matt.16.e. Ut constitueretur Dist.50 c. Ut videtur 1 q. 1. cum sim. infr. Sess. 14.de Poenit.c.3
c Psal.50.c. Sacrific.de Poenit. Dist. 1.
d Florent.Conc. in Decretis Eugenii.
e Ephes.4.8.
f 1.Cor.3.
g Apoc.2c.Quia sanctitas 50.Dis. et cap.Miror de Poenit.Dist.1.
h 2 Cor.7.
i Matth.3. et 4. Luc.3inf.Ca.27

CAPUT XV.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem.

Adversus etiam hominum quorundam callida ingenia,qui (*l*) per dulces sermones,et benedictiones seducunt corda innocentium,afferendum est,non modo infidelitate, per quam et ipsa fides amittitur, sed etiam quocumque alio mortali peccato, quamvis non amittatur fides acceptam justificationis gratiam amitti, divinæ

l Rom.16.

legis doctrinam defendendo: (*a*)quæ a regnoDei non solum infideles excludit, sed(*b*)et fide les quoque fornicarios,adulteros molles, masculorum concubitores, fures avaros, ebriosos, maledicos, rapace s,cœterosque omnes qui lethalia committunt, peccata (*c*), a quibus cum divinæ gratiæ adjumento abstinere possunt, et pro quibus a Christi gratia separantur.

a 1 Tim. 1.
b 1. Cor. 6.
c Philip. 4 c. Cor. 12. c. Quid dicit Dist. 41.

CAPUT XVI.

De fructu justificationis, hoc est de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione.

Hac igitur ratione justificatis hominibus, sive acceptam gratiam perpetuo conservaverint, sive amissam recuperaverint, proponenda sunt Apostoli verba: (*d*) Abundare in omni opere bono,scientes,quod labor vester non est inanis inDomino:(*e*)non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri, et dilectionis,quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite(*f*)amittere confidentiam vestram,quæ magnam habet remunerationem.Atque ideo bene operantibus(*g*) usque in finem, et in Deo sperantibus proponenda est vita æterna,et tanquam gratia filiisDei perChristumJesum misericorditer promissa; et (*h*) tanquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus, et meritis fideliter reddenda.Hæc est enim illa (*i*) corona justitiæ,quam post suum certamen, et cursum repositam sibi esse ajebat Apostolus, a justo Judice sibi reddendam: non solum autem sibi, sed et omnibus, qui diligunt adventum ejus: cum enim ille ipse Christus Jesus, tanquam caput in membra, et tanquam (*l*)vitis in palmites,cum ipsos justificatos, jugiter virtutem influat; quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, et comitatur, et subsequitur, et sine qua nullo pacto Deo grata, et meritoria esse possent, nihil ipsius justificatis amplius deesse credendum est, quo minus plene illis quidem in operibus, quæ in Deo sunt facta, et divinæ legi pro hujus vitæ statu

d 1. Cor. 15.
e Hebr. 6. c. Non est tam injustus de Poen-Dist. 2.
f Heb. 10 in fin. inf. Can. 26.
g Matt. 10.
h Ps. 102 Rom 5
i 2. Tim. 4
l Joan. 15.

a Apoc. 14. satisfecisse, et vitam æternam suo etiam tempore, (*a*) (si tamen in gratia decesserint) consequendam, vere promeruisse censeantur: cum Christus, Salvator noster
b Rom. 10. dicat: (*b*) si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed fiet in eo fons aquæ salientis in vi-
c Matt. 10 in fi. et Marc. 9. cir. fi. tam æternam. Ita (*c*) neque propria nostra justitia, tanquam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur, aut repudiatur justitia Dei: quæ enim justitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem justificamur: illa eadem Dei est, quia a Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neque vero illud omittendum est, quod licet bonis operibus in sacris litteris usque adeo
d 2. Cor. 4. tribuatur, ut etiam (*d*) qui uni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Christus, eum non
e 1. Cor. 2 in fin. 2. Cor. 10. in fin. Gal. 6. Jer. 9. esse sua mercede cariturum, et Apostolus (*e*) testetur, id, quod in præsenti est momentaneum, et leve tribulationis nostræ supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: absit tamen, ut Chri-
f 2. Cor. 2. in fi. 2 Cor. 10. in fin. Gal. 6. Jer. 9. stianus homo in se ipso vel confi lat, (*f*) vel glorietur, et non in Domino cujus tanta est erga omnes homines
g Ex Epist. Coelest. 1. c. 12. bonitas: ut (*g*) eorum velit esse merita, quæ sunt ipsius dona. Et quia (*h*) in multis offendimus omnes, unusquis-
h Jac. 3. que sicut misericordiam, et bonitatem, ita severitatem, et judicium ante oculos habere debet, neque se
i 1. Cor. 4. ipsum aliquis, (*i*) etiam si nihil sibi concius fuerit judicare: quoniam omnis hominum vita non humano ju-
l Ib. dicio examinanda, et judicanda est, sed Dei (*l*) qui illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium: et tunc laus erit unicuique a Deo: qui
m Mat. 16. Ro. 2. ut scriptum est, (*m*) reddet unicuique secundum opera sua.

Post hanc Catholicam de Justificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmiterque receperit, justificari non poterit, placuit sanctæ Synodo hos Canones subjungere, ut omnes sciant, non solum, quid tenere; et sequi, sed etiam quid vitare, et fuger edebeant.

De Justificatione

CANON I.

Si quis dixerit(*a*)hominem suis operibus,quæ vel per humanæ naturæ, vel per legis doctrinam fiant, absque divina per Jesum Christum gratia posse justificari coram Deo, anathema sit,

a Sup. c. 1. et 3. Rom. 3. 1 Cor. 15

CANON II.

Si quis dixerit, ad hoc solum divinam gratiam per Christum Jesum dari, ut facilius homo(*b*)juste vivere, ac vitam eternam promereri possit, quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque, sed ægre tamen, et difficulter possit: anathema sit.

b Conc. Af. c. 80 et c. ul. de Conc. Dist. 4. ex Conc. Milev.

CANON III.

Si quis dixerit, sine præveniente(*c*) Spiritus sancti inspiratione, atque ejus auditorio, hominem credere, sperare, diligere, aut poenitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur; anathema sit.

c Conc. Araus. 2 c. 6. super c. 5. Rom. 5.

CANON IV.

Si quis dixerit, (*d*) liberum hominis arbitrium a Deo motum, et excitatum nihil cooperari, assentiendo Deo excitanti, atque vocati quoad obtinendam justificationis gratiam se disponat, ac (*e*) præparet; neque posse dissentire, si velit sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passive se hebere: anathema sit.

d Araus. 2. c. 3. 4. 5. 6. 9. et 25.

e Eccl. 15.

CANON V.

Si quis(*f*) liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum, et extinctum esse de solo titulo, imo titulum sine re, figmentum denique a satana invectum in Ecclesiam: anathema sit.

f Vide Aug. l. 1. contra 2 Ep. Pel. c 2.

CANON VI.

Si quis dixerit (*g*) non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera, ita ut bona, Deum operari, non permissive solum, sed etiam proprie, et per se, adeo ut sit proprium ejus opus, non minus proditio Judæ, quam vocatio Pauli: anathema sit:

g Vide Aug. ibid. cap. 3. et Pros. Sentent. 14 ad c. Gallorum, et respons. ad 19. objeci. Vinc. Joan. 1. Conc. Arausican. c. 2 circa fi.

CANON VII.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante justificationem sunt, quacumque ratione facta sint, vere esse peccata, vel odium Dei mereri, aut, quanto vehementius, quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum gravius peccare: anathema sit.

CANON VIII.

a Psal. 17 Lucæ 12 et Mat. 9 in fi. Si quis dixerit, (a) gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel a peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores pejores facere; anathema sit.

CANON IX.

b Supra c. 7. et 8. Si quis dixerit, (b) sola fide impium justificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad justificationis gratiam consequendam cooperetur, et nulla ex parte necesse esse eum suæ voluntatis motu præparari, atque disponi; anathema sit.

CANON X.

c Sup. c. 7 Gal. 2. et 5 Ephes. 1 et 4. Si quis dixerit, homines: (c) sine Christi justitia; per quam nobis meruit, justificari, aut per eam ipsam formaliter justos esse; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, homines justificari, vel sola imputatione justitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione,
d Rom. 5. exclusa gratia, et charitate, quæ (d) in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat, aut etiam gratiam, qua justificamur, esse tantum favorem Dei; anathema sit.

CANON XII.

e Supra c. 9. Si quis dixerit (e) fidem justificantem nihil aliud esse, quam fiduciam divinæ misericordiæ, peccata remittentis propter Christum, vel eam fiduciam solam esse, qua justificamur; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo, et absque ulla hæsitatione propriæ infirmitatis, et indispositionis, peccata sibi esse remissa, anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, (*a*) hominem a peccatis absolvi, ac justificari ex eo quod se absolvi, ac justificari certo credat, aut neminem vere esse justificatum, nisi qui credat se esse justificatum, et hac sola fide absolutionem, et justificationem perfici; anathema sit. *a* Sup. c. 9.

CANON XV.

Si quis dixerit, (*b*) hominem renatum, et justificatum teneri ex fide ad credendum, se certo esse in numero prædestinatorum; anathema sit. *b* Aug. c. 13. lib. de Corru. et gratia supra c. 12.

CANON XVI.

(*c*) Si quis magnum illud usque in finem perseverantiæ domum se certo habiturum, absoluta, et infallibili certitudine dixerit, nisi hoc ex speciali revelatione didicerit; anathema sit. *c* Aug. lib. de bono persev. c. 13. sup. c. 12 et 13. Galat. 5 Ezech. 18.

CANON XVII.

Si quis justificationis gratiam nonnisi prædestinatis ad vitam contingere dixerit; reliquos vero omnes, qui vocantur, vocari quidem, sed gratiam non accipere, utpote (*d*) divina potestate prædestinatos ad malum, anathema sit. *d* Conc. Araus. 2. c. 25.

CANON XVIII.

Si quisdixerit, (*e*) Dei præcepta homini etiam justificato, et sub gratia constituto, esse ad observandum impossibilia; anathema sit. *e* Sup. c. 11. 1. Jo. 5.

CANON XIX.

Si quis dixerit, (*f*) nihil præceptum esse in Evangelio præter fidem, cœtera esse indifferentia neque præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit. *f* Clem. Ad nostra § 3 de hær.

CANON XX.

Si quis hominem justificatum, (*g*) et quantumlibet perfectum, dixerit non teneri ad observantiam mandatorum Dei, et Ecclesiæ, sed tantum ad credendum: quasi vero Evangelium sit nuda, et absoluta promissio vitæ eternæ, sine conditione observationis mandatorum; anathema sit. *g* Supra c. 11.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Christum Jesum a Deo hominibus datum fuisse, ut redemptorem, cui fidant, (*h*) non etiam ut legislatorem, cui obediant: anathema sit. *h* Isaiæ 33. d. Matth. 1. 2. 6.

CANON XXII.

a Supr. c. 14. Si quis dixerit,(a) justificatum, vel sine speciali auxilio Dei, in accepta justitia perseverare posse, vel cum eo non posse; anathema sit.

CANON XXIII.

b Supr. c. 14. Si quis hominem semel justificatum dixerit (b) amplius peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideo eum, qui labitur, et peccat, numqam vere fuisse justificatum, aut contra, posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Ecclesia: anathema sit.

CANON XXIV.

c Sup. c. 10. Si quis dixerit (c) justitiam acceptam non conservari, atque etiam augeri coram Deo per bona opera: sed opera ipsa fructus solummodo, et signa esse justificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ causam: anathema sit.

CANON XXV.

d Sup. c. 11 in fi. Si quis in quolibet bono opere justum (d) saltem venialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri, tantumque ob id non damnari quia Deus ea opera non imputet ad damnationem: anathema sit.

CANON XXVI.

e Supra c. 16. Si quis dixerit,(e) justos non debere pro bonis operibus quæ in Deo fuerint facta, expectare, et sperare æternam retributionem a Deo per ejus misericordiam, et Jesu Christi meritum, si bene agendo, et divina mandata custodiendo, usque (f) in finem perseveraverint: anathema sit.

f Math. 24

CANON XXVII.

g 1. Corinth. 6. supr. cap. 15. Si quis dixerit: (g) nullum esse mortale peccatum, nisi infidelitatis, aut nullo alio, quantumvis gravi, et enormi, præterquam infidelitatis peccato, semel acceptam gratiam amitti: anathema sit.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia simul, et fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non

esse veram fidem, licet non sit viva, aut eum, qui fidem sine charitate habet, non esse Christianum, anathema sit.

CANON XXIX.

Si quis dixerit, (*a*) eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidem, sed sola fide amissam justitiam recuperare sine Sacramento Pœnitentiæ, prout sancta Romana, et universalis Ecclesia a Christo Domino, et ejus Apostolis edocta, hucusque professa est servavit, et docuit; anathema sit. *a* Supra c. 14.

CANON XXX.

Si quis post acceptam justificationis gratiam, cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, et reatum æternæ pœnæ deleri dixit, (*b*) ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exsolvendæ, vel in hoc sæculo, vel in futuro in (c) Purgatorio, antequam ad regna cœlorum aditus patere possit; anathema sit. *b* Inf. Ses. 14. c. 8 *c* Inf. Ses. 25. in prin.

CANON XXXI.

Si quis dixerit, justificatum peccare, dum (*d*) intuitu æternæ mercedis bene operatur; anathema sit. *d* Sup. c. 11 in fi.

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis justificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius justificati merita, aut ipsum justificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, et Jesu Christi meritum, cujus vivum membrum est, fiunt, non vere mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, et ipsius vitæ æternæ (si tamen in gratia decesserit) consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de justificatione, a sancta Synodo hoc præsenti decreto expressam, aliqua ex parte gloriæ Dei, vel meritis Jesu Christi Domini nostri, derogari, et non potius veritatem fidei nostræ, Dei denique, ac Christi Jesu gloriam illustrati; anathema sit.

Decretum de Reformatione

CAPUT I.

Prœlatis convenit in Ecclesiis suis residere, si secus fecerint, juris antiqui pœna in eos innovantur, et novœ decernuntur.

Eadem sacrosancta Synodus, eisdem præsidentibus Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, depravatosque in clero, et populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab iis, qui majoribus Ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum: (*a*) integritas enim præsidentium, salus est subditorum. Confidens itaque per Domini, ac Dei nostri misericordiam, providamque ipsius Dei in terris (*b*) Vicarii solertiam omnino futurum, ut ad Ecclesiarum regimen (onus quippe angelicis humeris formidandum) qui maxime digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas a puerilibus exordiis usque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia ecclesiasticæ laudabiliter acta, testimonium præbeat, secundum venerabiles beatorum (*c*) Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, et cathedralibus ecclesiis quibuscumque, quovis nomine, ac titulo, præfectos monet, ac monitos esse vult, ut (*d*) attendentes sibi, et universo gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus præcipit, (*e*) in omnibus laborent: et ministerium suum impleant: implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deferant, atque ovium suarum, quarum (*f*) sanguis de eorum est manibus a supremo Judice requirendus, custodiæ minime incumbant: cum certissimum sit, (*g*) non admitti pastoris excusationem, si lupus oves comedit, et pastor nescit. Ac nihilominus, quia nonnullis, quod vehementer dolendum est, hoc tempo-

a c. Miramur 61. Dist. 1.

b C. inter corporalia de translat. Episc.

c C. In sacerdotibus, et c. Episcopum 61 Dist. c. fin. 59. Dist. Conc. Sardic. c. 13. et inf. Ses. 24 de ref. c. 1.

d Act. 20.

e 2 Tim. 4. Joan. 10. c. Sit rector. 45. Dist. c. Adversitas 7. q. 1. c. Nisi de renunt.

f Ezech. 33 et 34 Act. 20.

g c. Ephes. Dist. c. 1. 13 q. 1 et inf. Sess. 24. c. 1. in fin. de ref.

re reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaque cœlestibus, ac divinis humana præferentes, in diversis curis vagantur, aut in negotiorum temporalium solicitudine, ovili derelicto, atque ovium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit sacrosanctæ Synodo (a), antiquos canones, qui temporum, atque hominum injuria pene in desuetudinem abierunt, adversus non residentes promulgatos innovare; quemadmodum virtute præsentis decreti innovat, ac ulterius, pro firmiori eorumdem residentia, et reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire. (b) Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu cathedrali Ecclesia, sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu jure commissa, quacumque illa dignitate, gradu, et præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, seu justis et (c) rationabilibus (d) causis cessantibus: sex mensibus continuis extra suam diœcesim morando abfuerit: quartæ partis fructuum unius anni fabricæ Ecclesiæ, pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum, pœnam ipso jure incurrat. (e) Quod si per alios sex menses in hujusmodi absentia perseveraverit: aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente vero contumacia, ut severiori sacrorum canonum censuræ subjiciatur Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum vero absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eo ipso incurrenda infra tres menses per litteras, seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cujusque major, aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animadvertere, et Ecclesiis ipsis (f) de Pastoribus utilioribus providere poterit, sicut in Domino noverit salubriter expedire.

a C. Pervenit, cum multis seq. 7. qu. 1. De cler. non resid. per totum, et cap. Cum ex eo de elect. in 6.

b Novas adhuc poenas adjecit Pius IV. in Bulla In supre. 1564.

c Vide Sess. 23. c. 1. de reform. ubi causæ subind dicantur.

d C. Ex tua de cleric. non resid. c. Quoniam, § Porro, utili. non contest.

e Inf. Ses. 23. de reform. cap. 1.

f C. Ex parte de cler. non resid.

CAPUT II.

Nulli beneficium exigens personalem residentiam obtinenti abesse licet, nisi justa de causa ab Episcopo approbanda; qui tum etiam vicariam subducta parte fructuum substituat, ob curam animarum.

Episcopi inferiores, quævis beneficia ecclesiastica personalem residentiam de jure sive consuetudine exigentia, in titulum, sive commendam, obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono ecclesiarum regimine, et divini cultus augmento locorum, et personarum qualitate pensata, expediens videbitur, opportunis juris remediis residere cogantur: nullique privilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis (*a*) suffragentur. Indulgentiis vero, et dispensationibus temporalibus, ex veris, et rationabilibus causis tantum concessis, et (*b*) coram Ordinario legittime probandis, in suo robore permansuris; quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte (*c*) a Sede Apostolica delegatorum, providere, ut per deputationem idoneorum Vicariorum, et (*d*) congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur, nemini, quoad hoc, privilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

a C. fin. de resc. in 6.

b Roboratur declar. Pii V. 1564 24. Nov.

c C. Cum ex eo de elect. in 6. c. Beneficium de reg. eod. et infra Sess. 7, c. 5. et 7. de refor.

d Vide Const. S. Pii V. Ad exequendum 1567.

CAPUT III.

Excessus sæcularium Clericorum, et regularium degentium extra monasteria, ab Ordinaria loci corrigantur.

Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant: et nemo sæcularis Clericus, cujusvis (*e*) personalis, vel regularis extra monasterium degens, etiam sui ordinis privilegii

e Refert ad vocem privilegii.

(a) prætextu tutus censeatur, quo minus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam super hoc a Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones visitari, puniri, et corrigi valeat.

a Inf. Ses. 14. c. 4. et 5. de reformat.

CAPUT IV.

Ecclesias quascumque Episcopi, et alii majores Prælati, quoties opus fuerit, visitent; omnibus, quæ huic decreto obstare possent, sublatis.

Capitula (b) cathedralium et aliarum majorum ecclesiarum, illorumque personæ, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quo minus a suis Episcopis, et aliis majoribus prælatis, per se ipsos solos, vel illis, quibus sibi videbitur, adjunctis, juxta (c) canonicas sanctiones, toties quoties opus fuerit, visitari, corrigi, et emendari, etiam auctoritate Apostolica, possint, et valeant.

b Sess. 24. c. 6. de refor. et c. 5. de refor. Sess. 14.

c Infra Sess. ult. de reform. c. 6.

CAPUT V.

Episcopi in aliena Diœcesi nec Pontificalia exercent, nec Ordines conferant.

Nulli Episcopo, liceat, cujusvis privilegii prætextu, (d) Pontificalia in alterius dioecesi exercere nisi de ordinarii loci expressa licentia, et in personas eidem ordinario subjectas tantum; si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, et sic ordinati ab executione ordinum sint ipso jure suspensi.

d Vide 1. Nicæ. c. 15. et 16. et 2. Arelat. c. 13. et Antioch. sub Jul. I. c. 3. Sard. c. 18 et 19 et 3. Cart. c. 20. et 21 Con. Aurel. 3. c. 15. c. Placuit cum. se. 7. q. 1. et infra Ses. 14. de refor. c. 2. 3. et 8.

Indictio futuræ Sessionis.

Placet ne vobis, proximam futuram Sessionem celebrari die Jovis feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies tertia mensis Martii? *Responderunt*, Placet.

SESSIO SEPTIMA

Celebrata Die III. Mensis Martii MDXLVII.

Decretum de Sacramentis.

PROOEMIUM.

Ad consummationem salutaris de justificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera justitia vel (*a*) incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur; propterea sacrosanta, œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, et extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate, tum de damnatis olim a Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de novo adinventæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, et animarum saluti magnopere officiunt, sanctarum Scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum conciliorum, et Patrum consensui inhærendo, hos præsentes canones statuendos, et decernendos censuit; reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem deinceps, divino Spiritu adjuvante, editura.

a C. Nulla de Cons. Dist. 4.

DE SACRAMENTIS

IN GENERE.

CANON I.

Si quis dixerit; (a) Sacramenta novæ legis non fuisse omnia a Jesu Christo Domino nostro instituta; aut esse plura vel pauciora quam septem, videlicet, Baptismum, Confirmationem, (b) Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam Unctionem, Ordinem, et Matrimonium, aut etiam aliquod horum septem non esse vere, et proprie Sacramentum: anathema sit.

a Conc. Flor. in Decretis Eugenii ad Armenos.

b Ad abolend. de hæret.

CANON II.

Si quis dixerit, ea ipsa novæ legis Sacramenta a Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia cæremoniæ sunt aliæ, et alii ritus externi; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, (c) hæc septem Sacramenta, ita esse inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignius anathema sit.

c C. Nihil. de Cons. Dis. 2 cum sim.

CANON IV.

Si quis dixerit Sacramenta novæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; et sine eis, aut eorum voto per solam fidem homines a Deo gratiam (d) justificationis adipisci; licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

d Super Sess 6. de Justifi. cap. 5 et can. 7.

CANON V.

Si quis dixerit, hæc sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse, anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, (e) Sacramenta novæ legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint, accepta per fidem gratiæ, vel justitiæ, et notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

e Concl. Floren. sub Eug. 4 in decr. de Sacr.

CANON VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per hujusmodi Sacramenta semper, et omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si rite ea suscipiant, sed aliquando, et aliquibus, anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipsa novæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem divinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit (*a*) in tribus Sacramentis Baptismo, scilicet, Confirmatione, et Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale, et indelebile unde ea iterari possunt, anathema sit.

a Infra Sess. 23. Can. 4. ex Decretis Eugenii in Con. Flor.

CANON X.

Si quis dixerit, (*b*) Christianos omnes in verbo; et omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem, anathema sit.

b Vide Concil. Carth. 4. c. 98. et Conc. Constant. art. 13. Joan. Vviclef. infra Ses. 14 de Poenit. c. 6

CANON XI.

Si quis dixerit, (c) in ministris, dum Sacramenta conficiunt, et conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, anathema sit.

c Conc. Flor. in Decret. Eugenii

CANON XII.

Si quis dixerit, (*d*) ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, servaverit, non conficere, aut conferre Sacramentum anathema sit.

d Idem error damnatur in Vviclef. a Conc. Const. Sess. 8. c. Multæ c. Remissionem, c. Christus; cum plur. seq. 1. q. c. ul. 15 q. ul.

CANON XIII.

Si quis dixerit receptos, et approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcumque ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit.

DE BAPTISMO

CANON I.

Si quis dixerit, (*a*) Baptismum Joannis habuisse eamdem vim cum Baptismo Christi, anathema sit:

a Aug.Enchiridii c.49.c.Aliud et c. Non regenerabantur de Cons. Dist.4.

CANON II.

Si quis dixerit, (*b*) aquam veram et naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo verba illa Domini nostri Jesu Christi: (*c*) Nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu sancto, ad metaphoram aliquam detorserit, anathema sit.

b C. Poen. de Bapt.c.Filius et c. Non dubito de Cons.Dist.4.
c Jo. 3.

CANON III.

Si quis dixerit, in Ecclesia Romana, quæ omnium Ecclesiarum (*d*) mater est, et magistra, non esse veram de Baptismi Sacramento doctrinam, anathema sit.

d C. Non decet. 12. Dist. c. Ad abolendam de hæret.

CANON IV.

Si quis dixerit, (*e*) Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum, anathema sit.

e Conc. Flor.in Decr. Eug. ap. Dictum §. quod vero cum. 1. c. seqq.1.q.1.

CANON V.

Si quis dixerit, (*f*) Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem, anathema sit.

f Jo. 3. c. Nulla præt. de Cons. Dist.4.

CANON VI.

Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si velit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere, anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, (*g*) baptizatos per Baptismum ipsum, solius tantum fidei debitores fieri, non autem universæ legis Christi servandæ, sit.

g Gal. 5.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis, quæ vel scripta, vel tradita sunt, ita ut ea observare non teneantur, nisi de sua sponte illis submittere voluerint, anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ita revocandos esse homines ad Ba-

ptismi suscepti memoriam, ut vota omnia, quæ post Baptismum fiunt, vi promissionis in Baptismo ipso jam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea, et fidei, quam professi sunt, detrahatur, et ipsi Baptismo, anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, et fide suscepti Baptismi, vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

CANON XI.

a C. Majores §. ult. de Baptismo

Si quis dixerit, verum, et rite collatum Baptismum (a) iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negaverit, cum ad pœnitentiam convertitur; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo; anathema sit.

CANON XIII.

b Aug. l. 1. de Pec. mer. et rem. c. 19. et l. 3, c. 2.

Si quis dixerit, parvulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo (b) inter fideles computandos non esse: ac propterea, cum ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptizandos: aut præstare omitti eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, hujusmodi parvulos baptizatos, cum adoleverint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt: et, ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ, aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur; donec resipiscant; anathema sit.

De Confirmatione

CANON I.

Si quis dixerit, (a) Confirmationem baptizatorum otiosam cæremoniam esse, et non potius verum, et proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam cathechesim quamdam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant: anathema sit.

a C. Nullus ministrorum de Cons. Dist. 4.

CANON II.

Si quis dixerit, (b) injurios esse Spiritui Sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.

b Vide finem epist. Urbani I. Ad omnes, etc. c. 1. cum. seq. de Cons Dist. 5.

CANON III.

Si quis dixerit, (c) Sanctæ Confirmationis Ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem sacerdotem; anathema sit.

c C. Manus de Con. Dis. 5. Con. Flor. in decr. Eug. Vide Eus. Par. 1. Ep. ad Episc. Tusciæ, Innoc. I. Ep 1. c. 3. et infra Sess. 23. c. 4.

Decretum de Reformatione

Eadem sacrosancta Synodus, eisdem præsidentibus Legatis, (d) inceptum residentiæ, et reformatione negotium ad Dei laudem, et Christianæ religionis incrementum prosequi intendens, ut sequitur statuendum censuit, (e) salva semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

d Sup. Sess. 6. c. 2. et infra Ses. 23 c. 1.

e Infr. Sess. ult. de refor. c. 1.

CAPUT I.

Qui capax regiminis Ecclesiarum Cathedralium.

Ad cathedralium (f) ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, et ætate matura, gravitate morum, litterarumque scientia, juxta con-

f Sess. 22. c. 2. plus exigitur.

stitutionem Alexandri Tertii, quæ incipit (a) cum in cunctis, in Concilio Lateranensi promulgatam, præditus assumatur.

a Parte 1. c. 5. Constit.ejus Vide infra IX.

CAPUT II.

Tenentes plures cathedrales ecclesias, jubentur omnes, excepta una dimittere, certo modo, et tempore

Nemo, quacumque etiam dignitate, gradu, aut præminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu cathedrales ecclesias in titulum, sive commendam, aut alio quovis nomine, contra (b) sacrorum canonum instituta, recipere, et simul retinere præsumat: cum valde felix sit ille censendus, cui unam ecclesiam bene, ac fructuose, et cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures ecclesias contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerit, retenta, reliqua infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant; alias infra annum dimittere teneantur: alioquin ecclesiæ ipsæ, ultima obtenta dumtaxat excepta, eo ipso vocare censeantur.

b C. Cum in cunctis § cum vero de elect. c. Sicut de exces. præl. c. 1 et 2. 21 q. 1 c. Sanctor. 70 Dist. c. Unio, § sed 10 qu. 3. c. Quia in tantum c. Ad hæc et c. De multa de præb. c. Quia nonnulli de Mag. c. Cum singula de præ. in 6. Clem. Gratiæ de refor. c. Execrab. §. qui vero in Extrav. com. de Præb. et infra Sess. 24 c. 17. de ref.

CAPUT III.

Habilibus dumtaxat personis beneficia conferantur.

Inferiora beneficia ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, et habilibus, et quæ in loco residere, ac per se ipsos curam ipsam exercere valeant, juxta constitutionem Alexandri III. in Lateranensi, quæ incipit, (c) quia nonnulli, et aliam Gregorii X. in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, (d) licet canon, editam, conferantur; aliter autem facta collatio, sive provisio, omnino irritetur, et ordinarius collator pœnas constitutionis Concilii generalis, quæ incipit, (e) Grave nimis, se noverit incursum.

c Vide infra X.

d Vide infra XI.

e Vide infra XII.

CAPUT IV.

Plurium beneficiorum retentor contra canones, iis privatur.

Quicumque de cetero plura curata, (*a*) aut alias incompatibilia beneficia Ecclesiastica, sive per viam unionis ad vitam, seu commendæ perpetuæ, aut alio quocumque nomine, et titulo, contra formam sacrorum canonum, et præsertim constitutionis Innocenti III. quæ incipit. (*b*) De multa, recipere ac simul retinere præsumpserit; beneficiis ipsis, juxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso jure, etiam præsentis canonis vigore, privatus existat.

a Infra Sess. 24 de reform. c. 17.

b Vide inf. XIII

CAPUT V.

Plura beneficia curata obtinentes Ordinario suas dispensationes exhibeant, qui de Vicario ecclesiis provideat, congrua portione fructuum assignata.

Ordinarii locorum, quoscumque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districte compellant, et alias procedant, juxta constitutionem Gregorii X. in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, (c) Ordinariis, quam eadem sancta Synodus innovandam censet, et innovat; addens insuper, quod ipsi Ordinarii etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, et (*d*) congruæ portionis fructuum assignationem omnino provideant, ut animarum cura nullatenus negligatur; et beneficia ipsa debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, privilegiis, et exemptionibus quibuscumque, etiam cum judicum specialium deputatione, et illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

c Inf. c. 7. et sup. Sess. 6. de refor. c. 1. in fin. Vide infra XIV.

d Vide Const. S. Pii V. Ad exequendum, 1567

CAPUT VI.

Quæ beneficiorum uniones validæ censeantur.

Uniones perpetuæ (*a*) a quadraginta annis citra factæ examinari ab Ordinariis, tanquam a Sede Apostolica delegatis, possint: et quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ vero, quæ a dicto tempore citra concessæ nondum in toto, vel in parte, sortitæ sunt effectum, et quæ deinceps ad cujusvis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, ut alias rationabilibus causis, coram loci Ordinario vocatis, quorum interest, verificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur ac propterea, nisi aliter a Sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

a Vide Sess. 14. c. 9. de reform. inf. Sess. 24. de reform. c. 13. et Sess. 25 de refor. c. 9.

CAPUT VII.

Beneficia ecclesiastica unita visitentur: per Vicarios etiam perpetuos cura exerceatur: quorum deputatio fiat cum portione assignanda, etiam super re certa.

Beneficia ecclesiastica curata, (*b*) quæ cathedralibus, collegiatis, seu aliis ecclesiis, vel monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscumque perpetuo unita, et annexa reperiuntur ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur, (*c*) qui sollicite providere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos nisi ipsis Ordinariis pro bono ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut majori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, (*d*) portione etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, privilegiis exemptionibus, etiam cum judicium deputatione, et illo-

b Infra Sess. 14. de reform. c. 9.

c Vide Ses. 25 c. 16. reformat. et sup. c. 5.

d Qualiter sit assignanda declarat. Bulla S. Pii V. 1563 Ad exequendum.

rum inhibitionibus quibuscumque in præmissis minime suffragantibus.

CAPUT VIII.

Ecclesiæ reparentur : cura animarum sollicite habeatur.

Locorum ordinarii ecclesias, quascumque (*a*) quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica, singulis annis visitare teneantur, et opportunis juris remediis providere, ut quæ reparatione indigent, reparentur; et cura animarum, si qua illis immineat, aliisque debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, privilegiis, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis, judicium deputationibus, et illorum inhibitionibus penitus exclusis.

a Inf. Sess. 24 de reform. c. 9. et Sess. 21. de ref. I c. 8. Conc. Tol. 4. c. 25 Conc. Arel. sub Leone II. c. 17. c. Decernimus c. Episcop. et c. Placuit. 10. q. 1.

CAPUT IX.

Munus consecrationis non differendum.

Ad majores ecclesias promoti munus (*b*) consecrationis infra tempus a jure statutum suscipiant: et prorogationes ultra sex menses concessæ nulli suffragentur.

b Sess. 23. c. de reform. c. Quoniam Dist. 100.

CAPUT X.

Sede vacante, Capitula nulli dent reverendas, nisi arctato occasione obtinendi, aut obtenti beneficii: variae contravenientium pœnae.

Non liceat Capitulis ecclesiarum, (*c*) Sede vacante, infra annum a die vacationis, ordinandi licentiam, aut litteras dimissorias, seu reverendas, ut aliqui vocant, tam ex juris communis dispositione, quam etiam cujusvis privilegii, aut consuetudinis vigore,

c Sess. 23. de reformat. c. 10. c. Cum nullus de temp. ordin. in 6

alicui, qui beneficii ecclesiastici recepti, sive recipiendi occasione arctatus non fuerit, concedere: si secus fiat; (a) Capitulum contraveniens Ecclesiastico subjaceat interdicto: et sic ordinati, si in minoribus Ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant: in majoribus vero, ab executione Ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, sint ipso jure suspensi.

a Inf. Sess. a. ibid.

CAPUT XI.

Facultates de promovendo sine justa causa nemini suffragentur.

Facultates de promovendo a quocumque non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam a propriis Episcopis ordinari non possint, in literis exprimendam; et tunc non ordinentur, (b) nisi ab Episcopo in sua diœcesi residente, aut pro eo Pontificalia exercente, et diligenti prævio examine.

b Supra Sess. 6. c. 5. de reform. infra Sess. 14 c. 4 de reformat.

CAPUT XII.

Facultas de non promovendo annum non excedat.

Facultates de non promovendo, (c) præterquam in casibus a jure expressis, concessæ, ad annum tantum suffragentur.

c C. Licet canon. et c. Cum ex eo de elect. in 6.

CAPUT XIII.

A quocumque praesentati non instituantur sine praevio examine Ordinarii, et approbatione, certis exceptis.

Præsentati, seu electi, vel nominati a quibusvis ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nun-

ciis, ad quævis Ecclesiastica beneficia non instituantur, (a) nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cujusvis privilegii, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint prius a locorum Ordinariis examinati, et idonei reperti. Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quo minus examen subire teneatur. (b) Præsentatis tamen, electis, seu nominatis ab Universitatibus seu collegiis generalium studiorum exceptis.

a Inf. Sess. 25. c. 9. de ref.

b Vide Sess. 24. c. 18. de refor. ubi exceptio videretur revocari

CAPUT XIV.

Causae civiles exemptorum, clericorum saecularium, et regularium degentium extra monasterium ab Episcopis cognoscantur.

In exemptorum causis constitutio Innocentii IV. quæ incipit, (c) Volentes in generali Concilio Lugdunensi edita, servetur; quam eadem sacrosancta Synodus innovandam censuit, et innovat: addendo insuper, quod in civilibus causis mercedum, et miserabilium personarum, clerici sæculares, aut regulares, extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum judicem a Sede Apostolica deputatum in partibus habeant; in aliis vero, si ipsum judicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tanquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conveniri, et jure medio ad solvendum debitum cogi, et compelli possint: privilegiis, exemptionibus, Conservatorum deputationibus, et eorum inhibitionibus adversus præmissa nequaquam valituris.

c Vide inf. XVI inf. Ses. 4. de reform. c. 9. in fin.

CAPUT XV.

Ordinarii curent ut hospitalia quæcumque etiam exempta, a suis administratoribus fideliter gubernentur.

Curent ordinarii, (d) ut hospitalia quæcumque a suis admini stratoribus, quocumque illi nomine censean-

d Sess. 25. c. 8. de refor.

tur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, et diligenter gubernentur, forma servata constitutionis

bVide inf.XVII Concilii Viennensis, quæ incipit, (a) Quia contingit, quam quidem constitutionem eadem Sancta Synodus innovandam duxit, et innovat, cum derogationibus in ea contentis.

Indictio futurae Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, et decrevit, primam futuram Sessionem habendam, et celebrandam esse die Jovis, feria quinta post sequentem Dominicam in Albis, quæ erit vigesima prima mensis April. præsentis anni MDXLVII.

BULLA FACULTATIS

TRANSFERENDI CONCILII.

Paulus Episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri Joanni Mariæ Episcopo Prænestino, et dilectis filiis Marcello tit. sanctæ Crucis in Jerusalem Præsbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardinalibus nostris, et Apostolicæ Sedis Legatis de latere, salutem, et Apostolicam benedictionem.

Regimini universalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, disponente Domino, præsidentes, nostri officii partes esse putamus, ut, si quid gravius causa Reipublicæ Christianæ constituendum sit, id non modo tempore opportuno, verum etiam loco commodo, et idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici, et universalis Concilii, alias per nos in Civitate Tridentina, ex causis tunc expressis, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio et assensu indicti, ex certis aliis etiam tunc expressis causis, usque ad aliud opportunis, et commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, et assensu factam, audita pace inter charissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperatorem semper Augustum, et Franciscum Francorum Regem Christianissimum conciliata, pari consilio, et assensu sustuleramus, et amoveramus: nequeuntes ipsi, tunc legitime impediti, ad dictam civitatem personaliter accedere, et eidem Concilio interesse, vos nostros, et Apostolicæ Sedis Legatos de Latere, in eodem Concilio de simili consilio constituerimus, et deputaverimus, vosque ad eamdem civitatem, tamquam pacis Angelos, destinaverimus, prout in diversis nostris desuper confectis litteris plenius continetur: Nos ne tam factum celebrationis Concilii hujusmodi opus ex incommoditate loci, aut alio quovis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportune providere volentes: Motu-proprio, et ex certa scien-

tia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, parique consilio, et assensu, vobis insimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde forte absente, quandocumque vobis videbitur, Concilium prædictum de eadem civitate Tridentina ad quamcumque aliam commodiorem, et opportuniorem, seu tutiorem civitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, et mutandi; ac illud in ipsa civitate Tridentina supprimendi, et dissolvendi; nec non Prælatis, et aliis personis Concilii hujusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta civitate Tridentina procedant, etiam sub censuris, et pœnis Ecclesiasticis inhibendi, ac inde Concilium in alia civitate hujusmodi, ad quam illud transferri, et mutari contigerit, continuandi, tenendi, et celebrandi, et ad illud Prælatos, et alias personas Concilii Tridentini hujusmodi etiam sub perjurii, et aliis in litteris indictionis Concilii hujusmodi expressis pœnis, evocandi, eidemque sic translato, et mutato Concilio, nomine, et auctoritate prædictis præsidendi, ac in eo procedendi, ceteraque in præmissis, et circa ea necessaria, et opportuna, alias juxta priorum vobis directarum litterarum continentiam, et tenorem, faciendi, statuendi, ordinandi, et exequendi, plenam, et liberam Apostolica auctoritate, tenore præsentium concedimus, potestatem, et facultatem; ratum, et gratum, habituri quidquid per vos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executumve fuerit, idque facturi, auctore Domino, inviolabiliter observari. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ MDXLIV. VIII. Kalend. Mart. Pontificatus nostri anno XI.

Fab. Episcopus Spol.
B. Motta

SESSIO OCTAVA

Celebrata Die X Mensis Martii MDXLVII.

Decretum de translatione Concilii.

Placetne vobis decernere, et declarare, de hujusmodi morbo ex præmissis, et aliis allegatis; ita manifeste, et notorie constare, ut Prælati in hac civitate sine vitæ discrimine commorari, et in ea idcirco inviti minime retineri possint, et debeant? itemque, attento recessu multorum Prælatorum post proxime præteritam Sessionem, et attentis protestationibus aliorum complurium Prælatorum in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire volentium, qui juste detineri non possunt, et ex quorum discessu Concilium, vel dissolveretur, vel ex paucitate Prælatorum, bonus ejus progressus impediretur; et attento etiam imminenti periculo vitæ, et aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis, utpote notorie veris, et legitimis; placetne vobis similiter decernere, et declarare, pro conservatione, et prosecutione ipsius Concilii, securitate vitæ ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad Civitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratum, salubrem, et idoneum, pro tempore transferendum esse, et ex nunc transferri, et ibidem Sessionem jam indictam, statuta die, vigesima prima Aprilis, celebrandam esse, et celebrari; et successive ad ulteriora procedendum, donec sanctissimo Domino nostro, et sacro Concilio expedire videbitur, ut ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum Invictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, et aliis Regibus, ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit, et debeat? *Responderunt*, placet.

SESSIO NONA

Bononiæ Celebrata die XXI. Mensis April. MDXLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Hæc sacrosancta, œcumenica, et generalis Synodus, quæ dudum in civitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri, Domini Pauli divina providentia Papæ III. eisdem Reverendissimis Dominis D. Joan. Maria Episcopo Prænestino de Monte, et Marcello tit. S. Crucis in Jerusalem Presbytero, S. R. E. Cardinalibus, et Apostolicis de latere Legatis, considerans quod die undecima mensis Martii præsentis anni, in generali publica sessione, in eadem civitate Tridenti, et in loco consueto celebrata, omnibusque agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, urgentibus, et legitimis, interveniente etiam auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ, eisdem Reverendissimis præssidentibus etiam specialiter concessa decrevit, et ordinavit, Concilium ex eo loco in hanc civitatem transferendum esse, sicuti transtulit; itemque Sessionem pro præsenti die vigesima prima Aprilis illic indictam, ut de Sacramentorum, et reformationis materiis, de quibus tractandum proposuerat, Canones sancirentur; et promulgarentur, in hac ipsa civitate Bononiæ celebrari debere; consideransque nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueverunt; his superioribus majoris hebdomadæ, et solemnitatis Paschalis diebus, in propriis Ecclesiis occupatos, aliquos etiam aliis impedimentis detentos, huc nondum accessisse, quos tamen brevi affuturos sperandum est, ac propterea, factum esse, ut non ea, quam sancta Synodos desiderabat, Prælatorum frequentia potue-

riut materiæ ipsæ Sacramentorum, et reformationis examinari, et discuti; ut omnia maturo consilio, cum dignitate, et gravitate debita fiant, bonum, opportunum, et expediens censuit, censetque, Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Jovis, infra octava Pentecostes proxime futuram, quoad ipsas materias expediendas differendam, et prorogandam esse, quemadmodum differt, ac prorogat; quam diem, et rei gerendæ maxime opportunam, et Patribus præsertim absentibus percommodam judicavit, et judicat; hoc tamen adjecto, quod terminum ipsum ipsa sancta Synodos, pro ejus arbitrio, et voluntate, sicuti rebus Concilii putaverit expedire, etiam in privata Congregatione restringere, et imminuere possit, et valeat.

SESSIO DECIMA

Bononiæ Celebrata die II. Mensis Jun. MDXLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Quamvis hæc sacrosancta, œcumenica, et generalis Synodus Sessionem; quæ die vigesima prima mensis Aprilis proxime præteriti, super Sacramentorum, et reformationis materiis in hac inclyta civitate Bononiæ, ex decreto, in urbe Tridentina, in publica Sessione, die undecima mensis Martii promulgato, celebranda erat, propter aliquas causas, ac præsertim propter absentiam nonnullorum Patrum, quos brevi affuturos sperabat, ad hunc præsentem diem differendam, et prorogandam esse decrevit: volens tamen cum iis, qui non venerunt, etiam adhuc benigne agere, eadem sacrosancta Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem S. R. E. Cardinalibus, et Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, et decernit, Sessionem ipsam, quam hac die secunda mensis Junii, præsentis anni millesimi quingentesimi quadragesimi septimi, celebrare decreverat, ad diem Jovis post festum Nativitatis beatæ Mariæ Virginis, quæ erit decimaquinta mensis Septembris proxime futuri, quoad prædictas, et alias materias expediendas, differendam, et prorogandam esse, quem admodum differt, et prorogat, ita tamen, quod prosecutio discussionis, et examinationis eorum, quæ tam ad dogmata, quam ad reformationem pertinent, interim non omittatur: et terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro ejus libito, et voluntate, etiam in privata Congregatione, abbreviare, et prorogare libere possit, et valeat.

Die XIV. Septembr. MDXLVII. in Congregatione generali, Bononiæ prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum Sacri Concilii.

BULLA RESUMPTIONIS
CONCILII TRIDENTINI
SUB JULIO III. PONT. MAX.

Julius Episcopus, *servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.*

Cum ad tollenda religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore non sine totius Christiani orbis perturbatione, et scandalo, viguerunt, bonum, opportunum, et expediens esse videatur; sicuti etiam charissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator semper Augustus, nobis per suas litteras, et nuncios significari fecit, ut sacrum æcumenicum, generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III. prædecessorem nostrum indictum, et per nos, tunc Cardinalatus honore fulgentes, atque ipsius prædecessoris nomine una cum duobus aliis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Concilio præsidentes, inceptum ordinatum, et continuatum, in quo plures publicæ, et solemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraque tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaque etiam ad utramque causam pertinentia examinata, et discussa ad civitatem Tridentinam reducatur: Nos, (a) ad quos, ut summos pro tempore Pontifices, spectat generalia Concilia indicere, et dirigere, ut Ecclesiæ pacem, et Christianæ fidei, atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem, et gloriam procuremus, et quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sane provincia retroactis temporibus in vera religione, ac sacrorum Conciliorum, et sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaque maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicariis debita obedientia, et reverentia, nulli Christianorum provinciæ fuit umquam secunda, paterne consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam, et benignitatem futurum, ut Reges omnes, ac Principes Christiani justis, piisque nostris in hac re votis annuant, faveant, atque assistant: Venerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, et dilectos filios Abbates, omnesque alios,

(a) Testes Marcel. I. in Epist. I. ad Episc. prov. Antioch. et Pelag. 2. in epis. sua dec. et Bonifacio Ep. ad Zachariam Papam scrib. et Synod. Chalced. act. I et 2 o Nicænæ, I o. I. Act. 6. et Nicolao I. in epist. ad Michael Imperat.

et singulos, qui de jure vel consuetudine, vel privilegio Conciliis generalibus interesse debent, quosque idem prædecessor noster in suis indictionibus, et aliis quibuscumque desuper confectis, et publicatis litteris, Concilio interesse voluit, per viscera misericordiæDomini nostri Jesu Christi hortamur, requirimus, et monemus, ut proximis futuris Kal. Maji, quem diem ad ipsum Concilium, in eo, inquo nunc reperiturstatu resumendum,. et prosequendum, prævia matura deliberatione, et ex certa nostra scientia, et de Apostolicæ auctoritatis plenitudne, ac venerabilium fratrum nostrorum ejusdem S.R.E. Cardinalium consilio, et assensu, statuimus, decernimus, et declaramus, in ipsa civitate Tridenti, legitimo cessante impedimento, convenire, et se congregare, ac ipsius Concilii continuationi et prosecutioni, omni mora postposita, incumbere velint. Nos enim operam sedulo daturi sumus, ut eodem tempore, in eadem civitate, nostri omnino adsint Legati, per quos, si per ætatem nostram, valetudinemque, et Sedis Apostolicæ necessitates, personaliter adesse nequiverimus, Spiritu Sancto duce, ipsi Concilio præsidebimus, quacumque ipsius Concilii translatione, et suspensione, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque, ac præsertim illis, quæ idem prædecessor noster in suis litteris prædictis, quas cum omnibus, et singulis in eis contentis clausulis, et decretis in suo robore permanere volumus, atque decernimus, et quatenus opus sit, innovamus, voluit non obstare: irritum nihilominus decernentes,et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum, hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innovationis, voluntatis, et decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ MDXLVIII. Kal. Decembr. Pontificatus nostri anno I.

M. Cardinalis Crescen.

Rom. Amasæus.

SACROSANCTI

OECUMENICI, ET GENERALIS

CONCILII TRIDENTINI

SESSIO XI.

QUAE EST PRIMA

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata Kalend. Maji MDLI.

Decretum de resumendo Concilio.

Placetne vobis ad laudem, et gloriam sanctæ, et individuæ Trinitatis Patris, et Filii, et Spiritus Sancti ad incrementum, et exaltationem fidei, et religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, et generale Concilium Tridentinum, juxta formam, et tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri, resumi debere, et procedendum esse ad ulteriora? *Responderunt*, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

Placetne vobis, proximam futuram Sessionem, habendam, et celebrandam esse in futuris Kal. Septembris? *Responderunt*, Placet.

SESSIO XII.

QUAE EST SECUNDA
SUB JULIO III. PONT. MAX.
Celebrata die I. Septembr. MDLI.

Decretum prorogationis Sessionis.

Sacrosancta, œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, et Nunciis, quæ in proxime præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, et ad ulteriora procedendum esse; decreverat, cum ob inclytæ Germanicæ nationis, cujus præcipue causa agitur, absentiam, ac non magnam ceterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit; de venerabilium in Christo fratrum, et filiorum suorum Maguntini, et Trevirensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperii Principum Electorum, et complurium ipsius, aliarumque provinciarum Episcoporum, sub hanc ipsam diem adventi in Domino exultans, et dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque spem concipiens, quam plurimos alios, tam ipsius Germanicæ, quam aliarum nationum Prælatos, et sui officii debito, et hoc exemplo commotos propediem, esse venturos, futuram sessionem ad quadragesimam diem, quæ erit undecima mensis Octobris proxime sequentis, indicit; et Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo, cum in præteritis Sessionibus de septem Sacramentis novæ legis in genere, et in specie de Baptismate, et Confirmatione definitum fuerit, statuit, et decernit, de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, nec non, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem, et commodiorem Prælatorum residentiam pertinent, agi, et tractari debere; ac monet, et hortatur omnes Patres, ut interim, Domini nostri Jesu Christi (*a*) exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, jejuniis, et orationibus vacent; ut tandem placatus, qui in sæcula sit Benedictus Deus, corda hominum ad veræ suæ fidei agnitionem, et sanctæ matris Ecclesiæ unitatem, ac recte vivendi normam reducere dignetur.

a Matth. 4

SESSIO XIII.

QUAE EST TERTIA

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata Die XI. Octobr. MDLI.

Decretum de Sanctissimo EUCHARISTIÆ Sacramento.

Sacrosancta, œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, et Nuntiis, etsi in eum finem, non absque peculiari Spiritus Sancti ductu, et gubernatione convenerit, ut veram, et antiquam de fide, et Sacramentis doctrinam exponeret, et ut hæresibus omnibus, et aliis gravissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia misere nunc exagitatur, et in multas, et varias partes scinditur, remedium afferret; hoc præsertim jam inde a principio in votis habuit, (*a*) ut stirpitus convelleret zizania execrabilium errorum, et schismatum, quæ inimicus homo his nostris calamitosis temporibus in doctrina fidei, usu, et cultu sacrosanctæ Eucharistiæ super seminavit, quam alioqui Salvator noster in Ecclesia sua tamquam symbolum reliquit ejus unitatis, et charitatis, qua Christianos omnes inter se conjunctos, et copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus suam, et sinceram illam de venerabili hoc, et divino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Jesu Christo Domino nostro, et ejus Apostolis erudita, atque a Spiritu Sancto, illi, (*b*) omnem veritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, et ad finem usque sæculi conservabit; omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam

a Matth. 13.

b Luc. 12. Jo. 14. et 16. Dist. 31 in princ. vers. Ego rogavi, et infra Sess. 22. c. 24. et sup. Sess. 6, c. 1.

ut est in hoc præsenti decreto explicatum, atque definitum.

CAPUT I.

De reali præsentia Domini nostri Jesu Christi in Sanctissimo EUCHARISTIÆ Sacramento.

Principio docet sancta Synodus, et aperte, ac simpliciter profitetur, in almo sancto Eucharistiæ Sacramento, post panis, et vini consecrationem, Dominum nostrum Jesum Christum, (*a*) verum Deum, atque hominem, vere realiter ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri; nec enim hæc inter se pugnat, (*b*) ut ipse Salvator noster semper ad dexteram Patris in cælis assideat juxta modum existendi naturalem; et ut multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ex existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, (*c*) possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus: & constantissime credere debemus: ita enim majores nostri omnes quotquot in vera Christi Ecclesia fuerunt, qui de sanctissimo hoc Sacramento disseruerunt, apertissime professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum (*d*) in ultima cœna Redemptorem nostrum instituisse; cum post panis, vinique benedictionem, se suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis, ac perspicuis verbis testatus est: (*e*) quæ verba a sanctis Evangelistis commemorata, (*f*) et a divo Paulo postea repetita, cum propriam illam apertissimam significationem præseferant, secundum quam a Patribus intellecta sunt; indignissimum sane flagitium est, ea a quibusdam contentiosis, et pravis hominibus ad fictitios, et imaginarios tropos, quibus veritas carnis, et sanguinis Christi negatur, contra universum Ecclesiæ sensum detorqueri: quæ tamquam (*g*) columna, et firmamentum veritatis, hæc ab impiis hominibus exco-

a Jo. 1.

b C. 1 de summ. Trinit sup. Ses. 3. in Symb. Eph. 1. Malt. 16 in fi.

c Mat. 19 Luc. 18

d C. cum Marthæ, de celeb. Miss. cl. ul. de eel. et ven. sanct

e Mat. 26 Marci 14 Lucæ 22.

f 1. Cor. 11.

g 1. Timoth. 3.

gitata commenta, velut satanica detestata est, grato semper, et memore animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens,

CAPUT II.

De ratione institutionis sanctissimi hujus Sacramenti.

Ergo Salvator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in quo divitias divini sui erga homines amoris velut effudit, (*a*) memoriam faciens mirabilium suorum; (*b*) et in illius sumptione colere nos sui memoriam præcepit, suamque annuntiare mortem, donec ipse ad judicandum mundum veniat. (*c*) Sumi autem voluit Sacramentum hoc, tamquam spiritualem animarum cibum, quo alantur, et confortentur viventes vita illius, qui dixit: (*d*) Qui manducat me, et ipse vivet propter me, et tamquam antidotum, quo liberemur a culpis quotidianis, et a peccatis mortalibus præservemur. Pignus præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ, et perpetuæ felicitatis: ideoque symbolum unius illius corporis (*e*) cujus ipse caput existit, cuique nos, tamquam membra, arctissima fidei, spei, et charitatis connexione adstrictos esse voluit, ut idipsum omnes diceremus, (*f*) nec essent in nobis schismata.

a Psal. 110.
b 1.Cor.11 Lucæ 22.c.Iteratur de cons.Dist.2.
c Math. 26.
d Joan. 6.
e 1.Cor.5.et 11. Eph.3.Rom.12.
f 1.Cor.1.

CAPUT III.

De excellentia Sanctissimæ EUCHARISTIÆ super reliqua Sacramenta.

Commune hoc quidem est sanctissimæ Eucharistiæ cum ceteris Sacramentis (*g*) symbolum esse rei sacræ, et invisibilis gratiæ formam visibilem; verum illud in ea excellens, et singulare reperitur, (*h*) quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis illis utitur: at in Eucharistia ipse sanctitatis

g C.Sacrificium de Cons. Dist.2.
h C.Multi.1.q.1.

auctor ante ipsum est; nondum enim Eucharistiam (*a*) de manu Domini Apostoli susceperant, cum vere tamen ipse affirmaret corpus suum esse, quod præbebat; et semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem (*b*) verum Domini nostri corpus, verumque ejus sanguinem sub panis, vini specie una cum ipsius anima, et divinitate existere, sed corpus quidem sub specie panis, et sanguinem sub vini specie, ex vi verborum: ipsum autem corpus sub specie vini, et sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque, vi naturalis illius connexionis, et concomitantiæ, qua partes Christi Domini, (*c*) qui jam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur: divinitatem porro propter admirabilem illam ejus cum corpore et anima hypostaticam unionem. Quapropter verissimum est, (*d*) tantumdem sub alterutra specie, atque sub utraque contineri: totus enim, et integer Christus sub panis specie, et sub quavis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie, et sub ejus partibus existit.

a Mat. 26 Mar. 14

b Infr. can. 3.

c Rom. 6. c. Semel Christus c. Iteratur c. Singul. et c. Qui manducat de Cons.

d Dist. 2. Inf. c. 3, Sess. 21 c. 3. Vide Homil. 5. de Pascha inter eas, quæ Eus. Emisseno ascribuntur, et de Cons. Dist. 2. c. 35. ubi pars est.

CAPUT IV.

De Transubstantiatione.

Quoniam autem Christus redemptor noster corpus suum id, (*e*) quod sub specie panis offerebat, vere esse dixit: ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis, et vini conversionem fieri totius substantiæ (*f*) panis in substantiam corporis Christi Domini nostri, et totius substantiæ vini in substantiam Sanguinis ejus: quæ conversio convenienter, et proprie a sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

e Lucæ 22. Jo, 6. 1. Cor. 11.

f C. Panis de Cons. Dist. 2. c. Cum Marthæ, de celebr. Miss. inf. can. 2.

CAPUT V.

De cultu, et veneratione huic SS̄mo Sacramento exhibenda.

Nullus itaque dubitandi locus relinquitur, (*a*) quin omnes Christifideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto latriæ cultum, qui vero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant; neque enim ideo minus est adorandum, (*b*) quod fuerit a Christo Domino, ut sumatur, institutum; nam illum eumdem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dixit: (c) Et adorent eum omnes Angeli Dei, quem (*d*) Magi procidentes adoraverunt; (e) quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus, pie, et religiose admodum in Dei Ecclesiam (*f*) introductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, et festo die præcelium hoc, et venerabile Sacramentum singulari veneratione, ac solemnitate celebraretur, (*g*) utque in processionibus reverenter, et honorifice illud per vias, et loca publica circumferretur. Æquissimum est enim, sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, et memores testentur animos erga communem Dominum, et Redemptorem pro tam ineffabili, et plane divino beneficio, (*h*) quo mortis ejus victoria, et triumphus repræsentatur; atque sic quidem oportuit victricem veritatem de mendacio, et hæresi triumphum agere; ut ejus adversarii in conspectu tanti splendoris et in tanta universæ Ecclesiæ lætitia positi, vel debilitati, et fracti tabescant, vel pudore affecti, et confusi aliquando resipiscant.

a Infr. can. 6.
b Matt. 26.
c Ps. 96. Hebr. 1.
d Matt. 2.
e Mat. 28 Luc. 24
f Urbanus Papa citatus in Clementina un. de Reliq. et ven. Sanct.
g Infr. Can. 6.
h Cor. 15 Heb. 2

CAPUT VI.

De osservando sacra EUCHARISTIÆ Sacramento, et ad infirmos deferendo.

a Infr. can. 7. c. Sane de eel. Mis c. Presbyter. de cons. Dist. 2.
b Niceni 1. c. 13

Consuetudo (a) asservandi in sacrario sanctam Eucharistiam adeo antiqua est, ut eam seculum etiam (b) Nicæni Concilii agnoverit. Porro deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, et hunc usum diligenter in Ecclesiis conservari, præterquam quod cum summa æquitate, et ratione conjunctum est, tum multis in (c) Conciliis præceptum invenitur, et vetustissimo Catholicæ Ecclesiæ more est observatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino salutare hunc, et necessarium morem statuit.

c Con Rhemen. c. 2. Conc Later. sub Joan. III. c. 26. c. Præsente, 93 Dis. Anciran. c. 6. Cart. 4. c. 77 et 78 Agathensis c. 15 etc.

CAPUT VII.

De præparatione adhibenda, ut digne quis Sacram EUCHARISTIAM percipat.

Si non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sancte; certe quo magis sanctitas, et divinitas cœlestis hujus Sacramenti viro Christiano comperta est, eo diligentius cavere ille debet, ne absque magna reverentia, et sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis verba apud (d) Apostolum legamus: Qui manducat, et bibit indigne, judicium sibi manducat, et bibit, non diudicans corpus Domini. Quare communicare volenti revocandum est in memoriam ejus præceptum: (e) Probet seipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse: ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi (f) contritus videatur, absque præmissa Sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat, quod a Christianis omnibus, etiam ab iis sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo servandum esse decrevit, (g) modo non de-

d 1. Cor 11. c. Quid est c. Et sancta c. Sicut Judas; et c. Timorem de cons. Dist. 2.
e 1 Cor. 1. c. Qui scelerat. c. Quotidie, etc. Panem de con. Dist. 2. c. Omnis, qui cum se [.] de Poenit. Dist. [.] Pal.
f Infr. can 11.
g Infr. ibid.

sit illis copia confessoris, quod si, necessitate urgente, sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quam primum confiteatur.

CAPUT VIII.

De usu admirabilis hujus Sacramenti.

Quoad usum autem (*a*) recte, et sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt; quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores, alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui voto propositum illum cœlestem panem edentes fide viva, (*b*) quæ per dilectionem operatur, fructum ejus, et utilitatem sentiunt: tertios porro (*c*) sacramentaliter simul, et spiritualiter; hi autem sunt, qui ita se prius probant, et instruunt, (*d*) ut vestem nuptialem induti ad divinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici a sacerdotibus communionem acciperent; (*e*) sacerdotes autem celebrantes seipsos communicarent, qui mos, (*f*) tamquam ex traditione Apostolica descendens, jure ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, et obsecrat per viscera misericordiæ Dei nostri, ut omnes, et singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiæ symbolo jam tandem aliquando conveniant, et concordent, memoresque tantæ majestatis, et tam eximii amoris Jesu Christi Domini nostri, (*g*) qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, et carnem suam nobis dedit ad manducandum; hæc sacra mysteria corporis, et sanguinis ejus ea fidei constantia, et firmitate, ea animi devotione, ac pietate, et cultu credant, et venerentur, ut panem illum supersubstantialem frequenter suscipere possint; et is vere eis sit animæ vita, et perpetua sanitas mentis; cujus vigore confortati; ex hujus miseræ peregrinationis itinere

a C. Quid est cum seq. c. Dupliciter, et c. In illo de cons. Dis. 2. August. con. Donat. sæpe Prosper. in l. Sent.
b Gal. 5.
c Inf. can. 8.
d Mat. c. 22.
e C. Relatum de Cons. Dist. 2 inf. can. 10.
f Heb. 5. et 7.
g Joa. 6. c. Prim. de Cons. Dist. 2.

a Ps.77.c.Revera de Cons.Di.2 ad cœlestem patriam pervenire valeant, eumdem (*a*) panem Angelorum, quem modo sub sacris velaminibus edunt, absque ullo velamine manducaturi.

Quoniam autem non est satis veritatem dicere, nisi detegantur, et refellantur errores, placuit sanctæ Synodo hos canones subjungere: ut omnes, jam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caveri, vitarique debeant.

De Sacrosancto

Eucharistiæ Sacramento.

CANON I.

b Sup.c.3, Con. Constant.

Si quis negaverit, (*b*) in Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri vere, realiter, et substantialiter corpus, et sanguinem una cum anima, et divinitate Domini nostri Jesu Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodo esse in eo, ut in signo, vel figura, aut virtute; anathema sit.

CANON II.

c Idem Conc. damnans Articulos Jo. Vvicief.

d Sup.c. 4.

Si quis dixerit, (*c*) in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis, et vini una cum corpore, et sanguine Domini nostri Jesu Christi, negaveritque mirabilem illam, et singularem conversionem totius substantiæ panis in corpus, et totius substantiæ vini in sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis, et vini; quam quidem conversionem Catholica Ecclesia aptissime (*d*) Transubstantiationem appellat; anathema sit.

CANON III.

e Conc.Flor. in Dec.Eugenii ad Armenos in supra c.3.et infra Sess. 21.c.1. de Commun.

Si quis negaverit, (*e*) in venerabili Sacramento Eucharistiæ sub unaquaque specie, et sub singulis cujusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse corpus, et sanguinem Domini nostri Jesu Christi, sed tantum in usu dum

sumitur, non autem ante, vel post, (*a*) et in hostiis seu particulis consecratis, quæ post communionem reservantur, vel supersunt, non remanere verum corpus Domini; anathema sit. *a* Supr. c. 3.

CANON V.

Si quis dixerit, (*b*) vel præcipuum fructuum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus provenire; anathema sit. *b* Conc. Flo. ibid. supr. c. 2.

CANON VI.

Si quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum unigenitum Dei Filium non esse (*c*) cultu latriæ, etiam externo, adorandum; atque ideo nec festiva peculiari celebritate venerandum, neque in processionibus, secundum laudabilem, et universalem Ecclesiæ sanctæ ritum, et consuetudinem, solemniter circumgestandum, vel non publice; ut adoretur, populo proponendum, et ejus adoratores esse idololatras; anathema sit. *c* Supra c. 3.

CANON VII.

Si quis dixerit, non licet sacram Eucharistiam (*d*) in sacrario reservari, sed statim post consecrationem adstantibus necessario distribuendam, aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur, anathema sit. *d* Supra c. 6.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum; man ducari, (*e*) et non etiam sacramentaliter; ac realiter; anathema sit. *e* Supr. c. 8.

CANON IX.

Si quis negaverit (*f*) omnes, et singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis pervenerit, teneri singulis annis, saltem in paschate, ad communicandum, juxta præceptum sanctæ matris Ecclesiæ; anathema sit. *f* Infra Sess. 14. can. 8. de Poenit. Vide infra XX.

CANON X.

Si quis dixerit, (*g*) non licere sacerdoti celebranti seipsum communicare; anathema sit. *g* Supra c. 8.

CANON XI.

Si quis dixerit, (*h*) solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum; anathema sit. Et, ne tantum Sacra- *h* Supra c. 7.

mentum, indigne, atque ideo in mortem, et condemnationem sumatur; statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos conscentia peccata mortalis gravat, (*a*)quantumcumque etiam se contritus existiment, habita copia Confessoris necessario præmittendam esse Confessionem Sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando, defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

a Supra c. 7.

Decretum de Reformatione

CAPUT I.

Episcopi prudenter moribus caste informandis invigilent: ab eorum correctione non appelletur.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, et Nunciis, intendens nonnulla statuere, quæ ad jurisdictionem pertinent Episcoporum: ut juxta proximæ Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesiis eo libentius resideant, quo facilius, et commodius sibi subjectos regere, et in vitæ, ac morum honestate continere potuerint: illud primum eos admonendos censet:(*b*) ut se pastores, non percussores esse meminerint, atque ita præesse sibi suditis oportere, ut non in eis dominentur, sed illos tamquam filios, et fratres, diligant: elaborentque, ut hortando, et monendo ab illicitis deterreant; ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur, quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, (c)illa Apostoli est ab eis servanda præceptio, ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, et patientia: cum (*d*)sæpe plus erga corrigendos, agat benevolentia, quam austeritas; plus exhortatio, quam comminatio, plus charitas, quam potestas. Sin autem ob delicti gravitatem virga opus fuerit; tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia judicium, cum lenitate severitas adhibenda est: ut sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conser-

b Tit. 1. 1 Tim. 3 1. Petr. 5 Dist 45 in prin. Dist. 94. c. ult. Dist. 95. c. Esto subject.

c 2. Tim. 4.

d 23 q. 4 c. Quod Christus 45 Dist. cap. Licet nonnumquam.

vetur : et qui correcti fuerint, emendentur : aut si resipiscere noluerint, ceteri, salubri in eos animadversionis exemplo, a vitiis deterreantur, cum sit diligentis, et pii simul pastoris officium morbis ovium levia primum adhibere fomenta, post, ubi morbi gravitas ita postulet, (*a*) ad acriora, et graviora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant illis submovendis, cæteras saltem oves a contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque ad evitandas pœnas, et Episcoporum subterfugienda judicia, querelas, et gravamina simulent: et appellationis diffugio judicis processum impediant, (*b*) ne remedio ad innocentiæ præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque ut hujusmodi eorum calliditati, et tergiversationi occurratur, ita statuit, et decrevit: (*c*) In causis visitationis, et correctionis, sive habilitatis, et inhabilitatis, nec non criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitivam sententiam, ab interlocutoria, vel alio quocumque gravamine, non appelletur: nec Episcopus, seu Vicarius appellationi hujusmodi, tamquam frivolæ, deferre teneatur; sed ea, ac quacumque inhibitione ab appellationis Judice emanata, nec non omni stylo, et consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad ulteriora valeat procedere, (*d*) nisi gravamen hujusmodi per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit: quibus casibus, sacrorum, et antiquorum canonum statuta illibata persistant.

a C. Resecandæ et c. Corripiantur 24 q. 3.

b C. Cum speciali § Porro c. Ad nostram c. Suggestum de appell.

c Inf. sess. 22. c. 1. de refor. et Sess. 24. c. 20. de reformat.

d C. Ut debitus de appell. cum sim.

CAPUT II.

In criminalibus appellatio ab Episcopo, quando Metropolitano, aut uni ex vicinioribus committenda.

A Sententia (*e*) Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarii generalis, in criminalibus appellationis causa, ubi appellationis locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali, aut si

e C. a. de cons.

ille aliqua de causa suspectus foret, vel ultra duas legales (a)dietas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, uni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum Vicariis, non autem inferioribus judicibus, committatur.

a C. Statutum, de rescript. in 6

CAPUT III.

Acta primæ instantiæ intra triginta dies dentur gratis reo appellantis.

Reus, ab Episcopo, aut ejus Vicario in spirituali generali in criminali causa appellans, coram judice, ad quem appellavit, acta primæ instantiæ omnino producat; et judex, nisi illis visis, ad ejus absolutionem minime procedat. Is autem, a quo appellatum fuerit, intra triginta dies acta ipsa postulanti gratis exhibeat, alioquin absque illis causa appellationis hujusmodi, prout justitia suaserit, terminetur.

CAPUT IV.

Qua ratione Clerici ob gravia delicta sacris exauctorandi.

Cum vero tam gravia nonnumquam sint delicta (b) ab ecclesiasticis commissa personis, ut ob eorum atrocitatem a sacris Ordinibus deponendæ, et curiæ sint tradendæ sæculari: in quo (c) secundum sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur, (d) quos si omnes adhibere difficile esset, debita juris executio differetur: si quando autem intervenire possent, eorum residentia intermitteretur, propterea statuit, et decrevit: Episcopo per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam Presbyteratus Ordinibus constitutum etiam ad illius condemnationem, nec non verbalem depositionem; et per seipsum etiam ad actualem, atque solemnem degradationem ab ipsis Ordinibus, et gradibus eccle-

b 3 q. 8. c. Sugrgoro et 15 q. 7. c. Felix Episc.
c Conc. Hispalen. c. 6.
d c. Si quis cum seq. 15. qu. 7. c. Degradatio, de poenit. in 6.

siastcis, in casibus, in quibus aliorum Episcoporum praesentia, in numero a Canonibus definita requiritur, etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamen, et in hoc sibi adsistentibus totidem Abbatibus, usum mitræ, et baculi ex privilegio Apostolico habentibus, si in civitate, aut diœcesi reperiri, et commode interesse possint; alioquin aliis personis in ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graves, ac juris scientia commendabiles existant.

CAPUT V.

Summarie cognoscat Episcopus de gratiis, quibus peccatum remittitur, aut pœna.

Et quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles videntur, interdum accidit, ut nonnulli ejusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ illis Episcoporum justa severitate indictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur: cum non ferendum sit, ut mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum (*a*) impunitum sit, verum etiam alterius delicti veniam impetret mentienti: idcirco, ut sequitur, statuit, et decrevit, quod Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de surreptione, et obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicujus publici criminis vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per seipsum, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, etiam summarie cognoscat, (*b*) ipsamque gratiam, post quam per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse legitime constiterit, non admittat.

a Exod. 23 Lev. 19 Prov. 6. 10. 12 et 19. c. Si quis dixerit, cum seq et c. Nemo peritorum, 11. q. 5.

b cap. Super litteris et c. Cum dilecta, de resc.

CAPUT VI.

Non citetur personaliter Episcopus, nisi depositionis, aut privationis causa.

a C. Sunt nonnulli, 1. quest. 7.

Quoniam vero subditi Episcopo, (a) tametsi jure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, et tamquam injuria affecti sint, falsa illi crimina objicere solent; ut quoquo pacto possunt, ei molestiam exhibeant, cujus vexationis timor plerumque illum ad inquirenda, et punienda eorum delicta segniorem reddit, idcirco, ne is magno suo, et Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit, et decrevit: (b) Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus, sive privandus veniret, etiamsi ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, vel accusationem, sive alio quovis modo procedatur, ut personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur.

b Infr. Sess 24. c. 5 de reformat.

CAPUT VII.

Qualitates testium coram Episcopum describuntur.

c C. Accusatio quoq. c. Accusatio Episcopor. c. Testes 2. qu. 7 et c. ult. 2. q. 5. Conc. Rom. sub Sylvest. I. juxta Anacleti Papæ ep. 2. et Carthag. ac. 6. et Carthag. 4. c. 96., et Sixti III. Epi. 3. c. 2.

Testes in causa criminali (c) ad informationem, vel indicia, seu alias in causa principali, contra Episcopum, nisi contestes, et bonæ conversationis, existimationis, et famæ fuerint, non recipiantur; et si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, gravibus poenis mulctentur.

CAPUT VIII.

Graves Episcoporum causæ a Pont. Max. cognoscantur.

d Conc. Sard. c. 2. c. Ad abolendam de hæret. et infra sess. 24. c. 5 de ref.

Causæ Episcoporum, cum pro criminis objecti qualitate comparere debeant, (d) coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

DECRETUM

Prorogationis definitionis quatuor articulorum de Sacramento Eucharistiae, et salvi conductus Protestantibus dandi.

Eadem sancta Synodus errores omnes, qui super hoc sanctissimo Sacramento repullularunt, tanquam vepres ex agro Dominico evellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti pie oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos diligentissima veritatis Catholicæ inquisitione tractatos, plurimis, accuratissimisque pro rerum gravitate disputationibus habitis, cognitis quoque præstantissimorum Theologorum sententiis, hos etiam tractabat: An necessarium sit ad salutem, et divino jure præceptum, ut singuli Christi fideles sub utraque specie ipsum venerabile Sacramentum accipiant? Et: Num minus sumat, qui sub altera, quam qui sub utraque communicat? Et: An erraverit sancta mater Ecclesia, laicos, et non celebrantes sacerdotes, sub panis specie dumtaxat communicando? Et: An parvuli etiam communicandi sint? Sed quoniam ex nobilissima Germaniæ provincia ii, qui se Protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequam definiantur, audiri a sancta Synodo cupiunt, et eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt, ut ipsis tuto huc venire, et in hac urbe commorari, ac libere coram Synodo dicere, atque proponere, quæ senserint, et postea, cum libuerit, recedere liceat; sancta ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum adventum multos antea menses expectarit, tamen, ut pia mater, quæ ingemiscit, et parturit, summopere id desiderans, ac laborans, ut in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed, quemadmodum eumdem omnes Deum, et Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant, confidens in Dei mise-

ricordia, et sperans fore, ut illi in sanctissimam, et salutarem unius fidei, spei, charitatisque concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem, et fidem, ut petierunt, publicam, quam salvum conductum vocant, quoad se pertinet, ejus, qui infrascriptus erit, tenoris, dedit, atque concessit: et eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit; quam, ut illi commode ei interesse possint, in diem festum Conversionis D. Pauli, quæ erit vigesima quinta die mensis Januarii anni sequentis, indixit. Illudque præterea statuit, ut in eadem Sessione de Sacrificio Missæ agatur, propter magnam utriusque rei connexionem, interea Sessione proxima de Poenitentiæ, et extremæ Unctionis Sacramentis tractandum; illam autem die festo D. Catharinæ virginis, et martyris, qui erit vigesima quinta Novembris, habendam esse decrevit, simulque, ut in utramque materiam reformationis prosequatur.

SALVUS CONDUCTUS

Datus Protestantibus.

SAcrosancta, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Sanctæ Sedis Apost. Legato, et Nuncis omnibus et singulis, sive ecclesiasticis, sive sæcularibus personis universæ Germaniæ, cujuscumque gradus, status, conditionis, et qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc, et generale Concilium accedere voluerint, ut de iis rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent omni libertate conferre, proponere, et tractare, ac ad ipsum œcumenicum Concilium libere, et tuto venire, et in eo manere, et commorari, ac articulos, quot illis videbitur; tam scripto, quam verbo, offerre, proponere, et cum Patribus, sive iis, qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, et absque ullis conviciis, et contumeliis disputare, nec non, quando il-

lis placuerit, accedere possint, et valeant, publicam fidem, et plenam securitatem, quam salvum conductum appellant, cum omnibus, et singulis clausulis, et decretis necessariis, et opportunis, etiam si specialiter, et non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi voluit, quantum ad ipsam S. Synodum spectat, concedit. Placuit præterea sanctæ Synodo, ut, si pro majori libertate, ac securitate eorum, certos tam pro commissis, quam pro committendis per eos delictis, judices deputari cupiant, illos sibi benevolos nominent, etiam si delicta ipsa quantumcumque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SESSIO XIV.

QUÆ EST QUARTA

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata die XXV. Nov. MDLI.

DOCTRINA DE SANCTISSIMIS POENITENTIAE, ET EXTREMAE UNCTIONIS SACRAMENTIS.

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, et Nunciis, quamvis in decreto de (*a*) Justificatione multus fuerit de Poenitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus; tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diversorum errorum est multitudo, ut non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactionem, et pleniorem definitionem tradidisse, in qua demonstratis, et convulsis, Spiritus Sancti, præsidio universis erroribus Catholica veritas perspicua, et illustris fieret; quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuo servandam proponit.

a Supra Sess. 6. c. 14 de Instiut.

CAPUT I.

De necessitate, et institutione Sacramenti Poenitentiæ.

Si ea regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut justitiam in Baptismo, ipsius beneficio, et gratia susceptam, constanter tuerentur; non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum rescissionem esse institutum. (*b*) Quoniam autem Deus, dives in misericordia, cognovit figmen-

b Infra Can. 1. de Poenit. Psal. 102 Eph. 2.

tum nostrum; illis etiam vitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati servitutem, et dæmonis potestatem tradidissent: Sacramentum videlicet Poenitentiæ; quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur, (a) Fuit quidem Poenitentia universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quovis tempore ad gratiam, et justitiam assequendam necessaria; illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petivissent, ut, perversitate abjecta, et emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio, et pio animi dolore detestarentur. Unde Propheta ait: (b) Convertimini, et agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, et non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit; (c) Nisi poenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis poenitentiam commendas, dicebat, (d) Poenitentiam agite, et baptizetur unusquisque vestrum. Porro nec ante adventum Christi Poenitentia erat Sacramentum, nec est post adventum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autem Sacramentum Poenitentiæ tunc præcipue instituit, cum a mortuis excitatus, insufflavit in discipulos suos, dicens: (e) Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; in quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, et verbis tam perspicuis, potestatem remittendi, et retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis, et eorum legitimis successoribus fuisse communicatam universorum Patrum consensus semper intellexit. (f) Et Novationes remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica tanquam hæreticos explosit, atque condemnavit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans, et recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verbis illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, et Christi Evangelium annuntiandi, contra hujusmodi Sacramenti institutionem falso detorquent..

a Super Sess. 6. c. 14. de Justific. Conc. Cabilon. sub Vitaliano 2. c. 8.

b Ezech. 18.

c Lucæ 13.

d Act. 2c. Agunt. et c Proprie, de Consecr. Dist. 4

e Jo. 20 Matth. 16. c. Ut constitueretur 50 Dist. et infra c 8. in fin et can. 3.

f Euseb. Cæsariens. Hist. Ecc. lib 6 cap. 38 Cyprian cont. Nov.

CAPUT II.

De differentia Sacramenti Poenitentiæ, et Baptismi.

a Supr. Sess. de Justific. cap 4 et infra can. 2.

Cæterum hoc Sacramentum (*a*) multis rationibus a Baptismo differre dignoscitur: nam præterquam, quod materia, et forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissime dissidet: constat certe, Baptismi ministrum judicem esse non oportere, tum Ecclesia in neminem judicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi januam fuerit ingressus. (*b*) Quid enim mihi, inquit Apostolus, de iis, qui foris sunt, judicare? Secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus (*c*) lavacro Baptismi sui corporis membra semel effecit, nam hos, si se postea crimine aliquo contaminaverint, non jam repetito Baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tanquam reos; sisti voluit: ut per sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum poenitentes confugerint, possent liberari. Alius est præterea Baptismi, alius Poenitentiæ fructus; per Baptismum enim Christum (*d*) induentes, nova prorsus in illo efficimur creatura, plenam, et integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen novitatem, et integritatem per Sacramentum Poenitentiæ, sine magnis nostris fletibus, et laboribus, divina id exigente justitia, pervenire nequaquam possumus: ut merito Poenitentia laboriosus quidam Baptismus a sancti Patribus dictus fuerit. Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.

b 1. Cor. in fin.

c Multi 2. qu. 1. c. Gaudemus de divers.

c 1. Cor. 12. b. c. Verbum de Poenitent. Distin. 1.

d Galat. 3.

CAPUT III.

De partibus, & fructibus hujus Sacramenti

Docet præterea sancta Synodus, Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipue ipsius vis sita est,

in illis ministri verbis positam esse: Ego te absolvo, etc. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam laudabiliter adjunguntur; ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ. Sunt autem quasi materia hujus Sacramenti ipsius Pœnitentis actus, (*a*) nempe Contritio, Confessio, et Satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, et perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur. Sane vero res, et effectus hujus Sacramenti, quantum ad ejus vim, et efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris piis, et cum devotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax, ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus, et effectu hujus Sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui Pœnitentiæ partes incussos conscientiæ terrores, et fidem esse contendunt.

a Supra Sess.6. de justif.c.14 et infra can.4.

CAPUT IV.

De Contritione.

Contritio, (*b*) quæ primum locum inter dictos pœnitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero. Fuit autem quovis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius; et in homine post Baptismum lapso ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia divinæ misericordiæ, et voto præstandi reliqua, conjunctus sit, quæ ad rite suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus hanc Contritionem, non solum (*c*) cessationem a peccato, et vitæ novæ propositum, et inchoationem, sed veteris etiam odium continere, juxta illud: (*d*) Projicite a vobis omnes iniquitates vestras, in quibus prævari-

b Supra Sess.6. de just.c.6 et 14

c Infra can. 5.

d Exech.18.

cati estis ; & facite vobis cor novum , et spiritum novum . Et certe , qui illos sanctorum clamores consideraverit: (*a*) Tibi soli peccavi, et malum coram te feci: (*b*) Laboravi in gemitu meo, lavabo per singulas noctes lectum meum : (*c*) Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ : et alios hujus generis , facile intelliget , eos ex vehementi quodam anteactæ vitæ odio , et ingenti peccatorum detestatione manasse . Docet præterea , etsi Contritionem hanc aliquando charitatem perfectam esse contingat , hominemque Deo conciliare , priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur ; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni , sine Sacramenti voto , quod in illa includitur , non esse adscribendam . Illam vero Contritionem imperfectam , quæ Attritio dicitur , quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione , vel ex gehennæ , et pœnarum metu communiter concipitur , si voluntatem peccandi excludat , cum spe veniæ , declarat , non solum non facere hominem hypocritam , et magis peccatorem , verum etiam donum Dei esse , et Spiritus sancti impulsum , non adhuc quidem inhabitantis , sed tantum moventis , quo pœnitens adjutus , viam sibi ad justitiam parat . Et quamvis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad justificationem perducere peccatorem nequeat ; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandum disponit. Hoc enim timore utiliter (*d*) concussi Ninivitæ , ad Jonæ prædicationem plenam terroribus pœnitentiam egerunt , et misericordiam a Domino impetrarunt . Quamobrem falso quidam calumniantur Catholicos scriptores , quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ , absque bono motu suscipientium , gratiam conferre : quod numquam Ecclesia Dei docuit , nec sensit , sed et falso docent ; Contritionem esse extortam , et coactam , non liberam , et voluntariam,

a Psalm. 50. c. Et venit de Poen. Dist. 1. c. Totam de Poen. Dist. 3.
b Psalm. 6.
c Isaiæ 38.
d Jonæ 3. Matt. 12. Lucæ 11. c. Quamobrem de Poen. Dist. 1.

CAPUT V.

De Confessione,

Ex (*a*) institutione Sacramenti Pœnitentiæ jam explicata, universa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse a Domino integram peccatorum Confessionem, et omnibus post Baptismum lapsis jure divino necessariam existere: quia Dominus noster Jesus Christus (*b*) e terris ascensurus ad cœlos, sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tanquam præsides, et judices; ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint; qui, pro potestate Clavium remissionis aut retentionis peccatorum, sententiam pronuntient. (*c*) Constat enim, sacerdotes judicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis injungendis servare potuisse, si in genere dumtaxat, et non potius in specie, ac sigillatim, sua ipsi peccata (*d*) declarassent. (*e*) Ex his colligitur, oportere a pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in Confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint, et tantum adversus duo ultima (*f*) Decalogi præcepta commissa, quæ nonnunquam animum gravius sauciant, et periculosiora sunt iis, quae in manifesto admittuntur: nam venialia, quibus a gratia Dei non excludimur, (*g*) et in quae frequentius labimur, quamquam recte, et utiliter, citraque omnem praesumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat; taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt. Verum, cum universa mortalia peccata, etiam cogitationis, (*h*) homines irae filios, et Dei inimicos reddant: necessum est, omnium etiam veniam, cum aperta, et verecunda Confessione, a Deo quaerere. Itaque dum omnia, quae memoriae occurunt, peccata Christi fideles confiteri student, procul dubio omnia divinae misericordiae agnoscenda exponunt: qui verò secus faciunt, et scienter aliqua retinet, nihil divinae

a Luc. 5. et 17. Jac. 5. 1. Joan. 1 infr. can. 6.

b Jo. 20 Matt. 16 c. Verbum de Poenit. Dist. 1. et c. Adhuc de Poenit. Dist 3.

c Hieron. exponens illud Eccl. 10. Si mordeat serpens in silentio

d An tamen per litteras, seu internuncium, consule Bullam Clem. VIII. Sanctissimus. 1602.

e Infr. can. 6.

f Deuter. 5.

g Supra Sess. 6. can. 23. c. Adhuc et c. De quotidianis de Poen. Distinc. 3.

h Ephes. 2.

a Hier. dict. loco bonitati per sacerdotem remittendum proponunt.(a) Si enim erubescat aegrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. Colligitur praeterea, etiam eas circumstantias in Confessione explicandas esse; quae speciem peccati mutant; quod sine illis peccata ipsa neque a pœnitentibus integre exponantur, nec judicibus innotescant: et fieri nequeat, ut de gravitate criminum recte censere possint, et pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere: Unde alienum a ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosi excogitatas fuisse: aut unam tantum circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed et impium est, Confessionem, quae hac ratione fieri praecipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare: constat enim, nihil aliud in Ecclesia a pœnitentibus exigi, quam ut postquam quisque diligentius se excusserit, et conscientiae suae sinus omnes, et latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, et Deum suum mortaliter offendisse meminerit reliqua autem peccata, quae diligenter cogitanti non occurrunt, in universum, eadem Confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus:(b) Ab occultis meis munda me, Domine. Ipsa vero hujusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia gravis quidem videri posset, nisi tot, tantisque commodis, et consolationibus levaretur, quae omnibus, digne ad hoc Sacramentum accedentibus, per absolutionem certissime conferuntur. Cœterum, quoad modum confitendi secreto apud solum sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, et sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiae offensae aedificationem, delicta sua publice confiteri possit: non est tamen hoc divino praeceptum: nec satis consulte humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præsertim secreta, publica essent confessione aperienda, unde cum a sanctissimis, (c) et antiquissimis Patribus, magno, unanimique

b Psalm. 18.

c Con. Cabilon. c. 33.

consensu, secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta usa est, et modo etiam utitur, fuerit semper commendata; manifeste refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a divino mandato alienam, et inventum humanum esse, atque a (*a*) Patribus, in Concilio Lateranensi congregatis, initium habuisse, docere non verentur, neque enim per (*b*) Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christifideles confiterentur, quod jure divino necessarium, et institutum esse intellexerat; sed ut præceptum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus, et singulis, cum ad annos discretionis pervenissent, impleretur; unde jam in universa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, observatur mos ille salutaris confitendi sacro illo, et maxime acceptabili tempore Quadragesimæ: quem morem hæc sancta Synodus maxime probat, et amplectitur, tanquam pium, et merito retinendum.

a Infr. Ca. 8 et 14

b Vide inf. XX.

CAPUT VI.

De ministro hujus Sacramenti, et Absolutione.

Circa ministrum autem hujus Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse, et a veritate Evangelii penitus alienas doctrinas (*c*) omnes, quæ ad alios quosvis homines, præter Episcopos, et Sacerdotes, Clavium ministerium perniciose extendunt, putantes verba illa Domini: (*d*) Quæcumque alligaveritis super terram, erunt alligata et in cælo; et quæcumque solveritis super terram, erunt soluta et in cælo; (*e*) et, Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferenter, et promiscue, (*f*) contra institutionem hujus Sacramenti ita fuisse dicta, ut quivis potestatem habeat remittendi peccata publica quidem per correptionem, si correptus acquieverit; secreta vero per spontaneam Confessionem cuicumque factam. Docet

c Infr. can. 10.

d Matt. 16. et 18

e Jo. 20.

f Sup. Sess. 7. de Sacr. can. 10.

quoque etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus Sancti, in ordinatione collatam, tanquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere, eosque prave sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt.

Quamvis autem absolutio sacerdotis alieni beneficii sit dispensatio; tamen non est solum nudum ministerium, vel annuntiandi Evangelium, vel declarandi remissa esse peccata; sed (a) ad instar actus judicialis; quo ab ipso, velut a judice sententia pronuntiatur; atque ideo non debet pœnitens adeo sibi de sua ipsius fide blandiri, ut etiamsi nulla illi adsit contritio, aut sacerdoti animus serio agendi, et vere absolvendi desit; putet tamen se propter suam solam fidem, vere, et coram Deo esse absolutum: nec enim fides sine Pœnitentia remissionem ullam peccatorum præstaret: nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, qui (b) sacerdotem jocose absolventem cognosceret; et non alium serio agentem sedulo requireret.

a C. Secundum Ecclesiæ 19 Dis. et c. Non nocet 1.q.1.

b Infr. can. 9.

C A P U T VII.

De casuum reservatione.

Quoniam igitur natura, et ratio judicii illud exposcit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur; (c) persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, et verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem. Magnopere vero ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimi Patribus nostris visum est, ut atrociora quædam, et graviora crimina non a quibusvis, sed a (d) summis dumtaxat sacerdotibus, absolverentur. (e) Unde merito Pontifices Max. pro suprema potestate sibi in Ecclesia universa tradita, causas aliquas criminum graviores suo po-

c C. Si Episc. de poenit. in 6.

d Ciprian. in ep. qua incipit, Ingemiscere, et in epist. cujus initium Miror. Origenes Hom. 10 in Gen.

e C Si quis suadente 17.q.4. c. Ita quorumdam de Judæis c. Conqu. de sent. excomm. c. Qui-

tuerunt peculiari judicio reservare. (*a*) Neque dubitandum est, quando omnia, quæ a Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem (*b*) Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem, liceat, pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes auctoritate, præsertim quoad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reservationem, consonum est divinæ auctoritati, non tantum in externa politia, sed etiam coram Deo vim habere. Verumtamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, (*c*) ut nulla sit reservatio in articulo mortis: atque ideo omnes sacerdotes quoslibet pœnitentes a quibusvis peccatis, et censuris absolvere possunt: extra quem articulum sacerdotes cum nihil possint in casibus reservatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut (*d*) ad superiores, et legitimos judices pro beneficio Absolutionis accedant.

cumque eo tit. in 6. c. 2. eod. tit. in Clem. et c. Et si dominici de poenit. in Extrav. com. cum sim.

a Rom. 13.

b Inf. Ses. 24. c. 6 de ref.

c C. Felicis de poenis in 6. c. Pastoralis, de off. ord. c. Cupientes de poenis in Cle c. Intercunctas § Duos, de priv. in Extrav. comme Cælest. ep. 2. c. 2. et 4. Carthag. c. 76. et 11 Toletan. c. 12

d Quos casus Superiores regularium reservare possint, vide in Decreto Clementis VIII. incip. Sanctissimus 26 Ma. 1593

CAPUT VIII.

De satisfactionis necessitate, et fructu.

Demum, quoad Satisfactionem, quæ ex omnibus Pœnitentiæ partibus, quemadmodum a Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita una maxime nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, virtutem autem ejus abnegarunt; sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, et a verbo Dei alienum (*e*) culpam a Domino numquam remitti, quin universa etiam pœna condonetur: perspicua enim, et (*f*) illustria in sacris Litteris exempla reperiuntur, quibus, præter divinam traditionem, hic error quam manifestissime revincitur. Sane et divinæ justitiæ ratio exigere videtur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint; aliter vero, qui semel a peccatis, et dæ-

e Supr. Ses. 6. c. 14. et can. 30. de Justificatione, infr. can. 12.

f Gen. 3. 2. Reg. 12. n. 12. et 20.

monis servitute liberati, et accepto Spiritus sancti dono scienter (*a*) templum Dei violare, et (*b*) Spiritum sanctum contristare non formidaverint. Et divinam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla Satisfactione peccata dimittantur, ut, occasione accepta, peccata leviora putantes, velut injurii, et (c) contumeliosi Spiritui sancto, in graviora labamur, (*d*) thesaurizantes nobis iram in die iræ. Proculdubio enim magnopere a peccato revocant, et quasi fræno quodam coërcent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioresque et vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis; et vitiosos habitus, male vivendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt. (*e*) Neque vero securior ulla via in Ecclesia Dei umquam existimata fuit ad amovendam imminentem (*f*) a Domino pœnam; quam ut hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Jesu, (*g*) qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo (*h*) omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod (*i*) si compatimur, et conglorificabimur. Neque vero ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exsolvimus, ut non sit per Christum Jesum: nam qui (*l*) ex nobis, tamquam ex nobis nihil possumus eo cooperante, qui nos confortat, omnia possumus: ita non habet homo, unde glorietur: (*m*) sed omnis gloriatio nostra in Christo est: in quo (*n*) vivimus, in quo meremur, in quo satisfacimus, (*o*) facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent; ab illo offeruntur Patri; et per illum acceptantur a Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantum spiritus, et prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, et poenitentium facultate, salutares, et convenientes satisfactiones injungere: ne si forte peccatis conniveant, et indulgentius cum poenitentibus agant, levissima quædam opera pro gravissimis delectis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut Satisfactio, quam imponunt, non sit tan-

a 1. Cor. 3.
b Ephes. 4.
c Heb. 10.
d Rom. 2.
e Ezec. 33. Jonæ 3. Jer 3. 18. et 25
f Is. 30. Eccl. 17. Math 3. 4. 11. et 18. cum sim.
g Rom. 5. 1. Jo. 2. in princ.
h 2 Cor. 3.
i Rom. 8.
l 2 Cor. 3 Philip. 4. 1. Cor. in fin.
m 1. Cor. 12. in fin. Gal. 6.
n Act. 17.
o Matt. 3. et 4. Luc. 3. 10. 17. c. Tempora cum multis seq. 26 q. 7. c. De poenitentibus de con. Dis. 3 Conc. Carthag. 3. c. 31. et Con. Carthag 4. c. 74. Conc Cabilonen. c. 34. et 38. Con. Afr. c. 9.

tum ad novæ vitæ custodiam, et infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, et castigationem: (a) nam Claves sacerdotum non ad solvendum dumtaxat, sed et ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres et credunt, et docent; nec propterea existimarunt, Sacramentum Poenitentiæ esse forum iræ, vel poenarum, sicut nemo unquam Catholicus sensit, ex hujusmodi nostris satisfactionibus vim meriti, et (b) satisfactionis Domini nostri Jesu Christi vel obscurari, vel aliqua ex parte imminui: quod dum Novatores intelligere volunt, ita optimam Poenitentiam novam vitam esse docent, ut omnem Satisfactionis vim, et usum tollant.

a Matth. 16. et Jo. 10. supr. c. 1. in fin. et infr. c. et ult. de Poenit.

b Infr. can. 13.

CAPUT IX.

De operibus Satisfactionis.

Docet præterea, tantam esse divinæ munificentiæ largitatem, ut non solum poenis sponte a nobis pro vindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis: sed etiam, quod maximum amoris (c) argumentum est, temporalibus flagellis a Deo inflictis, et a nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Jesum satisfacere valeamus.

c C. Sunt plures fin. de poen. Dist. 3.

Doctrina de Sacramento

Extremæ Unctionis.

Visum est autem sancti Synodo, præcedenti doctrinæ de Poenitentia adjungere ea, quæ sequuntur de Sacramento Extremæ Unctionis: quod non modo Poenitentiæ, sed et totius Christianæ vitæ, quæ perpetua Poenitentia esse debet, consummativum existimatum est a Patribus. Primum itaque, circa illius institutionem, declarat, et docet, (d) quod clementissimus Redemptor noster, qui servis suis quovis tempore voluit de salutaribus remediis (e) adversus omnia

d Infr. can. 1. de Sacram. extremæ Unct.

e Ephes. 6.

omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparavit, quibus Christiani conservare se integros, dum vivent, ab omni graviore spiritus incommodo possint; ita extremæ Unctionis Sacramento finem vitæ, tanquam firmissimo quodam præsidio, munivit: nam etsi (*a*) adversarius noster occasiones per omnem vitam quærat, et captet, ut devorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus, et a fiducia etiam, (*b*) si possit, divinæ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ perspicit.

a 1Pet.5c.Nulli dubium 3.q.1.

b Gen.3 et infr, c.3. in fin.

CAPUT I.

De institutione Sacramenti extremæ Unctionis

Instituta est autem sacra hæc Unctio infirmorum, tamquam vere, et proprie Sacramentum novi Testamenti, a Christo Domino nostro, (*c*) apud Marcum quidem insinuatum, (*d*) per Jacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum. Infirmatur, inquit, quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, et oratio fidei salvabit infirmum: et alleviabit eum Dominus; et, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, ut ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, et effectum hujus salutaris Sacramenti: intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum ab Episcopo benedictum; nam Unctio aptissime Spiritus sancti gratiam, qua invisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat; formam deinde esse illa verba, Per istam unctionem etc.

c Marc. 6.

d Jac.1. c. Presbyteros pal.95. Distim. c.1.§.1. de S. Unctione Conc.Cabilon.c. 48.Innoc,1,Ep. 1, c.8.

CAPUT II.

De effectu hujus Sacramenti

Res porro, et effectus hujus Sacramenti illis verbis explicatur: Et (*a*) oratio fidei salvabit infirmum: et alleviabit eum Dominus: et si in peccatis sit, dimittentur ei; (*b*) res etenim hæc gratia est Spiritus sancti: cujus Unctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit, et ægroti animam alleviat, et confirmat, magnam in eo divinæ misericordiæ fiduciam excitando; quæ infirmus sublevatus, et morbi incommoda, ac labores levius fert; et tentationibus dæmonis, (*c*)calcaneo insidiantis facilius resistit: et sanitatem corporis interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur;

a Jacob. 5.

b Infr. can. 2. de Sacramen. extremae Unct.

c Genes. 3.

CAPUT III.

De ministro hujus Sacramenti, et tempore quo dari debeat

Jam vero, quod attinet ad præscriptionem eorum, qui et suscipere, et ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in verbis prædictis traditum; nam et ostenditur illic, proprios hujus Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros, quo nomine, eo loco non ætate seniores, aut primores in populo intelligendi veniunt, sed (*d*) aut Episcopi, aut sacerdotes, ab ipsius rite ordinati, (*e*) per impositionem manuum presbyterii. Declaratur etiam, esse hanc Unctionem infirmis adhibendam, illis vero præsertim, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur: unde et Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quod si infirmi post susceptam hanc unctionem convaluerint, iterum hujus Sacramenti subsidio juvari poterunt, cum in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam, et dilucidam Apostoli (*f*) Jacobi

d Illud superfluum 95 Dist. et infr. can. ult.

e 1 Tim. 4 c. Ecce ego §. Presbyteri Dist. 95.

f Jacob. 5.

sententiam docent, hanc Unctionem, vel figmentum esse humanum, vel ritum a Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem: et qui illam jam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiva Ecclesia referenda esset; et qui dicunt, ritum, et usum, quem sancta Romana Ecclesia in hujus Sacramenti administratione observat, (a)Jacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideo in alium commutandum esse: et denique, qui hanc extremam Unctionem a fidelibus sine peccato contemni posse affirmant; hæc enim omnia manifestissime pugnant cum perspicuis tanti Apostoli verbis; Nec profecto Ecclesia Romana (b) aliarum omnium mater, et magistra, aliud in hac administranda Unctione, quantum ad ea quæ hujus Sacramenti substantiam perficiunt, observat, quam quod beatus Jacobus præscripsit. Nec vero tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, et ipsius Spiritus sancti injuria esse posset.

a Infra can. 3 de Sacrament. ext. Unction.

b C. Non decet. 12. Distinct. c. 2. in fin. de summ. Trinit. et c. fin. de for. compet.

Hæc sunt, quæ de Poenitentiæ, et extremæ Unctionis Sacramentis hæc sancta oecumenica Synodus profitetur, et docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda, et tenenda proponit. Sequentes autem Canones inviolabiliter servandos esse tradit, et asserentes contrarium perpetuo damnat, et anathematizat.

De Sanctissimo

Poenitentiæ Sacramento

CANON. I.

Si quis dixerit, in Catholica Ecclesia (c) Poenitentiam non esse vere, et proprie Sacramentum pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, a Christo Domino nostro institutum, anathema sit.

c Supra c. 1. de Poenit.

CANON. II.

Si quis Sacramenta confundens, (d) ipsum Baptismum Poenitentiæ Sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideo Poeniten-

d Supra c. 1.

tiam non recte (*a*) secundam post naufragium tabulam appellari; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, verba illa Domini Salvatoris: (*b*) Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda de potestate remittendi, et retinendi peccata in Sacramento Poenitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem hujus Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Evangelium; anathema sit.

CANON IV.

Si quis negaverit, (*c*) ad integram, et perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in poenitente, quasi materiam Sacramenti Poenitentiæ, videlicet, Contritionem, Confessionem, et Satisfactionem, quæ tres Poenitentiæ partes dicuntur, aut dixerit, duas tantum esse Poenitentiæ partes, terrores, scilicet, incussos conscientiæ, agnito peccato, et fidem conceptam ex Evangelio, vel absolutione, qua credit quis, sibi per Christum remissa peccata, anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, (*d*) eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem, et detestationem peccatorum, qua quis (*e*) recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum gravitatem, multitudinem, foeditatem, amissionem æternæ beatitudinis, et æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris vitæ, non esse verum, et utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, et magis peccatorem; demum illam esse dolorem coactum, et non liberum, ac voluntarium; anathema sit.

CANON VI.

Si (*f*) quis negaverit Confessionem Sacramentalem vel institutam, vel ad salutem necessariam esse jure divino: aut dixerit, modum secrete confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper observavit, et observat, alienum esse ab institutione,

a C. Secunda post naufragium de Poenit. Dist. 1

b Jo. 20. Matt. 16 supra c. 1. et Ses. 6. de Just. c. 14.

c Supra c. 3. de Poenitent.

d Supra c. 4. de Poenit.

e Isai. 38. d.

f Supra c. 5. de Poenit. Clemens I. in ep. 1. ad Jacobum Conc. Cabil. c. 8.

et mandato Christi, et inventum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

a Supra c. 5. Si quis dixerit, (a) in Sacramento Poenitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse jure divino, confiteri omnia, et singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, et diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, et quæ sunt contra
b Deut. 5. (b) duo ultima Decalogi præcepta, et circumstantias, quæ peccati speciem mutant; sed eam Confessionem tantum esse utilem ad erudiendum, et consolandum poenitentem, et olim observatam fuisse tantum ad satisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere velle divinæ misericordiæ ignoscendum, aut demum, non licere confiteri peccata venialia; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum
c Supra c. 5. qualem Ecclesia servat, (c) esse impossibilem, et traditionem humanam, a piis abolendam; aut ad eam non teneri omnes, et singulos utriusque sexus Christifi-
d Vide Inf. XX. deles, (d) juxta magni Concilii Lateranensis constitutionem semel in anno, et ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadragesimæ, anathema sit.

CANON IX

e Sup. c. 6. in fi. Si quis dixerit (e) Absolutionem Sacramentalem sacerdotis non esse actum judicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, et declarandi remissa esse peccata confitenti: modo tantum credat se esse absolutum: aut sacerdos non serio, sed joco absolvat: aut dixerit, non requiriri Confessionem poenitentis, ut sacerdos eum absolvere possit; anathema sit.

CANON X.

f Supra c. 1. et c. 6. de Poenit. Si quis dixerit, sacerdotes, qui in (f) peccato mortali sunt, potestatem ligandi, et solvendi non habere; aut non solos sacerdotes esse ministros absolutionis,
g Matt. 16 et 18. sed omnibus, et singulis Christi fidelibus esse dictum; (g)

Quæcumque ligaveritis super terram, erunt ligata et in coelo, et quæcumque solveritis super terram, erunt soluta et in coelo; et (*a*) Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; quorum retinueritis, retenta sunt: quorum verborum virtute quilibet absolvere possit peccata; publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieverit; secreta vero per spontaneam confessionem; anathema sit.

a Jo. 20.

CANON XI.

Si quis dixerit, Episcopos non habere jus (*b*) reservandi sibi casus, nisi quoad externam politiam, atque ideo casuum reservationem non prohibere, quo minus sacerdos a reservatis vere absolvat; anathema sit.

b Sup. c. 7. c. Si Episc. de poen. in 6. c. Decet. et c. De monial. de sent. exc. cum sim.

CANON XII.

Si quis dixerit, totam poenam simul cum (*c*) culpa remitti semper a Deo, satisfactionemque poenitentium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse; anathema sit.

c Sup. c. 8 de poen.

CANON XIII.

Si quis dixerit, pro (*d*) peccatis, quoad poenam temporalem, minime Deo per Christi merita satisfieri poenis ab eo inflictis, et patienter toleratis, vel a sacerdote injunctis, sed neque sponte susceptis, ut jejuniis, orationibus, eleemosynis, vel aliis etiam pietatis operibus, atque ideo optimam poenitentiam esse tantum novam vitam; anathema sit.

d Sup. c. 8. et 9.

CANON XIV.

Si quis dixerit, (*e*) satisfactiones, quibus poenitentes per Christum Jesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, et verum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.

e Supra cap. 8.

CANON XV.

Si quis dixerit, Claves Ecclesiæ esse (*f*) datas tantum ad solvendum, non etiam ad ligandum; et propterea sacerdotes, dum imponunt poenas confitentibus, agere contra finem Clavium, et contra institutionem Christi; et fictionem esse, quod virtute Clavium, sublata pœna

f Sup. c. 1. etc. 8 in fin. de Poenit.

æterna, pæna temporalis plerumque exsolvenda remaneat; anathema sit.

De Sacramento

Extremæ Unctionis.

CANON I.

a Supr. de hoc Sacramento in princ. et c. 1.
b Mar. 6 Jacob. 5

Si quis dixerit, extremam Unctionem non esse vere, et proprie Sacramentum a (a) Christo Domino nostro Domino nostro institutum, et a (b) beato Jacobo Apostolo promulgatum; sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.

CANON II.

c Sup. c. 2. de hoc Sacramento.

Si quis dixerit, sacram infirmorum (c) Unctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata; nec allevare infirmos; sed jam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum; anathema sit.

CANON III.

d Sup. c. ult. Co. Cabilon. c. 48.
e Jacob. 5.

Si quis dixerit, (d) extremæ Unctionis ritum, et usum, quem observat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ (e) beati Jacobi Apostoli, ideoque eum mutandum, postque à Christianis absque peccato contemni; anathema sit.

CANON IV.

f D. c. ult Jac. 5

Si quis dixerit, (f) Presbyteros Ecclesiæ, quos beatus Jacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quavis communitate; ob idque proprium extremæ Unctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit.

Decretum de Reformatione

PROOEMIUM

Episcoporum munus est, subditos præsertim ad animarum curam constitutos, admonere officii sui.

g Sic praefatur fere concil. 9. Toletan Supr. Sess. 6. de refor. c. 3.

Cum proprie Episcoporum munus sit, (g) subditorum omnium vitia redarguere; hoc illi præcipue cavendum

erit, ne Clerici præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neve inhonestam vitam, ipsis conniventibus, ducant, nam si eos pravis, et corruptis moribus esse permittant; quo pacto laicos de ipsorum vitiis(*a*) redarguent, qui uno ab eis sermone convinci possent, quod Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes, (*b*) cum tacite sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, (*c*) in quocumque ordine fuerint, ut conversatione, sermone, et scientia commissio sibi Dei populo præeant; memores ejus, quod scriptum est:(*d*) Sancti estote, quia et ego sanctus sum. Et juxta Apostoli vocem: (*e*) Nemini dent ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium eorum: sed in omnibus exhibeant se sicut ministros Dei; ne illud prophetæ dictum impleatur in eis: (*f*) Sacerdotes Dei contaminant sancta, et reprobant legem. Ut autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextum desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta, œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato, et Nunciis, hos qui sequuntur, Canones statuendos, et decernendos duxit.

a 1 Cor 9c. Quid autem. 8. qu. 1.

b C. ult. 25. Dist. u. Una tantum 26 Dist. capit. Sicut ii § Necesse pal. 45 Dist. c. In Sacerdotibus 61. Dist. et c. Proposuisti 82. Dist. Levit. 11. 1 Petr. 1.

c Ses. 22. c. 1. de ref.

d Lev. 19.

e 2 Cor. 6. in pr.

f Ezec. 22 Soph. 3.

CAPUT I.

Si prohibiti ascendere ad Ordines, ascendant, si interdicti, si suspensi, puniantur.

Cum honestius, ac tutius sit, subjecto, debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio, deservire, quam cum Præpositorum scandalo, graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros Ordines a suo Prælato ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extrajudicialiter, fuerit interdictus: aut qui a suis Ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus

ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsius Prælati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, et dignitates, sive honores, restitutio suffragetur.

CAPUT II.

Si Episcopus quoscumque Ordines contulerit sibi non subdito, etiam familiari, sine expresso proprii Prælati consensu, uterque decreta poenæ subjaceat.

Et quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, et populo Christiano, cum fere vagabundi sint, et permanentem sedem non habeant, non quæ Jesu Christi, (a) sed alienas Oves, inscio proprio Pastore, quærentes, dum per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius diecesi, nisi de loci Ordinarii expressa licentia, et in personas eidem Ordinario subjectas tantum exercere prohibitos vident, in legis fraudem, et contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diæcesis sua temeritate eligunt; et quoscumque ad se venientes, etiamsi suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras commendatitias non habeant, clericali charactere insignire, et ad sacros etiam presbyteratus Ordines promovere præsumunt; quo plerumque sit, ut minus idonei, et rudes, ac ignari, et qui a suo Episcopo tanquam inhabiles, et indigni rejecti fuerunt, ordinati, nec divina Officia peragere, nec ecclesiastica Sacramenta recte valeant ministrare: Nemo Episcoporum, qui Titulares vocantur, etiam si in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cujusvis Ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cujusvis privilegii sibi de promovendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ commensalitatis suæ, absque sui proprii Prælati expresso con-

a Infr. c. 8 supra Ses. 6. de refor.

sensu, aut litteris (*a*) dimissoriis ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam Tonsuram promovere, seu ordinare valeat. Contrafaciens ab exercitio Pontificalium per annum; taliter vero promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso jure sint suspensi.

a Sup. Sess. 6. c. 5. de ref. et infr. Sess. 23. c. 3. 8. et 10. de ref. Conc. Nic. 1. c. 15. Con. Aurelian. 3. c. 13 Conc. 6. Maguncìens c. 14. c. 1. 21 qu. 2. c. 1. cum seqq. de temp. Ordin. in 6.

CAPUT III.

Episcopus suos Clericos ab alio male promotos non admittat ad officia celebranda, nisi prævio examine.

Episcopus quoscumque (*b*) suos Clericos, præsertim in sacris constitutos, absque suo præcedenti examine, et commendatitiis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tanquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad divina officia celebranda, seu ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, et capaces repererit; a susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, et illis, ne in altari, aut aliquo Ordine ministrent, interdicere possit.

b Sup. cap proxi. et infr. Ses. 23 de reform. c. 8.

CAPUT IV.

Nullus Clericus eximatur a correctione Episcopi, etiam extra visitationem.

Omnes (c) Ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendos subditorum excessus diligenter intendere debent, et a quibus nullus Clericus per hujus sanctæ Synodi statuta, cujusvis privilegii prætextu, tutus censetur, quo minus juxta Canonicas sanctiones visitari, puniri, et corrigi possit, si in Ecclesiis suis resederit, quoscumque sæculares Clericos, qualitercumque exemptos, qui alias suæ jurisdictioni subessent,

c Supra c. 1. et Ses. 6. de refor. c. 3. c. Irrefragabil. in princ. de Offic. Ordinib.

de eorum excessibus, criminibus, et delictis, quoties, et quando opus fuerit, etiam extra visitationem, tamquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegti, corrigendi, et castigandi (a) facultatem habeant: quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, ipsis Clericis, ac eorum consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, et aliis quibuslibet, ipsorum exemptorum contemplatione, et intuitu minime suffragantibus.

a Sup. Ses. 6.c. 4. de ref. et inf. Ses. 24 de ref. c. 3

CAPUT V.

Conservatorum jurisdictio certis finibus concluditur.

Insuper, cum nonnulli, qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac juribus suis diversæ eis injuriæ, ac molestiæ infarantur, (b) certos judices per litteras Conservatorias deputari obtinent; qui illos a molestiis, et injuriis hujusmodi tueantur, ac defendant, et in possessione, seu quasi bonorum, rerum, ac jurium suorum manuteant, et conservent, neque super illis eos molestari permittant, ejusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in re probum sensum detorqueant: idcirco nemini omnino, cujuscumque dignitatis, et conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit (c) Conservatoriæ litteræ, cum quibuscumque clausulis, aut decretis; quorumcumque judicium deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragantur ad hoc, ut coram suo Episcopo, sive alio Superiore ordinario, in criminalibus, et mixtis causis accusari, et conveniri, ac contra eum inquiri, et procedi non possit: aut quo minus, si qua jura ei ex cessione competierint, super illis libere valeat apud judicem ordinarium conveniri, In civilibus etiam causis, si ipse exactor extiterit, aliquem ei apud suos Conservato-

b C. 1. et c. ult. de Off. deleg.

c Paulus V. Con. Religiosorum 1607 Religiosos cor. Superioribus, vel Conservatoribus convenjendos esse declarat.

res judices in judicium trahere minime liceat. Quod si in his causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo Conservator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos judices, Conservatorem, et Ordinarium, controversia super competentia jurisdictionis orta fuerit, nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma juris electos super suspicione, aut jurisdictionis competentia fuerit judicatum. Familiaribus vero ejus, qui hujusmodi litteris conservatoriis tueri se solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus dumtaxat; si tamen illi propriis ejus sumptibus vixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conservatoribus judicibus ullum habere tribunal erectum. In causis vero mercedum, aut miserabilium personarum, hujus sanctæ Synodi super (a) hoc decretum in suo robore permaneat. Universitates autem generales, ac Collegia Doctorum, seu scholarium, ac regularia loca, nec non hospitalia, actu hospitalitatem servantia, ac Universitatum, Collegiorum, locorum, et hospitalium hujusmodi personæ in præsenti Canone minime comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, et esse intelligantur.

a Sup. Ses. 7 c. 14 de ref.

CAPUT VI.

Poena decernitur in Clericos, qui in Sacris constituti, aut beneficia possidentes, decenti sui ordinis veste non utuntur.

Quia vero, (b) et si habitus non facit monacum, oportet tamen Clericos (c) vestes proprio congruentes ordini semper deferre: ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant, tanta autem hodie aliquorum inolevit temeritas religionisque contemptus, ut propriam dignitatem, et honorem clericalem parvipendentes, (d) vestes etiam deferant publice laicales, pedes in diversis ponentes, unum in

b C. Porrectum et c. Ex parte de regul.
c Conc. 1. Matisconen. c. 5. et ult. 41 Dist. Vide constit. Sixti V. Cum Sacrosanctam, et Pastoralis 1589.
d 24. q. 4. per totam Conc. Constantien. ult. Ses 43. de vit. et hon. cler.

divinis, alterum in carnalibus, propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtinuerit, si postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini et dignitati congruentem, et juxta ipsius Episcopi ordinationem, et mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio: et beneficio, ac fructibus, redditibus, et proventibus ipsorum beneficiorum, nec non, si semel correpti denuo in hoc deliquerint, etiam per privationem officiorum, et beneficiorum hujusmodi coerceri possint, et debeant, Constitutionem Clementis Quinti in Concilio Viennensi editam, (a) quæ incipit: Quoniam, innovando, et ampliando.

a Vid.inf.25.

CAPUT VII.

Voluntarii homicidæ numquam, casuales quomodo ordinandi.

Cum etiam, qui (b) per industriam occiderit proximum suum, et per insidias, ab altari avelli debeat: qui sua voluntate (c) homicidium perpetraverit, (d) etiam si crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoveri possit: nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia: etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat; sed omni ordine, ac beneficio et officio, Ecclesiastico perpetuo careat; si vero homicidium non ex proposito, sed (e) casu, vel vim repellendo, ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur; quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, et altaris ministerium, et beneficia quæcumque, ac dignitates, jure quodammodo dispensatio debeatur, committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo, qui nonnisi causa cognita, et probatis, precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

b Exodi 21. c. 1. de homic.

c Extendit illud ad abortum procurantes Bulla Sixti V. Effrænatam 1558 quam ad fetum animatu restrinxit Gregorius XIV. per bullam Sedes Apostolica 1591

d C. Inquisitionis de accusat. et capitul. Cum non ab homine de judic.

e C. studeat 50 Dist. et c. significasti de homicid.

CAPUT VIII.

Nulli alienos Clericos ex privilegio punire liceat.

Praeterea, (*a*) quia nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oves habent alienis etiam ovibus praeesse quaerunt, et ita alienis subdit quandoque intendunt, ut morum curam negligant: quicumque, etiam Episcopali praeditus dignitate, qui alienos subditos puniendi privilegium habuerit, contra Clericos (*b*) sibi non subditos, praesertim in sacris constitutos, quorumcumque etiam atrocium criminum reos, nisi cum propriis ipsorum Clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam resederit, aut personae ab ipso Episcopo deputandae interventu nequaquam procedere debeat; alias processus, et inde secuta quaecumque viribus omnino careant.

a Supra c. 2. et Sess. 6. c. ult. de refor.

b Conc. Maguntien sub Arnurpho Imperat. c. 14 et 15.

CAPUT IX.

Beneficia unius dioecesis nullo praetextu uniantur beneficiis alterius.

Et quia jure optimo (*c*) distinctae fuerunt Dioeceses, et parochiae, ac unicuique gregi proprii attributi Pastores, et inferiorum Ecclesiarum Rectores, qui suarum quisque ovium curam habeant, ut ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut una, et eadem Ecclesia duarum quodamodo dioecesum fiat, non sine gravi eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: beneficium unius dioecesis, etiam si parochiales Ecclesiae, vicariae perpetuae, aut simplicia beneficia, seu praestimonia, aut praestimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum divinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius dioecesis beneficio, aut monasterio, seu collegio, vel loco etiam pro perpetuo (*d*) non uniantur, decretum

c A Dionysio Papa in can. Eccl. 13. qu. 1. c. Pastoral. de his, quae fiunt a Prael. Conc. L. Costantinop. c. 2 infr. Sess. 24. de ref. c. 13. in fin. et c. 17.

d Supr. Sess. 7. c. 6 et 7 et infr. Sess. 24. de ref. c. 13. et 15.

hujus sanctæ Synodi super hujusmodi unionibus in hoc declarando.

CAPUT X.

Regularia beneficia Regularibus conferantur.

Regularia (*a*) beneficia, in titulum Regularibus professis provideri consueta, cum per hobitum, aut resignationem, vel alias illa in titulum obtinentis vacare contigerit, religiosis tantum illius ordinis, vel iis, qui habitum omnino suscipere, et professionem emittere teneantur, et non aliis, ne (*b*) vestem lino, laneque contextam induant, conferantur.

a C. Cum de beneficio de præb. in 6. et infr. Ses. ult. c. 21. circa med. de reg. et mod.

b Deu. 21 c. Cum causam de electi et c. quidam de apost. c. In nova, 16. q. 7.

CAPUT XI.

Translati ad alium ordinem in claustro sub obedientia maneant, et beneficiorum sæcularium incapaces existant.

Quia vero Regulares, (*c*) de uno ad alium ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, et apostatandi occasio tribuitur: (*d*) nemo, cujuscumque ordinis Prælatus, vel Superior vigore cujusvis facultatis, aliquem ad habitum, et professionem admittere possit, nisi ut in ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui superioris obedientia in claustro, perpetuo maneat, ac taliter translatus, etiamsi Canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia sæcularia, etiam curata, omnino incapax existat.

c Additio ad c. 77. Conc. Agath.

d Indulta, et privilegia huic c. adversantia antiqu. S. Pius V. Const. ut. Quaecumque 1596.

CAPUT XII.

Nemo nisi ex fundatione, vel dotatione, jus patronatus obtineat.

Nemo etiam cujusvis (*a*) dignitatis ecclesiasticæ, vel sæcularis, quacumque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut capellam de novo fundaverit, et construxerit, seu jam erectam, quæ temen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, et patrimonialibus bonis competenter dotaverit; (*b*) jus patronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut dotationis, hujusmodi institutio Episcopo, et non alteri inferiori reservetur.

a Ses.25.c.9.de reform.

b C.Piacmentis cum seq.16.q.7 et c. Nobis de jur. patron. et infr.Ses.ult. c.9 de ref.in princ.

CAPUT XIII.

Presentatio fiat Ordinario, alias institutio sit nulla.

Non liceat præterea (*c*) patrono cujusvis privilegii prætextu aliquem ad beneficia sui juris patronatus, nisi Episcopo loci ordinario, ad quem provisio, seu institutio ipsius beneficii, cessante privilegio, jure pertineret, quoquo modo præsentare: alias præsentatio, ac institutio, forsan secutæ, nullæ sint, et esse intelligantur.

c Infr.Ses.25de ref.c.9.c.Illud, et c.Relatum de jur. patr. conc. Magunt. temp. Arnulphi c. 4. Conc.Salegustadiense c.13.

CAPUT XIV.

Tractandum deinceps de Missa, Ordine; et Reformatione.

Declarat præterea sancta Synodus in futura Sessione, quam ad XXV. diem Jan. subsequentis anni MDLII. habendam esse jam decrevit, una cum sacrificio Missæ agendum, et tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, et prosequendam esse materiam reformationis.

SESSIO XV.

QUAE EST QUINTA

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata die XXV. Mensis Januar. MDLII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Cum ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc, et universalis Synodus per hos dies accuratissime, diligentissimeque tractaverit ea, quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, et ad Sacramentum Ordinis spectant, ut hodierna Sessione, quemadmodum Spiritus sanctus, suggessisset, decreta de his rebus, et quatuor præterea articulos ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilatos publicaret, atque interim affuturos esse putaverit ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui Protestantes se vocant; quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat; et ut libere, ac sine cunctatione ulla huc venirent; fidem eis publicam, sive (*a*) salvum conductum concesserat: tamen, cum illi nondum venerint, et eorum nomine supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, ut publicatio, quæ hodierno die facienda fuerit, in sequentem Sessionem differatur, certa spe allata, affuturos eos esse omnino multo ante illam Sessionem, salvo conducto amplioris formæ interim accepto; eadem sancta Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, iisdem Legato, et Nunciis præsidentibus, nihil magis optans, quam ex præstantissima natione Germanica omnes de religione dissensiones, et schismata tollere: ac ejus quieti, paci, otioque consulere; parata, ipsos, si venerint, et humaniter excipere, et benigne audire, confidensque, eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed veritatis

(a) Supra Ses. 13

cognoscendæ studio esse venturos, et, ut Evangelicæ veritatis studiosos decet, sanctæ matris Ecclesiæ decretis, ac disciplinæ ad extremum esse acquieturos, sequentem Sessionem ad edenda, et publicanda ea, quæ supra commemorata sunt, in diem festum sancti Joseph. qui erit die XIX. mensis Martii, distulit, ut satis illi temporis, et spatii habeant, non solum ad veniendum, verum etiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies veniat, proponenda. Quibus ut omnem cunctandi diutius causam adimat, fidem publicam, sive salvum conductum, ejus, qui recitabitur, tenoris, et Sententiæ, libenter dat, et concedit. Interea vero de Matrimonii Sacramento agendum, et de eo, præter superiorum decretorum publicationem, definiendum esse, eadem Sessione, statuit, et decernit, et prosequendam esse materiam reformationis.

SALVUS CONDUCTUS

Datus Protestantibus

Sacrosancta, œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, et Nuntius, inhærendo salvo conducti, in penultima Sessione dato, et illum juxta tenorem infrascriptum ampliando. Universis fidem facit, quod omnibus, et singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus; Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, et aliis quibuscumque viris, cujuscumque status, et conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ pro vinciæ, et nationis, civitatibus, et aliis locis ejusdem, et omnibus aliis Ecclesiasticis, et sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis: qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt,

aut hucusque venerunt, quocumque nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, et plenissimam, verissimamque securitatem, quam salvum conductum appellant, libere ad hanc civitatem Tridentinam, veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, et omnia, quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto, quam verbo libere offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, et beatorum Patrum verbis, sententiis, et rationibus declarandi, adstruendi, et persuadendi, et, si opus fuerit, etiam ad objecta Concilii generalis respondendi, et cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi christiane, aut charitative, absque omni impedimento conferendi, opprobriis conviciis, ac contumeliis penitus semotis, et signanter, quod causæ controversæ, (a) secundum sacram Scripturam, et Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, et sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino, tractentur; illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minime puniantur, impartitur, ac omnino concedit: sic etiam, ut propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa civitate Tridentina a divinis officiis quovis modo cessetur. Et ut his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit, aut majorum suorum mandato, et assensu ad propria reverti optabunt, aut aliquis eorum optabit; mox absque ulla retinentia, et occasione, aut mora, salvis rebus eorum, et suorum pariter honore, et personis viceversa; possint juxta beneplacitum libere, et secure redire, de scientia tamen ab eadem Synodo, deputandorum; ut tunc opportune eorum securitati, absque dolo, et fraude provideatur. Vult etiam sancta Synodus in hac publica fide, salvoque conductu, omnes quascumque clausu-

a Sup. Sess. 5, in princ.

sulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci; et sufficienti securitate, in eundo, stando, et redeundo, necessariæ, et opportunæ fuerint. Illud etiam, ad majorem securitatem, et pacis, ac conciliationir bonum, exprimens quod, si quispiam, aut illorum aliqui, sive in itinere, Tridentum veniendo, sive ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, et assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cassari: vult, et concedit, ut in hujusmodi facinore, deprehensi, ab ipsis dumtaxat, et non ab illis condigna animadversione, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, et laudanda, mox puniantur: illorum assecurationis forma, conditionibus, et modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, ut, si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, sive in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquid enorme; (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, et assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli, in hujusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, et non ab aliis, condigna animadversione, et emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium merito laudanda, et approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, conditionibus, et modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus, et singulis, toties quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de civitate Tridentina, et reverti ad eamdem, necnon nuntium, vel nuntios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, et destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire; ita quod aliqui, vel aliquis, per deputandos Concilii sucientur, qui eorum securitati provideant, vel provideat. Qui quidem sal-

vus conductus, et securitas stare, ac durare debeat, a tempore, et per tempus, quo in ipsius Synodi, et suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, et usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, et rursum, post sufficientem audientiam habitam spatio viginti dierum præmisso cum ipsi petierint; aut Concilium, habita hujusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridentino usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo favente, restituet, dolo, et fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro universis, et singulis Christifidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis, et sæcularibus personis, cujuscumque status, et conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur inviolabiliter observanda esse promittit, et bona fide spondet.

Insuper, omni fraude, et dolo exclusit, vera, et bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifeste, vel occulte occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, jure, vel statuto, privilegio legum, vel canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim (a) Constantiensis, et Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquod hujus fidei publicæ, et plenissimæ assecurationis, ac publicæ, et liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præjudicium quovis modo usuram, aut quemquam uti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis cujuscumque conditionis, vel status, aut præminentiæ existens præscriptæ assecurationis, et salvi conductus formam, et modum in quocumque puncto vel clausula violaverit (quod tamen avertere dignetur Omnipotens) et sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, et ipsorum arbitrio merito approbanda et laudanda habeant ipsam Synodum et habere poterunt, incidisse in omnes pœnas quas jure divino, et humano, aut consuetudine, hujusmodi salvorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quavis in hac parte contradictione.

a Conc. Const. Sess. 19. in c. Quod non obstantibus salvis conductibus.

SESSIO XVI.

QUÆ EST SEXTA, ET ULTIMA SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata die XXVIII. April. MDLII:

Decretum suspensionis Concilii.

Sacrosancta, œcumenica, et Generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimæ congregata, præsidentibus in ea Reverendissimis Dominis, Sebastiano Archiepiscopo Sipontino, et Aloysio Episcopo Veronensi, Apostolicis Nunciis, tam eorum proprio, quam Rm̃i, et Illm̃i D. Marcelli, tit. S. Marcelli Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. Crescentii Legati, ob adversam ejus gravissimam valetudinem absentis nomine, non dubitat Christianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentum primo a Paulo fel. rec. convocatum, et collectum fuisse, deinde a sanctissimo Domino nostro Julio III. efflagitante Carolo Quinto, Augustissimo Imperatore, ea præcipue de causa fuisse restitutum, ut religionem in multis orbis partibus, et præsertim in Germania, in diversas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum revocaret; abusus, et mores Christianorum corruptissimos emendaret; cumque ad hoc agendum quam plurimi Patres, nulla laborum suorum, periculorumque habita ratione, e diversis regionibus alacriter confluxissent; resque strenue, magno fidelium concursu, feliciterque procederet, ac spes esset non levis, illos Germanos, qui eas novitates excitarant, in Concilium venturos, sic animatos, ut veris Ecclesiæ rationibus unanimiter acquiescerent; lux denique quædam rebus effulsisse videretur, caputque attollere inciperet profligata antea, et afflicta Respublica Christiana; ii repente tumultus, ea bella hostis generis humani versutia exarserunt ut

Concilium velut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommode cogeretur, spesque omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur, tantumque aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis, et incommodis mederetur, ut multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potius, quam placaret. Cum igitur ipsa sancta Synodus, omnia et præcipue Germaniam, armis ardere, et discordiis videret omnes fere Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultum Ecclesiis, a Concilio abiisse; decrevit tantæ necessitati non reluctari, et ad meliora tempora rejicere; ut Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ovibus prospectum ad suas Ecclesias regredi valerent; ne diutius utrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam sic temporum conditio tulit, hujus œcumenici Concilii Tridentini progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout præsenti decreto suspendit; ea tamen lege, ut si citius pacata res sit, ac tranquillitas pristina revertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo fore spatio futurum, ipsius Concilii progressus eodemmet tempore suam vim, firmitatem, vigoremque habere censeatur, sin autem quod Deus evertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint submota; cum primum cessaverint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus vigor, et robor Concilio sit restitutum, et esse intelligatur, sine alia nova Concilii convocatione, accedente ad hoc decretum consensu, et auctoritate Sanctitatis suæ, et sanctæ Sedis Apostolicæ.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, et omnes Prælatos, ut observent, et respective, quatenus ad eos spectat, observare faciant in suis regnis, dominiis, et Ecclesiis omnia, et singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus statuta, et decreta,

BULLA
CELEBRATIONIS
CONCILII TRIDENTINI
SUB PIO IV. PONT. MAX.

Pius Episcopus, *servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.*

Ad Ecclesiæ regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignitate vocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Respublicæ Christianæ partes, cernentesque non sine magno horrore, quam longe, lateque pestis hæresum, et schismatis pervasisset, et quanta Christiani populi mores correctione indigerent, in eam curam, et cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque, et tam perniciosum schisma tollere, moresque adeo corruptos, et depravatos emandare possemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc sananda mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consuevisset, œcumenici, generalisque Concilii, ejus congregandi, et Deo juvante, celebrandi concilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo III. et ejus successore Julio, prædecessoribus nostris; sed variis de causis sæpius impeditum, et interpellatum, perfici non potuit; siquidem Paulus (*a*) cum id primo in urbem Mantuam, deinde Vincentiam indixisset, quasdam ob causas, in litteris ejus expressas, id primò suspendit, postea Tridentum transtulit, deinde cum quibusdam de causis ibi quoque ejus celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem suspensione sublata, in eadem civitate Tridentina inchoatum fuit. Verum Sessionibus aliquot habitis, et nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concilium, aliquibus in causis

a Supra in prima Bulla.

a Supr. Sess. 2. accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, (a) Bononiam transtulit. Julius autem, qui ei successit, in eamdem civitatem Tridentinam id revocavit: quo quidem b Sess. 11. cum seq. tempore facta alia quædam decreta sunt. (b) Sed cum vi in propinquii Germanæ locis tumulus excitati fuissent, et bellum in Italia et Gallia gravissimum exarsisset: rursum Concilium suspensum, et dilatum fuit adnitente nimirum humani generis hoste, aliasque ex aliis difficultates, et impedimenta objiciente, ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quam diutissime retardaret. Quantopere vero interea aucte fuerint, et multiplicatæ, ac propagatae haeres, quantopere schisma creverit, sine maximo animi dolore, nec meminisse possumus, nec c Habac. 3. referre. Sed tandem pius, et misericors Dominus, (c) qui numquam ita irascitur, ut misericordiae obliviscatur Regibus, et Principibus Christianis pacem, et unanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem venimus, ipsius misericordia freti, fore, ut his tantis quoque Ecclesiae malis eadem Concilii via finis imponatur. Nos itaque ad schisma, haeresesque tollendas, ad corrigendos, et reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conservandam, celebrationem ejus non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam consilii nostri certioribus Charissimis in Christo filiis nostris. Ferdinando Romanorum Imperatore electo, et aliis Regibus, atque Principibus, quos quidem, sicut de eorum summa pietate, et sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilii celebrationem adjuvandam invenimus, ad Dei omnipotentis laudem, honorem, et gloriam, atque universalis Ecclesiae utilitatem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, et assensu sacrum œcumenicum, et generale Concilium, ex auctoritate ejusdem Dei, et beatorum Petri, et Pauli Apo- d Matth. 16. c. Quanto, de tran stolorum, qua nos quoque (d) in terris fungimur, freti, et subnixi, in civitate Tridentina, ad sacratissimum

diem Resurrectionis Dominicae proxime futurum indicimus, et ibi celebrandum, sublata suspensione qua cumque, statuimus, atque decernimus: Quocirca venerabiles fratres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, et dilectos filios Abbates, cœterosque, quibus in Concilio generali sedere, et sententiam dicere, jure communi, vel ex privilegio, vel ex antiqua consuetudine, licet, vehementer in Domino hortamur, et monemus, atque etiam districtè praecipiendo mandamus in virtute sanctae obedientiae, in vi quoque juramenti, quod praestiterunt, et sub pœnis, quas in eos, qui ad concilia generalia convenire neglexerint, (a) sacris sciunt esse Canonibus constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conveniant intra eam diem, nisi forte impedimento fuerint legitimo praepediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus praeterea omnes, et singulos, quorum interest interesseve poterit, ut in Concilio adesse ne negligant Charissimos verò in Christo filios nostros, Romanorum Imperatorem electum, cæterosque Reges, et Principes, quos optandum sanè esset Concilio interesse posse, hortamur, et rogamus, ut, si ipsi Concilio interesse non potuerint, at Oratores suos, prudentes, graves, et pios viros, utique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentque diligenter pro sua pietate, ut ex eorum regnis, atque dominiis Praelati sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore, Deo, et Ecclesiae officium suum praestent; eosdem etiam curaturos esse minime dubitantes, ut per ipsorum regna, et dominia tutum, ac liberum iter Praelatis, eorumque familiaribus, comitibus, et aliis omnibus ad Concilium euntibus, et ab illo redeuntibus pateat, benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur; sicut quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus, qui nihil omnino prætermittere decrevimus, quod ad tam pium, et salutare opus perficiendum, a nobis in hoc loco constitutis, praestari possit, nihil, ut Deus scit, quaerentes aliud, nihil

sac.Episc.c.un. deEccles.benefic.c.ad apostol. §. Penult. de re jud in 6.c.1. de ho.eod.Pelagius 2.in1.Epist.circa princ.

a Con.Carthag. 3.c.43.infr.Ses. 24c.2 in fine de reformat.

propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ovium reductionem, ac salutem, et perpetuam Christianae Reipublicae tranquillitatem, ac quietem. Ut vero hæ litterae, et quae in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perveniant, nec quisquam ea excusatione uti possit, quod illa ignoraverit, praesertim cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus, volumus, et mandamus ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, et in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam clara voce a Curiae nostrae cursoribus, seu notariis aliquibus publicae recitentur, et postquam recitatae fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariae Apostolicae, et in loco solito Campi Florae assignantur, ibique, quo legi, et omnibus innotescere possint, aliquamdiu relinquantur: cum autem inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Non enim per recitationem hanc, publicationem, et affixionem, omnes, et singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses a die publicationis, et affixionis earum, volumus perinde districtos, et obligatos esse, ac si ipsomet illae coram editae, et lectae fuissent, transumptis quoque earum, quae manu publici alcujus notarii scripta, subscriptave, et sigillo, et subscriptione alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, munita fuerint ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrae indictionis, statuti, decreti, praecepti, admonitionis et adhorationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Deo, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae MDLXIII. Kalend. Decembris. Pontificatus nostri anno primo.

Antonius Florebellus.

Barengus

SACROSANCTI

OECUMENICI, ET GENERALIS

CONCILII TRIDENTINI
SESSIO XVII.

QUAE EST PRIMA.

SUB PIO IV. PONT. MAX:

Celebrata Die XVIII. Januar. MDLXII.

Decretum de celebrdndo Concilio.

Placetne vobis ad laudem, et gloriam sanctae, et individuae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus sancti, ad incrementum, et exaltationem fidei, et religionis Christianae, sacrum, œcumenicum, et generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitime congregatum ab hodierno die, qui est xviii. mensis Jan. anni a Nativitate Domini MDLXII. Cathedrae Romanæ B. Petri Apostolorum Principis consecrato, sublata quacumque suspensione, juxta formam, et tenorem, litterarum Sanctissimi Domini nostri Pii IV. Pont. Max. celebrari, (*a*) et in eo ea, debito servato ordine, tractari, quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, sedandas de religione controversias, coercendas linguas dolosas, depravatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram, atque Christianam pacem conciliandam apta, et idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur? *Responderunt*, Placet.

a Inf. Ses. 24 et 25 c. 21. de ref.

Inditio futura Sessionis.

Placetne vobis, proximam futuram Sessionem habendam, et celebrandam esse feria quinta post secundam Dominicam Quadragesimæ, quæ erit die xxvi. mensis Februarii? *Responderunt*,, Placet.

17 *

SESSIO XVIII.

QUAE EST SECUNDA

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die XXVI. Febr. MDLXII.

Decretum de librorum delectu, et omnibus ad Concilium fide publica invitandis.

Sacrosancta, œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confixa, sed Domini nostri Jesu Christi, (*a*) qui os, et sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope, et auxilio freta illud præcipue cogitat, ut Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam, et obscuratam, in suam puritatem, et splendorem aliquando restituat; et mores, qui a veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem revocet: corque (*b*) patrum ad filios, et cor filiorum ad patres convertat. (*c*) Cum itaque omnium primum animadverterit, hoc tempore, suspectorum, ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, et longe, lateque diffunditur, numerum nimis excrevisse: quod quidem in causa fuit, ut multæ censuræ in variis provinciis, et præsertim in alma urbe Roma, pio quodam zelo editæ fuerint; neque tamen huic tam magno, ac pernicioso morbo salutarem ullam profuisse medicinam, (*d*) censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris, librisque, quid facto opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eamdem sanctam Synodum suo tempore referrent; quo facilius ipsa possit varias, et peregrinas doctrinas tamquam (*e*) zizania, a Christianæ veritatis tritico separare, deque his commodus deli-

a Luc. 21.

b Luc. 1.

c Infra Ses. ult. circa fin.

d Infr. Sess. 25. in fin.

e Matt. c. 13. e. ita nos in fin. 25. q. 2.

berare, et statuere; quæ ad scrupulum ex compluriuni animis eximendum, et tollendas multarum quærelarum causas magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta esse vult, prout etiam præsenti decreto deducit; ut, si quis ad se pertinere aliquo modo putaverit, quæ vel de hoc librorum, et censurarum negotio, vel de aliis, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit, non dubitet a sancta Synodo se benigne auditum iri.

Quoniam vero eadem sancta Synodus ex corde
optat, Denique enixe rogat, (*a*) quæ ad pacem sunt Ec- *a* Psalm. 121.
clesiæ; ut universi communem matrem in terris agnoscentes, quæ (*b*) quos peperit, oblivisci non potest, una- *b* Isaiae 49.
nimes, (*c*) uno ore glorificemus Deum, et Patrem Do- *c* Rom. 15.
mini nostri Jesu Christi; per viscera misericordiæ ejusdem Dei, et Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam, et reconciliationem, et ut ad hanc sanctam Synodum ve-
niant, invitat, atque hortatur; utque charitatem, (*d*) *d* Colos. 3.
quod est vinculum perfectionis, amplectantur; pacemque Christi, exulantem in cordibus suis, præseferant, in quam vocati sunt, in uno corpore: Hanc ergo non humanam, sed Spiritus sancti vocem audien-
tes, (*e*) ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non (*f*) *e* Ps. 49 et Heb. 3
ambulantes, neque sibi (*g*) placentes, ad tam piam, et *f* Ephes. 4.
salutarem matris suæ admonitionem excitentur, et *g* Rom. 15.
convertantur: omnibus enim charitatis officiis sancta Synodus eos, ut invitat, ita complectetur.

Insuper eadem sancta Synodus decrevit, fidem publicam in congregatione generali concedi posse, et eamdem vim habituram, ejusdemque roboris, et momenti futuram, ac si in publica Sessione data, et decreta fuisset.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, et decernit, proximam futuram Sessionem habendam, et celebrandam esse feria quinta post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quæ erit die xiv. Mensis Maii.

a Hic Salvus conductus, excepta extensione ad alias nationes, habetur supra Sess. 15.

(a) SALVUS CONDUCTUS

CONCESSUS

GERMANICÆ NATIONI

In Congregatione generali die xiv. Martii MDLXII.

Sacrosancta, œcumenica, et generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Sedis Apostolicæ legatis, Universis fidem facit: quod omnibus, et singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, et aliis quibuscumque viris, cujuscumque status, et conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ provinciæ, et nationis civitatibus, ac aliis locis ejusdem, et omnibus aliis ecclesiasticis, et sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui, aut quæ, una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocumque nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, et plenissimam, verissimamque securitatem, quam salvum conductum appellant, libere ad hanc civitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, et omnia quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto quam verbo libere offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, et beatorum Patrum verbis sententiis, et rationibus declarandi, astruendi, et persuadendi, et si opus fuerit, etiam ad objecta Concilii generalis respondendi, et cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi christiane aut charitative absque omni impedimento conferendi, opprobriis, convitiis, ac contumeliis

penitus semotis:et signanter quod causæ controversæ,(a) secundum sacram Scripturam, et Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, et sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur: illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum aut committendorum, minime puniantur, impartitur, ac omnino concedit: sic etiam, ut propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa civitate Tridentina a divinis officiis quovis modo cessetur. Et ut, his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit, aut majorum suorum mandato, et assensu ad propria reverti optabunt, aut aliquis eorum optabit; mox absque ulla renitentia, et occasione, aut mora, salvis rebus eorum, et suorum pariter honore, et personis vice versa possint juxta beneplacitum libere, et secure redire, de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum; ut tunc opportune eorum securitati absque dolo, et fraude provideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide, salvoque conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi: quæ pro plena, efficaci, et sufficienti securitate, incundo, stando, et redeundo, necessariæ, et opportunæ fuerint, illud etiam ad majorem securitatem, et pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, si quispiam, aut illorum aliqui sive in itinere, Tridentum veniendo, sive ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, et assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cessari, vult, et concedit, ut in hujusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, et non ab aliis, condigna animadversione; cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, et laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, conditionibus, et modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, ut, si quisquam, vel ali-

a Supra Ses. 5 in princ.

quis ex ipsa Synodo, sive in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, et assecurationis beneficium violari, aut quoquomodo tolli; in hujusmodi facinore deprehensi ab ipsa Synodo dumtaxat, et non ab aliis, condigna animadversione, et emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium, merito laudanda, et approbanda, mox puniantur, præsentis assecurationis forma, conditionibus, et modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus, et singulis, toties quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam, exire de civitate Tridentina, et reverti ad eamdem, necnon nuntium, vel nuntios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, et destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire; ita quod aliqui, vel aliquis per deputandos Concilii socientur, qui eorum securitati provideant, vel provideat. Qui quidem salvus conductus, et securitas stare, ac durare debeat a tempore, et per tempus, quo in ipsius Synodi, et suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, et usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, et rursum, post sufficientem audientiam habitam spatio viginti dierum præmisso, cum ipsi petierint; aut Concilium, habita hujusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridentino usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo favente, restituet, dolo et fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro universis, et singulis Christifidelibus, pro omnibus Principibus, tam ecclesiasticis, aut sæcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis ecclesiasticis, ac sæcularibus personis, cujuscumque status, et conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inviolabiliter observanda esse promittit, et bona fide spondet. Insuper, omni

fraude, et dolo exclusis, vera, et bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifeste, vel occulte occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, jure, vel statuto, privilegio legum, vel canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim (a) Constantiensis, et Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquod hujus fidei publicæ, et plenissimæ assecurationis, ac publicæ, et liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præjudicium quovis modo usuram, aut quemquam uti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cujuscumque conditionis vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, et salvi conductus formam, et modum in quocumque puncto, vel clausula violaverit (quod tamen avertere dignetur Omnipotens) et sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, ipsorum arbitrio merito approbanda, et laudanda, habeant ipsam Synodum, et habere poterunt, incidisse in omnes poenas, quas jure divino, et humano, aut consuetudine, hujusmodi salvorum conductum violatores incurrere possit, absque omni excusatione, aut quavis in hac parte contradictione.

a Con. Constant. Ses. 19 in c. 1. Quod non obstantibus salvis conductibus.

Extensio ad alias nationes.

Eadem sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, et singulis aliis, qui nobiscum in iis, quæ sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque regnis, nationibus, provinciis, civitatibus, ac locis, in quibus publice, et impune prædicatur, vel docetur, sive creditur contrarium ejus, quod sancta Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam, sive salvum conductum sub eadem forma, et eisdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

QUAE EST TERTIA.

SUB PIO IV. PON. MAX.

Celebrata Die XIV. Maii MDLXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda, ac sancienda erant, justis nonnullis, ac honestis causis, in feriam quintam, post proximam solemnitatem Corporis Christi, quæ erit pridie nonas Junii, prorogandа esse censuit, ac prorogat; dictaque die Sessionem habendam esse, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, et Pater Domini nostri Jesu Christi, auctor pacis, ut sanctificet corda omnium quo adjuvante, sancta Synodus et nunc, et semper meditari, atque peragere valeat, quæ ad ejus laudem, et gloriam pertineant.

SESSIO XX.

QUAE EST QUARTA

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata Die IV. Jun. MDLXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, propter varias difficultates, ex diversis causis exortas, atque etiam, ut congruentius, majorique cum deliberatione omnia procedant, nempe ut dogmata cum iis, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur, et sanciantur; ea, quæ statuenda videbuntur tam de reformatione, quam de dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit, in diem sextam decimam subsequentis mensis Julii, definienda esse decrevit: (a) Hoc tamen adjecto, quod dictum terminum ipsa sancta Synodus pro ejus arbitrio, et voluntate, sicuti rebus Concilii putaverit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, et prorogare libere possit, et valeat.

a Id. sup. Ses. 9

SESSIO XXI.

QUAE EST QUINTA.

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata Die XVI. Julii MDLXII.

Doctrina de Communione sub utraque specie, et parvulorum.

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, cum de tremendo, et sanctissimo Eucharistiæ Sacramento varia diversis in locis errorum monstra nequissimi dæmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis provinciis multi a Catholicæ Ecclesiæ fide, atque obedientia videantur discessisse, censuit ea, quæ ad communionem sub utraque specie, et parvulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christifidelibus interdicit, ne posthac de iis aliter, vel credere, vel docere, vel prædicare audeant, quam est his decretis explicatum, atque definitum.

CAPUT I.

Laicos, et Clericos non conficiens, non adstringi jure divino ad Communionem sub utraque specie.

Itaque sancta ipsa Synodus, a Spiritu sancto, qui spiritus est (*a*) sapientiæ, et intellectus, spiritus consilii, et pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ (*b*) judicium, et consuetudinem secuta, declarat, docet, nullo divino præcepto laicos, et Clericos non conficientes, obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub utraque specie sumendum; neque ullo pacto, salva fide, dubitari

a Isaiae 11
b Conc. Const. Sess. 13. infra Can. 2.

posse, quin illis alterius speciei Communio ad salutem sufficiat, nam,(*a*) etsi Christus Dominus in ultima cœna venerabile hoc Sacramentum in panis, et vini speciebus instituit, et Apostolis tradidit; non tamen illa institutio, et traditio eo tendunt, ut omnes Christifideles statuto Domini ad utramque speciem accipiendam adstringantur. Sad neque ex sermone illo, apud Joannem sexto, recte colligitur, utriusque speciei Communionem a Domino præceptam esse, utcumque juxta varias sanctorum Patrum, et doctorum interpretationes intelligatur: namque qui dixit, (*b*) Nisi manducaveritis carnem filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis; dixit quoque: (c) Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum. Et quis dixit, (*d*) qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam, dixit etiam: (*e*) Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Is denique, qui dixit, (*f*) Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo, dixit nihilominus: (*g*) Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.

a Matt. 26. Mar. 14 Luc. 22. 1. Cor. 11.
b Jo. 5.
c Ibid.
d Ibid.
e Ibidem
f Ibid.
g Ibid.

CAPUT II.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ.

Preterea declarat, hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, et locorum varietate, magis expedire judicaret: id autem Apostolus non obscure visus est innuisse, cum ait: (*h*) Sic nos existimet homo ut ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei: atque ipsum quidem hac potestate usum esse, satis constat, cum in multis aliis, tum in hoc ipso Sacramento, cum, ordi-

h 1 Cor. 4. 2 Cor. 6.

a 1. Cor. 11. natis nonnullis circa ejus usum: (a) Cœtera, inquit, cum venero, disponam. Quare agnoscens sancta Mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ Religionis non infrequens utriusque speciei usus fuisset, tamen progressu temporis, latissime jam mutata illa consuetudine, gravibus, et justis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandis (b) approbavit, et pro lege habendam decrevit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

b Con. Constan. Sess. 13.

CAPUT III.

Totum, et integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

Insuper declarat, quamvis Redemptor noster, ut antea dictum est, (c) in suprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, et Apostolis tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie totum, (d) atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem, eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

c Matt. 26. Mar. 14. 1. Cor. 11. supra c. 1.

d C. Qui manducant c. Invitat. c. Singuli, de cons. Dis. 2. sup. Sess. 13. c. 3. et can. 3 de Sacram. Euchar.

CAPUT IV.

Parvulos non obligari ad Communionem sacramentalem.

Denique eadem sancta Synodus docet, (e) parvulos usu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad Sacramentalem Eucharistiæ Communionem: siquidem per (f) Baptismi lavacrum regenerati, et Christo incorporati adeptam jam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. Neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando servavit: ut enim sanctissimi illi Patres sui facti

e Infra can. 4.

f Tit. 3.

probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt: ita certe, eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controversia credendum est.

De COMMUNIONE sub utraque specie, et parvulorum.

CANON I.

Si quis dixerit (*a*) ex Dei præcepto, vel necessitate salutis omnes, et singulos Christifideles utramque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere; anathema sit.

a Supra cap. 1. Con.Const. Ses. 13.

CANON II.

Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam (*b*) Catholicam non justis causis, et rationibus adductam fuisse, ut laicos, atque etiam Clericos non conficientes, sub panis tantummodo specie communicaret, aut in eo errasse; anathema sit.

b Supra c. 1. et Con.Const, ibid.

CANON III.

Si quis negaverit, totum (*c*) et integrum Christum omnium gratiarum fontem, et auctorem, sub una panis speciei sumi, quia, ut quidam falso asserunt, non secundum ipsius Christi institutionem sub utraque specie sumatur; anathema sit.

c Supra c. 3. et Ses. 13. c. 3. et c. 3. Conc. Const. ibid.

CANON IV.

Si quis dixerit, (*d*) parvulis, antequam ad annos discretionis pervenerint, necessariam esse Eucharistiæ communionem; anathema sit.

d Supr. in prin. et c. 4.

Duos verò articulos, (*e*) alias propositos, nondum tamen excussos, videlicet: An ratione, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes Sacerdotes, sub una tantum panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: et, An, si honestis, et Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui, vel nationi, vel regno Calicis usus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit; et quænam sint illæ: Eadem sancta Synodus (*f*) in aliud tempus, oblata sibi quamprimum occasione, examinandos, atque definiendos reservat.

e Supr. Ses. 13. in fin. Vide etiam intra Sess. 22. in Decr. fin.

f Infr. Sess. 22. ibid.

Decretum de Reformatione

Eadem sacrosancta, œcumenica, et generalis Tridentina Synodus in spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, et sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea, quæ sequuntur, de reformationis negotio in præsenti statuenda esse censuit.

CAPUT I.

Episcopi gratis, cum Ordines conferant, tum dimissorias, et testimoniales dent: pro quibus eorum ministri nihil prorsus, Notarii, quod in Decreto præfinitum est, accipiant.

(a) Quoniam (b) ab Ecclesiastico ordine omnis avaritiæ suspicio abesse debet; nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis Tonsuræ, nec pro (c) litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi, et alii Ordinum collatores, aut eorum ministri quovis prætextu accipiant. Notarii vero in iis tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere possint; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo; nec Episcopo ex Notarii commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directe, vel indirecte provenire possit: tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, et consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abusus, et corruptelæ, simoniacæ pravitati faventes, nuncupari possunt, penitus cassando, et interdicendo: et qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra divinam ultionem, pœnas (d) a jure inflictas ipso facto incurrant.

a Vide quae circa Simoniacos statuit S. Pius V. in Const. Cum primum 1566.
b Conc. 2. Later. c. 1. et Later. 4. c. 63, Chalc. c. 3. Bracaren. 2. c. 3 Aurelian. 2. c. 3. et Tolet. et Can. 3. c. sicut Episc. 1. q. 2. et c. 1. de simon.
c De quibus Milevit. Conc. c. 14
d Locis supr. cit.

CAPUT II.

Arceantur a sacris Ordinibus, qui non habent, unde vivere possint.

Cum non deceat eos, qui divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore (*a*) mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere; compertumque sit, complures plerisque in sacros Ordines nullo fere delectu admitti; qui variis artibus, ac fallaciis confingunt, se beneficium Ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere, statuit sancta Synodus, ne quis deinceps Clericus (*b*) sæcularis, quamvis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoveatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat, pacifice possidere. Id vero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus; neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde vivere commode possit: & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium vero, vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem vere ab eis obtineri, taliaque esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, vel remitti nullatenus possint, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliunde habeant, (*c*) unde vivere possint; antiquorum canonum pœnas super his innovando.

a C. Diaconi sint § Nunc autem 93 Distinct.

b Bulla S. Pii V. 1568., quae incipit, Romanus, extendit ad clericos regul. non professos, quae tamen non ligat Religiosos Societatis Jesu, licet vota tantum simplicia emiserint quia vere nihilominus sunt Religiosi professi, uti declararunt Greg XIII. Bulla Ascendente, 1584 et Gregorius XIV. Bulla Eccles, 1591.

c C. Non liceat, c. Episcopus, c. Cum secundum et c. Tuis de praeben. c. Si Episcopus eodem in 6. Conc. Later. sub Alex. III. part. 1. c. 9.

CAPUT III.

Ratio distributiones quotidianas augendi præscribitur; consuetudo, qua non residentes nihil, vel minus tertia parte fructuum percipiunt, laudatur; absentium contumacia punitur.

a C. fin. de refor. in 6.

b Infr. Sess. 22. de reform. c. 3.

c Infra Sess. 25 de refor. c. 1. c. Cum ad hoc, et seq. de cleric. non resid.

Cum (a) beneficia ad divinum cultum, atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta, ne qua in parte minuatur divinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur; statuit sancta Synodus in Ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, (b) in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, et quorumcumque proventuum, et obventionum, tam dignitatum, quam canonicatuum, personatuum, portionum, et officiorum, separari debere, et in distributiones quotidianas converti, quæ inter dignitates obtinentes, et ceteros divinis interessentes, proportionabiliter juxta divisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione faciendam, dividantur: salvis tamen consuetudinibus earum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non servientes, nihil, vel minus tertia parte, percipiunt; non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, etiam immemorabilibus, et appellationibus quibuscumque. Crescenteque non servientium contumacia, liceat contra eos procedere, juxta juris, (c) ac sacrorum canonum dispositionem.

CAPUT IV.

Sacramenta per convenientem Sacerdotum numerum exhibeantur. Ratio novas parochias erigendi traditur.

Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus Ecclesiis parochialibus, vel baptis-

malibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, et cultui divino peragendo; (a) cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adjungere, quot sufficiant ad sacramenta exhibenda, et cultum divinum celebrandum. In iis vero, in quibus ob locorum distantiam, sive difficultatem Parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, et divina officia audienda accedere non possunt; novas parochias, etiam invitis Rectoribus, juxta formam constitutionis Alexandri III. quæ incipit, (b) Ad audientiam, constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de novo erunt Ecclesiis noviter erectis præficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad Ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus: et, si necesse fuerit, compellere possit populum ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum sacerdotum sustentandam: quacumque reservatione generali, vel speciali, vel affectione, super dictis Ecclesiis, non obstantibus. Neque hujusmodi ordinationes, et erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscumque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

a Cap. final. de Eccles. aedific.

b Vide inf. XX.

CAPUT V.

Possint Episcopi facere uniones perpetuas in casibus a jure permissis.

Ut etiam Ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conservetur; possint Episcopi etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, juxta formam juris, sine tamen præjudicio obtinentium, facere (c) uniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum Parochialium, et baptismalium, et aliorum beneficiorum, curatorum, vel non curatorum, cum curatis, propter earum paupertatem, et in ceteris casibus a jure permissis, etiam si dictæ Ecclesiæ, vel

c C. Sicut unnies, de excessib. Praelator. Con. Later. sub Leone X. Sess. 9. de Reform. c. Haec, et infra Sess. 24 de refor. c. 13 supra Ses. 14. c. 6. de refor.

beneficia essent generaliter vel specialiter reservata, aut qualitercumque affecta. (*a*) Quæ uniones etiam non possint revocari, nec quoquo modo infringi vigore cujuscumque provisionis: etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

a C. Unic. in fin. 17. q. 3. c. et tem poris, cum seq. 17. qu. 1.

CAPUT VI.

Imperitis Rectoribus vicarii cum parte fructuum pro tempore deputentur, in scandalo perseverantes privari beneficiis possint.

Quia (*b*) illiterati, et imperiti parochialium Ecclesiarum Rectores sacris minus apti sunt officiis; et alii propter eorum vitæ turpitudinem potius destruunt, quam ædificant, Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illiteratis, et imperitis, si alias honestæ vitæ sint, Coadjutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possint; quacumque appellatione, et exemptione remota(*c*) Eos vero, qui turpiter, et scandalose vivunt, postquam præmoniti fuerint, coerceant, ac castigent: et, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseverent, eos beneficiis, juxta sacrorum (*d*) canonum constitutiones, exemptione, et appellatione quacumque remota, privandi facultatem habeant.

b C. Illiteratus 36. Dist. c. Nisi cum pridem, de renunc. c. 1. 38. Dist. c. Cum ex eo, de elect. in 6. Con. Tolet. 8. can. 8.

c c. Quia frater 7. q. 1. c. Ut clericorum et seq. de vit. et hones. cleric.

d C. Felicis de poenis, in 6. et Clem. Multorum de poenit.

CAPUT VII.

Episcopi transferant una cum oneribus Ecclesias, quæ nequeunt instaurari: alias vero reparare procurent.

Cum illud quoque valde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministeriis dicata sunt, temporum injuria obsolescant, et ex hominum memoria excidant, Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, trans-

ferre possint beneficia simplicia, etiam juris patronatus, ex Ecclesiis, quæ vetustate, vel alias collapsæ sint, et ob eorum inopiam nequeant instaurari, vocatis iis, quorum interest, in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorumdem, seu viciniorum, arbitrio suo: atque in eisdem Ecclesiis erigant altaria, vel capellas sub eisdem invocationibus, vel in jam erecta altaria, vel capellas transferant cum omnibus emolumentis, et oneribus, prioribus Ecclesiis impositis. (a) Parochiales vero Ecclesias, etiam si juris patronatus sint, ita collapsas refici, et instaurari procurent ex fructibus, et proventibus quibuscumque, ad easdem Ecclesias, quomodocumque pertinentibus: qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, et alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis provenientes percipiunt, aut, in illorum defectum, parochianos omnibus remediis opportunis ad prædicta cogant; quacumque appellatione, exemptione, et contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent, ad matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur, cum facultate tam dictas parochiales, quam alias Ecclesias dirutas, in profanos usus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, convertendi.

(a) C. 1. et c. pen. de Eccles. aedifi. vel repar. infra c. 8. et supra Ses. 7. c. 8. de refor.

CAPUT VIII.

Monasteria commendata, in quibus non viget regularis observantia, et beneficia quæcumque quotannis ab Ordinario visitentur.

Quæcumque in diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oportet, provideri æquum est: propterea commendata monasteria etiam Abbatiæ, Prioratus, et Præposituræ nuncupatæ, in quibus non viget regularis observantia, nec non beneficia, tam curata, quam non curata, sæcularia, et Regularia qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tamquam Apo-

a Supra Ses. 7. de ref. c. 8. et infra Ses. 24 c. 9. et Ses. ul. de regul. c. 20. Con. Tarracon. 1. c. 7. et Con. Braccaren. 2. c. 1.

b Inf. Ses. ult. d.

stolicæ Sedis delegatis, annis singulis (a) visitentur; curentque iidem Episcopi congruentibus remediis, etiam per sequestrationem fructuum, ut, quæ renovatione indigent, aut restauratione, reficiantur: et cura animarum; si qua illis, vel eorum annexis, immineat, aliaque debita obsequia recte exerceantur, appellationibus quibuscumque privilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conservatoriis, judicum deputationibus, et eorum inhibitionibus non obstantibus, et, (b) si in eis vigeret observantia Regularis: provideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium Superiores juxta eorum Regularia instituta debitam vivendi rationem observent, et observari faciant, et sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quod si admoniti, intra sex menses eos non visitaverint, vel correxerint; tunc iidem Episcopi, etiam ut delegati Sedis Apostolicæ, eos visitare possint, et corrigere, prout ipsi Superiores possunt, juxta eorum instituta, quibuscumque appellationibus, privilegiis, et exemptionibus penitus remotis, et non obstantibus.

CAPUT IX.

Quæstorum eleemosynarum nomen, et usus tollitur: Indulgentias, et spirituales gratias Ordinarii publicent. Duo de capitulo eleemosynas gratis accipiant.

c Conc. Later. c. 61. sub Innoc. III c. Cum ex eo, de poenit. et remis. d Clem. abusionibus, eod. tit. et infr. Ses. ult. in decreto de Indulg et sup. Ses. 5. c. 2. de refor.

Cum multa a diversis antea Conciliis, tam (c) Lateranensi, ac Lugdunensi, quam (d) Viennensi, adversus pravos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia, potiusque eorum malitia, ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, et querela excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione, ulla spes amplius relicta videatur, statuit, ut posthac, in quibuscumque Christianæ religionis locis, eorum nomen,

atque usus penitus aboleatur; nec ad officium hujusmodi exercendum nullatenus admittatur, non obstantibus privilegiis, Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, piis locis, et quibusvis, cujuscumque gradus, status, et dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus, Indulgentias vero, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christifideles decet privari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit, quibus etiam eleemosynas atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: ut tandem cælestes hos Ecclesiæ thesauros (*a*) non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes vere intelligant.

a Vide Constit, S. Pii V. Et si Dominici 1567.

Indictio futuræ Sessionis.

Sacrosancta, œcumenica, et generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisque Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, et decrevit, proximam futuram Sessionem habendam, et celebrandam esse feria quinta post octavam festi Nativitatis Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit XVII. mensis Septembris proxime futuri: (*b*) Hoc tamen adjecto, quod dictum terminum, ac unicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa sancta Synodus pro ejus arbitrio, et voluntate, sicut rebus Concilii putaverit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, et prorogare libere possit, et valeat.

b Id. sup. Ses. 9.

SESSIO XXII.

QUAE EST SEXTA

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata Die XVII. Sept. MDLXII.

Doctrina de sacrificio Missae

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, ut vetus absoluta, atque omni ex parte perfecta, (*a*) de magno Eucharistiae mysterio in sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur, et in sua puritate, propulsatis erroribus, atque haeresibus, conservetur; de ea, quatenus verum, et singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, haec, quae sequuntur, docet, declarat, et fidelibus populis praedicanda decernit.

a Supra Sess. 13. in princ.

CAPUT I.

De institutione sacrosancti Missae sacrificii.

Quoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter (*b*) Levitici sacerdotii imbecillitatem consummatio non erat: oportuit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Jesum Christum, qui posset omnes, quotquot sacrificandi essent, consummare, et ad perfectum adducere. Is igitur Deus, et Dominus noster, etsi (*c*) semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut aeternam illic redemptionem operaretur: quia

b Hebr. 7. d.

c Hebr. 7. 9. et 10. c. Semel immolatus, cum seq. de cons. Dist. 2.

tamen per mortem sacerdotium ejus extinguendum non erat, in cœna novissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinquere (*a*) sacrificium, quo cruentum illud, semel in Cruce peragendum repræsentatur; ejusque(*b*) memoria in finem usque sæculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur: (*c*)sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans corpus, et sanguinem suum sub speciebus panis, et vini Deo Patri obtulit, ac sub earumdem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc novi Testamenti sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit; et eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba. (*d*)Hoc facite in meam commemorationem, uti semper Catholica Ecclesia intellexit, et docuit: nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriam (*e*)exitus de Ægypto multitudo filiorum Israel immolabat, novum instituit Pascha, seipsum ab Ecclesia per sacerdotes sub signis visibilibus immolandum, in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem nos redemit,(*f*)eripuitque de potestate tenebrarum, et in regnum suum transtulit. Et hæc quidem (*g*) illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest: quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: et quam non obscure innuit Apostolus Paulus (*h*) Corinthiis scribens, cum dicit; non posse eos, qui participatione mensæ dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri; per mensam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ (*i*) per varias sacrificiorum, naturæ, et legis tempore, similitudines figurabatur; utpote, quæ bona omnia per illa significata, velut illorum omnium consummatio, et perfectio complectitur.

a Conc Tol. 12. c.5.
b 1.Cor.11.
c Ps. 109. c. In calicem, et cap. Accipite, de Con. Dist. 2.
d Matt. 26. Lucae 22.
e Exodi 13.
f Col. 1.
g Malach. 1.
h 1 Cor. 10. d. c. Non satis 347. 1.
i Gen. 4. et 22. Lev. 1. 2. et 3. alibi.

CAPUT II.

Sacrificium visibile, esse propitiatorium pro vivis, et defunctis.

Et quoniam in divino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, et incruente immolatur, qui in ara Crucis semel ipsum (a) cruente obtulit; docet sancta Synodus, sacrificium istud vere propitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut, si cum vero corde, et recta fide, cum metu, et reverentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, et gratiam inveniamus in auxilio opportuno. (b) Hujus quippe oblatione placatus Dominus, gratiam, et donum pœnitentiæ concedens, crimina, et peccata, etiam ingentia, dimittit, una enim, eademque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa. Cujus quidem oblationis cruentæ, inquam, fructus per hanc uberrime percipiuntur; tantum abest, ut illi per hanc quovis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium vivorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, et aliis necessitatibus, sed et pro defunctis in (c) Christo nondum ad plenum purgatis, rite, juxta Apostolorum traditionem, offertur.

a Hebr. 9.

b August. 10 de Civit. Dei, c. 20.

c Infr. can. 3. et Sess. 25. in princ.

CAPUT III.

De Missis in honorem Sanctorum.

Et quamvis (d) in honorem, et memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueverit, non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronavit; unde nec sacerdos dicere solet: offero tibi sacrificium; Petre, vel Paule, sed Deo, de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia imploret; ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris.

d August. de Civitat. Dei lib. 8. c. 27. infr. can. 5. et Sess. 25. de Innoc. Sanctor.

CAPUT IV.

De Canone Missæ.

Et cum sancta sancte administrari conveniat, (*a*) sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium, Ecclesia Catholica, ut digne, reverenterque offerretur, ac perciperetur, sacrumCanonem(*b*)multis ante sæculis instituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maxime sanctitatem, ac pietatem quamdam redoleat, mentesque offerentium in Deum erigat: is enim constat cum ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

a C. Nihil de conf.Dist.2.

b Ambros.deSacr l.4.c.5 Augu. adJanuar. super illis verbisPauli Cetera,cum venero disponam. et serm.de cor. Christi:et Epist. ad Paulin. Ex Apostolica vero tradit.emanasse testantur c. Jacobus eum glo. de cons Dist. 1. Vigilius PP. ep. ad Euch.etInn. III. in c. Cum Matt.de celebr. Miss.

CAPUT V.

De solemnibus Missæ sacrificii cæremoniis.

Cumque (*c*) natura hominum ea sit, ut non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum divinarum mediationem sustolli: propterea pia mater Ecclesia ritusquosdam, ut scilicet quædam submissa voce, alia vero elatiore, in Missa pronuntiarentur,instituit.(*d*) Cæremonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apostolica disciplina, et traditione, quo et majestas tanti sacrificii commendaretur, et mentes fidelium per hæc visibilia religionis, et pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

c Aug. l. 51. de lib.arbitr. c.10. Humana autem anima.

d Infr. can. 7.

CAPUT VI.

De Missa, in qua solus sacerdos communicat.

(*e*) Optaret quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affe-

e Sicut in primitiva Ecclesia

ctu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi hujus sacrificii fructus uberior proveniret: nec tamen, si id non semper fiat, (*a*) propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut privatas, et illicitas damnat, sed probat, atque adeo commendat; siquidem illæ quoque Missæ vere communes, censeri debent, partim, quod in eis populus spiritualiter communicet: partim vero, quod a publico Ecclesiæ ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

factum testatur c. Omnes fideles de cons. Dist. 1. et c. Peracta, eodem Dist. 2.

a Alioquin nec Fabian. de cons. Dist. 2. c. Et si non: nec conc. Eliberit de con. Dist. 2. c. Omnis homo: nec 1. Toletan. c. 31. probasset certis tantum temporibus communis

CAPUT VII.

De aqua in calice offerendo vino miscenda.

Monet deinde sancta Synodus, (*b*) præceptum esse ab Ecclesia sacerdotibus, ut aquam vino in calice offerendo miscerent: tum quod Christus Dominus ita fecisse credatur, tum etiam quia (*c*) e latere ejus aqua simul cum sanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur; et cum (*d*) aquæ in apocalypsi beati Joannis populi dicantur, ipsius populi fidelis cum capite Christo unio repræsentatur.

b Synod. 6. c. 32 concil. Carth 3 c. 24, et Bracaren. 3. c. 1. ex Cypsian. *lib.* 2. *ep.* 3. Tribur. c. 19 et Florent. de Sacramen. Euc. cap. in sacram. cap. non oport. c. Cum omne, et c. in Calicem Marthae § Quaesivisti, de celeb.

c Joan. 19.

d Apoc. 17.

CAPUT VIII.

De Missa vulgari lingua passim non celebranda, et mysteriis ejus populo explicandis.

Et si Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem; (*e*) non tamen expedire visum est Patribus, ut vulgari passim lingua celebraretur. Quamobrem, retento ubique cujusque Ecclesiæ antiquo, et a sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum matre, et magistra, probato ritu, ne oves Christi esuriant, (*f*) neve parvuli panem petant, et non sit, qui frangat eis: mandat sancta Synodus (*g*) Pastoribus, et singulis

e Latini Gracè, et vicissim Græci Latine celebrare prohibentur, ex constit. S. Pii V. Divina Providentia 1566.

f Thren. 4.

g Supr. Sess. 5. c. 2. de ref. et infra Ses 24. c. 7 de reform.

curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem vel per se, vel per alios, ex iis, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant; atque inter cetera sanctissimi hujus sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, et festis.

CAPUT IX.

Prolegomenon Canonum sequentium.

Quia vero adversus veterem hanc in sacrosancto Evangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumque Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaque a multis docentur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos, gravesque his de rebus mature habitos tractactus, unanimi Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræque doctrinæ adversantur, damnare, et a sancta Ecclesia eliminare, per subjectos hos Canones, constituit.

De Sacrificio Missæ.

CANON I.

Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum, et proprium sacrificium, aut quod offerri non sit aliud, quam nobis Christum ad manducandum dari, anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, illis verbis, (*a*) Hoc facite in meam commemorationem,(*b*)Christum non instituisseApostolos sacerdotes: aut non ordinasse, ut ipsi, aliique sacerdotes offerrent corpus, et sanguinem suum; anathema sit.

a 1. Cor. 11.
b Lucæ 22 supra c. 1. de hoc sacrif.

CANON III.

Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantum esse laudis, et gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificii in Cruce peracti,(*c*)non autem pro-

c Sup. c. 2. ibid.

pitiatorium; vel soli prodesse sumenti: neque pro vivis, et defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, et aliis necessitatibus offerri debere; anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sagrificio in Cruce peracto, per Missæ sacrificium, aut illi per hoc derogari; anathema sit.

CANON V.

a Sup.c.3. ibid. Si quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare (a) in honorem Sanctorum, et pro illorum intercessione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

CANON VI.

b Sup. c.4. ibid. Si quis dixerit, Canonem Missæ (b) errores continere, ideoque abrogandum esse; anathema sit.

CANON VII.

c Cap. Sane, de celebr. Miss. supra cap. 5. ibid. Si quis dixerit, (c) cœremonias, vestes, et externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabula impietatis esse magis, quam officia pietatis; anathema sit.

CANON VIII.

d Supra c.6. de hoc sacrif. Si quis dixerit, Missas, (d) in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoque abrogandas; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit: Ecclesiæ Romanæ ritum, quo submissa voce pars Canonis, et verba consecrationis proferuntur, damnandum esse, (e) aut lingua tantum vulgari Missam celebrari debere (f) aut aquam non miscendam esse vino in calice offerendo, eo quod sit contra Christi institutionem; anathema sit.

e Sup. c.8. ibid.
f C. In Sacram. de cons. Dist. 2.

D E C R E T U M

De observandis, et evitandis
in celebratione Missae.

Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit, qui co-

gitarit, maledictum in sacris Litteris eum vocari, (a) qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum, ac divinum a Christifidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo vivifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet, omnem operam, et diligentiam in eo ponendam esse, (b) ut quanta maxime fieri potest interiori cordis munditia, et puritate, atque exteriori devotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa jam sive temporum vitio, sive hominum incuria, et improbitate irrepsisse videantur, quæ a tanti sacrificii dignitate aliena sunt, ut ei debitus honor, et cultus ad Dei gloriam, et fidelis populi ædificationem restituatur, decernit sancta Synodus, ut Ordinarii locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curent, ac teneantur, quæ vel avaritia, (c) idolorum servitus, vel irreverentia, quæ ab impietate vix sejuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque ut multa paucis comprehendantur, in primis quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum conditiones, pacta, et quidquid pro Missis novis celebrandis datur: necnon importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones potius, quam postulationes, aliaque hujusmodi; quæ a Simoniaca labe, vel certe a turpi quæstu non longe absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreverentia vitetur, singuli in suis diœcesibus interdicant, ne cui vago, et ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publice, et notorie criminosus sit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant; neve patiantur (d) privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, et ad divinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda, et visitanda, sanctum hoc sacrificium a sæcularibus, (e) aut regularibus quibuscumque peragi: ac nisi prius, qui intersint, decenter composito corporis habitu, declaraverint se mente etiam, ac devo-

a Jer. 48.

b Supra Ses. 13 c. 7. de Sacram. Euchar.

c Ephes. 5.

d Conc. Laodic. c. 58. Conc. Carth. 2. can. 9. c. Sicut, cum seq. c. Hic ergo, c. Nullus præsb. et c. Cleric. de cons. Dist. 1. Anaclet. epist. 1.

e cap. Auctorit. de priv. in 6.

to cordis affectu, non solum corpore, adesse. Ab Ecclesiis vero (a) musicas eas, ubi sive organo, sive cantu lascivum, aut impurum aliquid miscetur, item (b) sæculares omnes actiones, vana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant, ut (c) domus Dei vere domus orationis esse videatur, ac dici possit. Postremo, ne superstitioni locus aliquis detur edicto, et pœnis propositis caveant, ne sacerdotes aliis quam debitis horis celebrent; neve ritus alios, aut alias cæremonias, et preces in Missarum celebratione adhibeant, præter ea, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, et laudabili usu receptæ fuerint. Quarumdam vero Missarum, et candelarum certum numerum, qui magis a superstitioso cultu, quam a vera religione, inventus est, omnino ab Ecclesia removeant: doceantque populum, qui sit, et a quo potissimum proveniat sanctissimi hujus sacrificii tam pretiosus, ac cælestis fructus. Moneant etiam eumdem populum, ut frequenter (d) ad suas parochias, saltem diebus Dominicis, et majoribus festis accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis, ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi a sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, ut delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inviolate servanda censuris Ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

a Conc. Antisiod. c.9. etCabillon. sub Vitaliano c.9.

b Poenas pecuniarias adjecit S. Pius V. in Bulla, Cumprimum 1566.

c Isa.59 Math, 21.

d c. 2. de Paroch. Conc. Agathen. c. 21. et 26.

Decretum de Reformatione

Eadem sacrosancta, et œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut reformationis negotium prosequatur, hæc in præsenti Sessione, statuenda censuit.

CAPUT I.

Canones de vita, et honestate Clericorum innovantur.

Nihil est, quod alios magis ad pietatem, et Dei cultum assidue instituat, quam (*a*) eorum vita et (*b*) exemplum, qui se divino ministerio dedicarunt, cum enim a rebus sæculi in altiorem sublati locum conspiciantur, in eos, tamquam (*c*) in speculum, reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos in sortem Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes componere, (*d*) ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nil nisi grave, moderatum, ac religione plenum præseferant, levia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur, quo majore in Ecclesia Dei, et utilitate, et ornamento hæc sunt, ita etiam diligentius sint observanda; statuit sancta Synodus, ut quæ alias a Summis Pontificibus, et a sacris Conciliis de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, comessationibus, choreis, aleis, ludibus, ac quibuscumque criminibus, necnon sæcularibus negotiis fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem pœnis, vel majoribus, arbitrio Ordinarii imponendis, observentur, nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua vero ex his in desuetudinem abisse compererint, ea quamprimum in usum revocari, et ab omnibus accurate custodiri, studeant: non obstantibus consuetudinibus quibuscumque: ne subditorum neglectæ emendationis ipsi condignas, Deo vindice, pœnas persolvant.

a Infr. Ses. ult. de reform. c. 1.

b c. His igitur Dist. 23.

c Matth. 5. tit. 2. c. Qualiter 17. de acc. c. Cleros 21 Dist.

d Sess. 14. in prooemio: et Ses. 24 de ref. c 12. tot tit. de vit. et hon. cler extra in 6. et Clem. c. Non oportet. in 2. de cons. Dist. 5 c. Canonum 14. qu. 4. Credo 21. qu. 3. conc. Carthag. 3. c. 15. conc. Chalced. can 3. conc. Arelat. 2. c. 14. 1. conc. Matiscon. c. 5. et 2 Nicæ. c. 16. et 4. Carthag. c. 44 et seq.

CAPUT II.

Quinam ad cathedrales Ecclesias assumendi.

Quicumque posthac ad ecclesias cathedrales erit assumendus, is non solum natalibus, ætate, moribus, et vita, ac aliis, quæ a sacris (a) Canonibus requiruntur, plene sit præditus, verum etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus, quatuor rerum instructio, si ejus notitia nulla, aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apostolicæ Legatis, seu Nuntiis provinciarum, aut ejus Ordinario, eoque deficiente, a vicinioribus Ordinariis sumatur. Scientia vero præter hæc ejusmodi polleat, ut muneris sibi injungendi necessitati possit satisfacere, ideoque antea in (b) Universitate Studiorum Magister, sive Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, vel jure Canonico merito sit promotus, aut publico alicujus Accademiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quod si regularis fuerit, a Superioribus suæ religionis similem fidem habeat: Prædicti autem omnes, unde instructio seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter, et gratias referre teneantur: alioquin eorum conscientias graviter oneratas esse sciant: ac Deum, et Superiores suos habebunt ultores.

a c. Cum in cunctis, et c. Cum nobis, de elect. c. Grave nimis, de præb. et inf. Ses 24. cap. 1 de refor. conc. Sardicen. c. 1. 13. conc. Rom. sub Nic I.I. vers. Ut nullus laicus, concil. Bracear. 1. c. 20. c. De Syracusanæ, 28. Distinct. 61. Distin. per totam, supra Ses. 7. c. 1. de reform.

b Vide constit. Pii V. Quamvis 1588.

CAPUT III.

Creandæ distributiones quotidianæ ex tertia parte quorumcumque fructuum: portio absentium, quibus cedat; certi casus excepti.

Episcopi, etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus, et proventibus quibuscumque omnium dignitatum, personatuum, et officiorum, in ecclesiis cathedralibus, vel collegiatis existentium, (c) tertiam partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, dividere possint: ut scilicet, qui eas obtinent, si per-

c Supra Ses. 21. de refor. c. 3.

sonaliter competens ibi servitium, juxta formam ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleverint, illius diei distributionem amittant, nec ejus quoquo modo dominium acquirant, sed fabricæ ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarii applicetur. (*a*) Crescente vero contumacia, contra eos juxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in ecclesiis cathedralibus, vel collegiatis, de jure, seu consuetudine, jurisdictio, administratio, vel officium non competat; sed extra civitatem in diœcesi(*b*) cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit: tunc pro tempore, quo incurata ecclesia resederit, ac ministraverit, tamquam præsens sit, ac divinis intersit, in Ecclesiis cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc in iis tantum ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, ut dictæ dignitates non servientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, et proventum ascendat: non obstantibus consuetudinibus; etiam immemorabilibus, exemptionibus, et constitutionibus, etiam juramento, et quavis auctoritate firmatis.

a Toto tit. de cler. non resid. et c. Cum ex eo, de elect. in 6.

b Vide Constit. 65. S. Pii V. Cupientes 1568.

CAPUT IV.

In quacumque cathedrali vel collegiata, Majoribus necdum initiati, vocem in Capitulo non habeant; quid præstare teneantur ad eas promoti, quive deinceps promovendi.

Quicumque in cathedrali, vel collegiata, sæculari, vel regulari ecclesia divinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit vocem in hujusmodi ecclesis in Capitulo non habeat, etiamsi hoc sibi ab aliis libere fuerit concessum. Ii vero, qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis ecclesiis ob-

tinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, ut alii Missas, alii Evangelium, alii Epistolas dicant, seu cantent: quocumque ii privilegio, exemptione; prærogativa, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, juxto impedimento cessante, (a) infra annum Ordines suscipere requisitos: alioquin poenas incurrant, juxta constitutionem Concilii Viennensis, (b) quæ incipit: ut iis, qui: quam præsenti decreto innovat, cogantque Episcopi, eos diebus statutis dictos Ordines per se ipsos (c) exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in culto divino præstare, sub eisdem, et aliis, etiam gravioribus poenis, arbitrio eorum imponendis. Nec aliis in posterum fiat provisio, nisi iis, qui jam ætatem, et cœteras habilitates integre habere dignoscantur; aliter irrita sit provisio.

a Juxta c. Præterea, cum glos. de ætat. et qual. etc. Si iis, de inst. in 6.
b Vide infra XXIII.
c Infra Ses. 24. c. 1. de reform.

CAPUT V.

Dispensationes extra Curiam Episcopo committantur, et ab eo examinentur.

Dispensationes, quacumque auctoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, committantur Ordinariis illorum, qui eas impetraverint; eæ vero, quæ gratiose conceduntur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tamquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, et extrajudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obreptionis vitio non subjacere.

CAPUT VI.

Circumspecte commutandæ ultimæ voluntates.

d Infra Ses. ult. de reform. c. 4.

In commutationibus ultimarum voluntatum, (d) quæ non nisi ex juxta, et necessaria causa fieri debent, Episcopi tamquam delegati Sedis Apostolicæ, et sum-

marie, et extrajudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

CAPUT VII.

Innovatur cap. Romana *de Appellationibus, in Sexto:*

Legati, et Nuntii Apostolici, Patriarchæ, Primates, et Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis in quibusvis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post adpellationem servare teneantur formam, et tenorem sacrarum constitutionum; et præsertim (*a*) Innocentii IV. Quæ incipit Romana; quacumque consuetudine, etiam immemorabili: aut stylo, vel privilegio in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, et processus, et inde secuta quæcumque sint ipso jure nulla.

a In conc. Lugdunen. Vide infra XXIV.

CAPUT- VIII.

Episcopi pias omnium dispositiones exequantur; quæcumque pia loca visitent, dummodo non sub immediata Regum protectione sint.

Episcopi, (*b*) etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati in casibus a jure concessis omnium piarum dispositionum, tam in ultima voluntate, quam inter vivos sint executores; et habeant jus visitandi hospitalia, collegia quæcumque ac (*c*) confraternitates laicorum, etiam quas scolas, sive quocumque alio nomine vocant, non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia: eleemosynas Montis Pietatis, sive Charitatis, et pia loca omnia quomodocumque nuncupentur, etiamsi prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca

b Clem. Quia contingit, de relig. dom.

c Vide constit. Clem. VIII. Quæcumque 1604.

exemptionis privilegio sint munita; ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt; ipsi ex officio suo (*a*) juxta sacrorum Canonum statuta cognoscant, et assequantur; non obstantibus quacumque consuetudine etiam immemorabili, privilegio, aut statuto.

a c. Nos quidem c. Si hæredes, c. Tua, et c. Joan. de Test.

CAPUT IX.

Administratores quorumcumque piorum locorum reddant rationem Ordinario, nisi aliter in fundatione sit cautum.

Administratores, tam ecclesiastici, quam laici, fabricæ, cujusvis Ecclesiæ, etiam cathedralis, (*b*) hospitalis, confraternitatis, eleemosynæ Montis pietatis, et (*c*) quorumcumque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario: consuetudinibus, et privilegiis quibuscumque in contrarium sublatis: nisi secus forte in institutione, et ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricæ expresse cautum esset. Quod si ex consuetudine, aut privilegio, aut ex constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset, tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius; et aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

b Supra Ses. 7. c. ult. de refor.
c Clem. quia contingit §. Ut autem præmissa de reli. dom. infra Ses. 25. c. 8 de reform.

CAPUT X.

Notarii Episcoporum examini, et judicio subjaceant.

Cum ex notariorum imperitia plurima damna, et multarum occasio litium oriatur; possit Episcopus quoscumque Notarios, etiamsi Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquam delegatus Sedis Apostolicæ, examinatione adhibita eo-

rum sufficientiam scrutari : Illisque non idonei repertis aut quandocumque in officio delinquentibus, officii ejus in negotiis, litibus, et causis ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi usum perpetuo, ant ad tempus prohibere neque eorum appellatio interdictionem Ordinarii suspendat.

CAPUT XI.

Bonorum cuicumque Ecclesia, aut pii loci occupatores puniuntur.

Si (*a*) quem Clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum (*b*) omnium radix cupiditas occupaverit, ut alicujus Ecclesiæ, seu cujusvis sæcularis, vel regularis beneficii, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum jurisdictiones, bona, census, ac jura, etiam feudalia, et emphiteutica, fructus, emolumenta, seu quascumque obventiones, quæ in ministrorum, et pauperum necessitates converti debent, per se, vel alios vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum seu quacumque arte, aut quocumque quæsito colore in proprios usus convertere, illosque usurpare præsumpserit, seu impedire, ne ab iis, ad quos jure pertinen, percipiantur, is (*c*) anathemati tamdiu subjaceat, quamdiù jurisdictiones, occupaverit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositæ personæ, pervenerint, Ecclesiæ ejusque administratori, sive beneficatio integre restituerit; ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si ejusdem Ecclesiæ patronus fuerit, etiam jure patronatus ultra prædictas pœnas eo ipso privatus existat. Clericus vero qui nefandæ fraudis, et usurpationis hujusmodi fabricator, seu consentiens fuerit : eisdem pœnis fubjaceat, nec non quibuscumque beneficiis privatus sit et ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur, et a suorum Or-

a Conc. 5. Aurel. c. 13. et se. Conc. Triburiens. 1. c. 6. conc. Aurel. 3. c. 17. conc. Turon. 2. c. 25 conc. Maguntien. sub Leone IV. c. 6. et 11. Conc. Aquisgram. sub Steph. 5. c. 88. Conc. Later. sub Leone X. Ses. 9. et 10. c. Prædia cum seq. 12. qu. 2.

b 1. Tim. 6.

c Vide Bullam Cæna claus. 17.

dinum executione, etiam post integram satisfactionem et absolutionem, sui Ordinarii arbitrio suspendatur.

DECRETUM

super petitione concessionis Calicis

a Sup. Sess. 21. Cam. 4. et Sess. 13. in decr. pror.

Insuper(a) cum eadem sacrosanta Synodus superiori Sessione duos articulos, alias propositos, et tum nondum discussos, videlicet An: rationes, quibus Sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: et An si honestis, et Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis usus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, et quænam illæ sint in aliud tempus, oblata sibi occasione examinandas, atque definiendas reservaverit, nunc, eorum, pro quibus petitur saluti optime consultum volens, decrevit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præsenti decreto refert; qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile Reip. Christianæ, et salutare petentibus usum Calicis, fore judicaverit.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus diem futuræ Sessionis ad feriam quintam post octavam festivitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII. mensis Novemb. indicit: et in ea decernetur de Sacramento Ordinis et de Sacramento Matrimonii etc.

Prorogata fuit Sessio usque ad diem XV. Julii MDLXIII.

SESSIO XXIII.

QUAE EST SEPTIMA

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die XV. Julii MDLXIII.

Vera, et Catholica doctrina de Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores nostri temporis, a sancta Synodo Tridentina decreta, et publicata Sessione septima.

CAPUT I.

De institutione Sacerdoti novæ Legis.

Sacrificium, et Sacerdotium ita Dei ordinatione conjuncta sunt (*a*) ut utrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in novo Testamento sanctum Eucharistiæ sacrificium visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; (*b*) fateri etiam oportet, in ea novum esse visibile, et externum sacerdotium, in quod vetus translatum est. Hoc autem ab eadem Domino Salvatore nostro institutum esse, atque Apostolis, eorumque successoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, (*c*) ministrandi corpus et sanguinem ejus, nec non et peccata dimittendi, et retinendi, sacræ Litteræ ostendunt et Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

a Cyprian. lib. 1 advers. Judæos.

b Hebr. 7.

c Matth. 16 Marci 14. Luc. 22. Joan. 20.

CAPUT. II.

De septem Ordinibus.

Cum autem divina res sit tam sancti sacerdotii ministerium, consentaneum fuit, quo dignius, et majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesia ordinatissima dispositione (*d*) plures, et diversi essent mi-

d Inf. canon. 2. et c. 17. de ref.

nistrorum ordines, qui sacerdotio ex officio deservirent ita distributi, ut, qui jam clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad majores ascenderent: nam non solum de sacerdotibus, sed (a) et de Diaconis sacræ Litteræ apertam mentionem faciunt; quæ maxime in illorum ordinatione attendenda sunt, gravissimis verbis docent: et ab ipso Ecclesiæ initio sequentium Ordinum nomina, atque uniuscujusque eorum propria ministeria, Subdiaconi, scilicet, Acolyti, Exorcistæ, Lectoris, et Ostiarii in usu fuisse cognoscuntur, quamvis non pari gradu: nam Subdiaconatus ad majores ordines (b) a Patribus, et (c) sacris Conciliis refertur in quibus et de aliis inferioribus frequentissime legimus.

a 1. Tim. 3. et Act. 21.

b Ignatius ep. ad Antioch. Tertul. de Præscript. l. 1 c. 41. Cyprian. ep. 55.

c Conc. Rom. 3. sub Sylv. Eliberit. c. 33. Carthag. 1. c. 5. et seq. c. Nullus ultim. 50. Dist. c. Si quis eorum: c. Erubescant, et c. Nemo Dist. 32. c. A multis, de ætat. et qual. et c. Miramur de ser. non ord.

CAPUT III.

Ordinem vere esse Sacramentum.

Cum Scripturæ testimonio, Apostolica traditione, et Patrum unanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem quæ verbis, et signis exterioribus perficitur gratiam conferri: dubitare nemo debet, Ordinem esse vere, et proprie unum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis; Inquit, enim Apostolus: (d) Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum: (e) non enim dedit nobis Deum Spiritum timoris, sed virtutis, et dilectionis, et sobrietatis.

d 2. Tim. 1. b. 1. Tim. 4. d.

e 2. Timot. 1. b.

CAPUT IV.

De Ecclesiastica hierarchia, et ordinatione.

Quoniam vero in Sacramento (f) Ordinis sicut et in Baptismo, et confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest, merito sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt, novi Testamenti sacerdotes temporariam tantummodo

f Supra Ses. 7. de Sacram. in genere Canon. 9. et inf. Canon. 4.

potestatem habere; et semel rite ordinatos, iterum laicos effici posse, si verbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscue novi Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirment, nihil aliud facere videtur, quam ecclesiasticam hierarchiam, quæ (a) est ut castrorum acies ordinata, confundere; perinde ac si contra beati Pauli (b) doctrinam omnes Apostoli; omnes Prophetæ, omnes Evangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter cæteros ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt; ad hunc hierarchicum ordinem præcipue pertinere; et positos, (c) sicut inde Apostolus ait, a Spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei; (d) eosque Præsbyteris superiores esse; ac (e) Sacramentum Confirmationis conferre; ministros Ecclesiæ ordinare; atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum potestatem reliqui inferioris ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, et cæterorum Ordinum, (f) nec populi, nec cujusvis sæcularis potestatis, et magistratus consensum, sive vocationem, sive auctoritatem ita requirit, ut sine ea irrita sit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut sæculari potestate ac magistratu vocati, et instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt, et qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, (g) sed fures, et latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim, sacræ Synodo visum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, et propriis Canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit; ut omnes, adjuvante Christo fidei regula utentes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem facilius agnoscere, et tenere possint.

a Canon. 6.

b 1. Cor. 12. Ep. 3. c. Cum ex injuncto, de hæret.

c Act. 20.

d Coelest. 1. Ep. ad Episc. Gal. c. 1.

e Sup. Sés. 7. de Confirm. Can. 3. conc. Hispale. 2. c. 5. 7. et alibi.

f Laod. conc. c. 13.

g Joan. 10. c. Ordinat. 1. q. 1. etc. Relatum de jur. patr.

De Sacramentis Ordinis.

CANON I.

Si quis dixerit, (*a*) non esse in novo Testamento sacerdotum visibile, et externum; vel non esse potestatem aliquam consecrandi, et offerendi verum corpus, et sanguinem Domini, (*b*) et peccata remittendi, et retinendi; sed officium tantum, et nudum ministerium prædicandi Evangelium, vel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

a Sup. c. 1. de hoc Sacr.

b Matth. 16. c. Manet., cum se. 24 q. 1.

CANON II.

Si quis dixerit, præter sacerdotium (*c*) non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, et majores, et minores, per quos, velut per gradus quosdam, in sacerdotium (*d*) tendatur; anathema sit.

c Cap. in singulis, cum seq. Dis. 77. Supr. c. 2. de hoc Sacramen.

d Infra de ref. c. 13.

CANON III.

(*e*) Si quis dixerit, Ordinem, sive sacram ordinationem non esse vere, et proprie Sacramentum, a Christo Domino institutum, vel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum a viris rerum ecclesiasticarum imperitis; aut esse tantum ritum quemdam eligendi ministros verbi Dei, et Sacramentorum; anathema sit.

e Supra c. 1. de hoc Sacram.

CANON IV.

Si quis dixerit, per sacram ordinationem non dari spiritum sanctum; ac proinde frustra Episcopos dicere, Accipite Spiritum sanctum; aut per eam non imprimi characterem, vel eum, qui sacerdos semel fuit (*f*) laicum rursus fieri posse; anathema sit.

f Concil. Tolet. 8 cap. 7.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Unctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione utitur, non tantum non requiri, sed contemnendam, et perniciosam esse; similiter, et alias Ordinis cæremonias; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam divina ordinatione institutam; quæ constat ex Episcopis, et Presbyteris, et ministris; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, et ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem; vel Ordines ab ipsis collatos sine populi, vel potestatis sæcularis consensu, aut vocatione, irritos esse; aut eos, qui nec ab ecclesiastica, et canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi, et Sacramentorum ministros; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, et veros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

Decretum de Reformatione

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc, quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, et decernit.

CAPUT I.

Rectorum Ecclesiarum in residendo negligentia varie coercetur; animarum curae providetur

Cum (*a*) præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre; verbique divini prædicatione, Sacramentòrum administratione, ac (*b*) bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, et in cœtera munia pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præstari, et impleri possunt, qui gregi suo non invigilant; neque assistunt, sed (*c*) mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet, et hortatur, ut divinorum præceptorum memores, factique (*d*) forma gregis,

a Joan. 21. Act. 20.

b c. Ephes. 4. 3. Dist. c. Sicut. 7. q. cap. Qui Epis. 8. qu. 1. c. Præcipue 11. q. 3. c. Gloria Episc. 12 quæst. 2.

c Joan. 10.

d 1. Petr. 5. c. 2.

in judicio, et veritate pascant: et regant. Ne vero ea quæ de residentia sancte, et utiliter jam antea (a) sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerint, in sensus a sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si vigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, (b) omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedralibus Ecclesiis quibuscumque quocumque; nomine, et titulo præfectos, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia, vel diœcesi residentiam, ubi injuncto sibi officio defungi teneantur; neque abesse posse, nisi ex causis, et modis infrascriptis. (c) Nam cum Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ vel Reipubl. utilitas aliquos nonnunquam abesse postulant, et exigant, decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas a Beatissimo Romano Pontifice, aut a Metropolitano, vel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolit. absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, et Reip. officium, Episcopat. adjunctum: cujus quoniam causæ sunt notoriæ, et interdum repentinæ, ne eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eumdem tamen cum Concilio provinciali spectabit judicare de licentiis a se, vel a Suffraganeo datis, et videre, ne quis eo jure abutatur; et ut in pœnis canonicis errantes puniantur. (d) Interea meminerint discessuri, ita ovibus suis providendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem, qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum Canonum sententia non videntur abesse, quia statim reversuri sunt; sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium, singulis annis, sive continuum, sive interruptum, extra prædictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere; et haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, et absque ullo gregis detrimento; quod an ita sit, abscendentium conscien-

a Supra Ses. 6. de ref. cap. 1.

b Vide Bullam Pii IV. an. 1564 In Suprem.

c C. De coeler. c. Int. quatuor c. Tua etc. Relatum de cler. non resid. c. ad supplicat de renun. c. Quorundam 74. Dist. c. Præsentium 7. q. 1. et c. Postulasti, de voto.

d C. Cum ex eo, de elect. in 6. c. Beneficium, de reg. eod. et c. a. in fin. supr. Ses. 6. de ref. Sard. conc. 14.

tiæ relinquit, quam sperat religiosam, et timoratam fore, (a)cum Deo corda pateant, (b)cujus opus non fraudulenter agere suo periculo tenentur. Eosdem interim abmonet, et in Domino hortatur, (c) ne per illius temporis spatium, Dominicis Adventus, Quadragesimæ, Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, et Corporis Christi diebus, quibus refici maxime, et in Domino gaudere Pastoris præsentia oves debeant, ipsi ab Ecclesia sua cathedrali ullo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua diœcesi eos alio vocent.

a Psal. 7.
b Jerem. 48.
c C. Si quis in clero, 6. qu. 1. ex conc. Agath.

Si quis autem (quod utinam numquam eveniat) contra hujus decreti dispositionem abfuerit; statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas adversus non residentes, sub (d)Paulo III. impositas, et innovatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit, eum pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse; sed teneri, aut ipsa cessante, per superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare, prohibita quacumque conventione, vel compositione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obstantibus quibuscumque privilegiis cuicumque collegio, aut fabricæ concessis.

d Sup. Ses. 6. de ref. c. 1. c. 2. c. Conquerente et fer. per totum de cl. non resil.

Eadem omnino, etiam quoad culpam, amissionem fructuum, et pœnas de curatis inferioribus, (e) et aliis quibuscumque; qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, et decernit; (f)ita tamen, ut, quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, et probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discendendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant. Quod si per edictum citati etiam non personaliter, contumaces fuerint, liberum esse vult Or-

e Supr. 6 de ref. c. 2.
f C. Beneficium de Recul. in 6.

dinariis, per censuras Ecclesiasticas, et sequestrationem, et subtractionem fructuum, aliaque juris remedia, etiam usque ad privationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet privilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cujuscumque beneficii, pactione, statuto, etiam juramento, vel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, sive appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel vigore (*a*) Eugenianæ constitutionis suspendi posse. Postremo, tam decretum illud (*b*) sub Paulo III. quam hoc ipsum in Conciliis Provincialibus, et Episcopalibus publicari sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeo ex Pastorum munere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibus infingi, ut in posterum. Deo juvante, nulla temporum injuria, aut hominum oblivione, aut desuetudine aboleantur.

a C. Divina de privilegiis, in extravag. com.
b Supr. Ses. 6. de reform. c. 1.

CAPUT II.

Ecclesiis præfecti consecrationis munus intra tres menses suscipiant: consecratio quo loco peragenda.

Ecclesiis (*c*) cathedralibus, seu superioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur: si intra totidem menses postea id facere neglexerint, Ecclesiis ipso jure sint privati. Consecratio verò, si extra Curiam Romanam fiat, in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in provincia, si commode fieri poterit, celebretur.

c Conc. Chalced. act. 16. c. 15. concil. Vormatien. c. 76. Quoniam, 75. Dist. c. Quoniam, 100. Dist. et supra Ses. 7. c. 7. de ref.

CAPUT III.

Episcopi extra ægritudinem per se Ordines conferant.

Episcopi per semetipsos Ordines conferant, quod si ægritudine fuerint impediti, (*a*) subditos suos non aliter, quam jam probatos, et examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

a Infr.c.8.et 10 Conc. Carth. 3. c.22.

CAPUT IV.

Qui prima Tonsura initiandi.

Prima Tonsura (*b*) non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, et fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, & scribere nesciant, et de quibus probabilis conjectura, non sit, eos non sæcularis judicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse.

b C.fin.de temp. ord. in 6.

CAPUT V.

Ordinandi quibus instructi esse debeant.

Ad minores Ordines promovendi, bonum a Parocho, et a magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi vero, qui ad singulos majores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui volent promoveri, publice in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum (*c*) natalibus, ætate, moribus, et vita a fide dignis diligenter inquirat; (*d*) et litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quam primum transmittat.

c C. Quando Dist. 24.

d Conc. 3. Carthagin.c.22.et 4 Carthag. c. 22. Infra c.7.

CAPUT VI.

Ætas quatuordecim annorum ad beneficium Ecclesiasticum requiritur, quis privilegio fori gaudere debeat.

a C. Indecorum de ætat. et quál. b Cap. Joan. de Cleric. conjung.

Nullus prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, (*a*) ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere. (*b*) Is etiam fori privilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat; aut clericalem habitum, et Tonsuram deferens, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inserviat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua schola, vel universitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad majores Ordines suscipiendos versetur. In Clericis vero conjugatis servetur constitutio Bonifacii VIII. quæ incipit, (*c*) Clerici, qui cum unicis: modo hi Clerici, alicujus Ecclesiæ servitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiæ serviant, vel ministrent, et clericali habitu, et Tonsura utantur, nemini; quoad hoc, privilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili suffragante.

c V. inf. XXVII.

CAPUT VII.

Examinandi sunt ordinandi a viris peritis juris Divini, et humani.

d Cap. Quando 14. Dist.

Sancta Synodus, (*d*) antiquorum Canonum vestigiis inhærendo, decernit, ut, quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad civitatem evocentur. Episcopus autem sacerdotibus, et aliis prudentibus viris, peritis divinæ legis, ac in Ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi adscitis, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, et fidem (*e*) diligenter investiget, et examinet.

e Supra c. 5.

CAPUT VIII.

Quomodo et a quo unusquisque promoveri debeat.

Ordinationes (*a*) sacrorum Ordinum, statutis a jure temporibus, ac in cathedrali Ecclesia, vocatis, præsentibusque ad id Ecclesiæ Canonicis, publice celebrentur; si autem in alio diœcesis loco, præsente Clero loci; dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adeatur. Unusquisque autem a (*b*) proprio Episcopo ordinetur. Quod si (*c*) quis ab alio promoveri petat, nullatenus id ei, etiam cujusvis generalis, aut specialis rescripti, vel privilegii prætextu, etiam statutis temporibus permittatur; nisi ejus probitas, ac mores (*d*) Ordinarii sui testimonio commendentur; si secus fiat, ordinans a collatione Ordinum per annum, et ordinatus a susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.

a Gelasius in Ep. 1. c. 13. c. vit. 75. Dist. cap. 1. cum seqq. de temp. ordin.

b Concil. Carth. 3. c. 21.

c Sup. Ses. 14. de refor. c. 2. et 3.

d Supra cap. 3. Conc. Aurel. 5. c. 5. c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2 per totam c. 1. cum seq. de temp. ord. in 6.

CAPUT IX.

Episcopus familiarem ordinans, conferat statim beneficium reipsa.

Episcopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus: (*e*) et beneficium, quacumque fraude cessante, statim reipsa illi conferat; consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

e C. Non liceat, de præb.

CAPUT X.

Episcopis inferiores Prælati Tonsuram, vel minores Ordines ne conferant, nisi Regularibus sibi subditis: nec ipsi, aut Capitula quacumque dimissorias concedant; gravior in Decretum peccantibus pœna statuta.

Abbatibus, ac aliis quibuscumque, quantumvis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicujus diœcesis consistentibus, etiam si nullius diœcesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre: nec ipsi Abbates, et alii exempti, aut collegia, vel Capitula quæcumque, etiam Ecclesiarum cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant: sed horum omnium Ordinatio, servatis omnibus, (*a*) quæ in hujus sanctæ Synodi decretis continentur, ad Episcopos; intra quorum diœcesis fines existunt, pertineat: non obstantibus quibusvis privilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus; etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam iis, qui contra hujus sanctæSynodi (*b*) sub Paulo III. decretum, a Capitulo, Episcopali Sede vacante, litteras dimissorias impetrant, ad illos, qui easdem litteras non a Capitulo, sed ab aliis quibusvis, in jurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, et beneficio per annum sint ipso jure suspensi.

a Supra cap. 5. cum seq. et inf. c. 11. cum seq.

b Supra Sess. 7. de reform. c. 10.

CAPUT XI.

Interstitia in susceptione minorum Ordinum, et certa alia præcepta observanda.

Minores Ordines iis, qui saltem (*c*) Latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud

c C. in singulis 77. Dist. et inf. c. 14.

Episcopo expedire magis videretur, conferantur; ut eo accuratius quantum sit hujus disciplinæ pondus, possint edoceri, (*a*) ac in unoquoque munere, juxta præscriptum Episcopi, se exerceant, idque in ea, cui adscripti erunt, Ecclesia; nisi forte ex causa studiorum absint; atque ita de gradu in gradum ascendant; ut in eis cum ætate vitæ meritum, et doctrina major accrescat, quod et bonorum morum exemplum, et assiduum in Ecclesia ministerium, atque major erga Presbyteros, et superiores Ordines reverentia, et crebrior, quam antea corporis Christi Communio maxime comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus et sacratissima mysteria sit ingressus; nemo iis initietur, (*b*) quem non scientiæ spes majoribus Ordinibus dignum ostendat. Hi vero non nisi post annum a susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros Ordines promoveantur: nisi necessitas, aut Ecclesiæ utilitas, judicio Episcopi, aliud exposcat.

a Infra c.17.c.25.Dist.Conc.1. Bracaren. c.37. 1.Nic.c.2. Sard. c.15.

b Conc.Tolet.8 c.8.c.Qui ecclesiasticis, et seq. Dist.59.

CAPUT XII.

Ætas ad majores Ordines requisita: digni dumtaxat assumendi.

Nullus in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ante vigesimum secundum, ad Diaconatus ante (*c*) vigesimum tertium, (*d*) ad Presbyteratus (*e*) ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promoveatur. Sciant tamen Episcopi, non singulos, in ea ætate constitutos, debere ad hos Ordines assumi: sed dignos dumtaxat, et quorum probata vita senectus sit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec sine diligenti (*f*) Episcopi examine ordinentur: privilegiis quibuscumque, quo ad hoc, penitus exclusis.

c 2.Tolet.c.1.et 3.Carthag. c. 4. et Agathen.cap. 116.annum. 25. requirebant.

d Annum 30.requirit. c.Si quis et c. Presbyter 78.Dist.et conc 4.Tolet.cap.18. et 19.

e C. Generalem de ætat.et qual. in Clem.

f Ordinarium loci debere esse decrevit Clem.8 1596.

CAPUT XIII.

Subdiaconi, et Diaconi ordinatio qualis, et eorum munus; nulli Ordines Sacri duo conferantur eodem die.

a 1. Tim. 3. b Conc. 4. Tolet. c. 19. c. Quicumque Dist. 77. c A multis de ætate et qualit. d Supra c. 11. e Cap. Litter. et cap. Dilectus de temp. Ord.

Subdiaconi, et Diaconi ordinentur, (*a*) habentes bonum testimonium, et (*b*) in minoribus Ordinibus jam probati, ac litteris, et iis, quæ ad ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperent, Deo auctore, (*c*) se continere posse; Ecclesiis, quibus adscribentur, inserviant; sciantque maxime decere, si saltem diebus Dominicis, et solemnibus, cum altari ministraverint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, (*d*) si per annum saltem in eo non sint versati, ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur. Duo sacri Ordines (*e*) non eodem die, etiam Regularibus, conferantur: privilegiis, ac indultis quibusvis concessis, non obstantibus quibuscumque.

CAPUT XIV.

Quinam ad Presbyteratum assumendi, et assumptorum munus.

f 1. Tim. 3. conc. Toletan. 5. c. 19.

Qui pie, et fideliter in ministeriis anteactis se gesserint, et ad Præsbyteratus Ordinem assumuntur, (*f*) bonum habeant testimonium: et hi sint, qui non modo in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob Ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministraverint; sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, et vitæ monita ab eis

possint expectari. Curet Episcopus, ut ii saltem diebus Dominicis, et festis solemnibus; si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. (a)Cum promotis per saltum, si non ministraverint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

a C. Sollicitudo a3 Dist. et 6. Si officia. Dist. 59.

CAPUT XV.

Nullus confessiones audiat, nisi ab Ordinario approbatus.

Quamvis Presbyteri in sua ordinatione a peccatis absolvendi potestatem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, nullum, (b) etiam Regularem, posse confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari; nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus judicetur, et approbationem, quæ gratis detur, obtineat: privilegiis, et consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.

b Clem. Dudum §. Ac deinde, de sepult. confirm. Bulla S. Pii. V. Romani Pontificis, 6. Aug. 1571 c. Si Episcop. de poenit. in 6.

CAPUT XVI.

Arceantur ab Ordinibus Ecclesiæ inutiles, et vagi.

Cum nullus debeat ordinari, qui judicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis; sancta Synodus, vestigiis sexti Canonis (c) Concilii Chalcedonensis inhærendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, pro cujus necessitate, aut utilitate assumitur, non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. (d) Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit: ei sacrorum exercitium interdicatur. Nullus præterea Clericus peregrinus (e) sine commendatitiis sui Ordinarii litteris ab ullo Episcopo ad divina celebranda, et Sacramenta administranda admittatur.

c C. Neminem 70. Distin.
d Conc. Nicæn. c. 5. et 16. cap. Sanctorum, 70. Distin. c. Tua, de cler. pereg. conc. Antioc. sub Jul. 1 c. 7 Chalcedon. tractat. 126. Aquisgr. sub Step. 5. passim. Epan. c. p. 6. et Aur. 5. c.
e conc. Laodic. c. 41. et 3. Carthag. c. 28.

CAPUT XVII.

Qua ratione exercitia minorum Ordinum repetenda.

Ut sanctorum Ordinum a Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, et pluribus in locis aliquamdiu intermissæ; in usum juxta sacros (*a*) Canones revocentur; nec ab hæreticis, tanquam otiosæ, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus, decernit, ut in posterum hujuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus exerceantur; omnesque, et singulos Prælatos ecclesiarum in Domino hortatur, et illis præcipit, ut quantum fieri commode poterit, in Ecclesiis cathedralibus, collegiatis, et parochialibus suæ diœcesis, si populus frequens, et Ecclesiæ proventus id ferre queant, hujusmodi functiones curent restituendas, et ex aliqua parte redituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricae Ecclesiae, si proventus suppetant, aut utriusque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent; quibus, si negligentes fuerint, Ordinarii judicio, aut ex parte mulctari, aut in totum privari possint. Quod si ministeriis quatuor minorum Ordinum exercendis Clerici cœlibes praesto non erunt; suffici possint etiam conjugati vitae probatae, (*b*) dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, et qui tonsuram, et habitum Clericalem in Ecclesia gestent.

a C. 1. a5. Dist. c. Acolyt. c. Exorcista c. Lector c. Ostiarius. etc. Psalmista a3. Distinct. Supra c. 11. Innoc. Ep. 4. c. 4.

b C. 1. cum seq. de big. non ord.

CAPUT XVIII.

Forma erigendi Seminarium Clericorum, præsertim tenuiorum; in cujus erectione plurima observanda: de educatione promovendorum in Cathedralibus, et majoribus Ecclesiis.

Cum adolescentium aetas, (*c*) nisi recte instituatur, prona sit ad mundi voluptates sequendas; et ni-

a 4. Toletan. in c. Omnis ætas.

si a teneris annis ad pietatem, et religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines possideat, numquam perfecte, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseveret: sancta Synodus statuit, (a) ut singulae cathedrales, Metropolitanae, atque his majores Ecclesiae, pro modo facultatum, et diœcesis amplitudine, certum puerorum ipsius civitatis, et diœcesis, vel ejus provinciae, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas Ecclesias, vel alio in loco convenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiose educare, et Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc vero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, et ex legitimo matrimonio nati sint, ac legere, et scribere competenter noverint, et quorum indoles, et voluntas spem afferat, eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo inserviturus. Pauperum autem filios praecipue eligi vult, nec tamen ditiorum excludit, modo suo sumptu alantur, et studium praeseferant Deo, et Ecclesiae inserviendi. Hos pueros Episcopus in tot Classes, quot ei videbitur, divisos, juxta eorum numerum, aetatem, ac in disciplina ecclesiastica progressum, partim cum ei opportunum videbitur, Ecclesiarum ministero addicet: partim in collegio erudiendos retinebit; aliosque in locum eductorum sufficiet: ita ut hoc collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Ut vero in eadem disciplina ecclesiastica commodius instituantur, Tonsura statim, atque habitu Clericali semper utentur: grammatices, cantus, computi ecclesiastici, (b) aliarumque bonarum artium disciplinam discent: sacram Scripturam, libros ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maxime, quae ad confessiones audiendas videbuntur opportuna, et rituum, ac caeremoniarum formas ediscent. Curet Episcopus, ut singulis diebus Missae sacrificio intersint, ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata: et juxta confessoris judicium sumant corpus Do-

12. qu. 1. Gen. 8. Conc. Aquisgr. c. 135. Lat. sub Leone X. Ses. 9. de ref. Curiæ.

a Constit. Alex. III. p. 1. c. 18. et in a Later. c. 11. in c. Quia nonnullis, de Magist. Supr. Sess. 5. c. 1 de ref.

b C. Quae ipsis Distinct. 38.

24

mini nostri Jesu Christi; cathedrali, et aliis loci Ecclesiis diebus festis inserviant. Quae omnia, atque alia, ad hanc rem opportuna, et necessaria, Episcopi singuli cum consilio duorum Canonicorum seniorum, et graviorum, quos ipsi elegerint, prout Spiritus sanctus suggesserit, constituent; eaque, ut semper observentur, saepius visitando operam dabunt. Dyscolos, et incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient; eos etiam, si opus fuerit, expellendo: omniaque impedimenta auferentes, quaecumque ad conservandum, et augendum tam pium, et sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegii fabricam instituendam, et ad mercedem præceptoribus, et ministris solvendam, et ad alendam juventutem, et ad alios sumptus certi reditus erunt necessarii, ultra ea, quæ ad instituendos, vel alendos pueros sunt in aliquibus ecclesiis, et locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eodem Episcopi cura applicata censeantur: iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo; alter ab ipso Capitulo eligatur; itemque duorum de Clero civitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius vero ad Clerum pertineat, ex fructibus integris mensæ Episcopalis, et Capituli, et quarumcumque dignitatum, personatuum, officiorum, præbendarum, portionum, Abbatiarum, et prioratuum, (*a*) cujuscumque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, et hospitalium, quæ dantur in titulum, vel administrationem: juxta constitutionem Concilii Viennensis, quæ incipit, (*b*) Quia contingit: et beneficiorum quorumcumque, etiam Regularium, etiam si juris patronatus cujuscumque fuerint, etiamsi exempta, etiam si nullius diœcesis, vel aliis ecclesiis, monasteriis, et hospitalibus, et aliis quibusvis locis piis, etiam exemptis, annexa, et ex fabricis ecclesiarum, et aliorum locorum, etiam in quibuscumque aliis ecclesiasticis redditibus, seu proventibus, etiam aliorum collegiorum: in quibus ta-

a Qui excipiantur, vide in BullaS. Pii V. Apost. 1567. Romanus 1567. Dum inde fessæ 1571. et Clem. VIII. Romanum 1603.

b Vid. inf. XVII. Sup. Ses. 7. c. 15. de ref.

men Seminaria discentium, vel docentium (a) ad commune Ecclesiæ bonum promovendum actu non habentur: hæc enim exempta esse voluit: præterquam ratione redditnum, qui superflui essent ultra convenientem ipsorum Seminariorum sustentationem, seu corporum, vel confraternitatum, quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, et omnium monasteriorum; non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia ecclesiastica solvi solent, et milites cujuscumque militiæ, aut ordinis, pertinentibus (fratribus sancti Joannis Jerosolymitani dumtaxat exceptis) partem aliquam, vel portionem detrahent; et eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia, cujuscumque qualitatis, et dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones, etiam ante vacationem nuncupatas, sine cultus divini, et illa obtinentium præjudicio, huic collegio applicabunt, et incorporabunt, quod locum habeat, etiam si beneficia sint reservata, vel affecta: nec per resignationem ipsorum beneficiorum, uniones, et applicationes suspendi, vel ullo modo impediri possint, sed omnino quacumque vocatione, etiam si in Curia effectum suum sortiantur, et quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem solvendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, et omnium, et singulorum supra commemoratorum possessores, non modo per se, sed pro pensionibus, quas aliis forsan ex dictis fructibus solverent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus illis erit solvendum, ab Episcopo loci per censuras ecclesiasticas, ac alia juris remedia compellantur: etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachii sæcularis; quibusvis, quoad omnia, et singula supradicta, privilegiis, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent; consuetudine etiam immemorabili, quamvis appellatione, et allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente vero casu, quo per uniones effectum suum sortientes, vel aliter Seminarium

a Cap. fin. de mag. c. Cum ex eo de elect. in 6. et c. De quibusdam, Distinc. 37

ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiantur: tunc portio ex singulis beneficiis, ut supra, detracta, et incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum, vel pro parte remittatur. Quod si cathedralium, et aliarum ecclesiarum Prælati in hac Seminarii erectione, ejusque conservatione negligentes fuerint, ac suam portionem solvere detrectaverint: Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, et Superiores Synodus provincialis acriter corripere, eosque ad omnia supradicta cogere debeat: et ut quamprimum hoc sanctum, et pium opus, ubicumque fieri poterit, promoveatur, studiose curabit. Rationes autem redituum hujus Seminarii Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus a Capitulo, et totidem a Clero civitatis deputatis.

a Supra Ses 5. c. de ref.

(*a*) Deinde, ut cum minori impensa hujusmodi scholis instituendis provideatur: statuit sancta Synodus, ut Episcopi, Archiepiscopi, Primates, et alii locorum Ordinarii scholasterias obtinentes, et alios, quibus est lectionis, vel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per seipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, et ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, et compellant. Quod si judicio Episcopi digni non fuerint; alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota, quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Episcopo expedire. De cetero vero officia, vel dignitates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, nonnisi Doctoribus, vel Magistris, aut licentiatis in Sacra pagina, aut in jure Canonico, et aliis personis idoneis, et qui per se ipsos id munus explere possint, conferantur, et aliter facta provisio nulla sit, et invalida: non obstantibus quibusvis privilegiis, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si vero in aliqua provincia ecclesiæ tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus erigi non possit, Synodus provincialis, vel Metropolitanus cum

duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropolitana, vel alia Provinciæ Ecclesia commodiori, unum, aut plura collegia, prout opportunum judicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Ecclesiarum, in quibus singulis collegium commode institui non potest, erigenda curabit, ubi pueri illarum ecclesiarum edoceantur.

In ecclesiis autem, amplas diœceses habentibus, possit Episcopus unum, vel plura in diœcesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria, quæ tamen ab illo uno, quod in civitate erectum, et constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremo, si vel pro unionibus, seu pro portionum taxatione, vel assignatione, et incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam hujus Seminarii institutio, vel conservatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum supra deputatis, vel Synodus provincialis, pro regionis more, pro ecclesiarum, et beneficiorum qualitate, etiam suprascripta, si opus fuerit moderando, aut augendo, omnia, et singula, quæ ad felicem hujus Seminarii profectum necessaria, et opportuna videbuntur, decernere, ac providere valeat.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper, eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonii, et de aliis, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint; item de provisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, ac de diversis Reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem XI. *Nov.* MDLXIII.

SESSIO XXIV.

QUAE EST OCTAVA

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata Die XI. Novembr. MDLXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonii.

Matrimonii perpetuum, indissolubilemque nexum primus humani generis parens divini Spiritu instinctu pronuntiavit, cum dixit: (*a*) Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea; quamobrem (*b*) relinquet homo patrem suum, et matrem, et adhærebit uxori suæ, et erunt duo in carne una.

a Gen. 1. Eph. 5
b Cap. Fratern. 35. q. 10 c. Debitum, de bigam. c. 1. in princ. de conjug. lepros. Matth. 10.

Hoc autem vinculo duos tantummodo copulari, et conjungi, Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa verba, tamquam a Deo prolata referens dixit: (*c*) Itaque jam non sunt duo, sed una caro: statimque ejusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto ante pronunciatam, his verbis confirmavit; (*d*) Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

c Matth. 19. Marci 10. c. Martinus, de cognat. spirit.
d C. Sunt qui 27. q. 2. c. De infidel. de consan. et affin.

Gratiam vero, quæ naturalem illum amorem perficeret, et indissolubilem unitatem confirmaret, conjugesque sanctificaret, ipse Christus, venerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit, quod (*e*) Paulus Apostolus innuit, dicens: Viri diligite uxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea: mox subjungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, et in Ecclesia.

e Eph. 5, in fin. c. Nemo, in fin. 33. q. 4. c. Debitum de big.

Cum igitur Matrimonium in lege Evangelica veteribus connubiis per Christum gratia præstet; merito inter novæ legis Sacramenta annumerandum, sancti Patres nostri; (*f*) Concilia, et (*g*) universalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt: adversus quam impii homines hujus sæculi insanientes; non solum perperam de hoc vene-

f Conc. Florent. sub Eugenio IV.
g Cap. Ad abolendam, de hær.

rabili Sacramento senserunt; sed de more suo, prætextu Evangelii; libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, et ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, et verbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium jactura: quorum temeritati sancta, et universalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schismaticorum hæreses, et errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumque errores decernens anathematismos.

De Sacramento Matrimonii

CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse vere, et proprie unum ex septem legis Evangelicæ Sacramentis (*a*) a Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inventum; neque gratiam conferre; anathema sit.

a Matth. 19. Marci 10 Eph. 5. c. A'd abolendam, de hæret.

CANON II.

Si quis dixerit, (*b*) licere Christianis plures simul habere uxores, et hoc nulla lege divina esse prohibitum; anathema sit.

b Matth. 19. c. Si quis 32. q. 7. Toto tit. de sponsduor. c. Caudemus, de divor.

CANON III.

Si quis dixerit, (*c*) eos tantum consanguinitatis, et affinitatis gradus, qui Levitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, et dirimere contractum, nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant, et dirimant, anathema sit.

c Lev. 18 c. Pittacium 30 q. 3. 35. q. 2. et 3. per totam c. Non debet de consan. affin.

CANON IV.

Si quis dixerit, (*d*) Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in iis constituendis errasse; anathema sit.

d Matth. 16. 1. Cor. 4. Sup. Ses. 21. c. 2.

CANON V.

Si quis dixerit (*e*) propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam a conjuge, dissolvi posse matrimonii vinculum; anathema sit.

e Cap. Leg. Dist. 10. c. De illa, cum seq. de divort. c. De infidelibus, de consang. et affinit.

CANON VI.

a Cap. Commissum, de spons.

Si quis dixerit, (a) matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem religionis professionem alterius conjugum non dirimi; anathema sit.

CANON VII.

b Matth. 19 Luc. 10. 1. Cor. 7. cap. Placuit, cum multis seq. 32. q. 7. c. Gaudemus de divort.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit, et docet, (b) juxta Evangelicam, et Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius conjugum matrimonii vinculum non posse dissolvi, utrumque, vel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero conjuge vivente, aliud matrimonium contrahere; mœcharique eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit, et eam, quæ dimisso adultero, alii nupserit; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter conjuges, quoad thorum, seu quoad cohabitationem, ad certum, incertumve tempus fieri posse decernit; anathema sit.

CANON IX.

c Dist. 27. c. Presbyt. et seq. 7. q. 1. per totam Extr. Qui cler. per totum, Concil. Carth. 4. c. 104. et Matiscon. 1. c. 12.

d 1. Cor. 10.

Si quis dixerit, (c) Clericos in sacris Ordinibus constitutos vel regulares, castitatem solemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege ecclesiastica, vel voto: et oppositum nil aliud esse, quam damnare matrimonium, posseque omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiamsi eam voverint, habere donum; anathema sit: cum Deus id recte petentibus non deneget, nec (d) patiatur nos supra id, quod possumus tentari.

CANON X.

e Matth. 19. 1 Cor. 7. in fin. c. Nupt. 32. q. 1. Quisi tit. 33. q. 5 c. Commiss. de Sponsal.

f Cap. Nupt. 27. qu. 1.

Si quis dixerit, (e) statum conjugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel cælibatus, et non esse melius, (f) ac beatius manere in virginitate, aut cælibatu, quam jungi matrimonio; anathema sit.

CANON XI.

g Infra c. 1. et de ret. matr.

Si quis dixerit, prohibitionem solemnitatis nuptiarum (g) certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab Ethnicorum superstitione profectam;

aut benedictiones, et alias cæremonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnaverit; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, (*a*) causas matrimoniales non spectare ad judices ecclesiasticos; anathema sit.

a C. Multorum 35. q. 7. c. 1. in fin. de consang. et affinit. c. Accedentibus de exc. Prælat.

Decretum de Reformatione Matrimonii.

CAPUT I.

Matrimonii solemniter contrahendi forma in Conc. Lateran. præscripta innovatur: quoad proclamationes dispensare possint Episcopi. Qui aliter, quam præsentibus Parocho, et duobus, vel tribus testibus contrahit, nihil agit.

Tametsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libere contrahentium consensu facta, (*b*) rata, et vera esse matrimonia, quandiu Ecclesia ea irrita non fecit; et proinde jure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata esse negant, quique falso affirmant, matrimonia, a filiis familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, et parentes ea rata, vel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex justissimis causis illa semper (*c*) detestata est, atque prohibuit. Verum, cum sancta Synodus animadvertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam jam non prodesse; et gravia peccata perpendat, quæ eisdem clandestinis conjugiis ortum habent; præsertim vero eorum, qui in statu damnationis permanent dum, priore uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, et cum ea in perpetuo adulterio vivunt, cui malo cum ab Ecclesia, (*d*) quæ de occultis non judicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: (*e*) idcirco sacri Lateranensis Concilii, sub Innocentio III. celebrati, vestigiis inhærendo præcipit; ut imposterum, antequam matrimonium

b C. 2. de eland. despons.

c Cap. Non omnis, c. Honorantur, et c. fin. 32. q. 2. c. Aliter, et c. Nostrates, 30. qu. 5. c. Videtur, qui matrim. acc. po. Conc. Toletanum 3. c. 10. Conc. Biscontin. an. 1559. ar. 6. de spons. et matr. Conc. Camerac. an. 1550. tit. 9. de matr.

c C. Consoluisti 2. q. 4. c. Ut nostrum, ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

d Conc. Later. 2. c. 5. et c. Cum inhibitio, de cland. desp.

contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festivis in Ecclesia inter Missarum solemnia publice denuntietur, inter quos matrimonium sit contrahendum, quibus denuntiationibus factis; si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in facie ecclesiæ procedatur, ubi Parochus viro, et muliere interrogatis, et eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat, Ego vos in matrimonium conjungo, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti: vel aliis utatur verbis: juxta receptum uniuscujusque provinciæ ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiose impedire posse, si tot præcesserint denuntiationes, tunc vel una tantum denuntiatio fiat, vel saltem Parocho, et duobus vel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur, deinde ante illius consummationem denuntiationes in ecclesia fiant; ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur: nisi Ordinarius ipse expedire judicaverit, ut prædictæ denuntiationes remittantur; quod illius prudentiæ, et judicio sancta Synodus relinquit. Qui aliter, quam præsente Parocho, vel alio sacerdote, de ipsius Parochi seu Ordinarii licentia, et duobus, vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt; eos Sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit; et (*a*) hujusmodi contractus irritos, et nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto irritos facit, et annullat. Insuper Parochum, vel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, et testes, qui sine parocho, vel Sacerdote hujusmodi contractui interfuerint, nec non ipsos contrahentes graviter arbitrio Ordinarii puniri præcepit. (*b*) Præterea eadem sancta Synodus hortatur, ut conjuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam in eadem domo non cohabitent: statuitque benedictionem a proprio Parocho fieri, neque a quoquam, nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario, licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alii sacerdoti concedi posse: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda

a Cap. Videtur, 35. qu. 6.

b C. 1. cum mol- tis seq. 30. qu. 5. et c. Nulli, 35. qu. 2.

est, vel privilegio non obstante. Quod si quis Parochus, vel alius sacerdos, sive regularis, sive sæcularis sit, etiam si id sibi ex privilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiæ sponsos sine illorum Parochi licentia matrimonio conjungere, aut benedicere ausus fuerit; ipso jure tandiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absolvatur. Habeat Parochus librum, in quo conjugum, et testium nomina, diemque, et locum contracti matrimonii describat; quem diligenter apud se custodiat. Postremo sancta Synodus conjuges hortatur, ut, antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonii consummationem, sua peccata diligenter confiteantur, et ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pie accedant. Si quæ provinciæ aliis, ultra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, et cæremoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri sancta Synodus vehementer optat. Ne vero hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut, cum primum potuerint, curent, hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarum diœcesum parochialibus ecclesiis, idque in primo anno, quam sæpissime fiat; deinde vero quoties expedire viderint. Decernit insuper, ut hujusmodi decretum in unaquaque parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, a die primæ publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.

CAPUT II.

Inter quos cognatio spiritualis contrahatur.

(*a*) Docet experientia, propter multitudinem prohibitionum multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus vel non sine magno peccato perseveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic in-

a Declaratur b. c. Bulla S. Pii V. Cum illis vicem

commodo providere, et a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, unus tantum, sive vir, sive mulier juxta sacrorum (*a*) Canonum instituta, vel ad summum unus, et una baptizatum de Baptismo suscipiant; inter quos ac baptizatum ipsum, et illius patrem, et matrem, nec non inter baptizantem, et baptizatum, baptizatique patrem, ac matrem tantum (*b*) spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ab baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant; et eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat: et in libro eorum nomina describat; doceatque eos, quam cognationem contraxerint; ne ignorantia ulla excusari valeant. Quod si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spiritualem nullo pacto contrahant: (*c*) constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniatur. (*d*) Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, et confirmatum, illusque patrem, et matrem, ac tenentem non egrediatur; omnibus inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

a C. Non plures de Consf. Dist. 4. c. Veniens, et fere per tot. de cogn. spir. c. Quamvis, eod. in 6.

b C. Super quibus c. Pittacium et c. fin. 30. q. 3. c. Sup. eo, et fere per tutum, de cogn. spirit. c. 1. eod. tit. in 6.

c C. Quamvis de cogn. spir. in 6.

d C. 2. 30. q. 1. c. 1. de cogn. spir. in 6.

CAPUT III.

Publicæ honestatis impedimentum certis liminibus coarctatur.

(*e*) Justitiæ publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacumque ratione valida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit; ubi autem valida fuerint, primum gradum non excedant, quoniam in ulterioribus gradibus jam non potest hujusmodi prohibitio absque dispendio observari.

e Declaratur h. c. Bulla S. Pio V. Ad Romanum spectat. 1568. c. 1. de spons. in 6.

CAPUT IV.

Affinitas ex fornicatione ad secundum gradum restringitur.

Praeterea sancta Synodus, eisdem, et aliis gravissimis de causis adducta, (*a*) impedimentum, quod (*b*) propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, et matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum, qui in primo, et secundo gradu conjunguntur, restringit: in ulterioribus vero gradibus statuit, hujusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

a Cap. Quaedam cum multis seq. 32. q. 7. et toto tit. de eo qui cogn. cons. ux. suae.
b Declaratur Bulla S. Pii V. Ad Romanum Pontificem 1566.

CAPUT V.

Ne quis intra gradus prohibitos contrahat: quave ratione in illis dispensandum.

Si quis intra (*c*) gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere praesumpserit, separetur, et spe dispensationis consequendae careat; idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subjiciatur poenis. (*d*) Non enim dignus est, qui Ecclesiae benignitatem facile experiatur, cujus salubria praecepta temere contempsit. Si vero solemnitatibus adhibitis; impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cujus ille probabilem ignorantiam habuit: tunc facilius cum eo, et gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimoniis vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro; idque ex causa, et gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, et ob publicam causam.

c C. fin. §. penul. de cland. desp. Cl. un. de cons. et affinit.

d Cap. fin. de immunit. eccl. c. Quia frustra, de usur.

CAPUT VI.

Inser raptores animadvertitur.

Decernit sancta Synodus, inter raptorem, et raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. (*a*) Quod si rapta a raptore separata, et in loco tuto, et libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat: et nihilominus raptor ipse, (*b*) ac omnes illi consilium, auxilium, et favorem præbentes, sint ipso jure excommunicati, ac (*c*) perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces; et si Clerici fuerint de proprio gradu decidant. (*d*) Teneatur præterea raptor mulierem raptam, sive eam uxorem duxerit, sive non duxerit, decenter arbitrio judicis dotare.

a C. fin. de rapt.

b Con. Chalced. c. 26. c. Eos et c. De puellis. 36. qu. 2.

c C. Consanguineorum 3. q. 4. et c. Constituimus 3. qu. 6.

d Exod. 1. c. 21. de adult.

CAPUT VII.

Vagi matrimonio caute jungendi

Multi sunt, (*e*) qui vagantur, et incertas habent sedes: et ut improbi sunt ingenii, prima uxore relicta, aliam, et plerumque plures, illa vivente, diversis in locis ducunt; cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere; omnes, ad quos spectat, paterne monet: ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant; magistratus etiam sæculares hortatur, ut eos severe coerceant; Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, et re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

e Conc. Agath. cap. 25.

CAPUT VIII.

Concubinatus pœnis gravissimis punitur.

Grave peccatum est, homines solutos concubinas habere, gravissimum vero, et in hujus magni Sa-

cramenti singularem contemptum admissum, uxoratos quoque in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque domi etiam cum uxoribus alere, et retinere; quare, ut huic tanto malo sancta Synodus opportunis remediis provideat, statuit hujusmodi concubinarios, tam solutos, quam uxoratos, (a) cujuscumque status, dignitatis, et conditionis existant, si, postquam ab Ordinario, etiam ex officio, ter admoniti ca de re fuerint, concubinas non ejecerint, seque ab earum consuetudine non se junxerint, excommunicatione feriendos esse, a qua non absolvantur, donec reipsa admonitioni factæ paruerint. Quod si in concubinatu per annum, censuris neglectis, permanserint, contra eos ab Ordinario severe pro qualitate criminis procedatur. Mulieres (b) sive conjugatæ, sive solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinariis publice vivunt; (c) si ter admonitæ non paruerint, ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex Officio graviter pro modo culpæ puniantur; et extra oppidum, vel dioecesim, si id eisdem Ordinariis videbitur, invocato: si opus fuerit, brachio sæculari, ejiciantur, (d) aliis poenis contra adulteros, et concubinarios inflictis, in suo robore permanentibus.

a Infra Ses. 25. c. 14. de reform. Conc. Rom. sub Nic. 2. in fin. conc. Later. sub Leone 10. Ses. 9. de ref. curiæ, et aliorum ver. concubinarii conc. Toletan. 1. c. 17. c. Is qui 34. Distinct.

b Conc Arelat. 2 c. 3. c. Fraternit. 34. Dist. c. Si concubinæ de sent. excomm.

c C. 2. de cohab. cler. et mul.

d Easdem innovat, et auget Sixtus V. Bulla Ad compescendum 1586.

CAPUT IX.

Ne domini temporales, aut magistratus quidpiam libertati matrimonii contrarium moliantur.

Ita plerumque temporalium dominorum, ac magistratum mentis oculos terreni affectus atque cupiditates excæcant, ut viros, et mulieres, sub eorum jurisdictione degentes, maxime divites, vel spem magnæ hæreditatis habentes, minis, et poenis adigant cum iis matrimonium invitos contrahere, quos ipsi domini vel magistratus illis præscripserint. (e) Quare cum maxime nefarium sit, matrimonii libertatem violare, et ab eis injurias nasci, a quibus jura expectantur, præcipit sancta Synodus omnibus, cujuscumque gra-

e C. Cum locum, c. Requisivit, et cap. Gemma, de spons.

dus dignitatis, et conditionis existant, sub (*a*) anathematis poena, quam ipso facto incurrant, ne quovis modo directe, vel indirecte subditos suos, vel quoscumque alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant.

a Conc. Paris. 1. c. 6. c. Nullus 36. q. 2.

CAPUT X.

Nuptiarum solemnitates certis temporibus prohibentur.

Ab (*b*) adventu Domini nostri Jesu Christi usque in diem Epiphaniæ, et a feria quarta Cinerum usque in octavam Paschatis inclusive, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus observari sancta Synodus præcipit: in aliis vero temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, ut ea qua decet modestia, et honestate fiant, curabunt; (*c*) sancta enim res est matrimonium, et sancte tractandum.

b Conc. Laodic. Can. 52. conc Salegustadien. c. 3, c. Non oportet, cum tribus seq. 33. qu. 4. c. Capellanus, de ser.

c c. Deinde, 26, Distinct.

Decretum de Reformatione

Eadem sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens; hæc in præsenti Sessione statuenda decernit.

CAPUT I.

Norma procedendi ad creationem Episcoporum et Cardinalium.

(*d*) Si in quibus Ecclesiæ gradibus providenter, scienterque curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multo magis elaborandum est, ut in electione ejus, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur: nam totius familiæ Domini status, et ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inveniatur in capite, unde, etsi (*e*) alias sancta Synodus de promovendis ad cathedrales, et su-

d Cap. Miramur. Dist. 61.

e Supra de ref. Ses. 6. c. 1. Ses. 6. c. 1. et 3. et Ses. 22. c. 2.

periores ecclesias nonnulla utiliter decrevit; hoc tamen munus hujusmodi esse censet, ut, si pro rei magnitudine expendatur, numquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, ut cum primum ecclesia vacaverit, supplicationes, ac preces publice privatimque habeantur, atque a Capitulo per civitatem, et dioecesim indicantur, quibus Clerus, populusque bonum a Deo pastorem valeat impetrare. Omnes, vero, et singulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcumque jus, quacumque ratione, a Sede Apostolica habent; aut alioqnin operam suam præstant; nihil in iis pro præsenti temporum ratione innovando, hortatur, et monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, et populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, et ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, et ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, (*a*) non quidem præcibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint: et quos ex legitimo matrimonio natos, et vita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus præditos sciant, quæ (*b*) juxta sacros Canones, et Tridentinæ hujus Synodi decreta requiruntur. Quoniam vero in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus gravi, ideoque bonorum, et doctorum virorum testimonio; non uniformis ratio ubique ex nationum, populorum, ac morum varietate potest adhiberi, (*c*) mandat sancta Synodus, ut in provinciali Synodo per Metropolitanum habenda, præscribitur quibusque locis, et provinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse videbitur; ita tamen, ut cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promovenda perfecta fuerit; ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, (*d*) ac professione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctissimum Romanum Pon-

a Conc. Tolet. 4. c. 18.

b C. Cum. in cunctis, et c. Cum nobis olim, de elect. Conc. Lat. sub Leone X. de ref. Curiæ in pr. Ses. 9. cum alleg. supr. Ses. 22. de ref. c. 2.

c Præscribitur alia forma in Bulla Greg. XIV. anni 1590. quæ incipit. Unus.

d Vide infr. XI.

tificem omnino transmittatur ; ut ipse Summus Pontifex plena totius negotii, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint ecclesiis possit utilius providere. Omnes vero inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes quæcumque de promovendi qualitatibus, et ecclesiæ statu, a quibuscumque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, et alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris, et trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se, adhibita accurata diligentia; invenisse promovendos qualitatibus a jure, et ab hac (*a*)sancta Synodo requisitis, præditos: ac certo existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui ecclesiis præficiantur: ita ut relatione in uno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit; in aliud Consistorium judicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. Ea vero omnia, et singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina et cœteris qualitatibus alias in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in (*b*)creatione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda: quos Sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremo, eadem sancta Synodus, tot gravissimis Ecclesiæ incommodis commota; non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quam ut Beatissimus Romanus Pontifex, quam solicitudinem universæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, ut lectissimos tantum sibi Cardinales adsciscat; et bonos maxime, atque idoneos Pastores singulis ecclesiis præficiat, idque eo magis, quod ovium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, et sui officii immemorum Pastorum regi-

a In dictis locis.

b Quid in creatione Card, observandum, vide in Const. Sixti V, Postquam 1586. et Religiosa 1587

mine peribunt, Dominus noster Jesus Christus (*a*) de manibus ejus sit requisiturus.

a Ezech.3.et 18 Act. 20. c. Eph. 43. Distinct. sup. Ses. 6. de ref. c. 1.

CAPUT II.

Synodi Provinciales, quolibet triennio, Diœcesanæ quotannis celebretur; qui eas cogere, quive illis interesse debeant.

Provincialia Concilia, sicuti omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controversiis componendis, (*b*) aliisque ex sacris Canonibus (*c*) permissis renoventur. Quare metropolitani per seipsos, seu illis legitime impeditis, Cœpiscopus antiquior intra annum ad minus a fine præsentis Concili, et deinde (*d*) quolibet saltem triennio post octavam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more provinciæ, non prætermittat Synodum in provincia sua cogere, quo Episcopi omnes, et alii, qui de jure, vel consuetudine interesse debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, convenire omnino teneantur: Nec Episcopi comprovinciales prætextu cujuslibet consuetudinis ad Metropolitanam ecclesiam in posterum accedere inviti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subjiciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant; in cujus Synodo provinciali cum aliis interesse debeant; et quæ ibi ordinata fuerint, observent, ac observari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, et privilegia salva, atque integra maneant. (*e*) Synodi quoque diœcesanæ quotannis celebrentur: ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur: ratione tamen parochialium, aut aliarum sæcularium ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, qui cumque illi sint, Synodo interesse. Quod si in his tam Metro-

b C. Propter Eccles., cum seq. 18 Distinct. c. Sicut olim, de accusation. concil. Aurel. 2. c.

c Infr. c. 21.

d Conc. Later. sub Leone X. Ses. 10. in 2. Lat. sub Innoc. III. c. 6. exigebatur; ut singulis annis Metropolitanus visitaret.

e Conc. Bas. sess. 15. Tolet. sub Sixto IV. c. 1.

politani, quam Episcopi, et alii suprascripti negligentes fuerint; pœnas sacris (*a*) Canonibus sancitas, incurrant.

b Dist. 18. fere per totam Conc. Aurel. 5. cap. 18. Tarra conc. 1. c. 6. Tolet. 11. c. 15 et Basil. ses. 81.

CAPUT III.

Qua ratione visitatio per Prælatos facienda.

Patriarchæ, Primates, Metropolitani, et Episcopi propriam diœcesim per seipsos (*b*) aut si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totam, propter ejus latitudinem, visitare non poterunt, saltem majorem ejus partem; ita tamen, ut tota biennio per se vel visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant. A Metropolitanis vero, etiam post plene visitatam propriam diœcesim, non visitentur Cathedrales ecclesiæ, neque diœceses suorum comprovincialium, nisi causa cognita, et probata in Concilio provinciali. Archidiaconi autem, Decani, et alii inferiores in iis ecclesiis, ubi hactenus visitationem exercere legitime consueverunt, debeant quidem, assumpto notario de consensu Episcopi, deinceps per seipsos tantum ibidem visitare. Visitatores etiam a Capitulo deputandi, ubi Capitulum jus visitandi habet, prius ab Episcopo approbentur: sed non ideo Episcopus, vel, eo impedito, ejus visitator easdem ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur; cui ipsi Archidiaconi, vel alii inferiores, visitationis factæ infra mensem rationem reddere, et depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, et privilegiis quibuscumque. Visitationum autem omnium istarum (*c*) præcipuus sit scopus, sanam; orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus inducere, bonos mores tueri, pravos corrigere, populum cohortationibus, et admonibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere; cœtera prout lo-

a Conc. Tolet. 4. c. 35. c. Episcop. 10. q. 1.

a C. 1. §. Sane, de cens. in 6. c. un. 85. Dist.

cus, tempus et occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ ut facilius, feliciusque succedant, monentur prædicti omnes, et singuli, ad quos visitatio spectat, ut paterna charitate, Christianoque zelo omnes amplectantur: ideoque modesto contenti equitatu, famulatuque, studeant quam celerrime, debita tamen cum diligentia, visitationem ipsam absolvere. Interimque caveant, ne inutilibus sumptibus (*a*) cuiquam graves, onerosive sint: neve ipsi, aut quisquam suorum quidquam procurationis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis piis jure debetur, aut alio quovis nomine: nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili: (*b*) exceptis tamen victualibus, quæ sibi ac suis frugaliter, moderateque pro temporis tantum necessitate, et non ultra, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui visitantur, si malint, solvere id, quod erat ab ipsis antea solvi, certa pecunia taxata, consuetum: an vero prædicta victualia subministrare, salvo item jure conventionum antiquarum cum monasteriis aliisve piis locis, aut ecclesiis non parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In iis vero locis seu provinciis, ubi consuetudo est, ut nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant: ibi id observetur. Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit; is, præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, aliis etiam pœnis juxta Constitutionem Concilii Generalis Lugdunensis, quæ incipit, (*c*) Exigit: necnon, et aliis pœnis in Synodo provinciali arbitrio Synodi; absque ulla spe veniæ mulctetur. Patroni vero in iis, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere; neque visitationi, ornamentorum ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum proventibus immisceant;

a Conc. Bracoar. 2. c. 1. et Ticin. vers. Statuimus etiam ne Episc. c. Cavendum, c. Placuit et c. Inter coetera, 10. qu. 2. et c. Cum Apost. de cens.

b C. Si Episc., de offic. ord. in 6.

c Vide infra XXVIII.

nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat; sed Episcopi ipsi hæc faciant, et fabricarum redditus in usus ecclesiæ necessarios, et utiles, prout sibi expedire magis visum fuerit, expendi curent.

CAPUT IV.

Prædicationis munus a quibus, et quando obeundum: Ecclesia Parochialis ad audiendum verbum Dei adeunda. Nullus contradicente Episcopo prædicet.

Prædicationis munus, (a)quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canone alias super hoc edito, sub fel. rec. (b)Paulo III. aptius præsentium temporum usui accommodando, mandat, ut in ecclesia sua ipsi per se, (c) aut si legitime impediti fuerint, per eos; quos ad prædicationis munus assument, in aliis autem ecclesiis per Parochos, sive, iis impeditis, per alios ab Episcopo impensis eorum, qui eas præstare, vel tenentur, vel solent, deputandos in civitate, aut in quacumque parte diœcesis, censebunt expedire saltem omnibus Dominicis, et solemnibus diebus festis; tempore autem Jejuniorum, Quadragesimæ, et Adventus Domini quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint; sacras Scripturas, divinamque legem annuntient, et alias, quotiescumque id opportune fieri posse judicaverint. Moneatque Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque parochiæ suæ interesse, ubi commode id fieri potest, (d)ad audiendum verbum Dei. Nullus autem sæcularis, sive regularis, (e) etiam in ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat. Iidem etiam saltem Dominicis, et aliis festivis diebus, pueros in singulis parochiis (f) fidei rudimenta, et obedientiam erga

a Conc. Cartag. 4 c. 20. et Remen. c. 14 in c. Episc. nullam rei 88. Distin.

b Supra sess. 5. de ref. c. 2.

c Conc. Arelat. 4 c. 10. Later. sub Inn. III. c. 10 in c. Inter cetera de offic. ora. concil. Maguntian. cum c. 25. Supr. sess. 25. de ref. c. 3.

d 4. Carthag. c. 25 in c. Sacerdotes, de conf. Distin. 1. Theodulphus Episc. Aurelian. ad Paroch. in fin.

e Vide Bulla Gregeg. XIII. in in gratiam Soc. Jesu incipit, Vigore 1584.

f V. de Constit.

Deum et parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, et, si opus sit, etiam per censuras ecclesiasticas compellent, non obstantibus privilegiis, et consuetudinibus. In reliquis, ea quæ de prædicationis munere (*a*) sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant.

S. Pii V. ex debito 1571. quam ampliavit Greg. XIII. 30. Octob. 1572.

a Ses. 5. c. 2. de refor.

CAPUT V.

Causæ criminales contra Episcopos majores a solo Sum. Pontif. minores a Concilio Provinciali cognoscantur.

Causæ criminales (*b*) graviores contra Episcopos, etiam hæresis, quod absit, quæ depositione, aut privatione digna sunt: (*c*) ab ipso tantum Summo Romano Pontifice cognoscantur, et terminentur, Quod si ejusmodi sit causa, quæ necessario extra Romanam curiam sit committenda, nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis, a Beatissimo Papa eligendis. Hæc vero commissio, et specialis sit, et manu ipsius Sanctiss. Pontificis signata, nec unquam plus his tribuat, quam ut solam facti instructionem sumant, processumque conficiant: quem statim ad Romanum Pontificem transmittant: (*d*) reservata eidem Sanctissimo sententia definitiva. Cœtera alias sub fel. recor. Julio III. super his decreta, necnon et constitutio sub Innocentio III. in Concilio generali, quæ incipit, (*e*) Qualiter, et quando: quam Sancta Synodus in præsenti innovat, ab omnibus observetur. Minores vero criminales causæ Episcoporum in Concilio tantum provinciali cognoscantur, et terminentur, vel a deputandis per Concilium provinciale.

b Conc. Sard. c. 3. c. Ad abolendam de hær.

c Confir. Bullæ S. Pii V. Si de protegend. 1569

d Supr. sess. 13. de ref. c. 6. 7. et 8

e V. inf. XXIX.

CAPUT. VI.

Datur Episcopis potestas circa irregularitatum, et suspensionum dispensationes, et criminum absolutiones.

Liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, et suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus, (*a*) excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, et exceptis, aliis deductis ad forum contentiosum, (*b*) dispensare: et in quibuscumque casibus occultis (c) etiam Sedi Apostolicæ reservatis, delinquentes quoscumque sibi subditos, in diœcesi sua per seipsos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientiæ gratis absolvere, imposita pœnitentia salutari. Idem et in hæresis crimine in eodem foro conscientiæ eis tantum, non eorum Vicariis, sit permissum.

a Supr. ses. 4. c. 6 c. Miror. et cap. Contumaces 50 Distinct.

b Consult. Bullam Coen. Dom.

c De quibus sub Alexan. in conc. Later. p. 14 constit. ejus.

CAPUT VII.

Sacramentorum virtus, antequam populo administretur, ab Episcopis, et Parochis explicetur, inter Missarum solemnia sacra pagina explanentur.

Ut fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia, atque animi devotione accedat, præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus; ut non solum, cum hæc per seipsos erunt populo administranda, prius illorum vim, et usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem a singulis Parochis pie, prudenterque, etiam lingua vernacula, si opus sit, et commode fieri poterit, servari studeant, juxta formam a sancta Synodo in Catechesi, singulis Sacramentis præscribendam; quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque a Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon ut (*d*) in-

d Supra ses. 22. de sacrificio Missæ c. 8.

ter Missarum solemnia, aut divinorum celebrationem, sacra eloquia, et salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel solemnibus explanent; eademque in omnium cordibus, pospositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudite studeant.

CAPUT VIII.

Publice peccantes publice pœniteant, nisi Episcopo aliter videatur: Pœnitentiarius in Cathedralibus instituendus.

Apostolus monet, (a) publice peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice, et in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotosque fuisse non sit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam (b) publice injungi oportet; ut quos exemplo suo ad malos mores provocavit, suæ emendationis testimonio ad rectam revocet vitam. Episcopus tamen publicæ hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis judicaverit expedire. In omnibus etiam cathedralibus Ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum unione præbendæ, proxime vacaturæ, ab Episcopo instituatur, qui magister sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel jure Canonico, et annorum quadraginta, seu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui dum confessiones in Ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

a. 1 Tim. 5 c. Sed illud 45. Dist. c. Si peccaverit, §. Ergo 2. qu. 1. et c. 1. de poen. et rem.

b C. Poenit. et c. In capite, cum seq. 50. Distin.

CAPUT IX.

A quo visitari debeant Ecclesiæ sæculares nullius diœcesis.

a Supra sess. 6. de ref. c. 4. et ses. 7. de ref c. 8.
b Ses. 21 de ref. c. 8.

Quæ (*a*) alias sub fel. rec. Paulo III. (*b*) et nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum visitatione constituta sunt; eadem etiam in iis Ecclesiis sæcularibus observentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur; ut ab Episcopo, cujus Cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo, qui semel in Concilio provinciali a Prælato locis illius electus fuerit, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, visitentur; non obstantibus privilegiis, et consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.

CAPUT X.

Executio visitationis a subditis ne suspendatur.

c Cap. Transmis. de elect.
d Supra Ses. 13. de ref. c. 1. ses. 14 de ref. c. 4. et ses. 22. de ref. c. 1.

Episcopi, ut aptius, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, quæ ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, jus, et potestatem habeant, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, (*c*) moderandi, puniendi, et exequendi, juxta canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ utilitate necessaria videbuntur. (*d*) Nec in his, ubi de visitatione, aut de morum correctione agitur, exemptio, aut nulla inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam, interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut judicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat.

CAPUT XI.

Honorarii tituli, aut privilegia particularia, Episcoporum juri nihil detrahant. Cap. Cum Capella, *extra, de privilegiis, innovatur.*

(*a*) Quoniam privilegia, et exemptiones, quæ variis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum jurisdictione excitare, et exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur; decernit sancta Synodus, ut si quando justis, gravibus, et fere necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolythatus, (*b*) Comitis Palatini, Capellani Regii; aut aliis hujusmodi in Romana Curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit; necnon alios, cuicumque monasterio oblatos, vel quomodocumque addictos, aut sub nomine servientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo assumi, nihil ex iis privilegiis detractum esse Ordinariis intelligatur, quo minus iis, quibus ea jam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, plene in omnibus, et quoad Cappellanos Regios, juxta constitutionem Innocentii III. quæ incipit: (*c*) Cum Capella, subjecti existant, exceptis tamen iis, qui prædictis locis, aut militiis actu serviunt, et intra eorum septa, ac domus resident, subque eorum obedientia vivunt, sive iis, qui legitime, et secundum regulam earumdem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstantibus privilegiis quibuscumque, etiam religionis sancti Joannis Jerosolymitani, et aliarum militiarum. Quæ vero privilegia residentibus in Curia Romana vigore (*d*) Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent; ea in iis, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur; sed

a Sup. sess. 6. c. 3 de ref. c. Cum et plantaro de privil. et c. Vener. de verb. sign.

b Horum facultates, et indulta adhuc restringit S. Pius V. in Bulla Quamvis 1568.

a V. inf. XXXII.

b C. Divina de privil in Extrav. com.

Ordinarii jurisdictioni subjecti permaneant; non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

CAPUT XII.

Quales esse debeant promovendi ad dignitates, et canonicatus cathedralium ecclesiarum: quidve promoti præstare teneantur.

Cum dignitates in Ecclesiis, præsertim cathedralibus, ad conservandam, augendamque ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ, ut qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopos opera, et officio juvarent; merito, qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. (*a*) Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoveatur, nisi qui saltem XXV. suæ etatis annum attigerit; et in Clericali ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, juxta Constitutionem Alexandri Tertii in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit; (*b*) Cum in cunctis. Archidiaconi etiam, qui (*c*) oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, ubi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, aut Licentiati in jure Canonico. Ad cæteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, Clerici alioquin idonei, et XXII. annis non minores, adsciscantur. Provisi etiam de beneficiis quibuscumque curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses, (*d*) in manibus ipsius Episcopi, vel, eo impedito, coram generali ejus Vicario, seu Officiali, orthodoxæ suæ (*e*) fidei publicam facere professionem, et in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac jurent. Provisi autem de canonicatibus, et dignitatibus in Ecclesiis cathedralibus non solum coram Episcopo, seu

a Sup. ses. 22. c. 2

b Vide inf. p. 1. in §. Inf.

c Cl. ep. 1. ad Jacob. Anaclet. ep. 1. c. Diaconi 93. Dist. et c. Ad hæc de off. Archid.

d Conc. 4. Tolet. c. 26.

e Qui præterea ad professionem fidei teneantur, vide in const. Pii IV. in sacrosancta 1564. infra pag. 40.

ejus Officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur; alioquin prædicti omnes provisi, ut supra, fructus non faciant suos: nec illis possessio suffragetur. (*a*) Neminem etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo Ordine sacro, aut sit initiatus, quem illa dignitas præbenda, aut portio requirit; aut in tali ætate, ut infra tempus a jure, et ab hac sanctæ Synodo statutum, initiari valeat. In omnibus vero Ecclesiis cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem Presbyterii, Diaconatus, vel Subdiaconatus, Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, prout viderit expedire, quibus quisque Ordo ex Sacris annexus in posterum esse debeat; ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyteri sint, cœteri vero Diaconi, aut Subdiaconi: ubi vero consuetudo laudabilior habet, ut plures, vel omnes sint Presbyteri, omnino observetur. Hortatur etiam sancta Synodus, ut in provinciis, ubi id commode fieri potest, dignitates omnes, et saltem dimidia pars canonicatum; in cathedralibus Ecclesiis, et collegiatis insignibus conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel jure Canonico. Præterea obtinentibus in eisdem cathedralibus, aut collegiatis dignitates, canonicatus, præbendas; aut portiones, (*b*) non liceat vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses, ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse: (*c*) salvis nihilominus earum ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt, alioquin primo anno privetur unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac residentiæ fecit suos; quod si iterum eadem fuerit usus negligentia, privetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit: crescente vero contumacia, contra eos, (*d*) juxta sacrorum Canonum constitutiones procedatur. (*e*) Distributiones vero, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quavis collusione, aut remissione exclusa, his careant, juxta Bonifacii VIII. decre-

a C. 1. et seq. de ætat. et qual. c. Licet canon. et c. Cum ex eo, de elect. in 6. Sup. sess. 7. de refor. c. 12.

b Supra ses. 23. de ref. c. 1.

c C. Ad audientiam de cler. non resid.

d Cap. fin. eod.

e Cap. Licet de præb.

a V. inf. XXXII.

b Sup. ses. 22. c. 4 de ref. c. Licet et c. Extirpandæ. §. Qui vero, de præb. cap. Quia nonnulli de cler. non resid.

c Conc. Turon. 3 c. 8 Conc. Agath. c. 55. c. Episcop., 34. Distin. toto tit. de vit., et hon. cler. extra. in 6. et in Clem. c. 1. de cler. ven. et Clem. Gravi, de celeb. Miss.

tum, quod incipit, (a) Consuetudinem: quod facta Synodus in usum revocat: non obstantibus quibuscumque statutis, et consuetudinibus; (b) omnes vero divina per se, et non per substitutos, compellantur obire officia, et Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, adsistere, et inservire, atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis, et cantici Dei nomen reverenter, distincte, devoteque laudare. Vestitu insuper decenti, tam in Ecclesia, quam extra assidue utantur; (c) ab illicitisque venationibus, aucupiis, choreis, tabernis, lusibusque abstineant; atque ea morum integritate polleant, ut merito Ecclesiæ Senatus dici possit. Cœtera, quæ ad debitum in divinis officiis regimen spectant, deque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conveniendi, et permanendi, simulque de omnibus Ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, et si qua hujusmodi Synodus provincialis, pro cujusque provinciæ utilitate, et moribus, certam cuique formulam præscribet. Interea vero Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter a Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur, poterit providere.

CAPUT XIII.

Quomodo tenuioribus cathedralibus ecclesiis, et parochiis consulendum; parochiæ certis finibus distinguendæ.

d Supra ses. 7. de ref. c. 6. et 7. ses. 14. de reformat. c. 9. et inf. c. 15.

e Cap. Unio, 10. qu. 3. c. Et temp. cum seq. 16. q. 1.

Quoniam (d) pleræque cathedrales Ecclesiæ, tam tenuis redditus sunt, et angustæ, ut Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque Ecclesiarum necessitati sufficiant: examinet Concilium provinciale, vocatis iis quorum interest, et diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque vicinis unire, vel novis proventibus augere expediat; (e) consectaque de præmissis instrumenta ad Summum Roma-

num Pontificem mittat ; quibus instructus Summus Pontifex , ex prudentia sua , prout expedire judicaverit , aut tenues invicem uniat , aut aliqua accessione ex fructibus augeat . Interim vero donec prædicta effectum fortiantur , hujusmodi Episcopis , qui fructuum subventione pro dioecesis suæ tenuitate indigent , poterit de beneficiis aliquibus , dum tamen curata non sint , nec dignitates , se canonicatus , et præbendæ ; nec monasteria , in quibus viget Regularis observantia , vel quæ Capitulis generalibus , et certis visitatoribus subduntur , a Summo Romano Pontifice provideri . In Parochialibus etiam Ecclesiis , quarum fructus æque adeo exigui sunt , ut debitis nequeant oneribus satisfacere ; curabit Episcopus , si per beneficiorum unionem non tamen regularium , id fieri non possit , ut primitiarum , vel decimarum assignatione , aut per parochianorum symbola , ac collectas , aut qua commodiori ei videbitur ratione , tantum redigatur , quod pro Rectoris , ac parochiæ necessitate decenter sufficiat . In unionibus vero quibuslibet , seu ex supradictis , seu aliis causis faciendis , Ecclesiæ parochiales monasteriis quibuscumque , aut abbatiis , seu dignitatibus , sive præbendis Ecclesiæ cathedralis , vel collegiatæ , sive aliis beneficiis simplicibus , aut hospitalibus , militiisve non uniantur ; et quæ unitæ sunt , revideantur ab Ordinariis (a) juxta alias decretum in eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore citra æque observetur : non obstantibus in iis quibuscumque verborum formis , quæ hic pro sufficienter expressis habeantur . Ad hæc in posterum , omnes hæ cathedrales Ecclesiæ , quarum redditus summam ducatorum mille , et parochiales , quæ summam ducatorum centum , secundum verum annuum valorem , non excedunt , nullis pensionibus , aut reservationibus fructuum graventur . In iis quoque civitatibus , ac locis ubi parochiales Ecclesiæ certos non habent fines , nec earum Rectores proprium populum , quem regant , sed promiscue petentibus Sacramenta administrant ;

(a) Supra sess. 7. de ref. c. 6.

mandat Sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut distincto populo in certas, propriasque parochias, unicuique suum perpetuum, (a) peculiaremque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, et a quo solo licite Sacramenta suscipiant: aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, provideant. Idemque in iis civitatibus, ac locis, ubi nullæ sunt parochiales, quamprimum fieri curent: non obstantibus quibuscumque privilegiis, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

a Cap. 13. q. 1. c. plures 16 q. 1. c. 1. de paroch. et supra ses. 14. de ref. c. 9.

CAPUT XIV.

Ne quis admittatur ad possessionem beneficii, aut distributionem, cum fructuum distributione in usus non pios convertenda.

In pluribus Ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, et parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex prava consuetudine observari intelligitur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem alicujus cathedralis Ecclesiæ, vel beneficii canonicatuum, aut præbendarum, vel partem proventuum, seu ad distributiones quotidianas, certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut (b) quæcumque hujusmodi in usus pios non convertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ avaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; ipsique diligenter de eorum constitutionibus, sive consuetudinibus super prædictis cognoscant, et illis tantum, quas ut laudabiles probaverint, exceptis, reliquas, ut pravas, ac scandalosas, rejiciant, et aboleant. Eos vero, qui adversus hæc, in præsenti de-

b Confirmatur Bulla Sancti Pii V. Durum 1570. novis pœnis adjectis.

creto comprehensa, quavis ratione commiserint, pœnis (*a*) contra simoniacos editis, sacris Canonibus, et variis summorum Pontificum constitutionibus, quas omnes innovat, teneri decernit: non obstantibus quibuscumque statutis, constitutionibus, consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis, de quarum subreptione, obreptione, et intentionis defectu Episcopus, tanquam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

a 1. qu. 1. fere per totam Conc. Tolet. 8. c. 3. cap. Cum super, de conf. Toto titul. Extrav. de sim. et c. Siculi, 1. extra de simon.

CAPUT XV.

Ratio augendi tenues præbendas Ecclesiarum cathedralium, et collegiatarum insignium

In ecclesiis cathedralibus, et (*b*) collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, et personarum qualitate non sufficiant; (*c*) liceat Episcopis cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, iis unire, vel, si hac ratione provideri non possit, aliquibus ex iis suppressis, cum patronorum consensu, si de jure patronatus laicorum sint, quarum fructus, et proventus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot supersint, quæ divino cultui celebrando, ac dignitati ecclesiæ (*d*) commode valeant respondere; non obstantibus quibuscumque constitutionibus, et privilegiis, aut quacumque reservatione generali, vel speciali, aut affectione: neque prædictæ uniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscumque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus,

b Supra c. 13

c Supra ses. 5. de ref. c. 1.

d Cap. in Eccl., de inst.

CAPUT XVI.

Quid muneris incumbat Capitulo Sede vacante

a Conc. Chalced. Actione 16. c. 25 in fin Conc. Vormatien. c. 76.

b C. Non liceat, in 3. 12. q. 2. et c. fin. de sup. negl. præl. in 6.

Capitulum, (a) Sede vacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit. Oeconomum unum, vel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum ecclesiasticarum, et proventium curam gerant, quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. Item officialem, seu vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, pui saltem in jure Canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, (b) ad Metropolitanum deputatio hujusmodi devolvatur. Et, si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex suffraganeis in Metropolitana, et propinquior Episcopus in exempta Oeconomum, et Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus vero ad eamdem Ecclesiam vacantem promotus ex iis, quæ ad eum spectant, ab eisdem Oeconomo, Vicario, et aliis quibuscumque officialibus, et administratoribus, qui, Sede vacante, fuerunt a Capitulo, vel ab aliis in ejus locum constitutis, etiam si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, jurisdictionis, administrationis, aut cujuscumque eorum muneris; possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiam si prædicti officiales redditis rationibus, a Capitulo, vel deputatis ab eodem, absolutionem; aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum pervenerunt, rationem reddere.

CAPUT XVII.

Beneficiorum collationi, et plurium retentioni modus statuitur.

Cum Ecclesiasticus ordo pervertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum; sancte (*a*) sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi; verum quoniam multi improbae cupiditatis affectu se ipsos, non Deum, decipientes, ea, quae bene constituta sunt; variis artibus eludere, et plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens, praesenti decreto, quod in quibuscumque personis, quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat observari; statuit, ut in posterum unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem, si ad vitam ejus, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Haeque non modo ad cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam saecularia, quam regularia, quaecumque, etiam commendata, pertineant, cujuscumque tituli, ac qualitatis existant. Illi vero, qui in praesenti plures parochiales Ecclesias, aut unam cathedralem, et aliam parochialem obtinent, (*b*) cogantur omnino, quibuscumque dispensationibus, ac unionis ad vitam non obstantibus, una tantum parochiali, vel sola cathedrali retenta, alias parochiales infra spatium sex mensium dimittere: alioquin tam parochiales, quam beneficia omnia, quae obtinent, (*c*) ipso jure vacare censeantur; ac tanquam vacantia libere aliis idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout Summo Pontifici videbitur, provideatur.

a Conc. 1. Nic. c. 15 et 16 Antioc. c. 3. Arelat. c. 2. et 22. et Milev. c. 15. c. Quia in tantum, cap. Ad haec c. Cum non ignores. c. Referente, et c. De multa, de praeb. c. Unio, §. Sed et hoc, 10. q. 3. 21. q. 1. per totam, c. Quia nonnulli de cler. non resid. cum allegat. Supra ses. 7. de ref. c. 2.

a Supra Sess. 7. de ref. c. 4. c. de multa, de praeb.

b C. Execrabilis, §. Qui vero, in Exer. comm. de praeb.

CAPUT XVIII.

Ecclesia Parochiali vacante, deputandus ab Episcopo Vicarius, donec illi provideatur de Parocho: nominati ad Parochiales, qua forma, et a quibus examinari debent.

Expedit maxime animarum saluti, a dignis, atque idoneis parochis gubernari: id (*a*) ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, ut, cum parochialis Ecclesiæ vacatio, etiamsi cura Ecclesiæ, vel Episcopo incumbere dicatur, et per unum, vel plures administretur, etiam in Ecclesiis patrimonialibus, seu receptivis nuncupatis, in quibus consuevit Episcopus uni, vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum (*b*) examen teneri mandat, per obitum, vel resignationem; etiam in Curia, seu aliter quomodocumque contigerit, etiam si ipsa parochialis Ecclesia reservata, vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, seu privilegii in favorem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum: debeat Episcopus statim; habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, ejus arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore provideatur. Porro Episcopus, et qui jus patronatus habet, intra decem dies, vel aliud tempus ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos noverint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cujuslibet ætate, moribus, et sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo provinciali pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Transacto constituto tempore, omnes, qui descripti fuerint, (*c*) examinentur

a Lege Bullam S. Pii V. In conferendis 1566.

b Supr. Ses. 7. de ref. c. 13.

c Infr. Ses. ult. de ref. c. 9.

ab Episcopo , sive , eo impedito , ab ejus Vicario generali , atque ab aliis examinatoribus non paucioribus quam tribus ; quorum votis , si pares , aut singulares fuerint , accedere possit Episcopus , vel Vicarius , quibus magis videbitur . Examinatores autem singulis annis in diœcesana Synodo ab Episcopo , vel ejus Vicario , ad minus sex proponantur ; qui Synodo satisfaciant , et ab ea probentur . Advenienteque vacatione cujuslibet Ecclesiæ , tres ex illis eligat Episcopus , qui cum eo examen perficiant ; indeque succedente alia vacatione , aut eosdem , aut alios tres , quos maluerit , ex prædictis illis sex eligat , Sint vero hi examinatores Magistri , seu Doctores , aut Licentiati in Theologia , aut jure Canonico , vel alii Clerici , seu regulares , etiam ex Ordine mendicantium , aut etiam sæculares , qui ad id videbuntur magis idonei ; jurentque omnes ad sancta Dei Evangelia , se , quacumque humana affectione postposita , fideliter munus executuros (*a*) Caveantque , ne quidquam prorsus occasione hujus examinis , nec ante , nec post accipiant : alioqnin simoniæ vitium , tam ipsi , quam alii dantes incurrant ; a qua absolvi nequeant , nisi dimissis beneficiis , quæ quomodocumque etiam antea obtinebant , et ad alia in posterum inhabiles reddantur . Et de his omnibus non solum coram Deo , sed etiam in Synodo provinciali , si opus erit , rationem reddere teneantur , a qua , si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit , graviter ejus arbitrio puniri possint . Peracto deinde examine renuntientur , quotcumque ab his (*b*) idonei judicati fuerint ætate , moribus , doctrina , prudentia , et aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis (*c*) ex hisce Episcopus eum eligat , quem cœteris magis idoneum judicaverit ; atque illi , et non alteri , collatio Ecclesiæ ab eo fiat , ad quem spectabit eam conferre . Si vero juris patronatus ecclesiastici erit ; ac institutio ad Episcopum , et non alium pertineat , is , quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus judicabit , (*d*) Episcopo præsentare te-

a Cap. Quomodo 24. Dist.

b Cap. Eam te de ætat. et qualit.

a Infra Sess. 25 c. 9. de ref.

b Supra ses. 14. de refor. c. 13.

neatur, ut ab eo instituatur: Cum vero institutio ab alio, quam ab Episcopo erit facienda; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat (*a*) Quod si jus patronatus laicorum fuerit; debeat qui a patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut supra, examinari, et non nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibus supradictis casibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, et ab examinatoribus approbatis, juxta supradictam regulam, de Ecclesia provideatur, nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, ulla devolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam sive ejusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuntios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat: alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputavit, vel forsan postea deputabit, ab ejus Ecclesiæ custodia, et administratione non amoveatur, donec, aut eidem, aut alteri, qui probatus, et electus fuerit, ut supra, sit provisum; alias provisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factæ, subreptitiæ esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, privilegiis, præventionibus, affectionibus, novis provisionibus, indultis, concessis quibuscumque (*b*) Universitatibus, etiam ad certam summam, et aliis impedimentis quibuscumque. Si tamen adeo exigui reditus dictæ parochialis fuerint, ut totius hujus examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini quærat subjicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile graviore rixæ, ac tumultus possint excitari: poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, privatum aliud examen, cœteris tamen, ut supra servatis, adhibere. Licebit etiam Synodo provinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendave esse censuerit, providere.

c C. illud et cap. Relatum, de jure patr.

a Supr. ses. 7. c. 13 de ref.

CAPUT XIX.

Mandata de providendo, Expectativa, et alia id genus antiquantur.

Decernit sancta Synodus, Mandata de providendo, et gratias, quæ expectativæ dicuntur, nemini amplius etiam Collegiis, (*a*) Universitatibus, Senatibus, et aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quovis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam uti licere. (*b*) Sed nec reservationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, et hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

a Inf. ses. 25. c. 9. de ref.

b C. 2. de conces. præb. et c. Detestanda cod. t. in 6

CAPUT XX.

Ratio tractandi causas ad forum Ecclesiasticum pertinentes præscribitur.

(*c*) Causæ omnes, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoscantur, atque omnino saltem intra biennium a die motæ litis, (*d*) terminentur; alioquin post id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum, judices Superiores, alias tamen competentes, adire, qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, et quam primum terminari curent, nec antea aliis committantur, nec avocentur; neque appellationes ab eisdem interpositæ; per Superiores quoscumque recipiantur; eorumve commissio, aut inhibitio fiat nisi a definitiva, vel a definitivæ vim habente, et cujus gravamen per appellationem a definitiva reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ (*e*) juxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ; vel quas ex ur-

c Declaratur Bulla Greg. XIII. Ad Romani 1574. Quid porro ad causarum expeditionem statuerit Cl. VIII. vide in ejus Constit. Litium 1592.

d Inf. sess. ult. de ref. c. 10. in fin.

e C. Præceptis, 12. Dist. c. Nec licuit 17. Dist. c. Majores, de Bap. Vigilius Papa in Epist. ad Eleutherium in fin. et Pelagius 2. in 1. Epistol. circa fin. conc. Sardic. c. 3. et 4.

genti rationabilique causa judicaverit Summus Romanus Pontifex per se speciale rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, committere, aut avocare. Ad hæc, causæ matrimoniales, et criminales, non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum judicio, etiam visitando, sed Episcopi tantum examini, et jurisdictioni relinquantur, etiam si in præsenti inter Episcopum, et decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat: coram quo, si pars vere paupertatem probaverit, non cogatur extra provinciam, nec in secunda nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera, et alimenta, et expensas litis velit subministrare. Legati quoque; etiam de latere, Nuntii, Gubernatores Ecclesiastici, aut alii, quarumcumque facultatum vigore, non solum Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum jurisdictionem iis præripere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra Clericos; aliasve personas ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoque negligente, procedant: alias eorum processus ordinationesve nullius momenti sint; atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneantur. (*a*)

a Placuit 2. q. 6. et de appell. fere per totum.

Præterea, si quis in casibus a jure permissis appellaverit, at de aliquo gravamine conquæstus fuerit: seu alias ob lapsum biennii, de quo supra ad alium judicem recurrerit, teneatur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad judicem appellationis expensis suis transferre, eodem tamen Episcopo prius admonito; ut, si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit judici appellationis significare. Quod si appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas pro portione sua, si illis uti voluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudine servetur, ut scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porro ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, et ad minus intra mensem, exhibere. Qui notarius si in

differenda exhibitione fraudem fecerit, ab officii administratione arbitrio Ordinarii suspendatur; et ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit inter appellantem, et pauperes loci distribuendam, compellatur. Judex vero, si et ipse impedimenti hujus conscius, particepsve fuerit, aliterve obstiterit, ne appellanti integre acta intra tempus traderentur; ad eamdem dupli pœnam, prout supra, teneatur: non obstantibus, quoad omnia suprascripta, privilegiis, indultis, concordiis, quæ suos tantum teneant auctores, et aliis quibuscumque consuetudinibus.

CAPUT XXI.

Declaratur, ex certis verbis supra positis non immutari solitam rationem tractandi negotia in generalibus Conciliis.

Cupiens sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla umquam futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, verba illa, posita in decreto publicato Sessione prima, sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. (*a*) videlicet; quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum levandas calamitates sedendas de religione controversias, coercendas linguas dolosas, depravatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram, et Christianam pacem conciliandam, apta, et idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur: explicando declarat, mentis suæ non fuisse, ut ex prædictis verbis (*b*) solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis ulla ex parte immutaretur; neque novi quidquam, præter id; quod a sacris Canonibus, vel generalium Synodorum forma, hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

a Supra ses. 17.

b C.fin.Dist.24. c.dequibusDist. 20.

Indictio futurae Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem feria quinta post Conceptionem Beatae Mariae Virginis, quae erit dies nona mensis Decembris proxime venturi, habendam esse statuit, et decernit, cum potestate etiam abbreviandi, in qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, et de reliquis reformationis capitibus jam exhibitis, deque aliis ad eam pertinentibus. Si vero opportunum videbitur, et tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreviata est dies Sessionis.

SESSIO XXV.

QUÆ EST NONA, ET ULTIMA.

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Cœpta Die III. absoluta Die IV. Decemb. MDLXIII.

Decretum de Purgatorio.

Cum Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris litteris, et antiqua Patrum traditione, in sacris Conciliis, et novissimo in hac œcumenica Synodo docuerit, (*a*) Purgatorium esse, animasque ibi detentas, fidelium suffragiis potissimum vero acceptabili altaris sacrificio juvari; præcipit sancta Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, (*b*) a sanctis Patribus, (*c*) et sacris Conciliis traditam a Christifidelibus credi teneri, doceri, et ubique prædicari diligenter studeant. Apud rudem vero plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, (*d*) quæque ad ædificationem non faciunt, et ex quibus plerumque nulla sit pietatis accessio, a popularibus concionibus secludantur. (*e*) Incerta item, vel quæ specie falsi laborant, evulgari, ac tractari non permittant. Ea vero, quæ ad curiositatem quædam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt, tamquam scandala, et fidelium offendicula prohibeant (*f*) Curent autem Episcopi, ut fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet, sacrificia, orationes; eleemosynæ, aliaque pietatis opera, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueverunt, secundum Ecclesiæ instituta pie et devote fiant, et quæ pro illis ex testatorum fundationibus, vel alia ratione debentur, non perfunctorie, sed a sacerdotibus, et Ecclesiæ ministris, et aliis: qui hoc præstare tenentur, diligenter, et accurate persolvantur.

a Super sess. 6. Can. 30. et ses. 22 c. 2. et can. 4.
b Cap. Qualis, et seq. Dist 25.
c Conc. Florent. ses. ult. in fin.
d 1. Tim. 1.
e Conc. Lat. sub Leon e X.
f Inf. c. 4. de ref.

De invocatione, veneratione; et Reliquiis Sanctorum, et sacris imaginibus.

a 86. Dist. in princ. c. Multae eadem Dist.

Mandat sancta Synodus (*a*) omnibus Episcopis, et cœteris docendi munus, curamque sustinentibus, ut juxta Catholicæ, et Apostolicæ Ecclesiæ usum, a primævis Christianæ religionis temporibus receptum, factorumque Patrum consensionem, et sacrorum Conciliorum decreta, in primis de Sanctorum intercessione, invocatione, Reliquiarum honore, et legitimo imaginum usu fideles diligenter instruant, docentes: eos Sanctos unà cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre. bonum atque utile esse suppliciter eos invocare (*b*) et ob beneficia impetranda a Deo per Filium ejus Jesum Christum, Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor, et Salvator est ad eorum orationes, opem auxiliumque confugere illos vero qui negant. Sanctos, æterna felicitate in cœlo fruentes, invocandos esse; aut, qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare; vel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, invocationem esse idolatriam, vel pugnare cum verbo Dei, adversarique honori (*c*) unius mediatoris Dei, et hominum Jesu Christi: vel stultum esse, in cœlo regnantibus voce, vel mente supplicare, impiè sentire. Sanctorum quoque martyrum, et aliorum cum Christo viventium sancta corpora, quæ viva membra fuerunt Christi. (*d*) et templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda, et glorificanda a fidelibus (*e*) veneranda esse per quæ multa beneficia a Deo hominibus præstantur: ita ut affirmantes, Sanctorum Reliquiis venerationem, atque honorem non deberi; vel eas, aliaque sacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari, atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum memorias frustra frequentari: omnino damnandos esse, (*f*) prout jampridem eos damnavit, et nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porro Christi, Deiparæ Virginis, et aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, et retinendas, eisque debitum honorem, et venerationem impertiendam; non quod credatur inesse aliqua in iis divinitas, vel virtus, propter quam sint colendæ; vel quod ab eis

b Sup. ses. 22. c. 3 de Sacr. Missæ.

c 1. Tim. 2.

d 1. Cor. 3. et 6.

e Hieron. adversus Vigilantium.

f Conc. Nicæn. 2 can. 7.

sit aliquid petendum; vel quod fiducia in imaginibus sit figenda; veluti olim fiebat a Gentibus, quæ in idolis (*a*) spem suam collocabant, sed quoniam onos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repræsentant: itaut per imagines, quas osculamur, et coram quibus caput aperimus, et procumbimus, Christum adoremus, et Sanctos, quorum illæ similitudinem gerunt, veneremur: id quod Conciliorum, præsertim vero secundæ (*b*) Nicænæ Synodi, decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

a Ps. 134.

b Conc. Nic. 2. Actio 3. 4. et 6.

Illud vero diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriorum nostræ redemptionis, picturis, vel aliis similitudinibus expressas, erudiri, et confirmari populum in articulis fidei commemorandis, et assidue recolendis: tum vero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi; non solum quia admonetur populus beneficiorum et munerum, quæ a Christo sibi collata sunt; sed etiam quia Dei per sanctos miracula, et salutaria exempla oculis fidelium subjiciuntur: ut pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorum imitationem, vitam, moresque suos componant; exciteturque ad adorandum, ac diligendum Deum, et ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit; anathema sit. In has autem sanctas, et salutares observationes si qui abusus irrepserint, eos prorsus aboleri sancta Synodus vehementer cupit, ita ut nullæ falsi dogmatis imagines, et rudibus periculosi erroris occasionem præbentes, statuantur. Quod si aliquando historias, et narrationes Sacræ Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet exprimi, et figurari contigerit; doceatur populus, non propterea divinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel coloribus, aut figuris exprimi possit. (c) Omnis porro superstitio in Sanctorum invocatione, et Reliquiarum veneratione, et imaginum sacro usu tollatur; omnis turpis quæstus eliminetur; omnis denique lascivia vitetur; ita ut procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur; et Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum

c C. ult. de reliq. et ven. sanct.

visitatione homines ad comessationes, atque ebrietates, (*a*) non abutantur: quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciviam agantur. Postremo; tanta circa hæc diligentia, et cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpostere, et tumultuarie accomodatum, nihil profanum, nihilque inhonestum appareat; (*b*) cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc ut fidelius observentur, statuit sancta Synodus, nemini licere ullo in loco, vel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, (*c*) nisi ab Episcopo approbata fuerit; (*d*) nulla etiam admittenda esse nova miracula, (*e*) nec novas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente, et approbante Episcopo, qui simul atque de iis aliquid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, et aliis piis viris, ea faciat, quæ veritati, et pietati consentanea judicaverit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus, vel omnino aliqua de iis rebus gravior quæstio incidat: Episcopus, antequam controversiam dirimat, Metropolitani, et comprovincialium Episcoporum in Concilio provinciali sententiam expectet: ita tamen, ut nihil, inconsulto Sanctissimo Romano Pontifice, novum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

a C. 1. Dist. 44. et c. Irreligiosa, de Const. Dist. 3.

b Ps. 92. a. c. Decet, De Immun. Eccl. in 6.

c Epitome Const. Caroli Magni tit. de pac. c 17.

d C. Audivimus, de rel. et ven. Sanctor.

e C. fin. eod.

DE REGULARIBUS ET MONIALIBUS

Eadem sacrosancta Synodus, (*f*) reformationem prosequens, ea, quæ sequuntur, statuenda esse censuit.

f Consult. Bull. Greg. XV. inscrutabili 1622.

CAPUT I.

Regulares omnes, ad regula, quam professi sunt, præscriptum vitam restituant: id, ut fiat, Superiores sedulo curent.

Quoniam non ignorat Sancta Synodus, quantum ex monasteriis pie institutis, et recte administratis,

in Ecclesia Dei splendoris atque utilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo facilius, ac maturius, ubi collapsa est vetus, et Regularis disciplina instauretur, et constantius, ubi conservata est, perseveret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam viri, quam mulieres, ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum vitam instituant, et componant, atque in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem, (a) ut obedientiæ, paupertatis, et castitatis, ac si quæ alia sunt alicujus Regulæ, et Ordinis peculiaria vota, et præcepta ad eorum respective essentiam, nec non ad communem vitam, victum, & vestitum conservanda pertinentia, fideliter observent. Omnisque cura, et diligentia a Superioribus adhibeatur, tam in Capitulis generalibus, et provincialibus, quam in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant; ut ab illis non recedatur, (b) cum compertum sit, ab eis non posse ea, quæ ab substantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari: si enim illa, quæ bases sunt et (c) fundamenta totius Regularis disciplinæ, exacte non fuerint conservata; totum corruat ædificium necesse est.

b Cl. exivi, §. Cum igitur in primis, de verb. sig.

c C. Cum ad monasterium in fin de stat. monach.

d C. Cum Paulus 1. q 1.

CAPUT II.

Proprietas Regularibus omnino prohibetur.

Nemini igitur Regularium, tam virorum, quam mulierum, licet bona immobilia, vel mobilia, cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, (d) tamquam propria, aut etiam nomine Conventus, possidere, vel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporentur. Nec deinceps licet Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere etiam ad usumfructum, vel usum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum, monasteriorum, seu conventuum ad

d C. 2. et c. Cum ad monasterium de stat. Monach. c. Cui portio. c. Non dicatis, et c. Exped. 12. q. 1 Concil. Magunt. sub Leone IV. c. 14.

solos Officiales eorumdem, ad nutum Superiorum amovibiles, pertineat. Mobilium verò usum ita Superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat, nihil quæ superflui in ea sit, nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenore deprehensus, aut convictus fuerit, his biennio activa, et passiva voce privatus sit, atque etiam juxta suæ Regulæ, et Ordinis constitutiones puniatur.

CAPUT III.

Omnia monasteria, quæ hic non prohibentur, possunt possidere bona immobilia: numerus personarum in illis pro modo facultatum, aut eleemosynarum constituendus: nulla sine licentia Episcopi erigenda.

Concedit sancta Synodus omnibus monasteriis, et domibus, tam virorum, quam mulierum, et mendicantium, (*a*) exceptis domibus fratrum sancti Francisci, Capuccinorum, et eorum, qui Minorum de Observantia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint; eadem omnia illis restituenda esse decernit. (*b*) In prædictis autem monasteriis, et domibus tam virorum quam mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, (*c*) is tantum numerus constituatur, ac in posterum conservetur, qui vel ex reditibus propriis monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commode possit sustentari: nec de cætero similia loca erigantur (*d*) sine Episcopi, in cujus diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.

a C. Exiit qui seminat. §. Porro, de verb. sig in 6.

b Conc. Arel. 4. c. 8. c. 1 et c. Auctoritate, de inst. c. Quoniam, ut tit. de vit. et honest. cler. c. un §. Sane, ut hoc, de stat. reg. in 6,

c Vid. Constit. S. Pii V. Circa 1568

d Vide Const. Cl. VIII. Quoniam 1603.

CAPUT IV.

Regularis sine Superioris licentia nec se obsequio alterius loci, aut personae subjiciat; nec a conventu recedat: absens studiorum causa in conventibus commoretur.

Prohibet sancta Synodus, ne qui regularis, sine sui superioris licentia prædicationis, vel lectionis, aut cujusvis pii operis prætextu, (*a*) subjiciat se obsequio alicujus Prælati, Principis, vel Universitatis, vel Communitatis, aut alterius cujuscumque personæ, seu loci; neque ei aliquod privilegium, aut facultas, ab aliis super iis obtenta suffragetur. Quod si contra fecerit, tamquam inobediens, arbitrio superioris puniatur. Nec liceat regularibus a suis conventibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerit. Qui vero sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit: ab Ordinariis locorum tamquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, in conventibus tantum habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

a C. Quanto, de off. ord. Clem. Ne in agro, c. Quia vero, de statut. mon. et cap. Non Magnopere, ne cler. vel Monac. c. Placuit, et c. Monachi in c. 16. q. 1.

CAPUT V.

Clausurae Monialium, praesertim quae extra urbes agunt, providetur.

Bonifacii Octavi Constitutionem, quæ incipit (*b*) Periculoso; renovans sancta Synodus, universis Episcopis sub obtestatione divini judicii, et interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus monasteriis sibi subjectis, ordinaria, in aliis vero Sedis Apostolicæ auctoritate, (*c*) clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui, et ubi inviolata est, conservare maxime procurent: inobedientes, atque contradictores per censuras ecclesiasticas,

b V. inf. XXXIII

c V. Const. S. Pii V. Circa 1566., et Decoris 1569 Gregorii XIII. Deo sacris 1572 Ubi gratia 1575 et Dubiis 1581.

aliasque pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Quod auxilium ut præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, et sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus injungit. (*a*) Nemini autem Sanctimonialium liceat post professionem exire a monasterio, etiam ad breve tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda; indultis quibuscumque, et privilegiis non obstantibus. (*b*) Ingredi autem intra septa monasterii nemini liceat, cujuscumque generis, aut conditionis sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi vel Superioris licentia, in scriptis obtenta; sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus vel Superior licentiam debet in casibus necessariis; neque alius ullo modo possit, etiam vigore cujuscumque facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Et quia monasteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, vel oppidi, constituta, malorum hominum prædæ, et aliis facinoribus sine ulle sæpe custodia sunt exposita, curent Episcopis, et alii Superiores, si ita videbitur expedire, ut Sanctimoniales ex iis ad nova, vel antiqua monasteria intra urbes, vel oppida frequentia reducantur, invocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachii sæcularis. Impedientes vero, vel non obedientes, per censuras ecclesiasticas parere compellant.

a Conc. Cabsl. 1. c. 37. et 62.

b Conc. Matisc. 2. c. 2. Arelat. 4. c. 6. Cabilon. 6. c. 63. et Hisp. 2. c. 12 c. Definimus, et seq. 18. q. 2.

CAPUT VI.

Ratio eligendi Superiores.

In electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, et aliorum officialium, ac Generalium, et Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omnia recte, et sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus districte præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta; ita ut singulo-

rum eligentium nomina numquam publicentur. Nec imposterum liceat, Provinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere; aut voces, et suffragia absentium supplere. Si vero contra hujus decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit; et is, qui ad hunc effectum se in Provincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit, deinceps ad omnia officia, in religione obtinenda, inhabilis existat; facultatesque super his concessæ eo ipso abrogatæ censeantur: et, si imposterum aliæ concedantur, tamquam subreptitiæ habeantur.

CAPUT VII.

Quae, et quomodo in Abbatissas, et quocumque nomine Præfectas eligendae: duobus monasteriis nulla praeficiatur.

Abbatissa, et Priorissa, et quocumque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur (a) non minor annis quadraginta, et quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio, ex alio ejusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, videatur; ex iis (b) quæ in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, et quinque saltem annis post professionem recte vixerint, Episcopo, vel alio Superiore consentiente, eligatur. (c) Duobus vero monasteriis nulla præficiatur. Et, si qua duo vel plura quocumque modo obtinet, cogatur, uno excepto, intra sex menses cætera resignare. Post id vero tempus, nisi resignaverit, omnia ipso jure vacent. Is vero, qui electioni præest, Episcopus, sive alius Superior, claustra monasterii non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam vota singularum audiat, vel accipiat. In reliquis serventur singulorum Ordinum, vel monasteriorum constitutiones.

a Conc. Agat. 19. c. Juvenculas, et seq. 10. q. 1.

b C Indemnitatibus de elect. in 6.

c Conc. Agath. c. 37 Epaun. c. 9. et Cabilon. c. 12. c. ult. 20 q. ult. c. Unum 21 q. 1.

CAPUT VIII.

Regimen monasteriorum non habentium ordinarios regulares Visitatores quomodo instituendum.

Monasteria omnia, quæ generalibus Capitulis aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios regulares Visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicæ protectione, ac directione regi consueverunt, teneantur infra annum a fine præsentis Concilii, et deinde quolibet triennio sese in congregatione redigere, juxta formam Constitutionis Innocentii III. in Concilio generali, quæ incipit, (*a*) In singulis: ibique certas regulares personas deputare, quæ de modo, et ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, et statuant: Quod si in his negligentes fuerint; liceat Metropolitano, in cujus provincia prædicta monasteria sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis convocare. Quod si infra limites unius provinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationem, possint duarum vel trium provinciarum monasteria unam facere congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia capitula, et ab illis electi Præsides, vel Visitatores eamdem habeant auctoritatem in suæ congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alii præsides, ac Visitatores in ceteris habent Ordinibus: teneanturque suæ congregationis monasteria frequenter visitare, et illorum reformationi incumbere; et ea observare, quæ (*b*) in sacris Canonibus, et in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curaverint; Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt, tanquam sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

a V. inf. XXXVII

b Toto tit. de stat. reg. in 6, et Clem. c. Exiit de Ver. sign. in 6. et Cl. Exiit, eod.

CAPUT IX.

Monasteria Monialium immediate subjecta Sedi Apostolicæ ab Episcopo regantur; alia vero a deputatis in Capitulis generalibus, vel aliis Regularibus.

Monasteria Sanctimonialium sanctæ Sedi Apostolicæ immediate subjecta; etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, vel sancti Joannis, vel alias quomodocumque nuncupentur, (a) ab Episcopis, tamquam dictæ Sedis delegatis, gubernetur, non obstantibus quibuscumque. Quo vero a deputatis in Capitulis generalibus, vel ab aliis Regularibus, reguntur, sub eorum cura, et custodia relinquantur.

a C. Cognovimus 18 q. 2.

CAPUT X.

Moniales unoquoque mense confiteantur, & communicent: de confessario extraordinario iis ab Episcopo provideatur; apud illas extra publicam Ecclesiam Eucharistia non conservetur.

Attendant diligenter Episcopi, et ceteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, ut in constitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, (b) ut saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant, et sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; ut eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes dæmonis fortiter superandas. Præter ordinarium autem confessorem, alius extraordinarius ab Episcopo, et aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur, qui omnium confessiones audire debeat. Quod vero sanctissimum Christi corpus intra chorum vel septa monasterii, et non in publica Ecclesia conservetur, prohibet sancta Synodus: non obstante quocumque indulto, aut privilegio.

b Ne in agro, §. Sane de statu mon.

CAPUT XI.

In monasteriis, quibus imminet cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum familia, visitet Episcopus, et eidem curæ præficiendas examinet, certis exceptis.

In monasteriis seu domibus virorum seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, personæ, tam regulares quam sæculares, hujusmodi curam exercentes, subsint immediate in iis, quæ ad dictam curam, et Sacramentorum administrationem pertinent, jurisdictionis, visitationi, et correctioni Episcopi, in cujus diœcesi sunt sit. (*a*) Nec ibi aliqui, etiam ad nutum amovibiles, deputentur, nisi de ejusdem consensu, ac prævio examine, per eum, aut ejus Vicarium faciendo: excepto monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, et exceptis etiam iis monasteriis, seu locis, in quibus Abbates Generales, aut Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque aliis monasteriis seu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium Superiores jurisdictionem Episcopalem, et temporalem in Parochos, et parochianos exercent: salvo tamen eorum Episcoporum jure, qui majorem in prædicta loca, vel personas jurisdictionem exercent.

a Cap. Qui religiosis 18 q. 2.

CAPUT XII.

Conformentur Regulares sæcularibus in observatione censurarum Episcopalium, et festorum diœcesis.

Censuræ, et interdicta, nedum a Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, man-

dante Episcopo, (*a*) a Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque serventur. (*b*) Dies etiam festi, quos in diœcesi sua servandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus serventur.

a Cl. I. de sent. exc.
b Cap De iis 12 Dist. Vid Const. S. Pii V. com primum. 1566.

CAPUT XIII.

Controversias de præcedentia e vestigio componat Episcopus. Exempti non in strictiori clausura viventes ad Supplicationes publicas accedere compellantur.

(*c*) Controversias omnes de præcedentia, quæ persæpe maximo cum scandalo oriuntur inter ecclesiasticas personas, tam sæculares quam regulares, cum in Processionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, et in deferenda umbella, et aliis similibus, Episcopus, amota omni appellatione, et non obstantibus quibuscumque, componat. Exempti autem omnes, tam clerici sæculares quam regulares quicumque, etiam monachi ad publicas Processiones vocati, accedere compellantur; iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo vivunt.

c Vide Bull. S. Pii V. 1568. Divina, et Gregor. X II. 1588. Exposcit.

CAPUT XIV.

Regulari publice delinquendi pœna a quo irroganda.

(*d*) Regularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterii degit, et extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit; Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus ab Episcopo præfigendum, severe puniatur, ac de punitione Episcopum certiorem faciat: (*e*) sin minus, a suo Superiore officio privetur, et delinquens ab Episcopo puniri possit.

d Super hujus decreti exec. extat Const. Clem. VIII. Suscepti muneris 1596.
e C. fin. §. Si vero de stat. mon.

CAPUT XV.

Professio non fiat nisi anno probationis exacto, et decimo sexto aetatis completo.

In quacumque religione, tam virorum quam mulierum professio non fiat ante decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore, (*a*) quam per annum, post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. (*b*) Professio autem antea facta sit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicujus Regulae, vel religionis, vel ordinis observationem, aut ad alios quoscumque effectus.

a C. Gonsaldus 17.q.2.c.Ad Ap. de Reg.et c.Non solum,eod. in 6.
b C.Ad nostram c.Cum virum,et c.Postulasti, de Regul. et cap.1. eod. in 6.

CAPUT XVI.

Renuntiatio, aut obligatio facta ante duos menses proximos professioni fit nulla. Finita Probatione, Novitii aut profiteantur, aut ejiciantur. In pio Clericorum Societatis JESU instituto nihil innovetur. Cavetur, ne quid ex bonis novitii monasterio tribuatur ante professionem.

Nulla quoque renuntiatio, aut obligatio antea facta, etiam cum juramento, vel in favorem cujuscumque causae piae, valeat, nisi cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii fiat, intra duos Menses proximos ante professionem, ac non alias intelligantur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter vero facta, etiam si cum hujus favoris expressa renuntiatione, etiam jurata, sit irrita, et nullius effectus. (*c*) Finito tempore novitiatus, Superiores, novitios, quos habiles invenerint, ad profitendum admittant, aut e monasterio eos ejiciant. Per haec tamen sancta Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, quin (*d*) religio Clericorum Societatis JESU, juxta pium eorum institutum, (*e*) a sancta Se-

c C. Cum causam in fin. de elect.
d V Const. Greg. XIII. ascendente Domino 1584.
e Vid. Bull. Pauli III. Regim. 1540 et Julii III. Exposcit 1550.

de Apostolica approbatum, Domino, et ejus Ecclesiæ inservire possint; sed neque ante professionem, excepto victu, et vestitu, novitii, vel novitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætextu, a parentibus, vel propinquis, aut curatoribus ejus monasterio aliquid ex bonis ejusdem tribuatur, ne hac occasione descendere nequeat, quod totam, vel majorem partem substantiæ suæ monasterium possideat, nec facile, si discesserit, id recuperare possit, quin potius præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, et recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; et ut abeuntibus ante professionem (a) omnia restituantur, quæ sua erant; quod ut recte fiat, Episcopus, etiam per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

a C. Si quis, 17. q. 2.

CAPUT XVII.

Puella major duodecim annis, si habitum regularem suscipere voluerit, exploretur ab Ordinario; iterumque ante professionem.

(b) Libertati professionis virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit atque decernit, ut, si puella, quæ habitum regularem suscepere voluerit, major duodecim annis sit, non ante eum suscipiat; nec postea ipsa, vel alia professionem emittat, quam (c) exploraverit Episcopus, vel eo absente, vel impedito, ejus vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, virginis voluntatem diligenter, (d) an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat: et si voluntas ejus pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requisitas juxta monasterii illius, et Ordinis regulam, necnon monasterium fuerit idoneum; libere ei profiteri liceat, cujus professionis tempus ne Episcopus ignoret, teneatur Præfecta monasterio eum ante mensem certiorem facere;

b C. Cum virum, de Reg.

c Cap. illud 20. q. 1.

d C. Nullus, de regul.

quod si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit ; quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

CAPUT XVIII.

Ne quis, præterquam in casibus a jure expressis, cogat mulierem ad ingrediendum monasterium, aut ingredi volentem prohibeat ; Pœnitentium, seu Convertitarum constitutiones serventur.

Anathemati sancta Synodus subjicit omnes et singulas personas, cujuscumque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos quam laicos, sæculares vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocumque coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem invitam, (*a*) præterquam in casibus in jure expressis, ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum cujuscumque religionis, vel ad emittendam professionem ; quique consilium, auxilium vel favorem dederint ; quique scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere; quoquo modo eidem actui vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint, (*b*) Simili quoque anathemati subjicit eos, qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem, vel accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine justa causa impedierint. Eaque omnia, et singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, serventur non solum in monasteriis subjectis Episcopo, sed et in aliis quibuscumque. (*c*) Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Convertitæ appellantur ; in quibus constitutiones earum serventur.

a C. Significavit, et c. Gaudeamus de conv. conjug.

b Conc. Tolet. 3. can. 10. c. Puella 20. q. 2. c. ult. 32. qu. 2.

c Conc. Tolet. 4. c. 54. in fine.

CAPUT XIX.

Quomodo in causis deficientium a Religione procedendum.

Quicumque Regularis (*a*) prætendat, se per vim, et metum ingressum esse Religionem, aut etiam dicat, ante ætatem debitam professum fuisse, aut quid simile; velitque habitum dimittere quacumque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum; non audiatur, nisi intra quinquennium tantum a die professionis; et tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo, et Ordinario. (*b*) Quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandum quamcumque causam admittatur; sed ad monasterium redire cogatur, et tamquam apostata puniatur; interim vero nullo privilegio suæ religionis juvetur. (*c*) Nemo etiam Regularis cujuscumque facultatis vigore transferatur ad laxiorem religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari occulte ferendi habitum suæ religionis.

a C. Puellæ, 20. q. 1. c. Cum vir. de Regul.

b Conc. Arel. 1. c. ul. et Arel. 1. c. 25

c [illegible] de ref. [illegible]

CAPUT XX.

Superiores Ordinum Episcopis non subjecti, inferiora monasteria visitent, ac corrigant, etiam commendata.

Abbates, qui sunt Ordinum Capita, ac cœteri prædictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subjecti, quibus est in alia inferiora monasteria Prioratusve legitima jurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, et Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio visitent, etiam si commendata existant. Quæ cum Ordinum suorum Capitibus subsint; declarat sancta Synodus, in iis, (*d*) quæ alias de visitatione monaste-

d Sup. sess. 21. de refor. c. 8.

riorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa; teneanturque, quicumque prædictorum Ordinum monasteriis præsunt, prædictos Visitatores recipere, et illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum capita, juxta Sanctæ Sedis Apostolicæ, et cujusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quandiu durabunt, hujusmodi commendæ Priores claustrales, aut in Prioratibus conventum habentibus, Superiores, qui correctiones, et spirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus, instituantur. In ceteris omnibus præfatorum Ordinum privilegia, et facultates, quæ ipsorum personas, loca, et jura concernunt, firma sint, et illæsa.

CAPUT XXI.

Monasteria Regularibus conferantur: Ordinum, Capita nemini inposterum commendentur.

a Conc. Later. sub Leone X. sess. 9. de refor. Curiæ.

Cum pleraque monsteria, (*a*) etiam Abbatiæ, Prioratus, et Præposituræ, ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione, non levia passa fuerint tam in spiritualibus, quam in temporalibus detrimenta; cupit sancta Synodus ad congruam monasticæ vitæ disciplinam omnino revocare. Verum adeo dura, difficilisque eat præsentium temporum conditio, ut nec statim omnibus, nec commune ubique quod optaret, remedium possit adhiberi: ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis salubriter aliquando provideri possit; primum quidem confidit, Sanctissimum Romanum Pontificem pro sua pietate, et prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, ut iis, quæ nunc commendata reperiuntur, et quæ suos conventus habent, regulares personæ, ejusdemOrdinis expresse professæ, et quæ gregi præire, et præesse possint, præficiantur. (*b*) Quæ vero inposterum vacabunt, non nisi regularibus spectatæ virtutis, et sanctitatis conferantur. Quo ad ea vero monasteria, quæ

b Sup. ses.24.c. 10.de ref. Clem. un. de sup. neg. Prœl.

Capita sunt,ac Primates Ordinum,siveAbbatiæ,sivePrioratus,filiæ illorum Capitum nuncupantur,teneantur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore provisum, infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri; aut iis cedere: alias commendæ prædictæ ipso jure vacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, et singulis fraus aliqua adhiberi possit, mandat sancta Synodus, ut in provisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur; aliterque facta provisio subreptitia esse censeatur: nullaque subsequenti possessione, etiam triennali, adjuvetur.

CAPUT XXII.

Prædicta de reformatione Regularium nulla mora interposita observentur.

Hæc omnia, et singula in superioribus decretis contenta, observari sancta Synodus præcipit in omnibus coenobiis, ac monasteriis, collegiis, ac domibus quorumcumque monachorum, ac regularium, nec non quarumcumqueSanctimonialium virginum, ac viduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Jerosolymitanæ, vivant, et quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, vel constitutionibus, et sub custodia, vel gubernatione, vel quavis subjectione, aut annexione, vel dependentia cujuscumque Ordinis, mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum regularium monachorum, aut canonicorum, quorumcumque, non obstantibus eorum omnium et singulorum (a) privilegiis sub quibuscumque formulis verborum conceptis; ac Mare magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, nec non constitutionibus, et regulis, etiam juratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui vero regulares tam viri, quam mulieres sunt, qui sub arctiori regula, vel statutis vivunt, excepta facultate habendi bona stabi-

a Vide inf. III. Bull. Pii IV. In principis Apost.

lia in communi, eos ab eorum instituto, et observantia sancta Synodus amovere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, ut omnia, et singula supradicta quamprimum executioni demandentur; præcipit omnibus Episcopis; in monasteriis sibi subjectis, et in omnibus aliis, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis: atque omnibus Abbatibus, et Generalibus, et aliis Superioribus Ordinum supradictorum, ut statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia provincialia suppleant, et coerceant. Regularium verò Capitula provincialia, et generalia, et in defectu Capitulorum generalium Concilia provincialia, per deputationem aliquorum ejusdem Ordinis provideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Respublicas, et Magistratus, et virtute sanctæ obedientiæ præcipit, ut velint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, et ceteris Præfectis in superioris contentæ reformationis executione suum auxilium, et auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; ut sine ullo impedimento præmissa recte exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de Reformatione.

CAPUT I.

Cardinales, et omnes Ecclesiarum Prælati modestam suppellectilem, et mensam habeant; consanguineos, familiaresve suos ex bonis Ecclesiæ non augeant.

Optandum est, ut ii, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad divitias, aut luxum, sed ad labores, et solicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant, (a) Nec enim dubitandum est, et fideles reliquos ad religionem, innocentiamque facilius inflam-

a C. Magnæ de voto c. Qualiter,

mandos, si Præpositos suos viderint non ea; quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac coelestem patriam cogitantes. Hæc cum ad restituendam ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animadvertat; admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpe meditantes, factis etiam ipsis, ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis vero ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac quæ nos tantopere commendat Deo, (a) sanctæ humilitatis exempla petere possint. Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in (b) Concilio Carthaginensi, non solum jubet, ut Episcopi modesta suppellectili, et mensa, ac frugali victu contenti sint, verum etiam in reliquo vitæ genere, ac tota ejus domo caveant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum; quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præseferat. (c) Omnino vero eis interdicit, ne ex reditibus ecclesiæ consanguineos, familiaresve suos augere studeant; cum et Apostolorum (d) Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas (e) quæ Dei sunt, consanguineis donent; sed si pauperes sint, iis ut pauperibus distribuant; eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: imo, quam maxime potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes propinquosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscumque beneficia ecclesiastica, tam sæcularia quam regularia, obtinentibus, pro gradus sui conditione observari. (f) sed et ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit; quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cum universalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non iis etiam virtutum insignibus, ac vivendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in se oculos convertant.

et quando de accusat. Supr. Ses. 22. de refor. c. 1. in princ.

a Ps. 101. Eccl 2 et 35 Mart. 10. et 18.

b Conc. Carth. in c. Episcopus 41. Dist. Sup. ses. 2.

c Conc. Antioch. c. 25 c. Quisquis c. Sint manifesta c. Episcopus, et cap. Res ecclesiæ cum seq. 10. q. 1. cap. Quisquis 12 q. 2.

d Canon. Apost. 39 et 75.

e Cap. Quoniam 16. q. 1. c. Cum secundum, de Præb. et c. Cum ex eo, de elect. in 6.

f Conc. Lateran. sub Leone X., sess. 9. de refor. Curiæ.

CAPUT II.

A quibus nominatim decreta Concilii solemniter recipi, et doceri debeant.

Cogit temporum calamitas, et invalescentium hæresum malitia, ut nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, et Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere, (*a*) Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, et omnibus aliis, qui de jure, vel consuetudine in Concilio provinciali interesse debent, ut in ipsa prima Synodo provinciali, post finem præsentis Concilii habenda, ea omnia et singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, et statuta sunt, palam recipiant; (*b*) nec non veram obedientiam Summo Romano Pontifici spondeant, et profiteantur; simulque (*c*) hæreses omnes, a sacris Canonibus, et generalibus Conciliis, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas; (*d*) publice detestentur et anathematizent. Idemque imposterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos Episcoposque, promovendi in prima Synodo provinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino observent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit; Episcopi comprovinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna divinæ indignationis teneantur; interimque ab ejusdem communione abstineant. Caeteri vero omnes, sive in præsenti, sive in futurum beneficia ecclesiastica habituri; et qui in Synodo diœcesana convenire debent, idem ut supra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, et observent: alias secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc omnes ii, ad quos Universitatum, et Studiorum generalium cura, visitatio, et reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eisdem Universitatibus Canones, et decreta hujus sanctæ Synodi integre recipiantur, ad eorumque normam Magistri, Doctores, et alii in eisdem Universitatibus ea, quæ (*e*) Catholicæ fidei sunt, doceant, et interpretentur; seque ad hoc institutum initio cujuslibet an-

a Sup ses. 24. de ref. c 2.

b Vide Bull. profess. fidei, Pii IV. inf. pag. xI.

c V. Bull. Clem. VIII. Dominici 1603.

d C. 2. in fine de summa Trinit. c. Sicut et cap. Excommunicamus 13. de hær.

e Supr. sess. 5. c. 1. de ref.

ni solemni juramento obstringant : sed et si aliqua alia in prædictis Universitatibus correctione, et reformatione digna fuerint ; ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, et disciplinæ ecclesiasticæ augmento emendentur, et statuantur. Quæ vero Universitates immediate Summi Romani Pontificis protectioni, et visitationi sunt subjectæ ; has sua Beatitudo per ejus delegatos eadem, qua supra, ratione, et prout ei utilius visum fuerit, salubriter visitari, et reformari curabit.

CAPUT III.

Excommunicationis gladio temere non utendum ; ubi executio realis, aut personalis fieri potest, a censuris abstinendum, iisque civili magistratui se immiscere nefas est.

Quamvis (*a*) excommunicationis gladius nervus sit ecclesiasticæ disciplinæ, et ad continendos in officio populos valde salutaris ; sobrie tamen magnaque circumspectione exercendus est : cum experientia doceat, si temere, aut levibus ex rebus incutiatur ; magis contemni quam formidari ; et perniciem potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis (*b*) ad finem revelationis, ut ajunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam ab Episcopo, decernantur : et tunc non alias, quam ex re non vulgari, causaque diligenter, (*c*) ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ ejus animum moveat ; nec ad eas concedendas cujusvis sæcularis, etiam magistratus, auctoritate adducatur ; sed totum hoc in ejus arbitrio, et conscientia sit positum : quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse judicaverit. In causis vero judicialibus mandatur omnibus judicibus ecclesiasticis cujuscumque dignitatis existant, ut quando-

a C. Dilecto, de senten. excomm. in 6 Multi, in princ. 2 q. 1. cap. Visis, in fin. 16. q. 2. c. Corripiantur 24. q 3.

b Formam prescripsit S. Pius V. 27 Jun 1570. in c. Sanctissimus.

c C. Episc. c. Nemo Episcop., et c. Nullus Sacerdotum 11. q. 3. c. Sacro de sentent. excomm. conc. Aurel. 5. c. 2.

cumque executio realis vel personalis in qualibet parte judicii propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, a censuris Ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis civilibus, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque, etiam laicos, per mulctas pecuniarias, quæ locis piis, ibi existentibus, eo ipso, quod exactæ fuerint, assignentur; seu per captionem pignorum, personarumque districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, sive etiam per privationem beneficiorum, aliaque juris remedia procedere, et causas definire. Quod si executio realis, vel personalis adversus eos hac ratione fieri non poterit; (*a*) sitque erga judicem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, vel personalis ut supra, fieri poterit, erit a censuris abstinendum; sed si dictæ executioni facile locus esse non possit, licebit judici hoc spirituali gladio in delinquentes uti; si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum id postulet. Nefas autem sit sæculari cuilibet magistratui prohibere ecclesiastico judici, ne quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem revocet, sub prætextu, quod contenta in præsenti decreto non sint observata; cum non ad sæculares, sed ad ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. (*b*) Excommunicatus vero quicumque, si post legitimas monitiones non resipuerit, non solum ad Sacramenta, et communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: sed, si obdurato animo, censuris annexus, in illis per annum insorduerit, etiam contra eum, tanquam de hæresi suspectum, procedi possit.

a C. Si quis deinceps in fin. 17, q. 4.

b C. Rogo, cum seq. 11. q. 3. cap. Nulli, cum seq. c. Cum desideres c. Si concubina, de sent. excommun.

CAPUT IV.

Ubi nimius est Missarum faciendarum numerus, statuant Episcopi, Abbates, et Generales Ordinum, quod expedire judicaverint.

Contigit sæpe in quibusdam ecclesiis vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus, a testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri; vel eleemosynam hujusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facile inveniatur, qui velit huic se muneri subjicere; unde depereunt piæ testantium voluntates, et eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur: Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios usus relicta, quo plenius, et utilius potest, impleri, facultatem dat Episcopis, ut in Synodo diœcesana, itemque Abbatibus, Generalibus Ordinum, ut in suis Capitulis generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis ecclesiis, quas hac provisione indigere cognoverint, (a) statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, et cultum, atque ecclesiarum utilitatem viderint expedire; ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios usus reliquerunt.

a Supra sess. 22 de ref. cap. 6.

CAPUT V.

Rebus bene constitutis, et annexum onus habentibus nihil detrahatur.

Ratio postulat, ut illis, quæ bene constituta sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur. Quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione, aut aliis constitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt injuncta, in beneficiorum collatione, seu in quacumque alia dispo-

sitione, eis non derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Præsbyteralibus, Diaconalibus; ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, observetur, ut eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in ulla provisione detrahatur; et aliter facta provisio sureptitia censeatur.

CAPUT VI.

Quomodo se gerere debeat Episcopus quoad visitationem capitulorum exemptorum.

Statuit sancta Synodus, ut in omnibus ecclesiis cathedralibus, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo III. (*a*) quod incipit, Capitula cathedralium, observetur, non solum quando Episcopus visitaverit, sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicujus, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, ut, cum extra visitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant; videlicet, ut Capitulum initio cujuslibet anni eligat ex Capitulo duos, de quorum consilio, et assensu Episcopus, vel ejus Vicarius, tam in formando processum, quam in ceteris omnibus actibus usque ad finem causæ inclusive, coram notario tamen ipsius Episcopi, & in ejus domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Unum autem tantum sit utriusque votum, possitque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiva sententia fuerint, tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant; et si in electione tertii etiam discordent, ad viciniorem Episcopum electio devolvatur; et juxta eam partem, cum qua tertius conveniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: alias processus, et inde secuta nulla sint, nullosque producant juris effectus. (*b*) In criminibus tamen ex incontinentia provenientibus, de qua in decreto de concubinariis, et in atrocioribus delictis, depositionem aut degradationem requirenti-

a Sup. ses. 6. de ref. c. 4. et sess. 14 de ref. c. 4.

b Infr. cap. 14 et sup sess. 24. de Matrimonio, c. 8

bus, ubi de fuga timetur ne judicium eludatur, et ideo opus sit personali detentione, (*a*) possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, et necessariam detentionem procedere: servato tamen in reliquis ordine praemisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut juxta qualitatem delicti ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. (*b*) Episcopis praeterea ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est; eisque in choro, et in Capitulo, in Processionibus, et aliis actibus publicis sit prima sedes, et locus, quem ipsi elegerint, et praecipua omnium rerum agendarum auctoritas. Quod si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant: nec de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur, (c) Episcopi ipsi Capitulum convocent; vota exquirant, & juxta ea concludant. Absente vero Episcopo, omnino hoc ab iis de Capitulo, ad quos hoc de jure, vel consuetudine spectat, perficiatur, nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Ceteris autem in rebus Capituli jurisdictio, et potestas, si quæ eis competit, et bonorum administratio salva, et intacta omnino relinquatur. Qui vero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, ii omnes in causis ecclesiasticis Episcopo subjiciantur: non obstantibus, quo ad supradicta privilegiis, etiam ex fundatione competentibus: nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententiis, juramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores: salvis tamen in omnibus privilegiis, quæ Universitatibus Studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. Hæc autem omnia, et singula in eis ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarii, ex constitutionibus, vel privilegiis, aut consuetudinibus, sive concordiis, seu quocumque alio jure majorem habent potestatem, auctoritatem, ac jurisdictionem, quam præsenti decreto sit comprehensum; quibus sancta Synodus derogare non intendit.

a C. Qualiter 14 de accus. et cap. Tuæ de pœn.

b Conc. Carth. 4. c. 35. c. Episc. in Eccl. 95. Dist.

c C. Novit, cum seq. de his, quæ fiunt à Prel. sine cons. cap.

CAPUT VII.

Accessus, et regressus ad beneficia tolluntur, Coadjutor quomodo, cui, et ex qua causa concedendus.

Cum in beneficiis ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt,(*a*) sacris constitutionibus sunt odiosa, et Patrum decretis contraria; nemini imposterum (*b*) accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium ecclesiasticum cujuscumque qualitatis concedantur: nec hactenus concessi suspendantur, extendantur aut transferantur. Hocque decretum in quibuscumque beneficiis ecclesiasticis; ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadjutoriis quoque cum futura successione idem posthac observetur, ut nemini in quibuscumque beneficiis ecclesiasticis permittantur. Quod si quando ecclesiæ cathedralis, aut monasterii urgens necessitas, (*c*) aut evidens utilitas postulet Prælato dari Coadjutorem; ut non alias cum futura successione detur, quam hæc causa prius diligenter a Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, et qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ a jure, (*d*) et decretis hujus Sanctæ Synodi in Episcopis, et Prælatis requiruntur: alias concessiones super his factæ, subreptitiæ esse censeantur.

a. CPlerique, et c.Apost 8.q.1.c. Ex transmissa, etc. Ad extirpandas successiones de fil. pres.cap. Quia clericis, et cap.Cum nos de de jur. patr. c. Ad hac, de dec. Conc.Rom.tempore Hilarii, c.4 et Later.2.c.16.

b. V. const. S.Pii V.Rom.1571.

c Sup.Sess.21.de ref.c.6.c. Scrip., et c.Quamvis 7. q.1.

d Sup. sess.7.de ref.c.1.et 3.sess. 22 de ref.c.2.

CAPUT VIII.

Administratorum hospitalium munus: eorum negligentia a quibus, et qua ratione coercenda.

Admonet sancta Synodus quoscumque ecclesiastica beneficia sæcularia, seu regularia, obtinentes, (*e*) ut hospitalitatis officium, a sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum proventus licebit, prompte, benigneque exercere assuescant; memores, eos, qui hospitalitatem amant, (*f*) Christum in hospitibus recipere. Illis vero, qui hospitalia vulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregri-

e c.1. et c.Quiescamus 42.Dist. cap.Archidiaconum 85 Dist. c. Volumus 89.Distin. c.Mos est, 12.q.2. c. Quoniam 16 qu.1.

f Math. 25.

norum, infirmorum, senum pauperumque usum præcipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam ecclesiis suis unita, obtinent; vel si ecclesiæ parochiales, hospitalibus forte unitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, ut impositum illis onus, officiumve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, (a) juxta Constitutionem Concilii Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub felicis recordationis Paulo III. innovatam, quæ incipit, (b) Quia contingit. Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, ubi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, et tempore utilior, convertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter forte, etiam in hunc eventum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit, observari curet Episcopus, aut si id non possit, ipse prout supra, utiliter provideat. Itaque si prædicti omnes, et singuli, cujuscumque Ordinis, et religionis, et dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subjecti, ubi viget regularis observantia ab Ordinario moniti hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, necessariis, reipsa obire cessaverint; non solum per ecclesiasticas censuras, et alia juris remedia ad id compelli possint: sed etiam hospitalis ipsius administratione, curave perpetuo privari possint: aliique eorum loco ab iis, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla eis remissione, aut compositione indulgea-

b Sup. ses. 7. c. ul.

c Vid. inf. XVII.

tur, in foro coscientiæ teneantur: nec administratio, seu gubernatio hujusmodi locorum uni, et eidem personæ ultra triennium deinceps committatur, nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quo ad omnia supradicta, quacumque unione, exemptione, et consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu privilegiis aut indultis quibuscumque.

CAPUT IX.

Quomodo probandum juspatronatus: cui deferendum: munus patronorum: accessiones vetitæ: quibus id juris non acquiratur.

Sicuti legitima patronatuum jura tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare, æquum non est, sic etiam, ut hoc colore beneficia ecclesiastica in servitute, quod a multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Ut igitur debita in omnibus ratio observetur, decernit sancta Synodus, ut titulus jurispatronatus sit ex (*a*) fundatione, vel dotatione, qui ex auctentico documento, et aliis jure requisitis ostendatur; sive etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliasve, secundum juris dispositionem. In iis vero personis, seu Communitatibus, vel Universitatibus, in quibus id jus plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior, et exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur: nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectuum sortitæ sint, auctenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam sæcularibus, quam regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis in cathedrali, vel collegiata ecclesia, seu

a Sup. sess. 14 de ref. c. 12. c. Piæ mentis et seq. 16 q. 7. c. Nobis, de jur. patr.

facultates, et privilegia concessa, tam in vim patronatus, quam alio quocumque jure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum vacant (exceptis patronatibus, super cathedralibus ecclesiis, competentibus, et exceptis aliis, quæ ad Imperatorem, et Reges, seu regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos Principes, jura Imperii in dominiis suis habentes, pertinent; et (a) quæ in favorem studiorum generalium concessa sunt) in totum prorsus abrogata, et irrita, cum quasi possessione inde secuta intelligantur. Beneficiaque hujusmodi tanquam libera, a suis collatoribus conferantur; ac provisiones hujusmodi effectum consequantur. (b) Ad hæc liceat Episcopo, præsentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat; ab Episcopo tamen juxta alias statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta irrita sit, et inanis. Patroni autem beneficiorum, cujuscumque Ordinis, et dignitatis, etiam si Communitates, Universitates, Collegia quæcumque Clericorum, vel laicorum existant, in perceptione fructuum, proventuum, obventionum quorumcumque beneficiorum, etiam si vere de jure patronatus ipsorum ex fundatione, et dotatione essent, (c) nullatenus, nullave causa, vel occasione se ingerant; sed illos libere Rectori, seu beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum jus patronatus venditionis, aut alio quocumque titulo in alios (d) contra canonicas sanctiones transferre præsumant: si secus fecerint, excommunicationis, et interdicti pœnis subjiciantur, et dicto jure patronatus ipso jure privati existant. Insuper accessiones, per viam unionis factæ de beneficiis liberis, ad ecclesias jurispatronatus, etiam laicorum, subjectas, tam ad parochiales, quam ad alia quæcumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita ut prædicta beneficia libera ejusdem naturæ cum iis, quibuscum uniuntur, efficiantur, atque sub jure patronatus constituantur; hæ si nondum plenarium sortitæ

a Sup. ses. 4. c. 19 de ref.

b Supr. sess. 14. de ref. c. 13. et sess. 24. de refor. c. 18.

c C. unic. ut Eccl. benefic. sine dimin. conf.

d C. Quia clerici et c. De jure patronat.

sunt effectum, vel deinceps ad cujusvis instantiam fient, quacumque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint, simul cum unionibus ipsis per subreptionem obtentæ intelligantur : non obstante quacumque in iis verborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa; nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa unita, cum vacaverint, libere, ut antea, conferantur. (a) Quæ vero a quadraginta annis citra factæ, effectum, et plenam incorporationem sunt consecutæ; hæ nihilominus ab Ordinariis, tanquam a Sede Apostolica delegatis, revideantur, et examinentur : ac quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur; et aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in ecclesiis, quibuscumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti, a quadraginta annis citra, et in futurum acquirendi seu ex augmento dotis, seu ex nova constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinariis, ut delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut privilegiis impediantur, diligenter cognoscantur; et quos non repererint ob maxime evidentem ecclesiæ, vel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitime constitutos esse, in totum revocent; atque beneficia hujusmodi sine damno illa possidentium, et restituto patronis, eo quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant : non obstantibus privilegiis, constitutionibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

a Supra sess. 7. de ref. c. 6.

CAPUT X.

Judices a Synodo designandi, qui delegentur a Sede Apostolica : a quibus, et Ordinariis causæ breviter terminandæ.

Quoniam ob malitiosam petentium suggestionem; et quandoque ob locorum longinquitatem, personarum

notitia, quibus causæ mandantur, usque adeo haberi non potest: hineque interdum judicibus, non undequaque idoneis, causæ in partibus delegantur, statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis provincialibus, aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, (*a*) juxta Constitutionem Bonifacii VII, quæ incipit, *Statutum*; et alioquin ad id aptas designari, ut præter Ordinarios locorum, iis etiam posthac causæ ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interim ex designatis mori contigerit, substituat Ordinarius loci cum consilio Capitularium in ejus locum usque ad futuram provincialem, aut diœcesanam, Synodum, ita ut habeat quæque diœcesis quatuor saltem aut etiam plures probatas personas, ac ut supra qualificatas, quibus hujusmodi causæ a quolibet Legato, vel Nuntio; atque etiam a Sede Apostolica committantur; alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad Summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcumque aliorum judicum aliis, quam his factæ, subreptitiæ censeantur. Admonet de hinc sancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoscumque judices (*b*) ut terminandis causis, quanta fieri poterit brevitate, studeant, ac litigatorum artibus seu in litis contestatione, seu alia parte judicii differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

a V. inf. XXXIX

b Sup. Ses. 24 de ref. c. 20. c. finem litibus, et cfid e dol. et cent. c. 2. de re jud. et c. Cons'. de proc.

CAPUT XI.

Variæ locationes bonorum ecclesiasticorum prohibentur, quædam factæ irritantur.

Magnam Ecclesiis perniciem afferre solet, eum earum bona, repræsentata pecunia, in successorum præjudicium aliis locantur: omnes igitur hæ locationes si anticipatis solutionibus fiant, (*c*) nullatenus in præjudicium successorum validæ intelligantur: quocumque in-

c C. De præcar. 10. 42. et c. 2. de præcariis.

dulto, aut privilegio non obstante: nec hujusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmentur: (a)Non liceat etiam, jurisdictiones ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi vicarios in spiritualibus locare: nec conductoribus per se, aut alios ea exercere; aliterque concessiones, etiam a Sede Apostolica factæ, subreptitiæ censeantur. (b)Locationes vero rerum ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, seu ut in nonnullis partibus, ad viginti novem, seu bis viginti novem annos, vocant, factas: Synodus provincialis, vel deputandi ab ea in damnum Ecclesiæ, et contra canonicas sanctiones contractas fuisse judicabunt.

a C.1.et c.2. Ne Præl. vices suas.

b Extrav. Ambitiosæ de reb. Eccl. non alien.

CAPUT XII.

Decimæ integre persolvendæ: eas subtrahentes excommunicandi: Rectoribus ecclesiarum tenujum pie subveniendum.

(c) Non sunt ferendi, qui variis artibus decimas, ecclesiis obvenientes, subtrahere moliuntur: aut qui ab aliis solvendas temere occupant, et in rem suam vertunt: (d) cum decimarum solutio debita sit Deo: et qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cujuscumque gradus, et conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de jure tenentur, imposterum cathedrali, aut quibuscumque aliis ecclesiis, vel personis, quibus legitime debentur, integrè persolvant. (e) Qui vero eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur: nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absolvantur. Hortatur dehinc omnes, et singulos pro Christiana charitate, debitoque erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi a Deo collatis, Episcopis, et Parochis, qui tenujoribus præsunt ecclesiis, large subvenire ad Dei laudem, atque ad

c Conc. Matisc. 2. c. 5. et Ticin. sub Leone IV. vers. in Sacris. d Exod. 22. 23. Levit. 22. N. 18. Tob. 1. Malach. 3 c. Eccl. §. His ita, 13. q. 1 c. Decim. 16. qu. 1. c Decimas, cum seq. 16. q. 7. c. Parochianos. cap. Ex transmissa, et c. Tua, at decim. e C. Omnes decimas 16. quæst. 7. cap. Pervenit c. Non est, c. Tua, et cap. In aliquibus de decim. Cl. I. eodem titul.

pastorum suorum, qui pro eis invigilant, dignitatem tuendam, non graventur.

CAPUT XIII.

Quartam funeralium Cathedrales, vel Parochiales Ecclesiæ recipiant.

Decernit sancta Synodus, ut quibuscumque in locis jam ante annos quadraginta, (*a*)Quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali ecclesiæ solita esset persolvi, ac postea fuerit, ex quocumque privilegio, aliis monasteriis, hospitalibus, aut quibuscumque locis piis concessa, eadem posthac integro jure, et eadem portione, quæ antea solebat, cathedrali, seu parochiali ecclesiæ persolvatur: non obstantibus concessionibus, gratiis, privilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuscumque.

a De sepult. extra in 6. et in Cl.

CAPUT XIV.

Præscribitur ratio procedendi in causis Clericorum concubinariorum.

Quam turpe, ac Clericorum nomine, qui se divino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitiæ sordibus, immundoque concubinatu versari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoque Clericalis militiæ dedecore, testatur. (*b*)Ut igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem ministri ecclesiæ revocentur, populusque hinc eos magis discat revereri, quo illos vita honestiores cognoverit: prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo, vel extra detinere, aut cum iis ullam consuetudinem habere audeant, alioquin pœnis, sacris Canonibus, vel statutis Ecclesiarum im-

b Sup. ses. 24. c. 8. de ref. Conc. Carthag. 3. c. 17. Nicænum 3. Matiscon. 2. c. 1. Arel. 2. c. 3. Tolet. 2. c. 3. Braccar. 1. c. 15 Turon. 2. c. 10 11. et 12. et Moguntiacum tem. Arnulchi c. 10. et 19. c. Interdixit 32. Dist. c. Cum multis seq. de co hab. cler. et mul.

positis, puniantur. Quod si a Superioribus moniti, ab iis se non abstinuerint, tertia parte fructuum, obventionum, ac proventuum beneficiorum suorum quorumcumque, et pensionum, (a) ipso facto sint privati: quæ fabricæ ecclesiæ, aut alteri pio loco, arbitrio Episcopi applicetur. Sin vero in delicto eodem cum eadem, vel alia femina, perseverantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac proventus suorum beneficiorum; et pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur; sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam ut Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur; et si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut eum iis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, et pensionibus, quibuscumque ecclesiasticis perpetuo priventur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis imposterum reddantur; donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias hujusmodi scandalosas mulieres sibi adjungere ausi fuerint: præter prædictas pœnas (b) excommunicationis gladio plectantur. Nec quævis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut suspendat; supradictorumque omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, et figura judicii, et sola facti veritate inspecta, procedere possint. Clerici vero beneficia ecclesiastica, aut pensiones non habentes, (c) juxta delicti, et contumaciæ perseverantiam, et qualitatem, ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisve modis juxta sacros Canones, puniantur. Episcopi quoque, quod absit, si ab hujusmodi crimine non abstinuerint, et a Synodo provinciali admoniti, se non emendaverint; (d) ipso facto sint suspensi: et si perseveraverint, etiam ad Sanctissimum Romanum

a Conc. Later. 2. cap 6.

b C. 2. cum seqq. de cohabit. cler. et mult c. Si concubinæ, de sentent. excom. Concil. Aurel. 3. c. 4.

c Sup. c. 6. Conc. Tolet. 4. c. 41. Tolet. 8. q. 4. et 6. c. Si autem de cohab. cler. et mul.

d Cap. Quorumdam, 34. Dist. et c. Si quispiam, 81. Dist. Concil. Aurel. 5. c. 3.

Pontificem ab eadem Synodo deferantur, cui pro qualitate culpæ; (*a*) etiam per privationem, si opus erit, in eos animadvertat.

a C.Presbyter,et c.Si quis amodo Dist.81.

CAPUT XV.

Filii Clericorum illegitimi a quibusdam beneficiis arcendi

Ut (*b*) paternæ continentiæ memoria a locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasque decet, longissime arceatur; non liceat filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque, etiam dissimile, beneficium obtinere, (*c*) nec in dictis ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensione super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere. (*d*) Quod si in præsenti pater, et filius in eadem ecclesia beneficia obtinere reperiantur; cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra ecclesiam intra trium mensium spatium; alias ipso jure eo privatus existat, et super iis quæcumque dispensatio subreptitia censeatur. Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ post hac a parentibus Clericis in favorem filiorum sicut, ut alter alterius beneficium consequatur, in fraudem hujus decreti, et canonicarum Sanctionum factæ omnino censeantur; nec collationes secutæ, vigore hujusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filiis suffragentur.

b Conc.9.Tol.1. c.10.c.Proposuisti Dist.82. cap. Cum mul.. 16. q 8.

c Conc.1.Later. c.21.

d C.2.et fere per tot.de fil.præsb.

ficiam dignitatem non leviter dehonestare : qui cum Regum ministris, Regulis, et Baronibus in Ecclesia, et extra, indecenti quadam demissione se gerunt, et veluti inferiores ministri, altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inserviunt. Quare, hæc, et similia detestans sancta Synodus, sacros Canones omnes Conciliaque generalia, (*a*) atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorem, et gravitatem pertinentes renovando, præcipit, ut ab hujusmodi imposterum Episcopi se abstineant, mandans eisdem, ut tam in Ecclesia, quam foris suum gradum, et Ordinem præ oculis habentes, ubique se Patres, et Pastores esse meminerint; reliquis vero tam Principibus, quam cœteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reverentia prosequantur.

Agath. c. 23. et Braccar. 1. c. 24. nec Episc. posteriorem sinu ut priori præponi, c. Quanto de off. ordin. et supra de Regul. c. 4.

a Sup. c. 6. c. Valentinianus, 52. Dist. c. Episc. in Ecclesia, 95 Dist. c. Quis dubitet c. Duo sunt, cum seq. 96. Dist. etc. cap. Solicitæ, de major. et obed.

CAPUT XVIII.

Canones adamussim serventur: si quando in eis, dispensandum, id valde, mature et gratis fiat.

Sicuti (*b*) publice expedit, legis vinculum quandoque relaxare, ut plenius; evenientibus casibus, et necessitatibus, pro communi utilitate satisfiat, sic frequentius legem solvere exemplo potius, quam certo personarum, rerumque defectu, petentibus indulgere, nil aliud est quam unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. (*c*) Quapropter sciant universi sacratissimos Canones exacte ab omnibus, et quoad ejus fieri poterit, indistincte observandos. Quod si urgens, justaque ratio, et major quandoque utilitas postulaverint, (*d*) cum aliquibus dispensandum esse; id causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, a quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, præstandum: aliterque facta dispensatio, suprebtitia censeatur.

b C. Requiritis, et c. Dispens. 1. q. 7.

c C. Si Romanorum, et c. Enim vero 19. Dist. c. Si quis omnem, 1 q. 7. cap. 1. de Const.

d C. 1. de voto.

CAPUT XIX.

Monomachia pœnis gravissimis punitur.

a Cap. Monamachiam, 2. q. 5. c. 1. de torneam.

Detestabilis (a) duellorum usus fabricante diabolo, introductus, ut cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, et quocumque alio nomine, Domini temporales, qui locum ad (b) monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint excommunicati, ac jurisdictione, et dominio civitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, privati intelligantur: et, si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. (c) Qui vero pugnam commiserint, et qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant, et ut homicidæ, (d) juxta sacros Canones, puniri debeant, et si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam jure quam facto dederint: (e) aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint: nec non spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur, non obstante quocumque privilegio, seu prava consuetudine, etiam immemorabili.

b De ea Nicol. I. Decretorum suorum tit. 12.

c Bulla Gregorii XIII. Ad tollendum 1582. extendit ad duella privata.

d Cap. 2. de cler. pugnat. de duel. torneamen. et de homic. per totum.

e Bulla Cl. VIII. Illius vices 1592 declaratur et extenditur.

CAPUT XX.

Quæ sunt juris Ecclesiastici Principibus sæcularibus commendantur.

Cupiens sancta Synodus ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscumque impedimentis conservari: præter ea quæ de Ecclesiasticis personis constituit sæculares quoque Principes (f) officii sui admo-

f C. fin. de const.

nendos esse censuit; confidens eos, ut Catholicos (*a*) quos Deus sanctæ fidei, Ecclesiæque protectores esse voluit, jus suum Ecclesiæ restitui non tantum esse necessarios, sed etiam (*b*) subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, parochos, et superiores Ordines reverentiam revocaturos: neque permissuros, ut officiales, aut inferiores magistratus Ecclesiæ, et personarum ecclesiasticarum immunitatem, (*c*) Dei ordinatione, et Canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent, sed una cum ipsis Principibus debitam sacris summorum Pontificum, et Conciliorum constitutionibus observantiam præstent. Decernit itaque et præcipit, (*d*) sacros Canones, et Concilia generalia omnia, nec non alias Apostolicas sanctiones, in favorem ecclesiasticarum personarum, libertati ecclesiasticæ, et contra ejus violatores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innovat, exacte ab omnibus observari debere, propterea que admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, et omnes, et singulos, cujuscumque status, et dignitatis extiterint, ut, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius quæ ecclesiastici juris sunt, tamquam Dei præcipua, ejusque patrocinio tecta, venerentur; (*e*) nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisve dominis temporalibus, seu magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum, lædi patiantur; sed severe in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque jurisdictionem impediunt, animadvertant; quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumque protectionem existant; (*f*) imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis (*g*) auctoritate, et munificentia auxerunt, nedum ab aliorum injuria vindicarunt. Adeoque ea in re quisque officium suum sedulo præstet, quo cultus divinus devote exerceri, et Præfati, ceterique Clerici in residentiis, et officiis suis, quieti, et sine impedimentis, cum fructu, et ædificatione populi, permanere valeant.

a C. Boni 96. Distit. c. Principes, 23. q. 5.

b C. Conc. § Hinc 17. Dist. c. Quis dubitet. cap. Duo sunt 96. Dist.

c 1. Mac. 10.

d Pii 2. Ep. 2.

e C. Pervenit 86 Dist. cap. Si quis suadente, 17. q. 4 Toto tit. de immun. ecclesiæ c. Quamquam, de censib in 6. cap. Felicis, de poen. eod. conc. Ticin. vers. Statuimus, et ver. Sancimus conc. Aquisgran. c. 9. Lateran sub Leone X. Sess. 9. et 10.

f Plurima circa ecclesiar. immunitatem statuit Gregor. XIV. in Bulla Cum alias 1590.

g C. Valentinian. 63. Distinct. cap. Eccl. in fin. 97. Dist. c. Constan. et c. ult. 96. Dist.

CAPUT XXI.

In omnibus salva Sedis, Apostol. auctoritas maneat.

Postremo sancta Synodus, omnia, et singula sub quibuscumque clausulis, et verbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub felicis recordationis Paulo III. ac Julio III. quam sub Beatissimo Pio IV. Pontificibus Maximis, in hoc (*a*) sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicæ et sit, et esse intelligatur.

a Supra ses. 7. de ref. in princ.

Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.

Cum ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erunt, quia hora tarda est, commode expediri non possint; propterea juxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit, ea, quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eamdem Sessionem continuando, differuntur.

CONTINUATIO

SESSIONIS

DIE IV. DECEMBRIS.

Decretum de Indulgentiis.

Cum (*a*) potestas conferendi Indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit, atque hujusmodi potestate, divinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit: sacrosancta Synodus Indulgentiarum usum, Christiano populo maxime salutarem, et sacrorum (*b*) Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, et præcipit; eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant; in his tamen concedendis moderationem, juxta veterem et probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit, ne nimia facilitate ecclesiastica disciplina enervetur. Abusus vero qui in his irrepserunt, et quorum occasione insigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, et correctos cupiens præsenti decreto generaliter statuit, (*c*) pravos quæstus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. Ceteros vero, qui ex superstitione, ignorantia, irreverentia, aut aliunde quomodocumque provenerunt, cum ob multiplices locorum, et provinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commode nequeant specialiter prohiberi, mandat omnibus (*d*) Episcopis, ut diligenter quisque hujusmodi abusus ecclesiæ suæ colligat, eosque in prima Synodo provinciali referat: aut aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad Summum Romanum Pontificem deferantur, cujus auctoritate, et prudentia, quod Universali Ecclesiæ expediet, statuatur: ut ita sanctarum Indulgentiarum munus pie, sancte, et incorrupte omnibus fidelibus dispensetur.

a Matth. 6. Joan. 20 c. Audivimus et c. Quodcumque ligaverit 24 q. 1. c. Ut Constitueretur, 50. Distin. c. Adhuc, de Pœn. Dist. 3. Toto tit. de Pœnit. et remis. extra in 6. et in Clem.

b Ancyrani, per multa capita, Neocaesar. c. 3. Nicaeni 1. c. 1. et 11. Carth. 4. c. 75 Agathen cap. 60 Claremont. sub Urbano II. c. 2. Later. 1. cap. 11. Lugdunen. 2. sub Greg. X. Vienn. sub Clemente V. c. Cum ex eo de pœnit. et remis.

c Clem. Abusionibus de pœn. et remis. Confirmatur Const. S. Pii V. Et si Dominici 1567.

d Sup. ses. 21. de ref. c. 9.

Insuper hortatur sancta Synodus, et per sanctissimum Domini nostri, atque Salvatoris adventum Pastores omnes obtestatur, ut tamquam boni milites illa omnia, quæ sancta Romana Ecclesia, (*a*) omnium ecclesiarum mater, & magistra, statuit, nec non ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulo commendent, omnique diligentia utantur; ut illis omnibus, et iis praecipue sint obsequentes, quae ad mortificandam carnem conducuntur; ut ciborum delectus, et jejunia, vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, ut dierum festorum devota, et religiosa celebratio; admonentes populus crebro, (*b*) obedire Præpositis suis; quos, qui audiunt, Deum remuneratorem audient, qui vero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.

a C. Non decet, 12. Dist. Vigilius in epist. ad Eleutherii in fin. Felix. 1. in ep. 3. Can. Dudum, 1. q. 6.

b C. Quisquis 93 Dist. c. Quia frater 7. qu. 1. Lucæ 10. Hebr. 13.

De Indice librorum, et Catechismo, Breviario, et Missali.

Sacrosancta Synodus (*c*) in Secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio IV. celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, ut de variis censuris, ac liberis, vel suspectis vel perniciosis, quid factus opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent; audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse; nec tamen, ob librorum varietatem, et multitudinem possit distincte, et commode a sancta Synodo dijudicari: præcipit, ut, quidquid ab illis præstitum est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur: (*d*) ut ejus judicio atque auctoritate terminetur, et evulgetur. Idemque de (*e*) Catechismo a Patribus, quibus illud mandatum fuerat, (*f*) et de Missali, et Breviario fieri mandat.

c Sup. ses. 18. in princ.

d Vid. Regul. lib. prohib. inf.

e Sup. sess. 24. c. 2. de ref.

f Vide Const. S. Pii V. Superni 1571. Cl. VIII. Cum in Ecclesia 1602. et Urbani VIII. Divinam. 1631.

De loco Oratorum.

Declarat sancta Synodus, (a) ex loco assignato Oratoribus, tam ecclesiasticis quam sæcularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscumque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse præjudicium; sed omnia illorum, et Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum; ac Principum suorum jura, et prærogativas illæsas, et salvas esse, in eodemque statu permanere, prout ante præsens Concilium reperiebantur.

De recipiendis et observandis Decretis Concilii.

Tanta fuit horum temporum calamitas, et hæreticorum inveterata malitia, ut nihil tam clarum in fide nostra asserenda umquam fuerit, aut tam certo statutum, quod non, humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminaverint: ea propter sancta Synodus id potissimum curavit ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, et anathematizaret; veramque, et Catholicam doctrinam traderet, et doceret, prout damnavit, anathematizavit, et definivit. Cumque tamdiu tot Episcopi, ex variis Christiani orbis provinciis evocati, sine magna gregis sibi commissi jactura, et universali periculo ab ecclesiis abesse non possint; nec ulla spes restet, hæreticos, toties, (b) fide etiam publica, quam desiderarunt, invitatos, et tamdiu expectatos, huc amplius adventuros, ideoque tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, (c) ut Principes omnes; quod facit, in Domino moneat, ad operam suam ita præstandam, ut quæ ab ea decreta sunt, ab hæreticis depravari aut violari non permittant: sed ab his, et omnibus devote recipiantur, et (d) fideliter observentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur, aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem postulent, præter alia remedia in hoc Concilio instituta:

a Sup. ses. 2. in fin.

b Sup. in fin. ses. 13. 15. et 18.

c Idem in fin. quatuor primorum Conc. gener. Nicaen. Constit. Ephes et Calced.

d Ne quis juramento se adstringat advers. Conc. Decreta, vetat Greg. XIII. in Bulla inter Apostolicas 1584.

confidit sancta Synodus, Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, ut vel evocatis ex illis præsertim provinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilii generalis celebratione, si necessarium judicaverit, vel commodiore quacumque ratione ei visum fuerit, provinciarum necessitatibus pro Dei gloria, et Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

De recitandis Decretis Concilii sub Paulo III. et Julio III. in Sessione.

a Sup. ses. 5. 6. 7. 13. et 14.

Quoniam (*a*) diversis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III. quam Julio III. multa in hoc sacro Concilio, quoad dogmata, ac morum reformationem statuta, et definita sunt: vult sancta Synodus, ut illa nunc recitentur, et legantur.

Recitata sunt.

De fine Concilii, et confirmatione petenda a Sanctissimo Domino nostro.

Illustrissimi Domini, Reverendissimique Patres, Placetne vobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic sacræ œcumenicæ Synodo finis imponatur? et omnium, et singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. et Julio III. quam sub Sanctissimo Domino nostro Pio IV. Romanis Pontificibus, in ea decreta, et definita sunt, (*b*) confirmatio nomine sanctæ hujus Synodi per Apostolicæ Sedis Legatos, et Præsidentes a Beatissimo Romano Pontifice petatur?

b Juxta Gelas. Pap. super conc. Chalc. et Pelag. PP. II. in ep. decretalis, et Marc. in ep. decretali ad Episc. Antioc. provinc. et conc. Chalced. in fin. ep. conc. ad Leonem Papam, et c. Si Romanor. Dist. 19.

Responderunt, Placet.

Postmodum *Illustrissimus*, *et Reverendissimus Cardinalis Moronus*, *primus Legatus*, *et Præsidens*, *benedicens sanctæ Synodo*, *dixit*: Post gratias Deo actas, Reverendissimi Patres, ite in pace. *Qui responderunt*. Amen.

ACCLAMATIONES

PATRUM

IN FINE CONCILII,

CARDINALIA A LOTHARINGIA

Beatissimo Pio Papæ, et Domino nostro, sanctæ Universalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, et æterna memoria.

RESPONSIO PATRUM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissime Ecclesiæ tuæ conserva multos annos.

CARD.

Beatissimorum Summorum Pontificum animabus, Pauli III. et Julii III. quorum auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax a Domino, et æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.

RESP.

Memoria in benedictione sit.

CARD.

Caroli V. Imperatoris, et Serenissimorum Regum, qui hoc universale Concilium promoverunt, et protexerunt, memoria in benedictione sit.

RESP.

Amen. Amen.

CARD.

Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper Augusto, Orthodoxo, et pacifico, et omnibus Regibus, Rebuspub. et Principibus nostris, multi anni.

RESP.

Pium, et Christianum Imperatorem, Domine, conserva, Imperator cœlestis, terrenos Reges, rectæ fidei conservatores, custodi.

CARD.

Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, et in hac Synodo Præsidentibus cum multis annis magnæ gratiæ.

RESP.

Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.

CARD.

Reverendissimis Cardinalibus, et Illustribus Oratoribus.

RESP.

Magnas gratias, et multos annos.

CARD.

Sanctissimis Episcopis vita, et felix ad ecclesias suas reditus.

RESP.

Præconibus veritatis perpetua memoria: Orthodoxo Senatui multos annos.

CARD.

Sacrosancta œcumenica Tridentina Synodus; ejus fidem confiteamur, ejus decreta semper servemus.

RESP.

Semper confiteamur, sermper servemus.

CARD.

Omnes ita credimus: omnes id ipsum sentimus, omnes consentientes, et amplectentes subscribimus: Hæc est fides Beati Petri, et Apostolorum; hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.

RESP.

Ita credimus; ita sentimus; ita subscribimus.

CARD.

His decretis inhærentes, digni reddamur misericordiis, et gratia primi, et magni supremi sacerdotis, Jesu Christi Dei, intercedente simul inviolata Domina nostra sancta Deipara, et omnibus Sanctis.

RESP.

Fiat, fiat, Amen, Amen.

CARD.

Anathema cunctis hæreticis.

RESP.

Anathema, Anathema.

Post hæc mandatum fuit a Legatis, et Præsidentibus, sub pœna excommunicationis, omnibus Patri-

bus, ut, antequam discederent e civitate Tridentina, subscriberent manu propria decretis Concilii, aut ea per publicum instrumentum approbarent: qui omnes deinde subscripserunt, et fuerunt numero CCLV. videlicet, Legati IV. Cardinales II. Patriarchæ III. Archiepiscopi XXV. Episcopi CLXVIII. Abbates VII. Procuratores, absentium cum legitimo mandato XXXIX. Generales Ordinum VI.

LAUS DEO

Concordat cum originali, in cujus fidem subscripsimus.

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus, Sacri Concilii Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, ejusdem Concilii Notarius.

Ego Cynthius Pamphilius, Clericus Camerinensis diœcesis ejusdem Concilii Notarius.

CONFIRMATIO

CONCILII

Nos Alexander, sancti Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S. R. E. Vicecancellarius, fidem facimus, et attestamur, qualiter hodie, die Mercurii, XXVI. Januarii, MDLXIV. Pontificatus Sanctissimi D. nostri D. Pii, divina providentia Papæ Quarti, anno quinto, in Consistorio secreto, apud S. Petrum, Reverendissimi DD. mei Cardinales Moronus, et Simoneta, nuper reversi a sacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctissimo D. nostro ut infra.

Beatissime Pater, in decreto super fine Concilii Oecumenici Tridentini, pridie Nonas Decembris præteriti publicato, statutum fuit, ut per Sanctitatis ve-

stræ, et Sanctæ Sedis Apostolicæ Legatos, et Præsidentes peteretur nomine dicti Concilii a Sanctitate Vestra confirmatio omnium, et singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. et Julio III. quam sub Sanctitate vestra in eo decreta, et definita sunt. Quapropter nos Joannes Cardinalis Moronus, et Ludovicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati, et præsidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto decreto stabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilii œcumenici Tridentini, ut Sanctitas Vestra dignetur confirmare omnia, et singula, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. et Julio III. quam sub Sanctitate Vestra in eo decreta, et definita sunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, viso, et lecto tenore dicti decreti, et habitis votis Reverendissimorum Dominorum meorum Cardinalium, respondit per hæc verba.

Petitioni, nomine Concilii œcumenici Tridentini super ejus confirmatione per dictos Legatos nobis factæ, annuentes, omnia, et singula, quæ in dicto Concilio tam sub fel. rec. Paulo III. et Julio III. Prædecessoribus nostris, quam Pontificatus nostri tempore decreta, et definita sunt, auctoritate Apostolica etiam de Venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio, et assensu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Christifidelibus recipi, et inviolabiliter observari mandamus, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Ita est.

A. Cardinalis Farnesius Vicecancell.

BULLA

S. D. N. PII DIVINA PROVIDENTIA

PAPÆ QUARTI.

Super confirmatione OEcumenici generalis Concilii Tridentini.

PIUS EPISCOPUS, *Servus servorum Dei*, *Ad perpetuam rei memoriam.*

(*a*) Benedictus Deus, et Pater Domini nostri Jesu Christi, Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, qui respicere dignatur Ecclesiam suam sanctam, tot procellis, et tempestatibus agitatam, atque vexatam, et gravius in dies laborantem, apto tandem ei subvenit optatoque remedio. Ad plurimas, et perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, et restituendam ecclesiam disciplinam, ad pacem, et concordiam Christiani populi procurandam, indictum jampridem in civitate Tridentina œcumenicum, et generale Concilium a piæ memoriæ Paulo III. prædecessore nostro, et Sessionibus aliquot habitis cæptum fuerat; ab ejus autem successore Julio in eamdem urbem revocatum, post alias Sessiones celebratas, variis impedimentis, et difficultatibus objectis, ne tum, quidem peragi potuerat; itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium; cum quotidie magis Ecclesia ejusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salutare opus, sicut Pastoralis sollicitudo monebat: divinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adjuti pio studio charissimi in Christo filii nostri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, et aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, et Principum; tandem consecuti sumus, quod nec diur-

a 2.Cor.1.

nis, nec nocturnis curis elaborare destitimus, quodque a (a)Patre luminum assidue precati sumus. Cum enim eam in urbem undique ex Christiani nominis nationibus convenisset, nostris convocata litteris, et sua etiam ipsorum pietate excitata Episcoporum, et aliorum insignium Prælatorum maxima, et œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios, et sacrarum litterarum scientia, divinique; et humani juris cognitione præstantes viros, præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeo Concilii liberati faventibus, ut etiam de rebus Sedis Apostolicæ proprie reservatis liberum ipsi Concilio arbitrium per litteras, ad Legatos nostros scriptas, ultro promiserimus, quæ de Sacramentis, et aliis rebus, quæ quidem necessariæ visæ sint, tractanda; definienda, et statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, et emendandos mores, a sacrosancta Synodo summa libertate, diligentiaque tractata, et accurate, ac mature admodum definita; explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, ut consensum eum plane a Domino effectum fuisse constiterit: (b) idque in nostris, atque omnium oculis valde mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac Urbe indiximus, quæ magna Cleri, et populi pietate celebratæ fuerunt; laudesque, et gratias divinæ Majestati merito persolvendas curavimus; cum ejusmodi Concilii exitus spem magnam, et prope certam attulerit fore, ut majores in die fructus ad Ecclesiam ex ipsis decretis, constitutionibusque perveniant. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reverentia, antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostro, et prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, (c) confirmationem a nobis petierit, decreto de ea re in publica Sessione facto: Nos, ex Legatorum litteris prius, deinde post reditum eorum, ex iis, quæ

a Jacob 1.

b Psalm. 117.

c In fine ultim. Sess.

Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi, cognita, habita super hac re cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio invocato, cum ea decreta omnia Catholica, et populo Christiano utilia, ac salutaria esse cognovissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, et assensu, in Consistorio nostro secreto illa omnia, et singula auctoritate Apostolica hodie confirmavimus, et ab omnibus Christifidelibus suscipienda ac servanda esse decrevimus: sicut harum quoque litterarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, et suscipi, observarique decernimus. Mandamus autem in virtute sanctæ obedientiæ, et sub pœnis a sacris Canonibus constitutis, aliisque gravioribus etiam privationis arbitrio nostro infligendis, universis, et singulis venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis; et aliis quibusvis ecclesiarum Prælatis, cujuscumque status, gradus, ordinis, et dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, ut eadem decreta, et statuta in ecclesiis suis, civitatibus et diœcesibus, in judicio, et extra judicium diligenter observent, et a subditis quibusque suis ad quos quomodolibet pertinet, inviolabiliter faciant observari: contradictores quoslibet, et contumaces, per sententias, censuras: et pœnas ecclesiasticas etiam in ipsis decretis contentas appellatione postposita, compescendo; invocato etiam, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio. Ipsum vero charissimum filium nostrum Imperatorem electum, cæterosque Reges, et Respublicas, ac Principes Christianos monemus, et per viscera misericordiæ Domini nostri Jesu Christi obtestamur, ut, qua pietate Concilio per Oratores suos affuerunt: eadem pietate, ac pari studio, divini honoris populorum suorum salutis causa, pro Sedis quoque Apostolicæ, et sacræ Synodi reverentia ad ejusdem Concilii exequenda, et observanda decreta, Prælatis, cum opus fuerit, auxilio, et favore suo adsint, neque

adversantes sanæ, ac salutari Concilii doctrinæ opiniones a populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdicant. Ad vitandum præterea perversionem, et confusionem, quæ oriri posset, si unicuique liceret, prout liberet, in decreta Concil. commentarios, et interpretationes suas edere, Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tam ecclesiasticis personis cujuscumque sint ordinis conditionis, et gradus, quam laicis quocumque honore, ac potestate præditis, Prælatis quidem sub interdicti ingressus ecclesiæ, aliis vero quicumque fuerint, sub excommunicetionis latæ sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios glossas, annotationes, scolia ullumve omnino interpretationis genus super ipsius Concilii decretis quocumque modo edere, aut quidquam quocumque nomine, etiam sub prætextu majoris decretorum corroborationis, aut executionis, aliove quæsito colore, statuere. Si cui vero in eis aliquid obscurius dictum, et statutum fuisse, eamque ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere visum fuerit; (a) ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apostolicam, omnium fidelium magistra, cujus auctoritatem (b) etiam ipsa sancta Synodus tam reverenter agnovit. Nos enim dificultates, et controversias; si quæ ex eis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas, et decidendas, quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decrevit, reservamus: parati, sicut ea de nobis merito confisa est, omnium provinciarum necessitatibus ea ratione, quæ commodior nobis visa fuerit, providere. Decernentes nihilominus irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ut hæc autem ad omnium notitiam perveniant, neve quis excusatione ignorationis ut possit: Volumus, et mandamus, ut hæ litteræ per aliquos curiæ nostræ Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, et in Ecclesia Lateranensi, tunc, cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit congregari solet palam, et clara voce recitentur, et

a Deut. 17.

b C. de recip. et observ. Decret. Conc.

postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, et in loco solito Campi Floræ affigantur; ibique, ut legi, et omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amovebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma Urbe ad impressionem tradantur, quo commodius per Christiani nominis provincias, et regna divulgari possint. Transumptis quoque earum, quæ manu alicujus publici Notarii scripta, subscriptave, et sigillo, ac subscriptione alicujus personæ, in dignitate ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reservationis, voluntatis, mandatorum, et decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, septimo Kalend. Februarii Pontificatus nostri anno quinto.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Fr. Card. Pisanus, Episc. Ostien. Decan.
Ego Fed. Card. Cæsius, Episcopus Portuen.
Ego Jo. Card. Moronus, Episcopus Tusculan.
Ego A. Card. Farnesius, Vicecanc. Episcop. Fab.

. . . .

Ego R. Card. S. Angeli, Major Pœnit.

. . . .

Ego Jo. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Jo. Michael Card. Saracenus.

. . . .

Ego Jo. B. Cicada, Card. S. Clementis.
Ego Scipio, Card. Pisarum.
Ego Jo. Card. Romanus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.

Ego F. Clemens, Card. Aracœli.
Ego Jac. Card. Sabellus.

. . . .

Ego B. Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simonetta.

. . . .

Ego F. Card. Paciecus, y de To.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Jo. Franc. Card. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromeus.
Ego M. S. Card. Const.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Hip. Card. Ferrar.
Ego Franciscus, Card. Gonzaga.

. . . .

Ego Gui. Asc. Diac. Card. Cam.
Ego Vitellocius, Card. Vitellius.

. . . .

Ant. Florebellus Lavellinus.

H. Cumyn.

CONSTITUTIONES

EX ANTIQUO JURE

DESUMPTAE

ET

PER CONCILIUM

SPECIATIM INNOVATA

UNA CUM ALIIS QUATUOR

PII PP. IV.

AD CONCILIUM

MAXIME SPECTANTIBUS

INDEX

CONSTITUTIONUM

INNOVATARUM

Symmachus lib. 10: Epist. 21.

Leges, quæ in bonum commune procedunt, numquam patiuntur occasum.

LEO X.

IN CONCILIO LATERANENSI

SESSIONE X.

De impressione librorum

(*a*) Nos, ne id quod ad Dei gloriam, et fidei augmentum, ac bonorum artium propagationem saluhriter est inventum, in contrarium convertatur, ac Christifidelium saluti detrimentum pariat, super librorum impressione curam nostram habendam fore duximus, ne de cætero cum bonis seminibus spinæ coalescant, vel medicinis venena intermisceantur. Volentes igitur de opportuno super his remedio providere, hoc sacro approbante Concilio, ut negotium impressionis librorum hujusmodi eo prosperetur felicius, quo deinceps indago solertior diligentius, et cautius adhibeatur: statuimus et ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, seu aliam quamcumque scripturam, tam in Urbe nostra, quam aliis quibusvis civitatibus, et diœcesibus, imprimere, seu imprimi facere præsumat, nisi prius in Urbe per Vicarium nostrum, et Sacri Palatii Magistrum: in aliis vero civitatibus, et diœcesibus per Episcopum, vel alium habentem peritiam scientiæ libri, seu scripturæ hujusmodi imprimendæ ab eodem Episcopo ad id deputandum, ac Inquisitorem hæreticæ pravitatis civitatis, sive diœcesis, in quibus librorum impressio hujusmodi fieret, diligenter examinentur, et per eorum manu propria subscriptionem, sub excommunicationis sententia, gratis, et fine dilatione imponendam, approbentur. Qui autem secus præsumpserit, ultra librorum impressorum amissionem, et illorum publicam combustionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apostolorum de Urbe, sine spe remissionis, solutionem, ac anni continui exercitii impressionis suspen-

a Ses. 4. Decr. de edit et usu sacr. lib.

sionem, excommunicationis sententia innodatus existat; ac demum ingravescente contumacia; taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrum respective per omnia juris remedia castigetur: quod alii ejus exemplo similia minime attentare præsumant. Nulli ergo etc. Si quis autem etc. Datum Romæ in publica Basilica solemniter celebrata anno Incarnationis Dominicæ 1515. 4. Maii Pontif. nostri anno 3.

SIXTI IV.

Constitutio prior de festo Conceptionis Immaculata Virginis, ex libro tertio Extravagantium Communium, tit. de Reliquiis, et veneratione Sanctorum.

(a) Cum præexcelsa meritorum insignia, quibus Regina cœlorum. Virgo Dei Genitrix gloriosa: sedibus prælata æthereis, sideribus quasi stella matutina perrutilans, devotæ considerationis indagine perscrutamur et infra pectoris arcana revolvimus, quod ipsa utpote vita misericordiæ, mater gratiæ, et pietatis amica, humani generis consolatrix; pro salute fidelium, qui delictorum onere gravantur, sedula oratrix, et pervigil, ad Regem, quem genuit, intercedit: dignum, quin potius debitum reputamus, universos Christi fideles, ut omnipotenti Deo (cujus providentia ejusdem Virginis humilitatem ab æterno respiciens, pro concilianda suo auctori humana natura, lapsu primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui Unigeniti habitaculum sancti Spiritus præparatione constituit, ex qua carnem nostræ mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret, et immaculata virgo nihilominus post partum remaneret) de ipsius immaculatæ Virginis mira conceptione gratias, et laudes referant, et instituta propterea in Ecclesia Dei, Missas, et alia divina Officia dicant, et illis inter-

a Ses. 2. Dec. de pecc. orig. Vide Bullam S. Pii V. quae incipit. Super speculа 1570 Pauli V. quae incipit. Regis pacifici 1616. ejusd. decretum in generali congregatione 1017. 31. Aug. Ne quis publice affirmare audeat Virginem peccasse in Adamo extensum postea ad actus privatos a Gregor. XV. in generali congr. 14. Maii 1622. data tamen facultate fratribus Ordinis Praedicatorum per Bull. quae in-

sint, indulgentiis, et peccatorum remissionibus invitare, ut exinde fiant ejusdem Virginis meritis, et intercessione divinæ gratiæ aptiores. Hac igitur consideratione inducti, ejusdem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli, Apostolorum ejus, auctoritate confisi, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione statuimus, et ordinamus, quod omnes, et singuli Christi fideles utriusque sexus, qui Missam, et Officium Conceptionis ejusdem Virginis gloriosæ, juxta piam, devotam, et laudabilem ordinationem dilecti filii Magistri Leonardi de Nogarolis, clerici Veronensis, Notarii nostri, et quæ desuper a nobis emanavit, Missæ, et Officii hujusmodi institutionem, in die festivitatis Conceptionis ejusdem Virginis Mariæ, et per Octavas ejus, devote celebraverint, et dixerint, aut illis Horis canonicis interfuerint: quoties id fecerint, eamdem prorsus indulgentiam, et peccatorum remissionem consequantur, quam juxta felicis recordationis Urbani IV. in Concilio Viennensi approbatæ (ac Martini V. et aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum constitutiones consequuntur illi,) qui Missam, et Horas canonicas in festo Corporis, et Sanguinis Domini nostri Jesu Christi a primis Vesperis, et per illius Octavas, juxta Romanæ Ecclesiæ constitutionem, celebrant, dicunt, aut Missæ, Officio, et Horis hujusmodi intersunt, præsentibus perpetuis temporibus valituris: Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1476. 3. Kalend. Martii, Pontificatus nostri anno 6.

cipit Eximii, atque singulares, ejusdem anni, privatim, et inter se dumtaxat eam quaest. agitandi. Jam ante, Concilium Basileense, eos, qui Virginis Conceptioni immaculatæ detraherent solemniter admodum damnates ab Episcopo et universo Clero Parisiensi, auctor est Joannes Juvenalis Ursinus. Archiepiscopus Rhemensis, lib. de Rebus gestis Carsli VI. Francorum Reg. sub anno 1387.

Constitutio altera.

Grave nimis gerimus, et molestum, cum sinistra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum, qui ad evangelizandum verbum Dei sunt deputati, excessibus prædicando commissis: eo gravius provocamur; quo illi periculosius remanent incorrecti, cum facile deleri nequeant, qui

multorum cordibus sic publice prædicando diffusius et damnabiles imprimuntur errores. Sane cum sancta Romana Ecclesia de intemeratæ, semperque Virginis Mariæ Conceptione publice festum solemniter celebret, et speciale, ac proprium super hoc Officium ordinaverit, nonnulli, ut accepimus, diversorum Ordinum prædicatores, in suis sermonibus ad populum publice per diversas civitates, et terras affirmare hactenus non erubuerunt, et quotidie prædicare non cessant, omnes illos, qui tenent, aut asserunt, eamdem gloriosam, et immaculatam Dei Genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam; mortaliter peccare, vel esse hæreticos: ejusdem immaculatæ Conceptionis Officium celebrantes, audientesque sermones illorum, qui eam sine hujusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare graviter; sed et præfatis prædicationibus non contenti confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt: ex quorum assertionibus, et prædicationibus non levia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, et majora merito exoriri formidantur in dies. Nos igitur hujusmodi temerariis ausibus, ac perversis assertionibus, ac scandalis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obviare volentes, motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, et certa scientia, hujusmodi assertiones prædicatorum eorumdem, et aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos, qui crederent, aut tenerent, eamdem Dei Genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præservatam fuisse, propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare: aut hujusmodi Officium Conceptionis celebrantes, seu hujusmodi sermones audientes, alicujus peccati reatum incurrere, utpote falsas, et erroneas, et a veritate penitus alienas, editosque desuper libros prædictos id continentes, quoad hoc, auctoritate Apostolica, tenore præsentium reprobamus et damnamus; ac motu, scientia, et aucto-

ritate prædictis statuimus, et ordinamus, quod prædicatores verbi Dei, et quicumque alii, cujuscumque status, gradus, aut ordinis, ac conditionis fuerint, qui de cœtero ausu temerario præsumpserint in eorum sermonibus ad populum, seu alias quomodolibet affirmare, hujusmodi sic per nos improbatas, et damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere, vel habere, postquam de præsentibus scientiam habuerint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, a qua ab alio, quam a Romano Pontifice (nisi in mortis articulo) nequeant absolutionis beneficium obtinere. Item motu, scientia, et auctoritate similibus, simili pœnæ, ac censuræ subjicientes eos, qui ausi fuerint asserere, contrariam opinionem tenentes, videlicet gloriosam Virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen vel peccatum incurrere mortale; cum nondum sit a Romana Ecclesia et Apostolica Sede decisum; non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, quibus communiter vel divisim a Sede Apostolica indultum existat, quod intercidis suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas; non facientes plenam, ac expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et ne de præmissis aliquando valeant ignorantiam allegare, volumus, quod locorum Ordinarii requisiti, præsentes litteras in Ecclesiis consistentibus in eorum civitatibus, et suarum diœcesum locis insignibus, dum major illi multitudo populi ad divina convenerit, sermonibus ad populum mandent, et faciant publicare. Præterea, quia difficile foret, præsentes litteras ad singula loca in quibus expediens fuerit, deferre; etiam volumus, et dicta auctoritate decernimus, quod earumdem litterarum transumpto, manu publici Notarii confecto, et authentico alicujus prælati Ecclesiastici sigillo munito, ubique stetur, prout staretur ejusdem originalibus litteris, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reprobatio-

nis, damnationis, statuti, ordinationis, voluntatis, et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri, et Pauli, Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1483. pridie Nonas Septemb. Pontificatus nostri anno 13.

CONCILIUM LATERANENSE

SUB INNOCENTIO III.

Canone 10. de Prædicatoribus instituendis.

a Sess.5. de ref. c.2.

(a) Inter cœtera, quæ spectant ad salutem populi Christiani, pabulum verbi Dei permaxime noscitur sibi esse necessarium, quia sicut corpus materiali, sic anima spirituali cibo nutritur; eo quod non in solo pane vivit homo; sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei: unde cum sæpe contingat, quod Episcopi, propter occupationes multiplices, vel invaletudines corporales; aut hostiles incursiones, seu occasiones alias (ne dicamus defectum scientiæ, quod in eis est reprobandum omnino, nec de cœtero tolerandum) per se ipsos non sufficiunt ministrare populo verbum Dei, maxime per amplas diœceses, et diffusas generali constitutione sancimus, ut Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumant, potentes in opere, et sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum, cum per se idem nequiverint, solicite visitantes, eas verbo ædificent, et exemplo, quibus ipsi, cum indiguerint, necessaria ministrent, ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incœpto. Unde præcipimus tam in cathedralibus quam in aliis conventualibus Ecclesiis viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint coadjutores, et cooperatores habere, non solum in prædicationis

officio, verum etiam in audiendis confessionibus, et pœnitentiis injungendis, ac cæteris, quæ ad salutem pertinent animarum. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, districtæ subjaceat ultioni.

Lib. 1. decretal. titul. de electione, et electi potestate.

CAPUT VII.

Cum in cunctis Sacris Ordinibus, et ecclesiasticis ministeriis, sint ætatis maturitas, gravitas morum, et litterarum scientia inquirenda; multo fortius in Episcopo hæc oportet inquiri: qui ad aliorum curam positus, in se ipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei oporteat conversari. Ea propter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur a Posteris in exemplum; præsenti decreto statuimus, ut nullus in Episcopum eligatur, nisi qui jam trigesimum annum ætatis exegerit, et de legitimo matrimonio sit natus: qui etiam vita, et scientia commendabilis demonstretur.

Ibid. §. Inferiora.

(*a*) Inferiora etiam ministeria, ut puta Decanatum, Archidiaconatum, et alia, quæ curam animarum habent annexam, nullus omnino suscipiat, sed nec parochialis Ecclesiæ regimen, nisi qui jam vigesimum quintum annum ætatis attigerit, et scientia, et moribus commendandus existat: cum autem assumptus fuerit: si Archidiaconus in Diaconum; et Decanus, et reliqui admoniti non fuerint; præfixo a canonibus tempore in Presbyteros ordinati, et ab isto removeantur officio, et aliis conferatur, qui et velint, et possint illud convenienter implere. Nec prosit eis appellationis refugium, si forte in constitutionis istius transgressionem per appellationem voluerint se tueri. Hoc sane non solum de promovendis, sed etiam de his,

a Ses. 24. de ref. c. 12.

qui jam promoti sunt, si canones non obsistant, præcipimus observari.

Lib. 3, Decretalium, de clericis non residentibus.

CAPUT III.

a Sess. 7, de ref. c. 3.

(a) Quia nonnulli modum avaritiæ non ponentes, dignitates diversas ecclesiasticas, et plures Ecclesias parochiales, contra sacrorum canonum instituta nituntur accipere; ut cum unum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vindicent plurimorum: ne id de cætero fiat, districtius inhibemus. Cum igitur Ecclesia, vel ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quæratur, quæ residere in loco, et curam ejus per seipsam valeat exercere. Quod si aliter actum fuerit, et qui receperit, quod contra sacros canones accepit, amittat; et qui dederit, largiendi potestate privetur.

In Sexto, de electione, et electi potestate.

CAPUT XIV.

b Ses. 7, de ref. cap. 3.

(b) Licet Canon a felicis recordationis Alexandro Papa III. prædecessore nostro editus, inter cætera statuerit, ut nullus regimen Ecclesiæ parochialis suscipiat, nisi vigesimum quintum ætatis annum attigerit, ac scientia, et moribus commendandus existat; quandoque talis ad regimen assumptus hujusmodi, si munitus non fuerit, præfixo a canonibus tempore in presbyterum ordinatus, a regiminis ejusdem amoveatur officio, et alii conferatur. Quia tamen in observatione Canonis memorari se multi exhibent negligentes, nos periculosam illorum negligentiam volentes juris executione suppleri; præsenti decreto statuimus, ut nullus ad regimen parochialis Ecclesiæ assumatur, nisi sit idoneus moribus, scientia, et ætate, Decernentes, collationes de parochialibus Ecclesiis iis, qui non

attigerint vigesimum quintum annum, de cœtero faciendas, viribus omnino carere. Is etiam, qui ad hujusmodi regimen assumetur, ut gregis sibi crediti diligentius curam quærere possit, in parochiali Ecclesia, cujus rector is extiterit, residere personaliter teneatur. Et intra annum a sibi commissi regiminis tempore numerandum, se faciat ad sacerdotium promoveri. Quod si intra idem tempus promotus non fuerit, Ecclesia sibi commissa (nulla etiam præmissa monitione) sit præsentis constitutionis auctoritate privatus. Super residentia vero, ut præmittur, facienda, possit Ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere, prout causa rationabilis id exposcit.

Lib. 3. Decretalium. De præbendis, et dignitatibus.

CAPUT XIX.

(a) Grave nimis est, et absurdum, quod quidam ecclesiarum prælati, cum possint viros idoneos ad ecclesiastica beneficia promovere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec litterarum scientia suffragatur, carnalitatis sequentes affectum, non judicium rationis. Unde quanta Ecclesiis damna proveniant, nemo sanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, ut prætermissis indignis, idoneos assumant, qui Deo, et Ecclesiis velint, et valeant gratum impendere famulatum, fiatque de hoc in provinciali Concilio diligens inquisitio annuatim, ita ut qui post primam, et secundam correptionem fuerit repertus culpabilis, a beneficiis conferendis per ipsum Concilium suspendatur, instituta in eodem Concilio persona provida, et honesta, quæ suspensi suppleat defectum in beneficiis conferendis. Et hoc ipsum circa Capitula, quæ in his deliquerint, observetur, Metropolitani verò delictum Superioris judicio relinquatur ex parte Concilii nuntiandum. Ut autem hæc salubris provisio pleniorem consequatur effectum, hujusmodi suspensionis sententia,

a Sess. 7. de ref. cap. 3.

præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprii Patriarchæ minime relaxetur, ut in hoc quoque quatuor patriarchales sedes specialiter honorentur.

Li. 3. Decretalium. De præbendis, et dignitatibus.

CAPUT XXVIII.

a Sess.6. de ref. cap.4. (a) De multa providentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum; ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias parochiales reciperet, contra sacrorum Canonum instituta: alioquin recipiens sic acceptum amitteret, et largiendi potestate conferens privarentur. Quia verò propter præsumptiones, et quorumdem cupiditates, nullus hactenus, aut rarus, de prædicto statuto fructus provenit, nos evidentius, et expressius occurrere cupientes, præsenti decreto statuimus, ut quicumque receperit aliquod beneficium, curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus; et si forte illud retinere contenderit: etiam alio spolietur. Is quoque, ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius libere conferat, cui merito viderit conferendum, et si ultra sex menses conferre distulerit non solum ad alios secundum Lateranensis Concilii statutum ejus collatio devolvatur, verum etiam tantum de suis cogatur proventibus in utilitatem Ecclesiæ, cujus est illud beneficium, assignare, quantum a tempore vacationis ipsius constiterit esse præceptum. Hoc idem in personatibus esse decernimus observandum, addentes, ut in eadem Ecclesia nullus plures dignitates aut personatus habere præsumat, etiam si curam non habeat animarum: Circa sublimes tamen, et litteratas personas, quæ majoribus beneficiis sunt honorandæ, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari.

In Sexto , tit. 16. De Officio Ordinarii

CAPUT III.

(a) Ordinarii locorum subditos suos plures dignitates vel Ecclesias , quibus animarum cura imminet , obtinentes , seu personatum , aut dignitatem cum alia beneficio , cui cura similis est annexa, districte compellant dispensationes aucteritate , quarum hujusmodi Ecclesias ; personatus , seu dignitates canonice tenere se asserunt , intra tempus pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum moderandum arbitrio exhibere . Quod si forte justo impedimento cessante, nullam dispensationem intra idem tempus contigerit exhiberi , Ecclesiæ beneficia : personatus , seu dignitates , quæ sine dispensatione aliqua eo ipso illicite detineri constabit , per eos ; ad quos eorum collatio pertinet , libere personis idoneis conferantur: Cæterùm si dispensatio exhibita sufficiens evidenter appareat , exhibens nequaquam in beneficiis hujusmodi, quæ canonice obtinet , molestetur . Provideat tamen Ordinarius , qualiter nec animarum cura in eisdem Ecclesiis , personatibus , seu dignitatibus negligatur : nec beneficia ipsa debitis obsequiis defraudentur . Si verò de dispensationis exhibitæ sufficientia dubitetur ; super hoc erit ad Sedem Apostolicam recurrendum : cujus est æstimare, quem modum sui beneficii esse velit. In conferendis insuper personatibus, et dignitatibus et aliis beneficiis curam habentibus animarum annexam, iidem Ordinarii diligentiam illam observent, ut personatum, dignitatem, vel aliud beneficium simile curam habens animarum , alicui plura similia obtinenti non ante conferre præsumant , quam eis super obtenti dispensatio evidenter sufficiens ostendatur: qua etiam ostensa ita demum ad collationem procedi volumus , si appareat per eadem , quod is , cui est collatio facienda , hujusmodi personatum , dignitatem , vel beneficium retinere libere valeat cum obtentis vel si ea , quæ sic obtinet , libere , ac sponte resignet. Aliter autem de

a Sess. 7. de ref. cap. 5.

personatibus, dignitatibus, et beneficiis talibus facta collatio nullius penitus sit momenti.

In Sexto. De privilegiis.

CAPUT I.

a Sess. 7. de ref. c. 14.

(a) Volentes libertatem (quam nonnullis Apostolica Sedes privilegio exemptionis indulsit) sic integram observari, ut et illam alii non infrigant, et ipsi ejus limites non excedant, declaratione irrefragabili definimus, quod quantumcumque sic exempti gaudeant libertate; nihilominus tamen ratione delicti, sive contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, rite possunt coram locorum Ordinariis conveniri; et illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionem (prout jus exigit) exercere.

Num quid ergo carent omnino in his commodo libertatis? non utique: quia nec coram Ordinariis ipsis, dummodo sit in loco exempto commissum delictum, vel contractus initus, aut res litigiosa, nec ubi domicilium habent, si alibi delinquant, vel contrahant, aut res ipsa consistat, conveniri possunt aliquatenus super istis: nec domiciliorum prætextu, locorum diœcesani (si ubi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipsa consistit; illic conveniantur) remittendi eos illuc, vel ipsis, ut illic respondeant, injungendi habeant aliquam potestatem: salvis nihilominus casibus aliis, in quibus eos Episcoporum jurisdictione subesse Canonica præcipiunt instituta. Et idipsum decernimus circa illos, quibus; ut non nisi sub uno judice teneantur de se conquerentibus respondere, Apostolico privilegio est concessum. In eos autem quibus, ne interdici, suspendi, vel excommunicari a quoquam valeant, a Sede Apostolica est indultum (sicut sunt religiosi quamplures) in quorum privilegiis continetur ne quisquam Episcopus, vel Archiepiscopus monasteriorum suorum monachos pro ulla causa, ullove loco interdicere, suspendere, vel excommunicare præsumat; iidem Or-

dinarii jurisdictionem suam, quantum ad ista, ubicumque illi fuerint, penitus exercere non possint: nisi forsan ipsi monachi ad monasteriorum suorum prioratus Ordinariis iisdem subjectos fuerint destinati. Tunc enim etsi libere possint ad eadem monasteria revocari; ac tam illorum quam ipsorum prioratuum monachi reputentur, (cum non sit inconveniens aliquem utrobique locum habere monasticum) unum alteri subesse monasterio, vel ab ipso noscitur dependere: ratione tamen eorumdem prioratuum dicti Ordinarii sua jurisdictione in ipsis etiam quoad præmissa (quamdiu morantur in iis) licite uti possunt.

In Clementinis, lib. 3 tit. De Religiosis domibus.

(a) Quia contigit interdum, quod xenodochiorum, leprosariarum, eleemosynariarum seu hospitalium rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res, et jura ipsorum interdum ab occupatorum, et usurpatorum manibus excutere negligunt: quin imo ea collabi, et deperdi, domos, et ædificia ruinis deformari permittunt: et non attento, quod loca ipsa ad hoc fundata, et fidelium erogationibus dotata fuerunt, ut pauperes, infectique lepra reciperentur inibi, et ex proventibus sustentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, proventus eosdem in usus suos damnabiliter convertentes: cum tamen ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium (salva quidem Sedis Apostolicæ auctoritate) converti: Nos incuriam, et abusum hujusmodi detestantes, hoc sacro Concilio approbante sancimus, ut ii, ad quod id de jure, vel statuto in ipsorum fundatione locorum apposito, aut ex consuetudine præscripta legitime, vel privilegio Sedis Apostolicæ pertinent, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare: ac occupata, deperdita, e alienata indebite, in statum reduci debitum faciant: et ad ipsarum miserabilium personarum receptionem, et

a Ses 7 ref. c. 15. et ses. 25 de ref. cap. 8.

sustentationem debitam, juxta facultates, et proventus locorum ipsorum, rectores prædictos compellere non omittant. In quo si forte commiserint negligentiam, vel defectum, Ordinariis locorum injungimus, ut, etiam si pia loca prædicta exemptionis privilegio munita consistent, per seipsos, vel alios impellant omnia præmissa, et singula, et rectores eosdem utique non exemptos, propria, exemptos vero, et alios privilegiatos, Apostolica ad id auctoritate compellant. Contradictores, cujuscumque status, aut conditionis existant; aut præbentes eisdem circa præmissa consilium, auxilium, vel favorem, per censuram ecclesiasticam, et aliis juris remediis compescendo: nullum tamen per hoc exemptionibus, seu privilegiis ipsis quoad alia præjudicium generando. Ut autem præmissa promptius observentur, nullus ex locis ipsis sæcularibus clericis in beneficium conferatur; etiam si de consuetudine (quam reprobamus penitus) hoc fuerit observatum: nisi in illorum fundatione secus fuerit constitutum, seu per electionem sit de rectore locis hujusmodi providendum. Sed eorum gubernatio viris providis, idoneis, et boni testimonii committatur, qui sciant, velint, et valeant loca ipsa, bona eorum, ac jura utiliter regere, et eorum proventus, et reditus in personarum usum miserabilium fideliter dispensare; et quos in usus alios bona prædicta convertere præsumptio verisimilis non existat, in quibus sub obtestatione divini judicii, illorum, ad quos dictorum locorum communio pertinet, conscentias oneramus. Illis etiam, quibus dictorum locorum gubernatio, seu administratio committetur, ad instar tutorum, et curatorum juramentum præstare, ac de locorum ipsorum bonis inventaria conficere; et Ordinariis, seu aliis quibus subsunt loca hujusmodi, vel deputandis ab eis, annis singulis de administratione sua teneantur reddere rationem. Quod si secus a quoquam fuerit attentatum, collationem, provisionem, seu ordinationem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis. Præmissa vero ad hospitalia militarium Ordinum, aut religioso-

rum etiam aliorum extendi minime volumus. Quorum tamen hospitalium rectoribus in sanctæ obedientiæ virtute mandamus, ut in illis secundum suorum Ordinum instituta, et antiquas observantias providere pauperibus, et hospitalitatem debitam in illis tenere procurent; ad quod per Superiores eorum arcta districtione cogantur, statutis, aut consuetudinibus quibuslibet non obstantibus in præmissis. Cœterum nostræ intentionis existit, quod si quæ hospitalia, altare, vel altaria, et cœmeterium ab antiquo habentia, et præsbyteros celebrantes, et sacramenta ecclesiastica pauperibus ministrantes, seu si parochiales rectores consueverint in illis exercere præmissa; antiqua consuetudo servetur quoad exercenda, et ministranda spiritualia supradicta.

Concilium Lateranen. sub Innoc. III. cap. 21.
De pœn. et remiss. cap. Omnis.

(*a*) Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata confiteatur fideliter: saltem semel in anno (*b*) proprio sacerdoti: et injunctam sibi pœnitentiam studeat pro veribus adimplere, suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiæ sacramentum, nisi forte de consilio proprii sacerdotis, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus ab ejus perceptione duxerit abstinendum: alioquin et vivens ab ingressu Ecclesiæ arceatur: et moriens Christiana careat sepultura. Unde hoc salutare statutum frequenter in Ecclesiis publicetur, ne quispiam ignorantiæ cæcitate velamen excusationis assumat. Si quis autem alieno sacerdoti voluerit justa de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, et obtineat a proprio sacerdote, cum aliter ille ipsum non possit solvere, vel ligare.

a Ses. 13. de Sacramen. Euchar. Can. 9. et ses. 14 de Sacr. pœn. C. 8
b Id est Parocho c. Ut dominicis de paroch. cap. Nuper. de sent. exc. c. Vices de treg. in Extrav. comm. et c. Inter cunctas de priv. eod. Verum ad Episcopum extendi docent cap. Et temporis 16. q. 1. c. Relatio 21. q. 1. c. Licet, de feriis, et cap. Nullus de paroc. quippe cui tot. plebis animae sunt commissæ, c. Quæcumque 10 q. 1. et c. Præcipimus 11. q. 1. quin et parochi nomine venit in Concil. Viennen. passim Ses. 18. ref. c. 3.

Lib. 3. Clement. De vita, et honestate Clericorum.

Quoniam qui, abjectis vestibus proprio congruentibus ordini, alias assumere, et in publico portare rationabili causa cessante præsumit, professorum illius Ordini prærogativa se reddit indignum: præsenti constitutione sancimus, quod quicumque clericus virgata, vel partita veste publice utetur (nisi causa rationabilis subsit) si beneficiatus extiterit, per sex menses a perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinet, sit eo ipso suspensus: si vero beneficiatus non fuerit, in sacris tamen Ordinibus citra sacerdotium constitutus, per idem tempus reddatur eo ipso inhabilis ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum.

Idem quoque censemus de clericis aliis, vestem talem, simul et tonsuram publice deferentibus clericalem. Dignitatem vero, personatum, seu beneficium aliud obtinens, cui cura immineat animarum, nec non cœteri in sacerdotio constituti, ac religiosi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinseci morum intrinsecam honestatem ostendere, (si præterquam ex causa rationabili) publice vestem ferant hujusmodi, aut infulam, seu pileum lineum publice portent in capite: sint eo ipso, beneficiati, videlicet a perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinent, suspensi per annum, cæteri vero sacerdotes, et religiosi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcumque beneficium Ecclesiasticum obtinendum. Sed et tales, et cœteri quicumque clerici utentes epitogio, seu tabardo foderato usque ad oram, et ita brevi, quod vestis inferior notabiliter videatur; epitogium ipsum sæculares clerici, et religiosi, administrationem habentes, teneantur intra mensem dare pauperibus: cœteri vero religiosi administrationem non habentes, intra idem tempus illud teneantur suis superioribus assignare, in pios usus aliquos convertendum. Alioquin beneficiati suspensionis, cœteri vero inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus se noverint incurrisse.

Huic insuper adjicimus sanctionis, ut clerici, præsertim beneficiati, caligis scaccatis, rubeis, aut viridibus publice non utantur.

Lib. 3, Decret, De Ecclesiis ædificandis,

CAPUT II.

(*a*) Ad audientiam nostram noveris pervenisse, quod villa quæ dicitur H. tantum perhibetur ab Ecclesia parochiali distare, ut tempore hiemali, cum pluviæ inundant, non possint parochiani sine magna difficultate ipsam adire: unde non valent congruo tempore Ecclesiasticis interesse officiis. Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur reditibus abundare, quod, præter illius villæ proventus, minister illius convenienter valet sustentationem habere, mandamus, quatenus si res ita se habet, Ecclesiam ibi ædifices, et in ea sacerdotem, sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem rectoris Ecclesiæ majoris cum Canonico fundatoris assensu instituas, ad sustentationem suam ejusdem villæ obventiones Ecclesiasticas percepturum; providens tamen, ut competens in ea honor pro facultate loci matrici servetur: quod quidem fieri posse videtur, cum ejusdem villæ dominus viginti arras terræ frugiferæ velit ad usus sacerdotis conferre. Si vero persona matricis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire: tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, et virum bonum, appellationis cessante diffugio, instituere non omittas.

a Ses. 21. de ref. c. 4.

Lib. 1. Clement. De ætate, et qualitate, et ordine præficiendorum.

(*b*) Ut ii, qui divinis cathedralibus vel collegiatis, sæcularibus vel regularibus Ecclesiis sunt mancipati officiis, vel mancipabuntur imposterum, ad suscipiendos sacros Ordines propensius inducantur: Statuimus

b Ses. 22. de ref. c. 4.

mus, ut nullus de cœtero in hujusmodi Ecclesiis vocem in Capitulo habeat (etiam si hoc sibi ab aliis libere concedatur,) nisi saltem in subdiaconatus ordine fuerit constitutus. Illi vero; qui dignitates, personatus, officia, vel præbendas, quibus certi Ordines sunt annexi, pacifice non obtinent in eisdem Ecclesiis, vel obtinuerint in futurum, nisi (justo impedimento cessante) ad hujusmodi Ordines se promoveri fecerint intra annum, ex tunc, donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earumdem: ipsisque distributionum, quæ dantur iis, qui certis horis intersunt, pars dimidia subtrahatur, non obstantibus quibuslibet consuetudinibus vel statutis. Pœnis aliis; quæ contra tales promoveri ad ordines recusantes statuuntur in jure, nihilominus in suo robore permansuris.

In Sexto, lib. 2. titul. De appellationibus.

CAPUT III.

a Ses. 24. de ref. cap. 7.

(a) Romana Ecclesia, et infra. Cum Suffraganeorum Rhemensis Ecclesiæ, suorum Officialium, (qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus eorum vices supplendo cognoscunt) unum, et idem consistorium, sive auditorium sit censendum ab ipsis Officialibus, non ad dictos Suffraganeos (ne ab eisdem ad seipsos interponi appellatio videatur,) sed de jure ad Rhemensem est curiam appellandum. Ab Archidiaconis vero, aliisque inferioribus prælatis Suffraganeis subjectis, eisdem, et eorum Officialibus, ad Suffraganeos ipsos debet, et non ad eamdem curiam (omissis dictis Suffraganeis) appellari; nisi aliud Rhemensi Ecclesiæ de consuetudine competat in hac parte. Cum autem ad præfatam curiam ab eorumdem Suffraganeorum vel suorum Officialium audientia fuerit appellatum, Rhemensis Archiepiscopus (qui pro tempore fuerit) vel Officialis ipsius nullatenus in appellationis causa interpositæ ante definitivam sententiam ci-

tent partes, nec etiam aliis illam committant, appellationis ejusdem causa probabili, seu legitima non expressa.

Si vero vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies post interlocutoriam, vel definitivam sententiam appellatum fuisse, seu aliquid aliud simile, sicque non esse per appellationem ad eumdem Archiepiscopum, vel ejus Officialem devolutum negotium proponatur; iidem (nisi prius ipsis constiterit causam ipsam ad eos totaliter fuisse delatam) prohibere, ne in causa illa vel ne ad executionem procedatur sententiæ, non præsumant.

Quod si objiciantur ex injusta causa, seu minus legitima, ante sententiam appellationem interpositam extitisse, et ex eo non esse appellationem hujusmodi admittendam; nequeunt prædicti Archiepiscopus, vel ejus Officialis prohibere, ne procedatur in causa, nisi prius appellatione recepta velut emissa ex causa probabili, cognoscere incipiant de causa hujusmodi, an sit vera. Si autem post sententiam in casibus a jure prohibitis (utpote a sententia super manifesto, et notorio crimine, vel de quo quis in iure confessus extitit promulgata) vel consimilibus appellatum fuisse dicatur: possint, ne sententia executioni mandetur (postquam cognoscere cœperint, utrum sit recipienda, vel non appellatio ab eo interposita) inhibere. In alium quoque, qui circa rem, de qua inter appellantem, et appellatum controversia vertitur, aliquid post eorum inhibitionem attentat, non valeat occasione hujusmodi jurisdictionem aliquam vindicare. Cum vero is, qui ad Rhemensem curiam super aliqua causa vocem appellationis emittit, nihilominus in causis Ordinarii sui jurisdictioni subjiciatur; Rhemensis Archiepiscopus, vel Officialis ipsius nequaquam jurisdictionem ipsam in aliis impediant, ut ab ejusdem Ordinarii potestate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Episcopis præfatæ provinciæ super causis, in quibus temporalem jurisdictionem exerceat, nisi forte de consuetudine aut privi-

legio, sive ju e alio speciali sit appellandum ad alium, appellari. Sententias quoque interdicti, vel suspensionis, seu excommunicationis in appellantem ab eo, a quo appellatum proponitur, promulgatas, nullatenus, nisi vocatis partibus, et de appellatione legitime cognita, revocent, aut denuntient esse nullas. Cum autem ad Rhemensem Archiepiscopum ab audientia Suffraganei sui super aliqua causa fuerit ante sententiam appellatum: idem Archiepiscopus (postquam de appellatione cognita constiterit eam minus rationabilem extitisse) causam ad eumdem Suffraganeum remittere non postponat.

Bonifacius VIII. In Sexto, lib. 3. tit. 2. de Clericis conjugatis, cap. unic.

a Ses.23. de ref. cap.6.
b Si quis suadente 17. qu. 4.
c Cap. Nullus de Foro comp. in 6

(a) Clerici, qui cum unicis, et virginibus contraxerunt, si tonsuram, et vestes deferant clericales, privilegium retineant (b) Canonis ab Innocentio secundo prædecessore nostro editi in favorem totius ordinis clericalis. Et cum juxta (c) Parisiense Concilium nullus clericus distringi debeat, aut condemnari a judice sæcculari; præsenti declaramus edicto, hujusmodi clericos conjugatos pro commissis ab eis excessibus, vel delictis trahi non posse criminaliter, aut civiliter ad judicium sæculare; nec ab ipsis saecularibus judicibus eos debere personaliter, vel etiam pecunialiter (ne per unam viam concedatur eisdem judicibus, quod per aliam denegatur) nullatenus condemnari. In cœteris autem, vel nisi, ut praemittitur, tonsuram, vel vestem deferant clericales, etiam in praemissis eos gaudere nolumus privilegio clericali.

Gregorius X. in Generali Concilio Lugdunensi. In 6. lib. 3. tit. 10. De Censibus, et exactionibus, cap. 2.

d Ses.24. de ref. cap.3.

(d) Exigit perversorum audacia, ut non simus sola delictorum prohibitione contenti, sed etiam pœnam

delinquentibus imponamus. Constitutionem itaque felicis recordationis Innocentii Papæ quarti, praedecessoris nostri, editam super non recipiendis in pecunia procurationibus, ac super receptionem munerum visitantibus, eorumque familiaribus interdicta; quam multorum fertur temeritas praeterire; volentes inviolabiliter observari, cam decernimus pœnae adjectione inovandam: Statuentes, ut universi, et singuli, qui ob procurationem sibi ratione visitationis debitam exigere pecuniam, vel etiam a volente recipere, vel alias constitutionem ipsam recipiendo munera, sive visitationis officio non impenso, procurationem in victualibus, aut aliquid aliud procurationis occasione violare praesumpserint, duplum ejus, quod receperint, Ecclesiae, a qua id receptum fuerit, intra mensem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi, duplum ipsum ultra praedictum tempum restituere differentes, ingressum sibi Ecclesiae sentiant interdictum. Inferiores vero ab officio, et beneficio noverint se suspensos, quosque de duplo hujusmodi gravatis Ecclesiis plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remissione, liberalitate, seu gratia valitura.

Ex Concil. Lateran. sub Innoc. III. cap. 8. *et lib.* 5. *Decret. tit.* 1 *de accusat. et inquis. cap.* 24.

(*a*) Qualiter, et quando debeat Prælatus procedere ad inquirendum, et puniendum subditorum excessus, ex auctoritatibus novi, et veteris Testamenti colligitur evidenter; ex quibus postea processerunt Canonicæ sanctiones, sicut olim aperte distinximus, et nunc sacri approbatione Concilii confirmamus. Legitur enim in Evangelio, quod villicus ille, qui diffamatus erat apud dominum suum quasi dissipasset bona ipsius, audivit ab illo, (*b*) Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ; jam enim non poteris villicare. Et in Genesi Dominus ait: (*c*) Descendam, et videbo

a Ses. 24. de ref. cap. 5.

b Lucæ 16.

c Gen. 18.

utrum clamorem, qui venit ad me; opere compleverunt: Ex quibus auctoritatibus manifeste comprobatur: quod non solum cum subditus, verum etiam cum Prælatus excedit, si per clamorem, et famam ad aures Superioris pervenerit, non quidem a malevolis, et maledicis, sed a providis, et honestis, nec semel tantum, sed sæpe, quod clamor innuit, et diffamatio manifestat, debet coram Ecclesiæ senioribus veritatem diligentius perscrutari: ut si rei poposcerit qualitas, canonica districtio culpam feriat delinquentis, non tamquam sit auctor, et judex, sed quasi deferente fama, vel denuntiante clamore, Officii sui debitum exequatur. Licet autem hoc sit observandum in subditis, diligentius tamen observandum est in Prælatis, qui quasi signum sunt positi ad sagittam. Et quia non possunt omnibus complacere, cum ex Officio teneantur non solum arguere, sed etiam increpare; quin etiam interdum suspendere, nonnumquam vero ligare, frequenter odium multorum incurrunt, et insidias patiuntur: Ideo sancti Patres provide statuerunt, ut accusatio Prælatorum non facile admittatur; ne concussis columnis, corruat ædificium: nisi diligens adhibeatur cautela, per quam non solum falsæ, sed etiam malignæ criminationi janua præcludatur. Verum ita voluerunt providere Prælatis, ne criminarentur injuste, ut tamen caverent, ne delinquerent insolenter; contra morbum utrumque invenientes congruam medicinam videlicet ut criminalis accusatio, quæ ad diminationem capitis, (id est, degradationem) intenditur, nisi legitima præcedat inscriptio, nullatenus admittatur: Sed cum super excessibus suis quisquam fuerit infamatus, ita ut jam clamor ascendat, qui diutius sine scandalo dissimulari non possit, vel sine periculo tolerari, absque dubitationis scrupulo, ad inquirendum, et puniendum ejus incessus, non ex odii fomite, sed charitatis procedatur affectu: quatenus si fuerit gravis excessus, etsi non degradetur ab ordine, ab administratione tamen amoveatur omnino: quod est secundum evangelicam sententiam, a villicatione villicum amo-

veri, qui non potest villicationis suæ dignam reddere rationem. Debet igitur esse præsens is, contra quem facienda est inquisitio, nisi se per contumaciam absentaverit; et exponenda sint ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, ut facultatem habeat defendendi seipsum. Et non solum dicta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei, ut quid, et a quod sit dictum, appareat, publicanda: necnon exceptiones, et replicationes legitimæ admittendæ: ne per suppressionem nominum infamandi, per exceptionum vero exclusionem, deponendi falsum audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque subditorum excessus, tanto diligentius debet Prælatus assurgere; quanto damnabilius eorum offensas desereret incorrectas: contra quos, ut de notoriis excessibus taceatur, etsi tribus modis possit procedi; per accusationem videlicet, denuntiationem, et inquisitionem eorum, ut tam in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne forte per leve compendium ad grave dispendium veniatur: sicut accusationem legitima præcedere debet inscriptio, sic et denuntiationem charitativa admonitio; et inquisitionem clamosa insinuatio prævenire; illo semper adhibito moderamine, ut juxta formam judicii, sententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa regulares personas non credimus usquequaque servandum; quæ cum causa requirit, facilius, et liberius a suis possunt administrationibus amoveri.

Lib. 6. Decretal. tit. 33. de Privilegiis, et excess. prœl. Cap. 16.

(*a*) Cum capella ducis Burgundiæ gaudere dicatur hujusmodi privilegio, quod nullus Archiepiscopus vel Episcopus in personas Canonicorum ejusdem capellæ suspensionis, vel excommunicationis, aut interdicti sententias audeat promulgare: quidam capellæ supradicti Canonici, qui parochiales Ecclesias a te tenent, occasione privilegii prælibati, in his etiam quarum jurisdictio ad te pertinet, ita se dicunt exemptos, ut quan-

a Ses. 24. de ref. cap. 11.

tumcumque graviter interdum excedant, tuæ correctioni recusent, et sententiæ subjacere. Quocirca mandamus, quatenus in quantum exempti sunt, ejusdem ratione capellæ Apostolicis privilegiis deferas reverenter, sed in quantum ratione parochialium Ecclesiarum, vel alias, jurisdictionem tuam respicere dignoscuntur, officii tui debitum in eosdem libere prosequaris.

In Sexto, lib. 3 tit. de clericis non residentibus, cap. unic.

a Ses. 24. de ref. cap. 11.

(a) Consuetudinem, quæ in quibusdam partibus inolevit, qua canonici, et alii beneficiati seu clerici cathedralium, et aliarum collegiatarum Ecclesiarum, distributiones quotidianas, quæ alias manualia beneficia, seu victualia nuncupantur, et tantum residentibus tribuuntur, qualitercumque in civitatibus, seu aliis locis (in quibus ipse consistunt Ecclesiæ) sint præsentes, licet divinis officiis non intersint, ex integro percipiunt, ac si continue in ipsis Ecclesiis, in eisdem officiis deservirent, penitus improbantes; Statuimus, ut distributiones ipsæ quotidianæ, in quibuscumque rebus consistant, canonicis, ac aliis beneficiatis, et clericis Ecclesiarum ipsarum, qui eisdem officiis in ipsis Ecclesiis, adfuerint, tribuantur juxta Ecclesiæ, cujuslibet ordinationem rationabilem jam factam, seu etiam faciendam: qui vero aliter de distributionibus ipsis quidquam receperit (exceptis illis quos infirmitas, seu justa, et rationabilis corporalis necessitas, aut evidens Ecclesiæ utilitas excusaret) rerum sic receptarum dominium non acquirat, nec faciat eas suas; imo ad omnium restitutionem, quæ contra hujusmodi constitutionem nostram receperit, teneatur. De distributionibus etiam pro defunctorum anniversariis largiendis idem decernimus observandum.

(a) Periculoso, et detestabili quarumdam monialium statui (quæ honestatis laxatis habenis, et monachali modestia, sexusque verecundia; impudenter abjectis, extra sua monasteria nonumquam per habitacula sæcularium personarum discurrunt, et frequenter intra eadem monasteria personas suspectas admittunt; in illius, cui suam integritatem voluntate spontanea devoverunt, gravem offensam, religionis opprobrium, et scandalum plurimorum) providere salubriter cupientes, præsenti constitutione perpetuo irrefragabiliter valitura, sancimus, universas et singulas moniales præsentes atque futuras, cujuscumque Religionis sint vel Ordinis, in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasteriis debere de cœtero permanere clausura, ita quod nulli earum religionem tacite, vel expresse professæ, sit vel esse valeat quacumque ratione vel causa (nisi forte tanto, et tali morbo evidenter earum aliqua laborare constaret; quod non posset cum aliis absque gravi periculo, seu scandalo commorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas; nullique aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationabilis, et manifesta causa existat, ac de illius, ad quem pertinuerit, speciali licentia (ingressus vel accessus pateat ad easdem: ut sic a publicis et mundanis conspectibus separatæ, omnino servire Deo valeant liberius, et (lasciviendi opportunitate sublata) eidem corda sua, et corpora in omni sanctimonia diligentius custodire. Sane ut hoc salutare statutum commodius valeat observari, districtius inhibemus, ne in monasteriis Ordinum non mendicantium aliquæ recipiantur de cœtero in sorores, nisi quot poterunt de ipsorum monasteriorum bonis, sive proventibus absque penuria sustentari, si secus actum fuerit, irritum decernentes. a Ses. 24. de ref. c. 11.

Verum quando Abbatissa, vel Priorissa cujusvis monasterii, pro feudo, quod monasterium ipsum tenet

ab aliquo Principe, seu domino temporali, sibi debebit homagium, vel fidelitatis sacramentum præstare (nisi quod per procuratorem illud præstet, posset efficere apud eum) de monasterio cum honesta, et decenti societate exire poterit eo casu licenter, homagio facto quamprimum commode poterit, seu fidelitatis præstito sacramento ad ipsum monasterium e vestigio reversura: sic quod infraudem residentiæ sive moræ claustralis nihil fiat omnino.

Porro ne moniales causam, seu occasionem habeant evagandi, Principes sæculares, ac alios dominos temporales rogamus, requirimus, et obsecramus per viscera misericordiæ Jesu Christi, eisdem in remissionem peccaminum nihilominus suadentes quod Abbatissas ipsas, et Priorissas, ac moniales quascumque monasteriorum suorum curam administrationem, negotiave gerentes, quibuscumque nominibus censeantur, per procuratores in suis tribunalibus, seu curiis litigare permittant: ne pro constituendis procuratoribus (qui adornati in aliquibus partibus nuncupantur) seu aliis ejusmodi easdem oporteat vagari. Si vero contra præsumpserint, exhortationi hujusmodi rationabili, atque sanctæ obtemperare nolentes, cum sit juri contrarium: quod mulieres (præsertim Religiosæ) per seipsas litigare cogantur, et a via deviet honestatis, et periculum animarum inducat, ad hoc per suos Ordinarios ecclesiasticos censura ecclesiastica compellantur. Episcopis autem, et aliis Prælatis superioribus, et inferioribus quibuscumque injungimus, quod et ipsi causas, seu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt agere, coram ipsis, aut in curiis eorumdem, sive sint homagia, fidelitatis sacramenta, lites, vel quidquid aliud, ipsa per procuratores earum fieri faciant, et tractari.

Et quoniam parum esset condere jura, nisi essent, qui ea executioni debite demandarent, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, et Episcopis universis districte in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione divini judicii, et interminatione

maledictionis æternæ præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in civitate, ac diœcesi propria in monasteriis monialium sibi ordinario jure subjectis, sua; in iis vero quæ ad Romanam immediate spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicæ auctoritate; Abbates vero, et alii tam exempti quam non exempti Prælati, ecclesiarum, monasteriorum, et ordinum quorumcumque, in monasteriis hujusmodi sibi subjectis de clausura convenienti, ubi non est, ipsorum monasteriorum expensis, et fidelium eleemosynis, quas ad hoc procurent diligentius faciendas; et de ipsis monialibus includendis, quam primum commode poterunt, providere, procurent, si divinæ, ac nostræ indignationis voluerint acrimoniam evitare, contradictores atque rebelles per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo; invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii sæcularis. Per hoc autem in monasteriis exemptis Ordinarii locorum, quoad alia, nullam sibi credant jurisdictionem, vel potestatem aliquatenus attributam.

Ex Innocentio III. in Concilio Lateranensi cap. 12., et lib. 3. Decret. tit. 33. de stat. monachorum, cap. 7.

(*a*) In singulis regnis, sive provinciis fiat de triennio in triennium, salvo jure diœcesanorum Pontificum, commune Capitulum Abbatum, atque Priorum Abbates proprios non habentium: et qui non consueverunt tale Capitulum celebrare: ad quod universi conveniant; perditionem canonicam non habentes, apud unum de monasteriis ad hoc aptum, hoc adhibito moderamine, ut nullus eorum plus quam sex evictiones, et octo personas adducat. Advocent autem charitative in hujus novitatis primordiis duos Cisterciensis Ordinis Abbates vicinos, ad præstandum sibi consilium, et auxilium opportunum, cum sint in hujusmodi Capitulis celebrandis ex longa consuetudine

a Ses. 25. de reg. et mon. c. 8.

plenius informati. Qui absque contradictione duos sibi de ipsis associent, quos viderint expedire. Ac ipsi quatuor præsint Capitulo universo, ita quod ex hoc nullus eorum auctoritatem prælationis assumat, unde, cum expedierit, provida possint deliberatione mutari. Hujusmodi vero Capitulum aliquod certis diebus continue juxta morem Cisterciensis Ordinis celebretur, in quo diligens habeatur tractatus de reformatione Ordinis, et observantia regulari, et quod statutum fuerit, illis quatuor approbantibus, ab omnibus inviolabiliter observetur, omni excusatione, et contradictione, ac appellatione remota, proviso nihilominus ubi sequenti termino debet Capitulum celebrari; et qui convenerint, vitam ducant communem, et faciant proportionabiliter simul omnes communes expensas ita quod si non omnes potuerint in eisdem, saltem plures simul in diversis domibus commorentur. Ordinentur etiam in eodem Capitulo religiosæ, ac circumspectæ personæ, quæ singulas abbatias ejusdem regni sive provinciæ, non solum monachorum, sed etiam monialium secundum formam sibi præfixam, vice nostra studeant visitare, corrigentes, et reformantes, quæ correctionis, et reformationis officio viderint indigere: ita quod si rectorem loci cognoverint ab administratione penitus amovendum denuntient Episcopo proprio, ut illum amovere procuret; quod si non fecerit, ipsi visitatores hoc referant ad Apostolicæ Sedis examen; Hoc ipsum regulares canonicos secundum ordinem suum volumus, et præcipimus observare. Si vero in hac novitate quidquam difficultatis emerserit, quod per prædictas personas nequeat expediri; ad Apostolicæ Sedis judicium absque scandalo referatur: cæteris irrefragabiliter observatis, et quæ concordi fuerint deliberatione provisa.

Porro diœcesani Episcopi monasteria sibi subjecta ita studeant reformare, ut cum ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inveniant, quod commendatione; quam quod correctione sit dignum; attentissime præcaventes, ne per eos dicta monasteria in-

bitis oneribus aggraventur. Quia sic volumus superiorum jura servari, ut inferiorum nolimus injurias sustinere. Ad hoc districte præcipimus tam diœcesani Episcopis, quam personis, quæ præerunt Capitulis celebrandis, ut per censuram ecclesiasticam, appellatione remota: compescant advocatos, patronos, vicedominos, rectores, et consules, magnates, et milites, seu quoslibet alios, ne monasteria præsumant offendere in personis, ac rebus: Etsi forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant, ut liberius, et quietus omnipotenti Deo valeant famulari.

In Sexto lib. 1. tit. 3. De rescriptis cap. 11.

(*a*) Statutum, quod circa judices a Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, cum quædam contenta in eo, quæ pro communi utilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sanctione præsenti, quam irrefragabiliter observari mandamus suadente utilitate, in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, ut nullis, nisi dignitate præditis, aut personarum obtinentibus, seu Ecclesiarum cathedralium canonicis causæ auctoritate litterarum, Sedis Apostolicæ, vel legatorum ejus, de cætero committantur: nec audiantur alibi quam in civitatibus: vel locis insignibus; ubi possit commode copia peritorum haberi.

a Ses. 25. de ref. c. 10.

BULLA

SS. D. N. PII.

DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

Super forma juramenti professionis fidei.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

a Qui præterea ad fidei professionem teneantur, declarat Bul. Pii IV. in sacrosancta 1564.

(*a*) Injunctum nobis Apostolicæ servitutis officium requirit, ut ea, quæ Dominus omnipotens, ad providam Ecclesiæ suæ directionem; sanctis Patribus in nomine suo congregatis divinitus inspirare dignatus est, ad ejus laudem, et gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque juxta Concilii Tridentini dispositionem omnes, quos deinceps Cathedralibus, et superioribus Ecclesiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, et aliis quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, curam animarum habentibus provideri continget, publicam orthodoxæ fidei professionem facere, atque in Romanæ Ecclesiæ obedientia permansuros spondere, et jurare, teneantur. Nos volentes etiam per quoscumque, quibus de monasteriis, conventibus, domibus, et aliis quibuscumque locis, Regularium quorumcumque Ordinum, etiam Militarum, quocumque nomine vel titulo providebitur, idem servari, et ad hoc, ut unius ejusdem fidei professio uniformiter ab omnibus exhibeatur, unicaque, et certa, illius forma cunctis innotescat, nostræ solicitudinis partes, in hoc alicui minime desiderari: formam ipsam præsentibus annotatam, publicari, et ubique gentium per eos, ad quos ex decretis ipsius Concilii, et alios prædictos spectat, recipi, et observari, ac sub

pœnis per Concilium ipsum in contravenientes latis, juxta hanc, et non aliam formam, professionem prædictam solemniter fieri, auctoritate Apostolica tenore præsentium districte præcipiendo mandamus, hujusmodi sub tenore. (*a*) EGO N. firma fide credo, et profiteor, omnia, et singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet. Credo in unum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli, et terræ, visibilium omnium, et invisibilium, et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia sæcula: Deum de Deo luminem de lumine: Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines; et propter nostram salutem descendit de cælis, et incarnatus de Spiritu sancto ex Maria Virgine, et homo factus est, crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, et sepultus est: et resurrexit tertia die secundum Scripturas: et ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris, et iterum venturus est cum gloria judicare vivos, et mortuos; cujus regni non erit finis: et in Spiritum sanctum Dominum, et vivificantem, qui ex Patre filioque procedit: qui cum Patre, et Filio simul adoratur, et conglorificatur qui locutus est per Prophetas; et unam sanctam Catholicam, et Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum, et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas, et ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, et constitutiones firmissime admitto, et amplector. Item sacram Scripturam juxta eum sensum, quem tenuit, et tenet sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, et interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam umquam nisi juxta unanimem consensum Patrum accipiam, et interpretabor. Profiteor quoque septem esse vere, et propriæ Sacramenta novæ legis a Jesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria: scilicet Ba-

a C. ego de jur.

ptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, et Matrimonium: illaque gratiam conferre, at ex his Baptismum, Confirmationem, Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, et approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, et admitto: Omnia, et singula, quæ de peccato originali, et de Justificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, et declarata fuerunt, amplector et recipio: Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum proprium, et propitiatorium sacrificium pro vivis, et defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse vere, realiter, et substantialiter corpus, et sanguinem, una cum anima, et divinitate Domini nostri Jesu Christi, fierique conversionem totius substantiæ panis in corpus, et totius substantiæ vini in sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo, Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari: Similiter et Sanctos una cum Christo regnantes, venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissime assero, imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum, habendas, et retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam: Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse; illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse, affirmo; Sanctam Catholicam, et Apostolicam Romanam Ecclesiam, et omnium Ecclesiarum matrem, et magistram agnosco; Romanoque Pontifici, beati Petri, Apostolorum Principis, successori, ac Jesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac juro: Cœtera item omnia a sacris Canonibus, et œcumenicis Conciliis, ac præcipue a sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, et declarata, indubitan-

ter recipio, atque profiteor; simulque contraria omnia: atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, ejectas, et anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, et anathematizo: Hanc veram Catholicam fidem; extra quam nemo salvus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, et veraciter teneo, eamdem integram, et inviolatam, usque ad extremum vitæ spiritum constantissime (Deo adjuvante) retinere, et confiteri, atque a meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, et prædicari, quantum in me erit; curaturum. Ego idem N. spondeo, voveo, ac juro; Sic me Deus adjuvet, et hæc sancta Dei Evangelia. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica de more legantur. Et ut omnibus facilius pateant, in ejus Quinterno describantur, ac etiam imprimantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, et mandati infringere, vel ei in ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo, sexagesimo quarto. Idibus Novemb. Pontificatus nostri anno quinto.

Fed. Cardinalis Cœsius.

Cæ. Glorierius.

Lectæ, et publicatæ fuerunt suprascriptæ litteræ Romæ, in Cancellaria Apostolica, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, die vero Sabbati; nona mensis Decembris, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri, Domini Pii Papæ quarti, anno quarto.

A. Lomellinus Custos.

BULLA
SS. D. N. PII
DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

Super declaratione temporis ad observanda decreta sacri œcumenici, et generalis Concilii Tridentini.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Sicut ad sacrorum Conciliorum decreta, ac Canones, auctoritas, atque confirmatio Apostolicæ Sedis et debet, et solet accedere: ita si qua super eis extorta sit dubitatio, ejusdem Sedis judicio, et declaratione tollenda est. Ad aures nostras pervenit, multos esse, qui dubitent, ex quo tempore cæperint decreta sacri generalis Concilii Tridentini, ad reformationem, et jus positivum dumtaxat spectantia, eos, ad quos pertinent, obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstituunt ad provinciales, diœcesanasque Synodos celebrandas ad sacros Ordines suscipiendos, ad religionem profitendam, ad parochiales Ecclesias, aliaque beneficia ecclesiastica, quæ ejusdem Concilii decretis retineri prohibitum sit resignanda, et ad complures res hujusmodi exequendas; ac alias omnes ad prædictam reformationem, jusque positivum tantum spectantes, quæ observari, aut evitari debeant: Nos itaque ut omnis controversia dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem, prout rationi, juri, et æquitati convenire censuimus, duximus declarandam. Nam etsi ipsius Concilii decreta etiam de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, et assensu in Consistorio nostro secreto con-

firmata a nobis fuerunt sub finem mensis Januarii, et ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem observari cœperunt: quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter, emendateque imprimendis necessario consumptum fuit, et jure etiam communi sancitum est, ut Constitutiones novæ vim nonnisi post certum tempus obtineant; æquum nobis, et justum visum est; prædicta decreta omnia ad dictam reformationem, jusque positivum dumtaxat spectantia, a Kalendis Maii proxime præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cujusquam, quod ea ignoraverit, admittendam; atque ita Apostolica auctoritate declaramus ac definimus; et ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus. Decernentes irritum, et inane, si quid secus a quoquam quacumque dignitate, auctoritaritate, et potestate prædito contigerit judicari. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, aliisque in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti, et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romæ, apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, quintodecimo Kalendas Augusti, Pontificatus nostri anno quinto.

Fed. Card. Cæsius.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Indictione septima, die vero vigesima mensis Julii. Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri D. PII divina providentia Papæ IV. anno quinto, retroscriptæ litteræ affixæ, le-

ctæ, et publicatæ fuerunt in valvis Basilicarum Principis Apostolorum de Urbe, et sancti Joanni Lateran. nec non Cancellariæ Apostolicæ, et in Acie Campi Floræ; per nos Jacobum Carra et Julium Parinum, prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MOTUS PROPRIUS

SS. D. N. PII

DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV,

Per quem deputantur octo Cardinales, qui faciant observari reformationes ab ipso editas, nec non decreta sacri œcumenici, et generalis Concilii Tridentini.

PIUS PAPA IV.

Motu proprio, etc. Alias Nonnullas constitutiones, et ordinationes, reformationem majoris Pœnitentiarii; ac sacræ Penitentiariæ nostræ, ac Vicarii nostri, ac ejus officii, nec non Camerarii, et cameræ Apostolicæ, ac illius causarum Auditoris, nec palatii Apostolici causarum Auditorum, ac Gubernatoris, et Capitolinæ curiarum, et contradictoriarum, aliorumque almæ Urbis nostræ, ac Romanæ Curiæ tribunalium, et officiorum concernentes, edidimus; quæ tamen (ut intelleximus) ab eorumdem officiorum, et tribunalium præfectis, ac officialibus minus diligenter observantur. Cum autem enixæ nostræ voluntatis sit, ut illa, et pariter decreta sacri Concilii Tridentini: in his, que ad eorum officia spectant, ab eisdem omnino observentur. Nos propterea considerantes parum esse jura condere, nisi sint, qui ea executioni demandari faciant, et in præmissis, prout ex debito,

pastoralis officii nobis (meritis licet imparibus) injuncti obligamur, salubriter, et utiliter providere, præfatasque constitutiones, et ordinationes, ac decreta Concilii, quas, et quæ hic haberi volumus pro expressis, inviolabiliter observari volentes: Venerabili fratri nostro Joanni Episcopo Tusc. Morono, Jo: Michæli Sanctæ Anastasiæ Saraceno, ac Jo: Baptistæ S. Clementis Cicadæ, nec non Michæli S. Sabinæ, Alexandrino Clementi S. Mariæ in Araceli, et Ludovico S. Cyriaci in Thermis Simonettæ, ac Carolo S. Martini in Montibus Borromæo Presbyteris, nec non Vitellotio S. Mariæ in porticu Vitellio nuncupatis titulorum, diacono; (a) Cardinalibus committimus, et mandamus; quatenus ipsi, (b) seu eorum major pars, conjunctim, vel divisim, eorum arbitrio, etiam tamquam executores dictarum litterarum, constitutionum, et decretorum prædictorum constitutiones, et ordinationes, ac decreto præfata, juxta tenores eorum, ac litterarum desuper confectarum, per quoscumque Pœnitentiæ, Vicariæ, et Cameræ, ac Rotæ curiarum, ac tribunalium prædictorum judices, et officiales, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis officiorum, et aliis eisdem Cardinalibus bene visis, etiam pecuniarum, eo ipso incurrendis poenis, firmiter observari faciant, et cum effectu; nisi, tam in executione dictorum decretorum Concilii; quam dictarum litterarum nostrarum, aliqua dubietas, aut difficultas emerserit; quo casu ad nos referant, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, ac eos, qui litteris, et decretis prædictis, et eorumdem Cardinalium mandatis non paruerint; ex tunc, prout ex eadem die: et e contra, illorum officiis privatos, nec non ad illa, et alia Romanæ curiæ officia in posteri obtinenda inhabiles, ac ipsis ab eisdem officiis sic privatis: illa tamquam per privationem vacantia a Datario nostro vendi, et a quibusvis personis idoneis pro pretio convenienti emi, libere, et licite posse auctoritate nostra curent nuntient, decernant, ac declarent, prout nos harum serie nuntiamus, decernimus, et declaramus. Non

a Sixtus V. istius Congreg. facultate declaravit in Bulla quæ in cimmensa 1588 art. 7.

b Confirmatur Bulla S. Pii V. Cum felicis 1566

obstantibus quibusvis constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac Pœnitentiariæ, et curiarum, nec non tribunalium prædictorum statutis, etc. etiam juramento, etc. roboratis, privilegiis quoque, indultis, et litteris Apostolicis, illis, ac dictis officialibus, et tribunalibus sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausolis, et decretis, etiam motu simili, etc. et alias quomodocumque concessis, etc. Quibus omnibus, etc. illorum tenores, etc. hac vice latissime derogamus, eaque adversus præmissa nullatenus suffragari volumus: cœterisque contrariis quibuscumque.

Placet Motu Proprio I.

Datum Romæ apud S. Marcum quarto Nonas Augusti anno quinto.

BULLA S. D. N. PII PAPÆ IV. REVOCATORIA PRIVILEGIORUM: *exemptionum, immunitatum, facultatum, conservatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris magni, et aliarum quarumcumque similium gratiarum, quibuscumque locis, et personis concessarum: in his, in quibus statutis, et decretis sacri Concilii Tridentini contrariantur.*

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

*a*Greg.XIII.privilegia Regular. concessa a S.Pio V. reduxit iterum ad terminos Concil. per Bullam, In tanta 1573.

(*a*) In Principis Apostolorum Sede, meritis licet imparibus, divina dispositione constituti, nihil neque universali Ecclesiæ, curæ, et solicitudini nostræ commissæ salubrius, neque injuncto nobis Apostolicæ servitutis officio decentius præstare possumus, quam quod providentiæ nostræ ministerio œcumenicum Concilium Tridentinum, sicut nostris potissimum auspiciis,

summaque sanctorum Patrum concordia, per Dei misericordiam feliciter absolutum fuit: ita, per universos, qui Christiana pietate censentur, ubique suscipiatur, et remotis quibuslibet obstaculis, ab omnibus æqualiter observetur. Cum itaque in eodem Concilio quamplurima salubria, et ad universalem morum reformationem valde utilia decreta atque statuta, maturo præsentium ipsorum examine præcedente, sint edita, quibus multa, atque diversa privilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conservatoriæ, indulta, et, ut vocant, confessionalia, et Mare magnum, et aliæ gratiæ, quæ variis, tam cathedralibus, etiam Metropolitanis, quam collegiatis ecclesiis, monasteriis, conventibus, et aliis religiosis, etiam Fratrum mendicantium domibus, et Ordinibus, necnon Sancti Spiritus in Saxia, sancti Joannis Lateranensis, ac Incurabilium de Urbe, sancti Antonii Viennen. et sancti Bernardi Juren. aliisque Hospitalibus, Militiis, eorumque Capitulis, et Conventibus, ac Universitatibus, etiam Studiorum generalium collegiis, tam sæcularibus, quam ecclesiasticis, Confraternitatibus, Societatibus: et tam Principis Apostolorum de Urbe, quam aliis fabricis, sanctæ Cruciatæ, aliisque piis locis, et operibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Præpositis, et aliis Ecclesiasticis, tam sæcularibus, quam diversorum Ordinum, et militiarium regularibus, ac etiam laicis cujuscumque dignitatis, et status, ac gradus, et excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, et Imperiali dignitate fulgentibus utriusque sexus personis; necnon aliquibus notariis, et etiam de latere Legatis, atque Nuntiis, tam perpetuo, quam ad tempus, per plures Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, et Sedem Apostolicam, ejusque Legatos hactenus etiam Motu proprio, et ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, et aliorum Principum contemplatione, et intuitu, etiam de fratrum consilio, diversimode, variisque temporibus, in

re ere, vel specie, ex quavis etiam honesta causa concessa, et etiam pluries confirmata, et innovata fuerint, in plerisque contrariantur. Nos, quibus in primis cordi est, tam sancta, et Ecclesia Dei saluberrima decreta suos, ut par est, effectus ubique consequi, et ab omnibus obedienter observari, privilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, Conservatoriarum, Indultorum, Confessionalium, Maris magni, et aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcumque Apostolicarum, et aliarum litterarum desuper confectarum; processuumque, decretorum, et aliorum inde secutorum, tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, et plene insertis habentes. Motu proprio, et ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod eadem omnia, et singula privilegia, exemptiones, immunitates, facultates, dispensationes, Conservatoriæ, Indulta, Confessionalia, Mare magnum, et aliæ gratiæ in his omnibus, et singulis, in quibus illa statutis, et decretis Concilii hujusmodi contrariantur, ipso jure revocata, cessata, et annullata, ac ad ipsius Concilii terminos atque limites reducta sint, et esse censeantur, nec quidquam adversus ipsa decreta, et statuta, quod minus ubique et apud omnes observentur, in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi, et reputari debere, ac si nunquam emanassent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus, et ordinamus. Decernentes nihilominus omnia, et singula, quæ vigore privilegiorum, exemptionum, immunitatum, et dispensationum, facultatum, Conservatoriarum, Indultorum, Confessionalium, et aliarum quarumcumque gratiarum hujusmodi, post id tempus, quo Concilium obligare cœpit, facta, et gesta quomodolibet fuerunt, et imposterum fient, in his, in quibus dicti Concilii decretis aversantur, nulla, invalida, et irrita esse, et censeri, ac nemini, etiam quantumlibet ut præfertur, qualificato, tam in foro (quod ajunt) fori, quam conscientiæ, suffragari posse, et debere. Et ita per quoscumque

locorum Ordinarios, aliosque Judices, et Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, et eorum cuilibet: quavis aliter judicandi facultate, in utroque foro judicari, et definiri debere, ac quidquid secus aquoquam, quavis auctaritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit irritum, et inane decernimus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, ordinationis, et decretis infringere; vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverint incursurum.

Datum Romæ, apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, tertiodecimo Kalend. Martii, Pontificatus nostri anno sexto.

Cœs. Glorierius.

P. Episcopus Narnien.

H. Gumyn.

Anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, Indictione sexta, die vero vigesima quarta mensis Februarii, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri, Domini PII divina providentia Papæ Quarti, anno ejus sexto retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, et publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ, et valvis Cancellariæ Apostolicæ, per nos Nicolaum de Matthæis, et Camillum Cherubinum, S. D. D. Papæ Cursores.

Philibertus Phapuis Magister Cursorum.

EX CONSTITUTIONE
SIXTI PAPÆ V.

SUPER INSTITUTIONE CONGREGATIONUM

Quæ incipit : *Immensa* : An. 1588.

Institutio Congregationis pro executione, & interpretatione Concilii Tridentini.

Deo autem Patri misericordiarum gratias agentes, qui in OEcumenico Concilio Tridentino Spiritus Sancti lumine diffuso, catholicam veritatem omnibus patefecit, hæreses nostrorum temporum confutavit, mores & disciplinam restituit, ejusdemque Concilii decreta ab omnibus observari volentes, cum ad singularem Romani Pontificis auctoritatem tantummodo spectet generalia Concilia indicere, confirmare, interpretari, &, ut ubique locorum serventur, curare, ac præcipere.

Eorum quidem decretorum, quæ ad fidei dogmata pertinent, interpretationem nobis ipsis reservamus; Cardinalibus vero præfectis interpretationi, & executioni Concilii Tridentini, si quando in his, quæ de morum reformatione, disciplina, ac moderatione, & ecclesiasticis judiciis, aliisque hujusmodi statuta sunt, dubietas, aut difficultas emerserit, interpretandi facultatem, nobis tamen consultis, impertimur. Et quoniam eodem Concilio Tridentino decretum est, Synodos Provinciales, tertio quoque anno, diœcesanas singulis annis celebrari debere, id in executionis usum ab iis, quorum interest, induci eadem Congregatio providebit. Provincialium vero, ubivis terrarum illæ celebrentur, decreta ad se mitti præcipiet, eaque singula expendet, & recognoscet. Patriarcharum præterea, Primatum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, (quibus beatorum Apostolorum limina certo constituto tempore visitare alia nostra sanctione jussum est) postulata audiat, & quæ Congregatio ipsa

per se poterit, ex caritatis, & justitiæ norma expediat; majora ad nos referat, qui fratribus nostris Episcopis, quantum cum Domino licet, gratificari cupimus. Item ab iisdem Præsulibus Ecclesiarum exposcat, quæ in Ecclesiis eorum curæ, ac fidei commissis, Cleri, Populique morum disciplina sit, quæ Concilii Tridentini decretorum, cum in omnibus, tum præsertim in residentiæ munere, executio; quæ item piæ consuetudines, & qui omnium denique in via Domini sint progressus: ipsisque det litteras ex formula præscripta in testimonium obitæ per eos visitationis liminum Sanctorum eorumdem Apostolorum. Habeat itidem Congregatio auctoritatem promovendi reformationem Cleri, & Populi, nedum in Urbe, & Statu Ecclesiastico temporali, sed etiam in universo Christiano Orbe, in iis, quæ pertinent ad divinum cultum propagandum, devotionem excitandam, & mores Christiani populi ad præscriptum ejusdem Concilii componendos, atque ad rationes difficillimis his, perturbatisque temporibus necessarias conformandos, quo uberius divinæ misericordiæ vim in nobis sentiamus, justamque iram, atque animadversionem effugiamus.

SUBSCRIPTIONES

PATRUM

SACRI OECUMENICI

CONCILII TRIDENTINI

Die iv. Decembris MDLXIII.

In Dei Nomine.

Ego Joannes Cardinalis Moronus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Episcopus Prænestinus, in Sacro Concilio Oecumenico Tridentino Sanctissimi Domini Pii Papæ Quarti, & Sanctæ Sedis Apostolicæ Legatus de latere, & Præsidens manu propria definiens subscripsi.

Ego Stanislaus Hosius Tituli S. Eustachii Presbyter Cardinalis Warmiensis, in eodem Sacro Concilio Oecumenico Tridentino ejusdem Sanctissimi Domini Pii Papæ Quarti, & Sanctæ Sedis Apostolicæ Legatus de latere, & Præsidens manu propria subscripsi.

Ego Ludovicus Tituli S. Cyriaci in Thermis Cardinalis Simoneta, in eodem Concilio Legatus, & Præsidens subscripsi.

Ego Bernardus Cardinalis Navagerius Tituli S. Nicolai inter Imagines, in eodem Concilio œcumenico Tridentino Legatus, & Præsidens subscripsi.

Ego Carolus Cardinalis Lotharingius Tituli S. Apollinaris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter, Archie-

piscopus Dux Rhemensis Franciæ primus par manu propria diffiniens subscripsi.

Ego Ludovicus Madrutius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Tituli S. Honuphrii Diaconus Cardinalis, Electus Episcopus Tridentinus manu propria diffiniens subscripsi.

Ego Antonius Helius de Justinopoli, Episcopus Polen. & Patriarcha Hierosolymitanus definiens manu propria subscripsi.

Ego Daniel Barbarus Venetus, Patriarcha Aquilejensis electus definiens subscripsi.

Ego Joannes Trivisanus Patriarcha Venetiarum manu propria subscripsi definiens, & acceptans.

Petrus Landus Venetus, Archiepiscopus Cretensis diffiniens subscripsi.

Ego Petrus Antonius de Capua Neapolitanus, Archiepiscopus Hydruntinus diffiniens subscripsi.

Ego Marcus Cornelius electus Spalatensis diffiniens subscripsi.

Ego Petrus Guerrero Granatensis Hispanus diffiniens subscripsi.

Ego Antonius Altovita Florentinus Archiepiscopus Florentinus diffiniens subscripsi.

Ego Paulus Æmilius Verallus Caputaquensis diffiniens subscripsi.

Ego Joannes Brunus Patria Dulcinensis, Archiepiscopus Antibarensis Dioclensis, totius Regnique Serviæ Primas diffiniens subscripsi.

Ego Joannes Baptista Castaneus Romanus Archiepiscopus Rossanen. manu propria subscripsi.

Ego Joannes Baptista Ursinus Archiepiscopus S. Severinæ diffiniens subscripsi.

Ego Mutius Archiepiscopus Jadrensis diffiniens subscripsi.

Ego Sigismundus Saraceny Neapolitanus, Archiepiscopus Acheruntinus, & Matheranus manu propria subscripsi.

Ego Antonius Parragues de Castillegio Archiepiscopus Callaritanen. diffiniens manu propria subscripsi.

Ego Bartholomæus de Martyribus Ulixbonen. Archiepiscopus Bracharensis, Hispaniæ Primas, diffiniens manu propria subscripsi.

Ego Augustinus Salvaigus Archiepiscopus Genuensis diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Philippus Mocenicus Venetus, Archiepiscopus Nicosiensis, Primas, & Legatus natus in Regno Cypri diffiniens subscripsi.

Ego Antonius Gaucus Venetus, Archiepiscopus Patracen. & Coadjutor Corcyrensis diffiniens subscripsi.

Ego Germanicus Bandinus, Senensis, Archiepiscopus Corinthi, & Coadjutor Senarum definiens subscripsi.

Ego Marcus Antonius Columna Archiepiscopus Tarentinus definiens subscripsi.

Ego Gaspar a Fosso Archiepiscopus Rheginus definiens subscripsi.

Ego Antonius de Muglitio Archiepiscopus Pragensis definiens subscripsi.

Ego Gaspar Cervantes de Gaeta Archiepiscopus Messan. electus Salernitanus propria manu definiens subscripsi.

Ego Leonardus Marinus Genuensis, Archiepiscopus Lancianensis definiens subscripsi.

Ego Octavianus Præconius Franciscanus Messanensis, Archiepiscopus Panormitanus definiens subscripsi manu propria.

Ego Antonius Justinianus Chiensis, Archiepiscopus Naxiensis, & Parensis definiens subscripsi.

Ego Antonius Poteus Niciensis, Archiepiscopus Barensis definiens subscripsi.

Ego Jo. Thomas Sanfelicius Neapolitanus, Episcopus Caven. senior subscripsi.

Ego Aloysius Pisanus Venetus, electus Paduan. Cameræ Apostolicæ Clericus diffiniens subscripsi.

Ego Alexander Piccolomineus Episcopus Pientinus subscripsi.

Ego Dionysius Græcus Episcopus Millopotamensis subscripsi.

Ego Gabriel de Vencur Episcopus Ebroicensis Gallus diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Guilielmus de Monthas Episcopus Lectorensis Gallus diffiniens manu propria subscripsi.

Ego Antonius a Camera Episcopus Bellicensis subscripsi.

Ego Nicolaus Maria Caracciolus Episcopus Catinensis Neapolitanus diffiniens subscripsi.

Ego Bernardus Bonioannes Episcopus Camerinen. diffiniens subscripsi.

Fabius Mirtus Neapolitanus, Episcopus Calatinus alias Cajacensis definiens subscripsi.

Georgius Cornelius Venetus, Episc opus Taruisinus definiens subscripsi.
Ego Mauritius Petra Episcopus Vigl ovanensis diffiniens manu propria subscripsi.
Ego Martius de Medicis Florentinus Episcopus Marsicen. subscripsi.
Ego Egidius Falcetta a Cingulo Episcopus Britenorien. manu propria subscripsi definiens.
Ego Thomas Casellus Civitatis Rossani Calabriæ Ordinis Prædicatorum, Episcopus Cavensis definiens manu mea subscripsi.
Ego Hippolytus Arrivabenus Mantuanus, Episcopus Jerapetrensis manu propria subscripsi.
Ego Hieronymus Machabeus Tuscanen. Episcopus Castren. Provinciæ Patrimonii Beati Petri manu propria subscripsi definiens.
Ego Petrus Augustinus Episcopus Oscensis, & Jacensis Provinciæ Cesaraugustanæ in Hispania citeriore definiens subscripsi.
Ego Jacobus Florentinus Episcopus Clodiensis propria manu subscripsi.
Ego Bartholomæus Sirgio Episcopus Castellanaten. diffiniens subscripsi.
Ego Thomas Stella Episcopus Justinopolitanus diffiniens subscripsi.
Ego Joannes Soarez Episcopus Colimbriensis definiens manu propria subscripsi.
Ego Joannes Jacobus Barba Neapolitanus, Episcopus Interamnensis, & Sacrista SSmi D. N. manu propria subscripsi.
Ego Michael Turrianus Episcopus Cenetensis definiens manu propria.
Ego Pompeus Zambicarius Episcopus Valven. & Sulmonen. manu propria subscripsi.
Ego Antonius ex Comitibus a Cuturno Episcopus Brugnaten. manu propria subscripsi.
Ego Cæsar Foggia Episcopus Umbriaticen. diffiniens manu propria subscripsi.

Ego Martinus de Ayala Episcopus Segobiensis manu propria subscripsi.

Ego Nicolaus Psalmeus Episcopus Virdunen., Sacri Imperii Princeps, Lotharingius definiens manu propria subscripsi.

Ego Julius Parisianus Episcopus Ariminensis diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Bartholomæus Sebastianus Episcopus Pacten. diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Franciscus Lambertus Sabaudus, Episcopus Niciensis diffiniens manu propria subscripsi.

Exo Maximilianus Doria Genuensis, Episcopus Naulensis diffiniens manu propria subscripsi.

Ego Bartholomæus Capranicus Romanus, Episcopus Carinolen. diffiniens manu propria subscripsi.

Ego Ennius Massarius de Narnia, Episcopus Feretranus diffiniens manu propria subscripsi.

Ego Achilles Brautia Neapolitanus Patritius Surrentinus, Episcopus Bovensis diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Joannes Franciscus Virdura Messanen. Episcopus Chironensis diffiniens subscripsi.

Ego Tristandus de Biset Episcopus Xanctonen. Gallus manu propria subscripsi.

Ego Ascanius Geraldinus Amerinus, Episcopus Cathacensis diffiniens subscripsi.

Ego Marcus Gonzaga Mantuanus, Episcopus Auxerensis manu propria diffiniens subscripsi.

Ego Petrus Franciscus Pallavicinus Genuensis, Episcopus Aleriensis diffiniens subscripsi.

Ego Fr. Ægidius Foscararius Episcopus Mutinensis diffiniens manu propria subscripsi.

Ego Fr. Thimotheus Justinianus Chius Ordinis Prædicatorum, Episcopus Calamonensis definiens subscripsi.

Ego Didacus Henricus de Almansa Episcopus Caurien. Hispanus diffiniens subscripsi.

Ego Lactantius Roverella Episcopus Asculanus diffiniens subscripsi.

Ego Ambrosius Monticola Lunen. Sarzanen. Episcopus Signinus definiens subscripsi.
Dominus Honoratus Fascius Tello Episcopus Insulanus sua manu.
Ego Petrus Camajanus Episcopus Fesularum manu propria subscripsi.
Ego Horatius Græcus de Troia Episcopus Lesinensis diffiniens subscripsi.
Ego Hieronymus Burgensis Episcopus Cathalaunensis subscripsi.
Ego Julius Cananus Ferrarien. Episcopus Adriensis manu propria subscripsi.
Ego Carolus de Rovey Suessionensis Episcopus manu propria subscripsi.
Ego Fabius Cuppallata Placentinus, Episcopus Laquedonensis subscripsi.
Ego Adrianus Fusconius Episcopus Aquinas diffiniens subscripsi.
Ego Fr. Antonius a S. Michaele Hispanus Ordinis Minorum observantiæ Episcopus Montis Marani diffiniens subscripsi.
Ego Hieronymus Melchiorius patria Recanatensis Episcopus Maccratensis, & Cameræ Apostolicæ Clericus diffiniens subscripsi.
Ego Petrus de Petris Episcopus Lucerinus judicans subscripsi.
Ego Cæsar Jacomellus Romanus, Episcopus Bellicastrensis diffiniens manu propria subscripsi.
Ego Jacobus Silverius Piccolomineus Episcopus Aprutinus diffiniens subscripsi.
Jacobus Mignanellus Senensis, Episcopus diffiniens subscripsi manu propria.
Franciscus Ricardotus Burgundus, Episcopus Atrebatensis diffiniens manu propria subscripsi.
Joannes Andreas Crucius Episcopus Tiburtinus diffiniens subscripsi manu propria.
Carolus Cicada Episcopus Albinganen. Genuensis diffiniens subscripsi manu propria.
Franciscus Maria Piccolomineus Senensis, Episcopus

Ilcinensis diffiniens subscripsi manu propria tam meo nomine, quam Illustriss. & Reverendiss. D. Ottobonis Truckes Episcopi Augustani S. R. E. Cardinalis Episcopi Albanen. nomine procuratorio.

Ariselus Vicensis Provinciæ Tarraconen. in Hispania subscribo.

Ego Julius Gallettus Episcopus Alexanen., Patria Pisanus definiens subscripsi.

Ego Agapitus Bellhomo Romanus, Episcopus Casertanus diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Didacus Sarmiento de Sotomayor Hispanus ex Regno Galiciæ Episcopus Astoricen. diffiniens subscripsi.

Ego Thomas Goldueltus Episcopus Asaphen. Provinciæ Cantuariensis in Anglia diffiniens subscripsi.

Ego Belisarius Balduinus de Terra Montis ardui Alexanen. Diœcesis Episcopus Larinen. diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Urbanus Vigorius de Ruvere Episcopus Senogallien. diffiniens subscripsi.

Ego Jacobus Suretus Santoneus Episcopus Milopotamen. junior Græcus diffiniens subscripsi.

Ego Marcus Laureus Tropien. ex Ordine Præd. assumptus Episcopus Campanien. & Satrianen. diffiniens subscripsi.

Ego Julius de Rubeis Polymasiæ Episcopus S. Leonis diffiniens subscripsi.

Ego Carolus de Grassis Bononien. Episcopus Montis Falisci diffiniens subscripsi.

Ego Arias Gallerus Episcopus Gerunden. manu propria subscripsi diffiniens.

Ego Fr. Jo. a Munatones Episcopus Segobricen. & Albarrazinen. Provinciæ Cæsaraugustanæ in Regno Hispaniarum subscripsi.

Ego Franciscus Blanco Episcopus Auriensis in Hispaniæ Regno Galeciæ diffiniens subscripsi.

Ego Franciscus Bachodius Sabaudus, Episcopus Gebennen. diffiniens subscripsi.

Ego Vincentius de Luchis Bononiensis, Episcopus Anconæ diffiniens subscripsi.

Ego Carolus de Angennes Episcopus Cenomanen. Gallus diffiniens manu propria subscripsi.

Ego Hieronymus Nichesola Veronensis Episcop. Theanen. manu propria subscripsi.

Ego Marcus Antonius Bobba Episcopus Augusten. diffiniens subscripsi.

Ego Jacobus Lomellinus Messanen. Episcopus Mazarien. diffiniens subscripsi.

Ego Donatus de Laurentiis Asculanus, Episcopus Arianensis diffiniens ut supra manu propria subscripsi.

Ego Hieronymus Savorgnanus Episcopus Sibinicen. diffiniens subscripsi.

Ego Georgius Drascovitius Episcopus Quinque Eccles. nomine Rmorum Archiepiscopi Strigonii omnium Episcoporum Hungariæ totiusque Cleri ex mandato eorumdem subscripsi.

Ego Georgius Drascovitius Croata Episcopus Quinque Ecclesiarum mea manu diffiniens subscripsi.

Ego Franciscus de Aguirre Hispanus, Episcopus Cotronensis Regni Neapolitani mea manu diffiniens subscripsi.

Ego Andreas Cuesta Episcopus Legionen. Hispanus diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Antonius Corrionero Episcopus Almeriensis Hispanus subscripsi diffiniens manu propria.

Ego Antonius Augustinus Episcopus Ilerdensis Provinciæ Tarraconensis in Hispania citeriore diffiniens subscripsi.

Ego Dominicus Casablanca Messanensis Ord. Prædic. Episcopus Equensis Vicensis manu propria diffiniens subscripsi.

Ego Antonius Chiurelia Barensis, Episcopus Budnensis diffiniens manu propria subscripsi.

Ego Angelus Massarellus de S. Severino Agri Piceni, Episcopus Thelesinus, Sacri Concilii Tridentini sub Paulo III. Julio III. & Pio IV. Summis Pontificibus Secretarius manu propria diffiniens subscripsi. ✠

Ego Petrus Faunus Costacciarius Episcopus Aquen. subscripsi.
Ego Joannes Carolus Episcopus Astuneensis diffiniens subscripsi.
Ego Ugo Boncompagnus Episcopus olim Vestan. subscripsi.
Ego Salvator Pacinus de Colle Vallis clsæ Episcopus Clusinus subscripsi.
Ego Lupus Martinez Delagunilla Episcopus Elnen. diffiniens subscripsi.
Ego Egidius Spifame Parisiensis, Episcopus Nivernensis diffiniens subscripsi.
Ego Antonius Sebastianus Minturnus Trajectensis, Episcopus Uxentinus diffiniens subscripsi.
Ego Bernardus del Bene Florentinus, Episcopus Nemausensis indignus subscripsi.
Ego Dominicus Bollanus Venetus, Episcopus Brixiensis diffiniens subscripsi.
Ego Joannes Antonius Vulpius Episcopus Comensis diffiniens subscripsi pro me, & procuratorio nomine Rmi D. Thomæ Plantæ Episcopi Curien.
Ego Ludovicus de Genolhac Episcopus Tutellensis Gallus diffiniens subscripsi.
Ego Joannes Guinnonius Hispanus, Episcopus Calaguritanus, & Calciatensis in Provincia Cantabriæ diffiniens subscripsi.
Ego Didacus Covarruvias de Leyva Hispanus, Episcopus Civitatensis diffiniens subscripsi.
Ego Joannes Petrus Delphinus Episcopus Jacintinus diffiniens subscripsi.
Ego Philippus Gerius Pistorien. Episcopus Isolanen. diffiniens subscripsi.
Ego Joannes Antonius Fachinettus de Nuce Episcopus Neocastren. subscripsi.
Ego Joannes Fabritius Severinus Episcopus Acerrensis diffiniens subscripsi.
Ego Martinus Rithovius Episcopus Iprien. subscripsi.
Ego Antonius Havetius Episcopus Namurcen. diffiniens subscripsi.

Ego Constantinus Bonellus Episcopus Civitatis Castelli subscripsi diffiniens.

Ego Julius Superchius Mantuanus, Episcopus Caprulanus in Marcha Trivisana diffiniens subscripsi.

Ego Nicolaus Sfondratus Episcopus Cremonensis diffiniens subscripsi.

Ego Venturas Bufalinus Episcopus Massanus diffiniens subscripsi.

Ego Joannes Antonius Bellonius Messanen. Episcopus Massalubren. diffiniens subscripsi.

Ego Fridericus Cornelius Episcopus Bergomensis diffiniens subscripsi.

Ego Joannes Paulus Amanius Cremen. Episcopus Anglonen. & Tursien. diffiniens subscripsi.

Ego Andreas Mocenicus Venetus, Episcopus Nimosiensis in Insula Cypri manu propria subscripsi.

Ego Benedictus Salinus Firmanus, Episcopus Verulanus manu propria subscripsi.

Ego Guillielmus Cassador Episcopus Barcinonen. Ecclesiæ Provinciæ Tarraconen. in Hispania citeriore diffiniens subscripsi manu propria, & confiteor eamdem cum Patribus fidem.

Ego Petrus Gonzalez de Mendoza Episcopus Salmantinus diffiniens subscripsi, ac confiteor eamdem cum Patribus fidem.

Ego Martinus a Corduba, seu Mendoza Derthusensis Ecclesiæ Episcopus diffiniens subscripsi, ac confiteor eamdem cum Patribus fidem.

Ego Fr. Julius Magnanus Placentinus Franciscanus Episcopus Caluensis diffiniens subscripsi.

Ego Valentinus Herbortus Episcopus Premislien. propria manu subscripsi diffiniens natione Polonus.

Ego Fr. Petrus de Xaque Ord. Præd. Hispanus, Episcopus Niochensis diffiniens subscripsi.

Ego Prosper Rebiba Messanen. Episcopus Trojanus diffiniens subscripsi.

Ego Melchior Alvarez de Vosmediano Episcopus Guadixen. diffiniens subscripsi.

Ego Hippolytus Rubeus Parmensis, Episcopus Cononiensis, & Papiæ Coadjutor diffiniens subscribo.

Ego A. Sfortia electus Parmen. Romanus Cam. Apost. Clericus subscripsi.
Ego Didacus Deleon Episcopus Columbrien. diffiniens subscripsi.
Ego Annibal Saracenus Neapolitanus, Episcopus Dei Gratia Liciensis manu propria me subscribo.
Ego Paulus Jovius Novocomensis, Episcopus Nucerinus diffiniens subscripsi.
Ego Hieronymus Ragazzonus Venetus, Episcopus Nazianzenus, & Coadjutor Famagustanus diffiniens subscripsi.
Ego Lutius Maranta Venusinus, Episcopus Lavellensis diffiniens subscripsi.
Ego Simon Pasqua Episcopus Lunensis, & Sarzanensis diffiniens subcripsi.
Ego Theophilus Galluppi Episcopus Oppidensis diffiniens manu propria.
Ego Julius Simonetta Episcopus Pisauren. definiens subscripsi.
Ego Jacobus Guidius Volaterranus, Episcopus Pennensis, Adriensisque diffiniens subscripsi.
Ego Didacus Ramirez Sedenno Episcopus Pampilonen. diffiniens subscripsi.
Ego Franciscus Delgado Hispanus, Episcopus Lucensis in Regno Galeciæ diffiniens subscripsi.
Ego Jacobus Gilbertus Nogueras Hispanus Aragonius, Aliphanus Episcopus diffiniens subscripsi.
Ego Joannes Dominicus Annius Episcopus Hipponen. Coadjutor Bovinen. diffiniens subscripsi.
Ego Mattheus Priulus electus Emonien. diffiniens subscripsi.
Ego Fabius Pignattellus Neapolitanus, Episcopus Monopolitanus diffiniens subscripsi.
Ego Franciscus Guarinus Civitatis Castelli, Episcopus Imolen. diffiniens subscripsi.
Ego Thomas Ohierllanthe Episcopus Rossen. diffiniens subscripsi.
Ego Franciscus Abondius Castillionen. Mediolanensis, Episcopus Bobiensis diffiniens subscripsi.

Ego Eugenius Oharet Episcopus Achiden. diffiniens subscripsi.

Ego Donaldus Magongail Episcopus Rapotensis diffiniens subscripsi.

Ego Joannes Baptista Sighicellius Bononien. Episcopus Faventinus diffiniens subscripsi.

Ego Sebastianus Vantius de Arimino Episcopus Urbevetanus diffiniens huic S. Tridentinæ Synodo subscripsi.

Ego Joannes Baptista Lomellinus Messanensis, Episcopus Gardiensis diffiniens subscripsi.

Ego Augustinus Mollignanus Vercellensis, Episcopus Trivicanus diffiniens subscripsi.

Ego Carolus Grimaldus Genuensis, Episcopus Sagonensis diffiniens subscripsi.

Ego Fabritius Landrianus Mediolanen. Episcopus Sancti Marci propria manu subscripsi diffiniens.

Ego Bartholomæus Farratinus Amerinus, Episcopus Amerinus diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Petrus Fraugus Aragonius, & Unicastrensis, Episcopus Usellensis, & Terrabensis in Sardinia diffiniens subscripsi.

Ego Hieronymus Gaddus Florentinus, electus Cortonen. mea manu diffiniens subscripsi.

Ego Franciscus Contarenus Venetus, Episcopus Paphensis diffiniens manu propria subscripsi.

Ego Joannes Delphinus Venetus, Episcopus Torcellanus diffiniens subscripsi.

Ego Alexander Molus de Ballvisona Diœcesis Comensis, Episcopus Minorien. diffiniens manu propria subscripsi.

Ego F. Hieronymus Vielmius Venetus, Episcopus Argolicensis subscripsi.

Ego Jacobus Episcopus Merchanensis, & Trebinensis, Ragusinus subscripsi.

Ego D. Hieronymus Abbas Claravallensis his, quæ de fide definita sunt, credo, & subscripsi; his vero, quæ ad politiam, & Ecclesiæ disciplinam pertinent, paratus sum obedire, propria manu.

Ego D. Simplicianus de Wltelina Abbas SS. Salvatoris Congregationis Cassinensis diftiniens manu propria me subscripsi.

Ego D. Stephanus Catanius Novariensis Abbas S. Mariæ Gratiarum Placentinæ Diœcesis Congregationis Cassinensis diffiniens subscripsi.

Ego D. Augustinus Loscos Hispanus Abbas S. Benedicti de Ferraria Congregationis Cassinensis diffiniens subscripsi.

Ego D. Eutychius Flander Abbas S. Fortunati de Bassano Congregationis Cassinensis diffiniens subscripsi.

Ego Claudius Lunevillanus determinatis de fide subscripsi: Reformationi obediam precatus a D. Nostro Jesu Christo progressum ad meliora.

Ego Cosmas Damianus Hortolanus Abbas B. Mariæ Villæ Bertrandi Provinciæ Tarraconen. subscripsi.

Ego Fr. Vincentius Justinianus Chiensis Ord. Fratrum Prædicatorum Magister Generalis diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Fr. Franciscus Ramoza Hispanus Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Generalis Minorum de observantia diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Fr. Antonius de Sapientibus ab Augusta Provincia Generalis Minorum Conventualium diffiniens subscripsi.

Ego Fr. Christophorus Patavinus Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini Prior Generalis diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Fr. Joannes Baptista Milliovacca Astensis Sacræ Theologiæ Magister, Ordinis Servorum Beatæ Mariæ Prior Generalis diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Fr. Jo. Stephanus Facinus Cremonensis S. Theologiæ doctor, & Provincialis indignus Lombardiæ

Ordinis Carmelitarum, & Vice-Generalis ejusdem Ordinis manu propria subscripsi.

Ego Jacobus Laynez Societatis Jesu Præpositus Generalis diffiniens subscripsi manu propria.

Ego Antonius Monthiare ms Demalz iret Sorbonicæ familiæ Theologus pro Rmo D. meo Joanne Episcopo Lexovie.s. Procurator subscripsi.

Ego Ludovicus de Matha Abbas S. Ambrosii Diœcesis Bituricensis, Procurator Rmi Domini mei Nicolai de Pelué Archiepiscopi Senonensis, & Gabrielis de Bouvery Andegavensis, Petri Dansii Vauriensis, Caroli d'Espinay Dolensis, Philippi de Ber Venetensis, Petri de Val Sagiensis, Joannis Clausse Cenetensis, Reverendissimorum Dominorum meorum, qui legitime excusati a Concilio discesserunt, subscripsi.

Ego Anna Delaigenal Abbas de Bellayque Xaramontensis Diœcesis Procurator Reverendissimi Domini mei Guilielmi Danauson Archiepiscopi Ebredunensis, & Eustachii de Belay Parisiensis, Francisci Valette Vabriensis, Joannis Maruilier Aurelianensis, Antonii Lecirier Abricensis, Delaubespine Lemouicensis, Stephani Bonissier Carisopotensis, Reverendissimorum Dominorum meorum Episcoporum, qui legitime excusati a Concilio discesserunt, subscripsi.

Ego Didacus Paiva pandrade Lusitanus, Procurator Rmi D. Goncali Pyneherio Episcopi Visiensis subscripsi.

Ego Melchior Cornelius Lusitanus, Procurator Reverendissimi D. James ab Alencastro Episcopi Septensis subscripsi.

Ego Doctor Petrus Gumelius Hispanus Canonicus Malacitanus subscripsi pro Rmo Episcopo Malacitano, ac Rmo Archiepiscopo Hispalensi supremo Censore fidei in Regnis Hispaniarum.

Ego Fr. Franciscus Orantes Hispanus pro Rmo D. Episcopo Palentino subscripsi.

Ego Georgius Hochenmarter Theologiæ Doctor pro Rmo, Illmo Principe, & Domino, Domino Episcopo Basiliensi subscripsi.

Ego Fr. Franciscus Forerius Lusitanus, Sacræ Theo-

logiæ Professor, Procurator Rmi D. Joannis de Mello Episcopi Silviensis subscripsi.

Ego Franciscus Jancho Magister, & Doctor in Sacra Theologia Cathedraticus in Salmaticensi Universitate, Procurator Rmi Archiepiscopi Hispalensis subscripsi etiam nomine Rmi Allepus Archiepiscopi Sacarensis.

Ego Fr. Joannes a Ludegna S. Theologiæ Professor, Procurator Rmi D. Episcopi Siguntini subscripsi.

Ego Gaspar Lazdillus Villalpandens Segobien Doctor Theologus, ut Procurator D. Alvari Mendozæ Episcopi Abulensis consentiens his, quæ sunt acta, subscripsi.

Ego Michael Thomasius Decretorum Doctor, Domini Francisci Thomasii Episcopi Ampurien. & Civitatensis Provinciæ Turritanæ in Sardinia Procurator subscripsi, & pro D. Michaele Torrella Episcopo Anagnino.

Ego Didacus Sobagnos Hispanus in Theologia Doctor, Archidiaconus de Villameriel, & Canonicus in Ecclesia Legionen. ut Procurator Illmi, & Rmi DD. Christophori de Rosas, & Sandoval Episcopi Pascen. qui modo est Corduvensis, consentiens his, quæ sunt acta, subscripsi manu propria.

Ego Alfonsus de Salmeron Theologus Societatis Jesu, & Procurator Illmi, & Rmi D. Othonis Truches Cardinalis, & Episcopi Augustani consentiens subscripsi.

Ego Joannes de Polanco Theologus Societatis Jesu, & Procurator ejusdem Illmi, ac Rmi Cardinalis, & Episcopi Augustani consentiens subscripsi.

Ego Petrus Fontanus Doctor in Sacra Theologia, & Procurator Illmi, ac Rmi Domini, D. in Christo Patris Caroli Cerdani, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Abbatis Monasterii Beatæ Mariæ de Veruela Ordinis Cisterciensis vocatus ad publicum, & œcumenicum totius Orbis subscripsi manu propria.

Joannes Delgadus Canonicus vicem agens Domini mei

Joannis de Sancto Æmiliano Episcopi Tudensis subscripsi.

Nicolaus Cromerus J. V. Doctor Canonicus Uratislaviensis, & Olomucensis, Procurator Rm̃i Domini Marci Olomucensis, & per totam Moraviam Episcopi.

INDEX
RERUM ET VERBORUM
IN
CONCILIUM TRIDENTINUM

A

B

D

F

G

I

L

M

P

Q

R

S

T

FINIS